TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Bács Zoltán György
	munkaköre	titkársági szakreferens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	Ph. D. (hadtudomány)
	foglalkoztató szervezeti egység	NRH
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Innovatív, többcélú dinamikus elemzési értékelési módszer alkalmazása
A doktori kutatási téma kutatási területe		Hadtudományok
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Igen Innovative, multipurpose dynamic method for analysis and assessment

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
Az elemzési és értékelési tevékenység alapvető jelentőségű a tudományos hadviselés valamennyi területén. A döntéselőkészítés időtartama, a felhasznált információ minősége és hitelessége, annak ellenőrzése, a lehetséges döntési alternatívák kialakítása az egyes alternatívák valószínűsíthető következményeinek figyelembe vételével alapjaiban meghatározzák a saját műveletek hatékonyságát, illetve az ellenséges műveletek megelőzését. Minden olyan tényező, módszer, eljárás, amely alkalmas az információszerzés és –feldolgozás idejének csökkentésére, a döntéshozatal mechanizmusának felgyorsítására, illetve az előkészítő számítások és a műveletek lehetséges következményeinek a jelenleginél pontosabb és gyorsabb kiszámítására, meghatározására, elengedhetetlen egy korszerű, a jövőben elképzelhető hadelméleti, technikai és a személyi állományt érintő fejlesztések tervezéséhez, illetve a műveletek költségtakarékos, hatékony koordinálásához. A kutatandó módszer komplexitása, a megoldások mesterséges intelligenciával történő támogatása, az újszerű információelméleti alapok segítségével több más területen is folytathatók további kutatások, amelyek hasznosítása a civil szférában is elképzelhető.
A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A kutatás egyik legfontosabb alapvető területe a hálózatelmélet és az információelmélet. A hálózatelméleti alapok kiterjednek a Barabási –Albert László által kutatott statikus hálózatokra, a technikai hálózatokra, az interperszonális hálózatokra, legyen szó kisközösségi, csoport-, vagy réteghálózatokról, azok dinamikájára, a dinamikus jelleg pszichológiai hátterére, illetve ezek egymáshoz való kapcsolódására, és a kapcsolatokat befolyásoló, közösségen belüli és azon kívüli tényezőkre. Az információelméleti kutatás kiterjed az információ keletkezésére, annak lehetséges és elengedhetetlen feltételeire, körülményeire, valamint az információ egyedi és nem-egyedi jellegzetességeinek vizsgálatára. A kutatás felöleli az információ életciklusával, értékével és hatásaival kapcsolatos sajátosságokra, azok kölcsönhatásaira. Ebből következően a kutatás során önálló területet képez az időfaktor vizsgálata is. Nyilvánvaló, hogy a szociológia, a pszichológia mellett különösen fontos a technikai informatikai feltételek vizsgálata is, illetve az informatikai eszközök és a módszer alkalmazásának lehetősége a személyi alkalmasság felmérésében, és a kiválasztásban.
Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában

1.	Barabási-Albert László: A képlet

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

2.	Barabási Albert László: Behálózva
3.	Barabási-Albert László: A hálózatok tudománya
4.	Janosov Milán: Data – így hálóznak be az adataid
5.	Dr. Bács Zoltán György: Gondolatok az információ szerepéről – más, egyéni szemszögből

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Dátum, Név

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Balla Tibor ezredes
	munkaköre	kutatóprofesszor
	tudományos fokozata(i), habilitáció	DSc, habil.
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK Kat. Vezetéstudományi Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A haderő és a társadalom kapcsolata az 1945 előtti időszakban Magyarországon
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelem és társadalom kapcsolata
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		NEM

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A kutatási téma jelentőségét és egyúttal aktualitását, a Magyar Honvédség jelenleg is zajló fejlesztése, átalakítása adja, amelynek keretében felértékelődik a fegyveres erő és a magyar társadalom kapcsolata. A mindenkori magyar haderő társadalmi beágyazottsága és elfogadottsága történelmi előzményeinek ismerete, az azokból levonható tapasztalatok és következtetések feldolgozása és tudományos elemzése elengedhetetlenek a ma zajló folyamatok megértéséhez. A fegyveres erő utánpótlását Magyarországon 1868 óta biztosító besorozott legénység, valamint a tisztikar 1868-1945 között a magyar társadalom különféle rétegeiből származott, magával hozva a rétegspecifikus tulajdonságokat. A haderőt irányító tiszti és tábornoki kar (a tartalékos tisztikarral egyetemben) középosztályi gyökerekkel rendelkezett, társadalmi elfogadottsága és beágyazottsága magas szintet ért el a lakosság körében. A fegyveres erő védelmi feladatai mellett, rendfenntartó, reprezentatív, humanitárius és protokolláris szerepe által állandó kapcsolatban állt az ország társadalmának tagjaival, a népesség különböző csoportjaival. A haderő különféle funkcionális megjelenései a társadalom civil tagjai számára a rendíthetetlen biztonságot és állandóságot sugározták, a katonaság intézménye egy általánosan elfogadott és tisztelt értékrendet közvetített a népesség széles rétegei számára.
A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A téma társadalomtudományi relevanciáját az adja, hogy annak a hadtörténelem és a szociológia, továbbá a történeti statisztika módszereivel történő tudományos igényű kutatása és kidolgozása során kiemelt hangsúlyt kap a haderő valamint a magyar társadalom általános viszonya, a fegyveres erő, továbbá a tényleges és a tartalékos tisztikar társadalomban betöltött helye és szerepe, a haderő társadalmi elfogadottsága és megbecsültsége, a tisztikar és a legénységi állomány nemzetiségi, valamint szociális összetétele és származása, a magyar alakulatok civilek elleni karhatalmi alkalmazása, a haderő reprezentatív megjelenése a jelentősebb társadalmi eseményeken (pl. az 1896-os millenniumi kiállításon, katonai parádékon, egyházi és világi ünnepségeken stb.), továbbá a humanitárius segítségnyújtás a nagyobb természeti katasztrófák alkalmával. A kutatások elvégzése után kimutatható és összegzett kutatási eredmények számos ma is időszerű kérdésben lehetnek iránymutatók, ismeretükben jobban feldolgozhatók és kimunkálhatók a modern magyar haderő, a Magyar Honvédség társadalmi elismertségének javítására, beágyazottságának növelésére irányuló törekvések.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Deák István: Volt egyszer egy tisztikar. Gondolat, Budapest, 1993.
2.	Hajdu Tibor: Tisztikar és középosztály 1850-1914. História - MTA Történettudományi Intézete, Budapest, 1999.
3.	Balla Tibor: A Nagy Háború osztrák-magyar tábornokai. Tábornagyok, vezérezredesek, gyalogsági és lovassági tábornokok, táborszernagyok. Argumentum, Budapest, 2010.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

4.	Szakály Sándor: A magyar katonai elit 1938-1945. Magvető, Budapest, 1987.
5.	Kiss Zoltán László szerkesztette: Bevezetés a szociológiába. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2019.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. november 19.

Dr. Balla Tibor ezredes

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Balla Tibor
	munkaköre	kutatóprofesszor
	tudományos fokozata(i), habilitáció	DSc, habilitált
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK Katonai Vezetéstudományi Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Történelmi esettanulmányok a katonai vezetés témaköréből
A doktori kutatási téma kutatási területe		Hadtörténelem, hadművészet története
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		NEM

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A kutatási téma jelentőségét és egyúttal aktualitását, a Magyar Honvédség jelenleg is zajló fejlesztése, átalakítása adja, amelynek keretében felértékelődik a fegyveres erő élén álló katonai vezetők tevékenységének, döntéseinek előmozdítása céljából a történelmi tapasztalatok felhasználása és alkalmazása. A 19. és 20. század folyamán - vagyis hangsúlyozottan az 1867 és 1945 közötti időszakban - létezett Magyar Királyi Honvédség meghatározó katonai vezetőinek egy-egy kiemelt hadjárat, csata vagy ütközet során folytatott tevékenységének megismertetése, helyes vagy helytelen döntéseinek elemzése és vizsgálata, a hadtörténelmi példákból levonható tapasztalatok és következtetések összefoglalása segítheti a Magyar Honvédség mai vezetőit a döntéshozatal folyamatában. A vizsgált időszak magyar katonai vezetői egy hadjáratban (Bosznia és Hercegovina 1878-as okkupációja), továbbá az első és második világháború hadszínterein is számos alkalommal próbálták ki vezetői képességeiket, a gyakorlatban alkalmazták az általuk elméletben elsajátított vezetési elveket. Az adott esettanulmányok kidolgozása során, az egyes hadjáratok, csaták vagy ütközetek lefolyásának és kimenetelének szakszerű ismertetése mellett, rá kell mutatni a korszak különböző vezetési szintet képviselő katonai vezetőinek (alapvetően a hadosztály, a hadtest vagy a magasabb seregtest parancsnokok, akik tábornoki rendfokozattal bírtak) sikereire, erényeire, előremutató és pozitív döntéseire, illetőleg az általuk elkövetett vezetési hibákra, helytelen elhatározásokra, esetenként a hadszíntéri kudarcok okaira. A vezetői döntések elemzése és értékelése során összehasonlítást lehet tenni, pl. az első és második világháború időszakában a szövetséges német tábornokok vezetői teljesítményével. Nagy jelentőséggel bír az azokból levonható tanulságok összegzése, hiszen azok ismeretében párhuzamba állíthatók az elmúlt másfél évszázad és a napjainkban zajló háborúk katonai vezetési kihívásai. A különböző harchelyzetekből adódó kihívásokra adott vezetői válaszok megítélése és értékelése, a vezetői tevékenység eredményességét befolyásoló tényezők (például a harctéri tapasztalat, a szakmai képzettség, a korabeli vezetési, hadászati és harcászati elvek alkalmazásának korszerűsége vagy elavultsága, a haderő technikai felkészültsége, a különböző fegyvernemek alkalmazási és együttműködési lehetőségeinek kihasználása, a kommunikációs és utánpótlási nehézségek) szintén vizsgálat tárgyát képezhetik. A kutatási célok között szerepelhet a vezető személyiségének, jó és rossz emberi tulajdonságainak, vezetői alkalmasságának megítélése, továbbá a küldetésalapú szemlélet esetleges megjelenésének a vizsgálata az egyes vezetők esetében.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) ***(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)***
A téma társadalomtudományi relevanciáját az adja, hogy a katonai vezetői döntéshozatal folyamatában a hadtörténelmi előzmények és vonatkozások figyelembe vétele kiemelt jelentőséggel bír. A témakör tudományos igényű kutatása és feldolgozása során természetszerű a kapcsolódás a katonai vezetéstudomány, a vezetéselmélet, továbbá a szociológia, valamint a pszichológia által képviselt diszciplínához. Az 1867-1945 közötti időszak magyar katonai vezetői személyiségének, szakmai felkészültségének, tevékenységének, döntéseinek, teljesítményének multidiszciplináris értékeléséből származó új tudományos eredmények segítik mind a hadtörténelem, mind pedig a vezetéstudomány és vezetéselmélet összefonódásának elmélyülését, valamint a többi fentebb felsorolt diszciplína által képviselt új kutatási irányok kijelölését. A hadtörténelmi esettanulmányok feldolgozása révén a katonai döntéshozatal korabeli menetébe, folyamatába is bepillantást nyerhetünk, s annak következményeként a kutatás a mai katonai vezetők számára szolgálhat pozitív vagy negatív példákkal. Vezetéstudományi szempontból a hadtörténelmi tapasztalatok segíthetik a mai katonai döntéshozókat munkájukban, akik azáltal elkerülhetik a mai kor kihívásaira adott, többek között a katonai vezetői döntések, parancsok, intézkedések formájában megnyilvánuló helytelen vagy negatív válaszokat.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Balla Tibor: A haderő vezetésének kérdései az első világháborús osztrák-magyar tábornoki kar példáján. In: Hadtudomány 2020/2. sz. 65-78.
2.	Hermann Róbert szerkesztette: Magyarország hadtörténete III. Magyarország a Habsburg Monarchiában 1718-1919. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2015.
3.	Horváth Miklós szerkesztette: Magyarország hadtörténete IV. 1919-től napjainkig. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2018.
4.	Perjés Géza: Csatakönyv. Tanulmányok a magyar és az egyetemes történelem csatáiról. HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum, Budapest, 2014.
5.	Szakály Sándor: A magyar katonai felső vezetés 1938-1945. Ister, Budapest, 2001.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. december 03. Dr. Balla Tibor ezredes

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Bányász Péter (PhD) - Dr. Magyar Sándor (PhD) ezredes
	munkaköre	egyetemi docens- tanszékvezető egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD.
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE ÁNTK Kiberbiztonsági és e-Közigazgatási Tanszék – NKE HHK Katonai Nemzetbiztonsági Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Kognitív torzítások és befolyásolási technikák a közösségi médiában
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelmi informatika és kommunikáció elmélete kutatási terület
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A közösségi médiában megvalósuló befolyásolási technikák és kibercsalások tudományos vizsgálata napjaink egyik legaktuálisabb kutatási területe, amely a pszichológia, a hálózatelmélet és a kiberbiztonság határterületén helyezkedik el. A digitális kommunikációs terek, különösen a közösségi média platformjai, az emberi viselkedés befolyásolásának új dimenzióit nyitották meg. Az online térben a támadók – legyenek azok kiberbűnözők, politikai szereplők vagy gazdasági érdekcsoportok – kifinomult pszichológiai manipulációs eszközöket alkalmaznak az egyének döntéshozatalának, érzelmeinek és bizalmának befolyásolására.

A közösségi médián keresztül megvalósuló kibercsalások (például adathalászat, romantikus csalások, hamis befektetési ajánlatok, identitáslopás) nem pusztán technikai jelenségek, hanem mélyen pszichológiai alapú folyamatok is. Az elkövetők a felhasználók személyiségjellemzőit, motivációit és érzelmi sebezhetőségeit kihasználva alakítanak ki bizalmi kapcsolatot, amely révén sikeresen manipulálják a célpontokat. A személyiségvonások, például a naivitás, a kockázatvállalási hajlam, a társas megerősítés iránti igény vagy az önértékelés alacsony szintje kulcsfontosságú tényezők lehetnek a kibercsalásokra való fogékonyságban.

A kutatás célja annak feltárása, hogy a közösségi média felületein milyen befolyásolási mechanizmusok és pszichológiai mintázatok állnak a kibercsalások sikerének hátterében, valamint hogyan járulhat hozzá az egyéni és kollektív kiberhigiéniai készségek fejlesztése ezek megelőzéséhez. A tudományos vizsgálat interdiszciplináris megközelítést igényel: a pszichológiai módszerek (például személyiségprofilok és kognitív torzítások vizsgálata), a hálózatelemzési eszközök (a csalási minták és közvetítő hálózatok azonosítása), valamint az informatikai technológiák (pl. gépi tanulás, viselkedéselemzés) együttes alkalmazásával komplex képet adhat a kibertérben zajló manipulációs folyamatokról.

A téma tudományos és társadalmi jelentősége abban áll, hogy a közösségi médián keresztül végrehajtott befolyásolási kísérletek és kibercsalások a biztonságtudatosság, a bizalom és az emberi viselkedés határmezsgyéjén helyezkednek el. A kutatás eredményei hozzájárulhatnak olyan oktatási és prevenciós programok kidolgozásához, amelyek célja a felhasználók kiberhigiéniai képességeinek növelése, a manipulációs technikák felismerésének fejlesztése, valamint a biztonságos digitális viselkedés előmozdítása.

A téma inter- és multidiszciplináris jellege lehetőséget teremt arra, hogy a pszichológia, az információbiztonság, a kommunikációtudomány, a jog és a szociológia szakterületei közösen járuljanak hozzá a kibertérben zajló befolyásolási folyamatok mélyebb megértéséhez. A kutatás nemcsak tudományos szempontból releváns, hanem a társadalmi reziliencia és a digitális önvédelem fejlesztésének egyik kulcsa is a 21. század információs társadalmában.

A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A vizsgált jelenség társadalomtudományi jelentősége a közösségi médián keresztül megvalósuló pszichológiai befolyásolás, viselkedéstudományi tényezők és kibercsalások összetett, interdiszciplináris összefonódásában ragadható meg. A digitális térben zajló manipuláció nem csupán informatikai vagy technológiai kérdés, hanem mélyen érinti az emberi viselkedés, a társadalmi bizalom és a kulturális mintázatok világát is. A közösségi média platformjai a 21. századi társadalmi interakciók, identitásformálás és információszerzés elsődleges színtereivé váltak, így az ezekben a terekben végbemenő befolyásolás és megtévesztés alapvetően hat a közösségi kohézióra, a kollektív döntéshozatalra és a társadalmi bizalom állapotára. A befolyásolás pszichológiai mechanizmusainak feltárása szoros kapcsolatot mutat a szociálpszichológia, a viselkedéstudomány és a kommunikációelmélet alapfogalmaival. A bizalom, a figyelem és az érzelmi reakciók társadalmi erőforrásként való megjelenése és ezek tudatos kiaknázása a kibertérben olyan új kihívásokat teremt, amelyek egyértelműen rámutatnak az emberi tényező jelentőségére a digitális biztonság területén. A kutatás ezen keresztül hozzájárul az egyéni kiberhigiéniai készségek fejlesztéséhez is, tudományos alapot teremtve az állampolgári és intézményi szintű tudatosságnöveléshez. A hadtudományi szempontból a téma társadalomtudományi relevanciája különösen markáns: a lélektani műveletek és a hibrid műveletek új dimenziójaként jelenik meg a közösségi média. A platformok stratégiai alkalmazása lehetővé teszi az információs hadszíntéren belüli műveletek – úgymint a megtévesztés, a bizalom megingatása és a közösségi narratívák manipulációja – végrehajtását. Ezek hatékonysága azonban nem pusztán technológiai, hanem alapvetően pszichológiai, szociológiai és kulturális tényezők függvénye, például a felhasználók érzelmi sérülékenysége, konformitása, társas beágyazottsága vagy bizalmi hálózatainak szerkezete. A kutatás tehát hozzájárulhat annak megértéséhez, hogyan válhat a digitális térben történő befolyásolás társadalmi destabilizációs eszközzé, valamint milyen módon erősíthető a társadalmi reziliencia a kognitív hadviselés kihívásaival szemben. A társadalomtudományi diskurzus szintjén a kutatási eredmények gyakorlati hasznosulása is indokolható, különösen az oktatás, a közszolgálat és a társadalmi kommunikáció területén. A social engineering és a kibercsalások felismerését elősegítő tréningek, valamint a kiberhigiéniai tudatosságot célzó képzési programok hosszú távon elősegíthetik a társadalmi biztonság kultúrájának erősítését. A kutatás interdiszciplináris jellege – amely a pszichológia, a szociológia, a kiberbiztonság és a hadtudomány határterületein mozog – hozzájárulhat ahhoz, hogy a digitális önvédelem és társadalmi védekezés képességei mind tudományos, mind gyakorlati szempontból fejlődjenek.	
Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Heartfield, Ryan, and George Loukas. "Detecting Semantic Social Engineering Attacks with the Weakest Link: Implementation and Empirical Evaluation of a Human-as-a-Security-Sensor Framework." *Computers & Security* 76 (July 2018): 101–27. https://doi.org/10.1016/j.cose.2018.02.020.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

2.	Nicholls, Jack, Aditya Kuppa, and Nhien-An Le-Khac. "Financial Cybercrime: A Comprehensive Survey of Deep Learning Approaches to Tackle the Evolving Financial Crime Landscape." *IEEE Access* 9 (2021): 163965–86. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2021.3134076.
3.	Siddiqi, Murtaza Ahmed, Wooguil Pak, and Moquddam A. Siddiqi. "A Study on the Psychology of Social Engineering-Based Cyberattacks and Existing Countermeasures." *Applied Sciences* 12, no. 12 (2022): 6042. https://doi.org/10.3390/app12126042.
4.	Wang, Zuoguang, Limin Sun, and Hongsong Zhu. "Defining Social Engineering in Cybersecurity." *IEEE Access* 8 (2020): 85094–115. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2020.2992807.
5.	Wang, Zuoguang, Hongsong Zhu, and Limin Sun. "Social Engineering in Cybersecurity: Effect Mechanisms, Human Vulnerabilities and Attack Methods." *IEEE Access* 9 (2021): 11895–910. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2021.3051633

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Dátum, Név

2025. 10. 31.

Dr. Bányász Péter- Dr. Magyar Sándor ezredes

témavezető

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Bányász Péter (PhD)- Dr. Veszelszki Ágnes (PhD)
	munkaköre	egyetemi docens, tanszékvezető, egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD.
	foglalkoztató szervezeti egység	ÁNTK KiberbiztonságiTanszék, NITK, Digitális Média és Kommunikáció Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A közösségi média kockázatai
A doktori kutatási téma kutatási területe		Védelmi informatika és kommunikáció elmélete
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A közösségi média kiberbiztonsági kockázatainak elemzése a napjaink kiemelkedően fontos területe, amelyben a tudomány módszertannal történő vizsgálata elengedhetetlen. Az információs társadalom rohamos fejlődése és a digitális kommunikáció térnyerése alapvetően átalakította a társadalmi interakciók, a gazdasági tevékenységek, valamint a politikai és tudományos diskurzusok dinamikáját. Ezen átalakulások azonban nem mentesek a biztonsági fenyegetésektől, amelyek a közösségi média platformjain keresztül valósulnak meg. A közösségi média biztonsági aspektusainak vizsgálata kiemelt jelentőséggel bír a kiberbiztonsági szakterület tekintetében, ugyanis ezen platformok nemcsak az egyéni felhasználókra, hanem az államok szempontjából kis számos fenyegetést hordoznak magukban.

A közösségi média használata számos kiberbiztonsági kockázatot eredményezett, hiszen ezek a platformok a globális információáramlás központjává váltak, ahol a dezinformációs kampányok, az adathalászattal, befolyásolással, megfigyeléssel kapcsolatos tevékenységek mindennaposssá váltak, amelyet nem csak kiberbűnözők, de terroristák és más, állami szereplők is rendszerezen végeznek. A közösségi média abban is kihívást jelent a kiberbiztonság számára, mivel a platformok decentralizált jellege és globális elérhetősége lehetővé teszi a kártékony tevékenységek gyors és széles körű terjedését. A dezinformáció terjedése, az álhírek és a manipulált tartalmak terjesztése nem csupán az egyéni felhasználókat, hanem a demokratikus intézményeket, a nemzetbiztonságot és a tudományos közösségeket is veszélyezteti az áltudományos tartalmak virális terjedésével. Mindezt a generatív mesterséges intelligenciának elterjedésével és általános használatával fokozottan megjelenik.

A téma tudományos jelentősége abban rejlik, hogy a közösségi média platformjai a kiber műveletek és a hibrid hadviselés új terepévé váltak. A platformokon keresztül végrehajtott lélektani műveletek és dezinformációs kampányok destabilizáló hatásai közvetlen fenyegetést jelentenek a nemzetbiztonságra és a társadalmi kohézióra. A kiberbiztonság szakterületének egyik legfontosabb feladata ezeknek a fenyegetéseknek a felismerése, elemzése, valamint az ezekre adott válaszlépések kidolgozása.

A közösségi média kockázatainak vizsgálata hálózatelméleti, pszichológiai és informatikai megközelítések integrálásával válik teljessé. A hálózatelmélet lehetővé teszi a dezinformáció terjedésének mintázatainak feltárását, valamint a kulcsszereplők azonosítását, akik a kártékony információk terjedésében központi szerepet játszanak. A pszichológiai módszerek alkalmazása segít megérteni a felhasználók viselkedését és a manipulációs technikák hatékonyságát, míg az informatikai megoldások fejlesztése hozzájárul a védekezési mechanizmusok kialakításához.

A közösségi média kiberbiztonsági kockázatainak tudományos vizsgálata alapvető fontosságú a modern információs társadalom fenntarthatósága szempontjából. A téma inter- és multidiszciplináris megközelítése nemcsak a kiberbiztonság, hanem többek között a politikatudomány, a pszichológia, oktatás, jogtudomány, az információelmélet területén is új ismeretekkel gazdagítja a tudományos közösséget, és hozzájárul a globális biztonság és stabilitás megőrzéséhez.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A kutatási téma (hadtudományi) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) ***(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)***
A közösségi média kockázatai alapvetően formálják át a társadalomtudományi kutatások horizontját, mivel ezek a digitális platformok nem csupán az egyéni és kollektív kommunikáció formáit, hanem a társadalmi struktúrákat is jelentősen befolyásolják. A társadalmi interakciók átalakulása új dimenziókat nyit meg a társadalomtudományok számára, különösen a hálózatelmélet, a társadalmi tőke és a társadalmi identitás kontextusában. Ezen platformok inter- és multidiszciplináris vizsgálata elősegíti, hogy a digitális térben megjelenő társadalmi jelenségek és folyamatok mélyebb megértése révén feltárjuk a közösségi média szerepét a társadalmi kohézióban, a normák átalakulásában, valamint az egyének viselkedésének dinamikájában. A közösségi média nem csupán a társadalmi kapcsolatok újraértelmezésének terepe, hanem olyan platform, amely komolyt hatást gyakorol a társadalmi rendszerekre, beleértve a politikai, gazdasági és kulturális alrendszereket is. Parsons szociális rendszereinek elmélete alapján a közösségi média beágyazottsága egyfajta kibertéri térszerkezetet hoz létre, amely elmosódó fizikai határokat eredményez, és ezáltal új kihívások elé állítja a társadalomtudományokat. Ez az átalakulás különösen releváns a társadalmi intézmények és folyamatok tanulmányozásában, hiszen a digitális térben zajló interakciók és szerveződések komplex hálózatokat alkotnak, amelyek elemzése új módszertani megközelítéseket követel meg. A közösségi média kockázatainak vizsgálata a nemzetbiztonság és a védelmi szféra kontextusában is alapvető fontosságúvá vált, ahol a társadalomtudományok és a műszaki tudományok közötti szinergia elengedhetetlen az új kihívások kezeléséhez. A kibertér, mint új hadszíntér, a társadalomtudományi kutatásokat integrálja a hadtudományokkal, lehetővé téve, hogy a közösségi média révén felmerülő fenyegetések és kockázatok multidiszciplináris megközelítésben kerüljenek feltárásra. Ez a kutatási irány új módszertani és elméleti kihívásokat is jelent, amelyek elengedhetetlen a társadalomtudományok széles spektrumának bevonása nélkül a digitális korszak biztonsági kihívásainak kezelésébe.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	S. Mittal, P. K. Das, V. Mulwad, A. Joshi and T. Finin, "CyberTwitter: Using Twitter to generate alerts for cybersecurity threats and vulnerabilities," 2016 IEEE/ACM International Conference on Advances in Social Networks Analysis and Mining (ASONAM), San Francisco, CA, USA, 2016, pp. 860-867, doi: 10.1109/ASONAM.2016.7752338.
2.	Sharma, U., Singh, J. A comprehensive overview of fake news detection on social networks. Soc. Netw. Anal. Min. 14, 120 (2024). https://doi.org/10.1007/s13278-024-01280-3
3.	Bennett, W. L., & Livingston, S. (2018). The disinformation order: Disruptive communication and the decline of democratic institutions. European Journal of Communication, 33(2), 122-139. https://doi.org/10.1177/0267323118760317

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

4.	Xinyi Zhou and Reza Zafarani. 2020. A Survey of Fake News: Fundamental Theories, Detection Methods, and Opportunities. ACM Comput. Surv. 53, 5, Article 109 (September 2021), 40 pages. https://doi.org/10.1145/3395046
5.	Arkaitz Zubiaga, Ahmet Aker, Kalina Bontcheva, Maria Liakata, and Rob Procter. 2018. Detection and Resolution of Rumours in Social Media: A Survey. ACM Comput. Surv. 51, 2, Article 32 (March 2019), 36 pages. https://doi.org/10.1145/3161603

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Kelt: 2026.02.20.

Dr. Bányász Péter- Dr. Veszelszki Ágnes
Témahirdető

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Benkő Tibor
	munkaköre	egyetemi magántanár
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A Magyar Honvédség tartalékos rendszere, mint a haderőképesség és az ország mobilizálhatóságának egyik meghatározó eleme.
A doktori kutatási téma kutatási területe		Stratégiai és Védelmi tanulmányok
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		NEM

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A sorkatonai szolgálat 2004-ben történő felfüggesztésével párhuzamosan, egyre inkább háttérbe szorult az ország, ezen belül a Magyar Honvédség tartalékos erőinek mozgósítási rendszere. Ez azt eredményezte, hogy megszűnt a kötelező sorozás, az orvosi alkalmassági vizsgalatok elvégzése, elmaradt a hadköteles lakosság bejelentési kötelezettsége. Mindennek következtében megszűntek a kiírások, az összeírások, a tartalékos katonák kiképzésére és összekovácsolására történő mozgósítási és a különböző szintű harcászati gyakorlatokra történő behívások. Ez nagymértékben visszavetette az ország honvédelmi képességét. Ennek orvoslására törvény született, és rendeletek kerültek kiadásra az önkéntes tartalékos katonai szolgálat bevezetésére, amely a hiányos törvényi szabályozások miatt, hosszú éveken keresztül működésképtelennek bizonyult. A 2011-ben újraszabályozott Önkéntes Tartalékos Rendszer bár utat nyitott az önként vállalt tartalékos katonai szolgálat számára, de nem oldotta meg a hadkötelezettség és a hozzá kapcsolódó honvédelmi kérdéseket. Az ország ellenállóképesség (resilience) erősítése érdekében, napjainkban egyre inkább elengedhetetlen, hogy az egész országra kiterjedő, törvényileg szabályozott és megalapozott rendszert hozzunk létre, illetve működtessünk. Hogy mit, hogyan, kivel, mivel és milyen eljárásrenddel, illetve módszerek alkalmazásával, erre hivatott válasz adni a kutatási téma kidolgozása.

A kutatási téma (hadtudományi) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A Magyar Honvédség, annak Honvédelmi és Haderőfejlesztési Programja, napjaink kiemelt feladata. Annak egyik fő területe az önkéntes tartalékos katonai szolgálat bővítése, a honvédség és a társadalom kapcsolatának erősítése, a hazafias honvédelmi nevelés közoktatásban történő kiterjesztése, valamint az innováció és haditechnika fejlesztésének felgyorsítása, továbbá egy jól működő, gazdasági szempontból is hatékony hazai hadiipar megteremtése.

A felsorolt területek fejlődése, azok összhangjának megteremtése és gyakorlati alkalmazása a honvédség egészét érintő, a társadalomra jelentős hatást gyakorló, így a gazdasági, politikai, intézményi, szociális, egészségügyi, kulturális, és morális viszonyokkal, a technikai-technológiai haladással, a biztonsági környezet változásával is összefüggő, ezáltal a nemzetközi viszonyok alakulásától is függő folyamat. Vagyis ebből kiindulva a téma kutatása eleve multidiszciplináris vonatkozású. A kutatás nemcsak az elemzésekre, hanem a gyakorlati alkalmazhatóságokra is megoldást kell hogy nyújtson, ezáltal minden területnek jelentősége és egymással összefüggő szerepe van, vagyis a téma tudományos vizsgálata interdiszciplináris szemléletet kíván. Így a kutatási módszerek között szerepelhetnek kvantitatív és kvalitatív vizsgálatok, mint például statisztikai elemzések, kérdőíves felmérések, interjúk és résztvevői megfigyelések.

A kutatási téma relevanciája abban rejlik, hogy az önkéntes tartalékos rendszer továbbfejlesztése közvetlen hatással van Magyarország védelmi képességére, amelynek hatékony működése nemcsak a honvédség rugalmas és széleskörű alkalmazását, de az ország ellenálló képességét is növeli.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Kádár Pál–Vanyur Tibor: Szemelvények a magyar önkéntes tartalékos rendszer múltjáról, jelenéről és jövőjéről (HADTUDOMÁNY 2013/3–4.)
2.	Molnár Gábor Zoltán (2023): Területvédelmi koncepciók – területvédelmi elméletek és rendszerek (Disszertáció)
3.	Benkő Tibor (2023): A sikeres haderőfejlesztés záloga (Honvédségi Szemle 2023/1-2-3.)
4.	Székely Zoltán (2021): Az önkéntes tartalékosok a különleges jogrendben (Honvédségi Szemle 2021/3.)
5.	Kun Szabó István: (2018) Az önkéntes tartalékos rendszer és a honvédelmi nevelés fejlesztése és összefüggései (Doktori értekezés)
6.	Bodó Szabolcs (2024): Területvédelmi erők alkalmazása az Adaptive Hussars 2023 gyakorlaton (Honvédségi Szemle 2024/3.)

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja.

Budapest, 2025. január 08-án

Dr. Benkő Tibor

egyetemi magántanár

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Prof. Dr. Berek Tamás
	munkaköre	tanszékvezető egyetemi tanár
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD, habilitáció
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK Műveleti Támogató Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Az ABV védelmi támogatás kihívásai a XXI. században, a mentesítés-, valamint a felderítés feladatrendszerének vizsgálata
A doktori kutatási téma kutatási területe		Hadművészet elmélete
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A katonai műveletek ABV környezete meghatározza azt, hogy a jövő műveleteit a műveletekben résztvevő erők ellen irányuló ABV fegyverek alkalmazásának kockázatával kell tervezni és vezetni. Mindezek mellett a rombolódott ipari üzemekből és nukleáris létesítményekből is egészségre ártalmas anyagok szabadulnak ki. Erőinknek nemcsak a hagyományos támadásokkal szembeni védelemre kell képesnek lenni, de jártasnak kell lenni a hadműveletek vezetésében ABV környezetben is, huzamosabb időn keresztül. A technikai eszközrendszer tekintetében bekövetkezett változások, valamint az összfegyvernemi alegységek átstrukturálódása következtében kialakult változások megkövetelik az ABV támogatás feltételeinek vizsgálatát, különösen az ABV felderítés, valamint az ABV mentesítés feladatrendszerének vonatkozásában. A téma magába foglalja többek között a(z): – katonai műveletek ABV környezetének vizsgálata és elemzését; – túlélést biztosító ABV védelmi feladatokat befolyásoló tényezők vizsgálatát; – ABV jártasság NATO követelményeinek vizsgálatát; – katonák valamint az alegységek általános ABV felkészítése során valóságot megközelítő körülmények megteremtése lehetőségének vizsgálatát; – parancsnokok ABV jártassága elemeinek vizsgálatát a csapatok harcképességére kifejtett hatása tükrében.
A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
Az ABV védelem átfogó jellegű tervezése olyan stratégiai, az ABV (atom, biológiai, vegyi) incidensek hatásai elleni védelem eljárásrendjének kidolgozása pedig olyan harcászati szintű feladat, amelynek vizsgálatát elsősorban hadtudományi megközelítéssel kell végezni. A releváns doktrínák és szabályozók szakmai fundamentumának kialakítása alapvető része a hadtudományoknak, ugyanakkor a technológiai fejlesztés és alkalmazás lehetőségeinek vizsgálata is elengedhetetlen. Az emberi tényező szerepe az ABV védelemben, beleértve a kiképzést és oktatást is szintén kiemelt fontosságú, melynek vizsgálata társadalomtudomány általános módszertana mentén végezhető el.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Berek Tamás: A tömegpusztító fegyverektől a CBRN-eszközökig – fenyegetések, kihívások, válaszok Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó (2022)
2.	Berek Tamás: Az ABV védelem hatékonyságát meghatározó ABV jártasságok szerepe a katonai műveletekben In: M., Szabó Miklós (szerk.) A hadtudomány aktuális kérdései napjainkban : I. kötet Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó (2022)

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

3.	Berek Tamás: Lightweight Chemical Detector as possible effective device for CBRN defence equipment of troops REVISTA ACADEMIEI FORTELOR TERESTRE / LAND FORCES ACADEMY REVIEW 28
4.	Szabó Sándor, Berek Tamás: Az ABV mentesítő állomás Force Protection koncepciója HADMÉRNÖK 7 : 3 pp. 89-99.
5.	Pellérdi Rezső, Berek Tamás: Redefining the CBRN risk assessment ACADEMIC AND APPLIED RESEARCH IN MILITARY SCIENCE 8 : 1 pp. 159-172.

2024.11.28. Prof Dr. Berek Tamás

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Siposné Dr. Kecskeméthy Klára
	munkaköre	egyetemi tanár
	tudományos fokozata(i), habilitáció	földrajztudomány kandidátusa
	foglalkoztató szervezeti egység	HHK Harctámogató Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Válságövezetek védelemföldrajza
A doktori kutatási téma kutatási területe		**HADMŰVÉSZET ELMÉLETE**
A kutatási témát idegen (angol) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Defence geography of crisis regions

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A katonaföldrajz tudomány-rendszertani helyének meghatározása az évtizedek során jelentős változásokon ment át, amely az interdiszciplináris megközelítés egyre nagyobb elfogadottságához vezetett. A szakterület művelőinek véleménye megoszlott arról, hogy elsődlegesen a földrajztudományhoz vagy a hadtudományhoz tartozik-e, azonban mára egyértelművé vált, hogy mindkét területhez szorosan kapcsolódik, és azok határterületeként értelmezhető. A katonaföldrajz általános, regionális és ágazati tagozódása tükrözi a geográfiai szemlélet és a hadtudományi igények összhangját: igazodik egyrészt a földrajztudomány ágaihoz – például a természetföldrajzhoz, a társadalomföldrajzhoz és a regionális földrajzhoz –, másrészt pedig a speciális megközelítésekhez, mint az általános, ágazati és területi vizsgálatok.

A hadtudomány szempontjából a katonaföldrajz általános (elméleti) és alkalmazott (gyakorlati) irányzatra tagolódik. Az általános megközelítés megfelel az általános földrajzi szemléletnek, míg az alkalmazott megközelítés az ágazati és regionális dimenziók gyakorlati kihívásaira reflektál. Ebből következően a válságövezetek védelemföldrajza olyan interdiszciplináris kutatási terület, amely a földrajztudomány, a biztonságpolitika és a hadtudomány találkozásában helyezkedik el. A modern konfliktusok meghatározott földrajzi környezetben, komplex természeti és társadalmi tényezők között zajlanak, amelyek elemzése elengedhetetlen a katonai és civil beavatkozások hatékony tervezéséhez.

A válságövezetek elemzése különösen aktuális a klímaváltozás, a migrációs nyomás és az aszimmetrikus hadviselés térnyerése kapcsán, amelyek új kihívásokat jelentenek a stratégiai tervezés számára. A védelemföldrajz vizsgálja a domborzat, az éghajlat, a vízkészletek és az infrastruktúra hatását a katonai műveletekre és a civil lakosság túlélési esélyeire. A kutatás célja, hogy hozzájáruljon a földrajzi tényezők hadászati és humanitárius szempontból történő mélyebb megértéséhez, valamint olyan megoldásokat dolgozzon ki, amelyek növelhetik a válságkezelés hatékonyságát, mind a katonai, mind a társadalmi dimenziók figyelembevételével.

A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A válságövezetek védelemföldrajza szoros kapcsolatban áll a társadalomtudományok számos ágával, különösen a szociológiával, a politikatudománnyal és a nemzetközi kapcsolatokkal. A válságok földrajzi és társadalmi dimenzióinak elemzése segíthet megérteni az emberi közösségek ellenálló képességét, valamint a konfliktusok és a természeti környezet kölcsönhatásait. A kutatás hozzájárulhat a lakosság, a helyi közösségek és a nemzetközi szereplők együttműködésének javításához válsághelyzetekben.

A multidiszciplináris megközelítés különös hangsúlyt helyez a társadalmi igazságosság, a fenntarthatóság és az emberi jogok kérdéseire, amelyek kulcsszerepet játszanak a válságövezetek kezelésében. A kutatás kitér a globális és regionális szereplők – például az ENSZ, a NATO vagy a helyi kormányok – koordinációs kihívásaira, valamint az infrastruktúra és az ellátási láncok működésének fenntartására válság idején. Ezen szempontok együttes elemzése

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

lehetővé teszi a válságövezetek fenntartható és humánus kezelési stratégiáinak kidolgozását.

Meghatározó fontosságú a földrajzi tér szerepe egy adott nemzetközi térben található válságövezet/régió geográfiai szempontjainak és védelemföldrajzi tényezői hatásainak megértése érdekében.

Védelemföldrajz, valamely földrajzi térség komplex biztonságát fenyegető katonai és nem katonai jellegű veszélyeket, kialakulásuk lehetőségeit, azok jellegét, nagyságát és várható fejlődési tendenciáját, valamint a földrajzi környezet és a veszélyforrások összefüggéseit kutatja.

A nemzetközi és európai térben található egyes válságövezetek/régiók (Balkán, Kaukázus, Közép-Kelet, a Mediterráneum, Ázsia, Afrika, Latin-Amerika) védelemföldrajzi értékelése, geostratégiai helyzetük, természeti, társadalmi, gazdasági és katonai viszonyai, hatásuk a regionális és globális biztonságára kiemelkedő fontosságú.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Szenes, Zoltán–Siposné Kecskeméthy, Klára: NATO 4.0 and Hungary; 20 years of membership, 30 years of cooperation, Zrínyi Kiadó, Budapest, 2019. p. 487. ISBN 978 963 327 770 6
2.	Forgács Balázs, Gőcze István; Szabó József, Szabó Miklós Krajnc Zoltán (Szerk.) Hadtudományi Lexikon, Új kötet, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2019. ISBN 978-963-531-095-1
3.	Kecskeméthy Klára: A katonaföldrajz alapjai, pp. 1–22. In: Tóth József (szerk.) Általános társadalomföldrajz I.-II.. Pécs: Dialóg Campus Kiadó-Nordex Kft, 2014.
4.	Tömösváry Zsigmond: *Ez is Oroszország*, GlobeEdit, 2024. 292 oldal, ISBN: 978-620-6-80081-1
5.	Gerencsér Árpád: A Kaukázus térség biztonságföldrajzi értékelése, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, PhD disszertáció, 2017. p. 276.
6.	Lángné Petruska Szidónia: Koszovó biztonságföldrajzi értékelése, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, PhD disszertáció, 2023. p. 333.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

2025. november 2.

Siposné dr. Kecskeméthy Klára

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	dr. Boda Mihály
	munkaköre	egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	habilitáció
	foglalkoztató szervezeti egység	HHK Hadtörténelmi, Filozófiai és Kultúrtörténeti Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A háború és társadalom kapcsolatának története
A doktori kutatási téma kutatási területe		4. Hadtörténelem, hadművészet története kutatási terület
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*	
Minden háború közösségi esemény, ami ezer szálon kapcsolódik a szemben álló fele, illetve az egyéb módin érintett felek társadalmához. Az egyik ilyen kapcsolódás a háború igazolása, azaz a háború és a béke ideológiája. Az egyik legrészletesebben kidolgozott és legnagyobb hatással bíró háborús ideológia az igazságos háború elmélete, ami kiterjed a hadseregszervezésre, a háborúba lépésre, a háború viselésére és a háború lezárására. Az elmélet eredete a középkorban keresendő, azóta pedig valamilyen formában állandóan a háborúk és a hadviselés megítélésnek a középpontjában áll. A háború és a hadviselés természetének megváltozása azonban hatással van az elmélet tartalmára is, így nagyobb háborús időszakok mindig az elmélet megváltozását eredményezik. A meghirdetett kutatási téma a háború és a társadalom egy szabadon választott kapcsolódási pontjának története, preferáltan, de nem kizáróan a háború és a béke ideológiájának története. További lehetséges témák: a háború és modern állam viszonya; a civil-katonai kapcsolatok és a hadsereg politikai szerepe; a háború okai és következményei; mozgósítás; a háború kultúrája; a hagyományos kisebbségek a háborúban; a harci morál; háború és politikai változás; katonai etika; a háború elmélete.	
A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*	
A háború közösségi esemény, így számos olyan dimenziója van, ami a társadalom működéséhez kapcsolja. Így jelentősége van az állam és a háború kapcsolatának; a civil-katonai kapcsolatoknak; a hadsereg politikai szerepének; a hadkiegészítésnek és a mozgósításnak; a háború kultúrájának; a hagyományos kisebbségek háborúban betöltött szerepének; a harci morálnak; a háború és a politikai változás viszonyának; a katonai etikának; illetve a katonai és a civil értékrend kapcsolatának. A kutatási téma ezeknek a kapcsolatoknak a kutatását helyezi előtérbe.	
Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Boda Mihály: A háborús ideológiák története: A háborús ideológiák Nyugat-Európában és Magyarországon az ókortól a 20. századig Budapest, Magyarország : Ludovika Egyetemi Kiadó (2023) , 436 p.
2.	Boda Mihály: A katonai erények története: Katonai személyiségjegyek Nyugat-Európában és Magyarországon az ókortól a 20. század végéig Budapest, Magyarország : Ludovika Egyetemi Kiadó (2023) , 210 p.
3.	Boda Mihály: A katonai erények: Hadtörténelmi példákkal szemléltetett katonai etikai elmélet Budapest, Magyarország : Ludovika Egyetemi Kiadó (2021) , 210 p.
4.	Neiberg, Michael S.: War and Society. In Hughes, M., Philpott, W.J. (szerk.): Palgrave Advances in Modern Military History. Palgrave Advances. Palgrave Macmillan, London.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

5.	Keegan, John: A hadviselés története. Budapest, Corvina, 2002.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024. 12. 02.

dr. habil. Boda Mihály

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Boldizsár Gábor
	munkaköre	egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD (hadtudomány)
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE, HHK
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Az államépítés katonai feladatai, alapvetően a közigazgatási, gazdasági és biztonsági dimenziókban
A doktori kutatási téma kutatási területe		hadművészet elmélete
A kutatási témát idegen (angol) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Military Tasks of State-Building, particulary in Administrative, Economic and Security Area

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A konfliktusok és háborúk, az államépítés alapvetően társadalmi jelenségek, megértésükhöz és kezelésükhöz elengedhetetlen a társadalomtudományok ismerete és alkalmazása.

A konfliktusok, háborúk, komplex veszélyek egyre közelebb kerültek hazánk és szövetségi rendszereink határaihoz, megjelentek területeiken is. Ránk gyakorolt hatásai már nem csak áttételesen, részeiben, jelennek meg, hanem a mindennapok részévé váltak. E hatások közvetlenül befolyásolják az állam és a társadalom működését, biztonságát, érdekeinek és értékeinek védelmét.

Ahogyan a múltban is, úgy a jelen és a jövőben is a nemzetközi béke és biztonság egyik fontos kulcseleme, hogy a nemzetközi kapcsolatokban stabil és kiszámítható szereplők legyenek. Az államépítés egyik alapfeltétele a fizikai biztonság megteremtése, amelyben a nemzetközi és helyi haderők játszanak fontos szerepet.

A jelen és a jövő egyre komplexebb válságainak megoldása során sok szereplő összehangolt erőfeszítésére van szükség. Nem csak a múltban és a jelenben is megtapasztalt polgárháborúk után van szükség a működőképes állam kiépítésére. A hibrid hadviselés vagy egy háború eredményeként is meggyengül vagy megszűnik a működőképes állam. De a kihívásokkal szembeni ellenállóképesség kialakításának is fontos eleme az állam stabilitása, az állami funkciók ellátásának képessége. E stabilitás három fő pillére a közigazgatás, a gazdaság és a fizikai biztonság. E három biztonsági dimenzióban elért stabil és önfenntartó béke a garanciája annak, hogy az állam stabil és kiszámítható szereplője legyen a nemzetközi környezetnek.

Kezdve a II. Világháborút követő állam- és nemzetépítésektől (Németország, és Japán), a gyarmati sorból függetlenné váló nemzetek támogatásán és a békeműveletek különböző erőfeszítésein keresztül, a szétesett és szétesőállamok támogatásáig minden műveletben megjelent az államépítés, mint fő feladat.

A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A konfliktusok és háborúk, az államépítés alapvetően társadalmi jelenségek, megértésükhöz és kezelésükhöz elengedhetetlen a társadalomtudományok ismerete és alkalmazása.

Az államépítés katonai feladatai és a társadalomtudományok kapcsolatai rendkívül komplex. Folyamatos kölcsönhatásban állnak egymással és hatásuk különösen fontos a háborúk utáni időszakban, de a megelőzés során is, az instabilitás korszakában.

A három fő terület mellett (közigazgatás, gazdaság, fizikai biztonság) a társadalmi (humán) biztonság dimenziója is létfontosságú. E területek vizsgálatához, megértéshez a hadtudomány, az államtudomány, a politológia és nemzetközi kapcsolatok, a gazdaságtudomány, rendészettudomány mellett a társadalom megismerésének tudományágaira is szükség van. Ebben meghatározó területek a szociológia, a pszichológia, a kultúrantropológia, a

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

történelem, a vallás és a kommunikáció tudományok ismerete és alkalmazása. Az államépítés katonai aspektusai és a tudomány különböző területei és ágai szoros kapcsolatban állnak, az elméletek és a gyakorlati megvalósítások folyamatosan hatnak egymásra. Ahogyan maga az államépítés is egy komplex és összehangolt erőfeszítés, úgy elméleti és tudományos háttere is multidiszciplináris.	
Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Ashraf Ghani, Clare Lockhart: Fixing Failed States: A Framework for Rebuilding a Fractured World (Oxford University Press, 2009)
2.	Ian F. W. Beckett: Modern Insurgencies and Counter-Insurgencies: Guerrillas and their Opponents since 1750 (Warfare and History, 2001)
3.	Daron Acemoglu, James A. Robinson: Why Nations Fail: The Origins of Power, Prosperity, and Poverty (Currency, New York, 2012)
4.	Isaszegi János: A 21. század élettérháborúi a földért, a vízért, az élelemért, a ...létezésért-Válságövezetek konfliktusai és háborúi (Gondolat, Budapest, 2015)
5.	Boldizsár Gábor: A haderő helye és szerepe a biztonsági kihívások kezelésében (NKE, Budapest, 2019)

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024.12.04.

Dr. Boldizsár Gábor ezredes

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Boldizsár Gábor
	munkaköre	egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD (hadtudomány)
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE, HHK
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A 21. század műveleti környezete, a humán környezet és a katonai erő kapcsolata műveletek során
A doktori kutatási téma kutatási területe		hadművészet elmélete
A kutatási témát idegen (angol) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Operational Environment in the 21st century. Connection between Human Environment and Military Force in the future operations

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A konfliktusok és háborúk alapvetően társadalmi jelenségek, megértésükhöz és kezelésükhöz elengedhetetlen a társadalomtudományok ismerete és alkalmazása.

Az elmúlt időszakban jelentős változások álltak be a haderők alkalmazásában, a műveletek típusaiban és a végrehajtási környezetben is. A konfliktusok/háborúk magasabb intenzitásúakká váltak és közelebb kerültek hazánkhoz, szövetségi rendszereinkhez. Ahogyan az elmúlt 30 évben is a műveleti környezet meghatározója volt a katonai tevékenység megválasztásának, a sikernek, úgy nincs ez másként napjaink és a jövő konfliktusai/háborúi esetében sem. A komplex kihívásokra csak a komplex és összehangolt válaszadások lehetnek hatékonyak, amelyek egyik meghatározó eleme a katonai erő.

Napjainkban mind az alacsony, mind pedig a magas intenzitású konfliktusokban/háborúkban tapasztalható, hogy a konfrontáció területei kiszélesednek, egyre több domain-ban folyik a küzdelem. Az ember mindenkor része volt és lesz a válságok/háborúk kezelésének, megoldásának. Ezért is fontos, hogy az emberi viselkedés, magatartás, hitvilág, hagyomány, tudás hogyan hat az egyéni és kollektív döntéshozatalra, hogyan reagál a műveleti környezetre és hogyan alakítja azt.

A 21 század műveleti környezete rendkívül komplex. Komplexitás jelenik meg a kihívások és veszélyek, a reagálások és a szereplők tekintetében is. De nem csak az egyes műveletek egyre komplexebbek, hanem maguk a műveletek típusai is egyre szélesebb spektrumon jelennek meg. Ez a folyamat a jövőben is folytatódik. A humán tér, az emberi magatartás, a kognitív dimenziók egyre fontosabb elemei a jelen és a jövő műveleteinek, mind a saját és szövetséges, mind az ellenség, mind pedig a semlegesek és a lakosság esetében is. Alapvető fontosságú tehát a jövő műveleteinek sikere érdekében megismerni a humán teret, a kognitív dimenziót.

A műveleti környezet, azon belül is a humán tér felértékelődése, egyre meghatározóbbá válása egy folyamat része. Az elmúlt 30 év béke-, COIN-, stabilizációs műveletei során nem csak a teoretikusok, de a végrehajtó erők számára is egyre egyértelműbbé vált a műveleti környezet és a humán tér determinaló jellege.

A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A konfliktusok és háborúk, a műveleti környezet nem csak társadalmi jelenségek, megértésükhöz és kezelésükhöz elengedhetetlen a multidiszciplináris megközelítés.

A komplex műveleti környezet megértéséhez több tudományterület és tudományág ismerete és alkalmazása szükséges. A társadalomtudományok mellett a gazdaság-, a földtudományok ismerete és alkalmazása is elengedhetetlen.

A komplex műveleti környezet főbb elemei, a fizikai tér, a társadalmi (humán) tér, klimatikus viszonyok, a biztonsági dimenziók, a kitűzött komplex célok és a velük összhangban lévő erőforrások és jogszabályi feltételek.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A humán tér, mint a komplex műveleti környezet részének megértéséhez pedig az emberi kis- és nagy csoportokat vizsgáló társadalomtudományi szakterületek ismeretére és alkalmazási képességére van szükség. Ebben meghatározó területek a szociológia, a pszichológia, a kultúrantropológia, a történelem, a vallás és a kommunikáció tudományok ismerete és alkalmazása. A komplex műveleti környezet dimenziói folyamatos interakcióban állnak egymással, így a megismerésükhöz használt tudományos ismereteket és módszereket is komplex, holisztikus módon kell alkalmazni Ahogyan maga a műveleti környezet is komplex és folyamatosan változó, úgy elméleti és tudományos háttere is multidiszciplináris.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Strategic Foresign Analysis 2023 (NATO ACT, Norfolk, 2023)
2.	Global Trends 2040 (USA National Intelligence Coucil, 2021)
3.	Future Operational Environment: Forging the Future in an Uncertain World 2035-2050. (US Army Future Command, 2020)
4.	Isaszegi János: A 21. század élettérháborúi a földért, a vízért, az élelemért, a ...létezésért-Válságövezetek konfliktusai és háborúi (Gondolat, Budapest, 2015)
5.	Boldizsár Gábor: A haderő helye és szerepe a biztonsági kihívások kezelésében (NKE, Budapest, 2019)

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024.12.04.

Dr. Boldizsár Gábor ezredes

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Prof. Em. Bolgár Judit
	munkaköre	nyugállományú
	tudományos fokozata(i), habilitáció	CSc (Hadtudomány)
	foglalkoztató szervezeti egység	Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi Kar Katonai Vezetéstudományi Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A katonai műveletek lélektani vonatkozásai
A doktori kutatási téma kutatási területe		Védelem és társadalom kapcsolata
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem IGEN/<u>NEM</u> idegen nyelvű címe:		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A katonai beavatkozást (is) igénylő konfliktus kezelés tekintetében nincs meghatározó „domináns" típus. Az utóbbi évek gyakorlata és eseményei elsősorban a béketámogató műveletekre fektették a fő hangsúlyt. Új típusú feladatok megjelenése új típusú gondolkodást és cselekvési beavatkozást igényel. A katonapszichológiai kutatások fókuszában az előző 20-25 évben elsősorban a psyops műveletekkel kapcsolatos vizsgálat állt. Ebből a témából már színvonalas magyar nyelvű szakirodalom is fellelhető. Az elmúlt 10-15 évben olyan haditechnikai eszközök és hadviselési „technikák" kerültek alkalmazásra, amelyek újabb kihívást jelentenek az állomány számára az azokkal járó pszichikai igénybevétel hatásának felismerését és kezelését illetően. A közeljövőben pedig újabb, a mesterséges intelligencia katonai alkalmazásával kapcsolatos kognitív pszichológiai hatások vizsgálata is fontos egészségpszichológiai tényező. E tekintetben a Magyar Honvédség jelentős feladatot vállal a NATO Perseverance elnevezésű munkacsoportjában is. A rugalmas, és új viselkedési stratégiákat preferáló cselekvési modellek működőképességének megteremtéséhez szükséges olyan alkalmazott pszichológiai kutatások végzése, amelyek eredményeképpen közelebb juthatunk az új típusú katonai műveletek humán, lélektani jellemzőinek, valamint azok pszichikai hatásmechanizmusának megismeréséhez. Az újabb generációk tanulási és pszichoszociális sajátosságait is figyelembe véve ezek hozzásegíthetnek hatékony helyzetfüggő konfliktus kezelési modellek kidolgozásához. Alkalmazandó, a problémával és a kutatási célkitűzéssel adekvát kutatási módszerek: a problémaelemzéshez szükséges szakirodalom tanulmányozása, célzott megfigyelés (exploráció), empirikus (kérdőíves) vizsgálatok végzése esettanulmányok, mélyinterjúk, modellhelyetek.
A kutatási téma (hadtudományi) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A katonai műveletek humán aspektusai szükségszerűen interdiszciplináris megközelítésben vizsgálhatók. Ugyanakkor érdemes kiemelni a műveleti tevékenység eredményes végrehajtásának az egyes tudományterülethez kapcsolódó adekvát vizsgálatát. A katonai műveletek, mint a fegyveres küzdelem megjelenési formái társadalmi létformaként értelmezendő, de hogy a hangsúly annak filozófiáján, szociológiáján, humán antropológiáján vagy éppen jogtudományi aspektusán van, azt az adott tudományterület kutatási illetékessége és módszertana határozhatja meg. A katonai műveletek lélektani vonatkozásának vizsgálata során szükségszerűen támaszkodni kell a katonai antropológia, a kultúrantropológia a katonaorvostan, a katonaszociológia, és más tudományok eredményeire, de a kutatási terület a tevékenységgel együtt járó pszichikai jelenségek vizsgálata és kezelése a hatékonyabb feladatellátás és a végrehajtó állomány pszichikai egészségvédelme érdekében. Ez tehát azt is jelenti, hogy a kutatás során támaszkodunk a társtudományok (és a természettudományok) eredményeire. Azokkal összhangban a pszichológiai aspektus kihangsúlyozásával törekszünk újabb, a katonai műveletek hatékonyságát javítható kutatási eredmények elérésére.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalomódszertana a kutatási témában	
1.	Michael W. Eysenck, Mark T. Keane (1997): Kognitív pszichológia Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
2.	Mark A. Staal, Sally C. Harvey etc. (szerk.) Operational Psychology: A New Field to Support National Security and Public Safety ISBN-13
3.	Hornyák Beatrix: A mentális állóképesség mérésének és fejlesztésének lehetősége a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses személyi állományának körében Phd értekezés 2022.
4.	Völgyi Zoltán: A személyközi kapcsolatokon alapuló információs műveleteket végrehajtó állomány kiképzésének pszichológiai támogatása Hadtudományi Szemle 2017/3 pp.87-97)
5.	Norman f. Dixon (2016): On the Psychology of Military Incompetence Basic Books
6.	F. Gucciardi, Robin Lines, Kagan Ducker, Peeling Péter A mentális szívósság mint a viselkedési kitartás pszichológiai meghatározója a különleges erők kiválasztásánál https://www.researchgate.net/publication/339962608_Mental_toughness_as_a_psychological_determinant_of_behavioral_perseverance_in

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. 11. 23. Prof. Em. Bolgár Judit

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Prof. Em. Bolgár Judit
	munkaköre	nyugállományú
	tudományos fokozata(i), habilitáció	CSc (Hadtudomány)
	foglalkoztató szervezeti egység	Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi Kar Katonai Vezetéstudományi Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A védelmi tevékenység pszichológiai aspektusai
A doktori kutatási téma kutatási területe		Védelem és társadalom kapcsolata
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem IGEN/NEM idegen nyelvű címe:		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A védelmi szférát érintő változó feladat-és követelményrendszer körültekintőbb és a kor kihívásaihoz jobban illeszkedő pszichikai felkészítést is igényel a szervezet tagjaitól. Az új kihívások újszerű és a megváltozott körülményekkel kompatibilis végrehajtási és vezetési módszereket igényelnek. A XXI. század megváltozott társadalmi és katonai igényei az alkalmazott pszichológia számára is fontos megválaszolandó kérdésköröket tartalmaznak. A kutatás tehát a gyakorlati pszichológia azon konkrét területeit öleli fel, melyek mind békében, mind háborús időszakban a hatékony tevékenységet alapozzák meg. E főbb kutatási területek: a kiválasztás és felkészítés differenciált, haderőnem függő pszichológiai kérdései, a katonai feladatokkal kapcsolatos speciális pszichikai hatások, az igénybevétel jellemzői, ezek felismerése, megelőzésének lehetősége; a mentális állóképesség katonai specifikumai a mentális állóképesség feladatspecifikus fejlesztése, tevékenységspecifikus pszichológiai felkészítés vizsgálata, A NATO haderőfejlesztés humán aspektusainak hazai kutatása; a kiképzés, felkészítés, a katonai feladatellátás csoportlélektani aspektusa. A kutatások elsősorban azokat a védelmi területeket tevékenységeket érintik, amelyek specifikus feladat-és követelményrendszer jellegük miatt körültekintőbb és a kor kihívásaihoz jobban illeszkedő pszichikai felkészítést is igényelnek a szervezet tagjaitól. Az új kihívások újszerű és a megváltozott körülményekkel kompatibilis végrehajtási és vezetési módszereket igényelnek. A XXI. század megváltozott társadalmi és katonai igényei az alkalmazott pszichológia számára is fontos megválaszolandó kérdésköröket tartalmaznak. A kutatás tehát a gyakorlati pszichológia azon konkrét területeit öleli fel, melyek mind békében, mind háborús időszakban a hatékony tevékenységet alapozzák meg. E főbb kutatási területek: a kiválasztás és felkészítés differenciált, haderőnem függő pszichológiai kérdései, a katonai feladatokkal kapcsolatos speciális pszichikai hatások, az igénybevétel jellemzői, ezek felismerése, megelőzésének lehetősége; a mentális állóképesség katonapszichológiai specifikumai a mentális állóképesség feladatspecifikus fejlesztése, tevékenységorientált pszichológiai felkészítés vizsgálata, A NATO haderőfejlesztés humán aspektusainak hazai kutatása; a kiképzés, felkészítés, a katonai feladatellátás csoportlélektani aspektusa. A kutatás módszerei szakirodalmi elemző (nemzetközi összehasonlító), valamint empirikus vizsgálati módszereket is tartalmaznak. A kutatások elsősorban azokat a védelmi területeket tevékenységeket érintik, amelyek specifikus pszichikai megterhelést jelentenek az állomány (mind a vezetők, mind a végrehajtók) számára.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A kutatási téma (hadtudományi) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) ***(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)***
A kutatási téma társadalomtudományi aspektusa azzal is igazolja relevanciáját, hogy a katonai (védelmi) hivatás a történelem folyamán minden közösségi társadalmi formációban szükségszerűen jelen volt és jelen van. A hadviselés minden korban a kor technikai társadalmi jellemzői alapján vizsgált olyan kérdéseket, amelyek a katona pszichikai állapotával a harc megvívásából adódó speciális pszichés hatásokkal foglalkozott. A haderő modernizációja következtében minden korban olyan, a pszichológia illetékességi körébe tartozó újabb és bonyolultabb kérdésekre kell választ kapnunk, ami tudományos megalapozottságot igényel. Tekintettel a probléma bonyolultságára, a pszichológiai aspektusok nem értelmezhetők önmagukban. Elkerülhetetlenül szükséges más tudományterületek, mint például a szociológia az etnológia, a humán antropológia, vagy a történelmi meghatározásokkal foglalkozó tudásanyagok eredményeinek ismerete. A hadtudományi diszciplínák alanyai korunkban sokkal árnyaltabban kitettek azoknak a változásoknak, amelyek az érintettek rendkívül gyors alkalmazkodását igénylik. A pszichológia látja és láttatja a fokozott pszichikai terhek hordozóinak állapotát, de a prevenció, intervenció érdekében szüksége lehet olyan szervezetszociológiai, egészségtudományi ismeretek alkalmazására, amellyel a probléma feltárásán túl problémakezelési javaslattal is élhet.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Hornyák Beatrix: A mentális állóképesség mérésének és fejlesztésének lehetősége a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses személyi állományának körében Phd értekezés 2022.
2.	Zelimir Pavlina, Zoran Komar, Bertalan György, Boris Petz, Zvonimir Knezovic, Ante Fulgosi, Vlado Sakic (szerk.) (2007): Katonapszichológia I-III. (Horvát tudományos tapasztalatok) HM Zrínyi Kommunikációs és Szolgáltató Kht.
3.	Detréné Urbán Nóra:A stressz-rezisztencia és a pszichológiai reziliencia fejlesztésének és fenntartásának szükségessége a védelmi szektorban Phd értekezés 2016.
4.	Stephen Bowles, Paul T. Bartone (2018): Handbook of Military Psychology Springer International Publishing
5.	Norman f. Dixon (2016): On the Psychology of Military Incompetence Basic Books
6.	Mark A. Staal, Sally C. Harvey etc. (szerk.) Operational Psychology: A New Field to Support National Security and Public Safety ISBN-13

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. 11. 23. Prof. Em. Bolgár Judit

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**Neve**	Prof. Dr. Bordás Mária
	Munkaköre	Egyetemi tanár
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD, habilitált doktor
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar, Alkotmányjogi és összehasonlító Közjogi Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A nyugati beavatkozások hatása a terrorizmus, a fegyveres konfliktusok és a háborúk kialakulására az iszlám világban a 20. század eleje óta
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelem társadalomtudományi aspektusai
A kutatási témát idegen (angol) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Impact of Western Interventions on Emerging Terrorism, Armed Conflicts and Wars in the Islamic World since the Early 20th Century

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A gyarmati időkig a Közel-Keleten és Észak-Afrikában virágzott az iszlám világ. Az első, Mohamed által Medinában és Mekkában alapított iszlám állam először az Arab-félsziget beduin törzseit hódította meg, később az Oszmán Birodalom a Közel-Keletet, Észak-Afrikát és Európa egy részét. A hatalmas Oszmán Birodalomnak nemcsak katonai sikerei voltak, hanem az abszolutizmus ellenére, amely, mint politikai-kormányzási rendszer mindvégig fennmaradt, képes volt egy fejlett közigazgatást és gazdaságot kialakítani, szemben a középkori európai országokkal.

Az I. világháború után az Oszmán Birodalomnak vissza kellett vonulnia a mai Törökország területére, ezzel egyidejűleg új muszlim államok jöttek létre az európai gyarmatosítók által befolyásolt területeken. Mivel ezeknek az új államoknak a mesterséges határait nem nemzeti államok alapján húzták meg, a lakosság nem érzett nemzeti identitást ezen országok iránt. Néhány kivételtől eltekintve, mint a perzsák, kurdok, egyiptomiak, pastuk, tádzsikok, hazarák, türkmének vagy beludzsok, csak arabok (berberek) élte a Közel-Kelet és Észak-Afrika területén. A nemzeti identitás ebben a régióban, szemben Európával, ahol a nemzetállamok a kapitalizmus idején alakultak ki, nem volt kérdés, mert a legfontosabb identitáspont az umma, az iszlám közösség volt.

Míg bizonyos európai birodalmak, mint Anglia, Spanyolország, Portugália, Hollandia, Franciaország növekvő gazdagságot értek el a gyarmatosításból, valamint az ipari forradalmak útján, Afrikában, Latin-Amerikában, Ázsiában és a Közel-Keleten az iszlám világ fejletlen maradt az európai gyarmatosítók kizsákmányolásának következtében. Polgári forradalmak sem zajlottak le, amelyek lendületet adhattak volna a társadalmi fejlődésnek, azaz egy igazságosabb társadalomnak, amelyet akkoriban a liberális demokrácia képviselt. Az iszlám világban élők egyre inkább úgy érezték, hogy lemaradnak a gazdasági és társadalmi fejlődésben, amit az iszlám világ *modernizációs válságának* neveznek.

Miután a muszlimok elkezdtek kiutat keresni a modernizációs válságból, világossá vált, hogy a rájuk kényszerített nyugati gazdasági és kormányzati

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

rendszerek nem voltak sikeresek az iszlám világban. Az európai gyarmatosítók csak olyan mértékben engedték a kapitalista viszonyok kialakulását, amennyiben azt gazdasági érdekeik megkövetelték, ezen túl, autokráciák kialakulását szorgalmazták, erős elnöki rendszer vagy abszolút monarchia formájában, mindkét esetben hozzájuk lojális elnökkel vagy uralkodóval. Ezek a törekvések nem segítették elő egy modern és igazságosabb társadalom megteremtését. Ez a meggyőződés még erősebb lett a muszlim országok függetlenségének elnyerése után, a 20. század közepe óta, amikor a Nyugatot kezdték el vádolni azzal, hogy akadályozza a modernizációt az iszlám világban.

Az 1979-es iráni forradalom nemcsak a síita radikális iszlám kialakulását eredményezte Iránban, hanem ezzel párhuzamosan a terrorizmus exportját is a Közel-Keleten. Irán regionális hatalommá válási törekvéseit a „síita félhold" szimbolizálja, amely olyan országok földrajzi formájára hasonlít, amelyben síiták is élnek. Irán kitartóan támogatja a síita fegyveres milíciákat Irakban, a terrorista szervezeteket, mint síita Hezbollah Libanonban, a szunnita Hamászt Gázában, a síita huszi lázadókat Jemenben, valamint 2011 óta, egészen a 2024-es bukásáig, az Aszad-rezsimet Szíriában azzal, hogy síita terroristákat szállított oda a szomszédos országokból. Irán az egyetlen ország az iszlám világban, amely még mindig Izrael, az Egyesült Államok szövetségesének a megsemmisítését tervezi. Az iráni síita radikális iszlám Nyugat-ellenes attitűdjének gyökere az iráni síita papság gyűlölete az Egyesült Államokkal szemben, amely már az iráni sah uralkodása idején is domináns tényező volt az iráni politikai életben. Bár Irán és proxy szervezetei jórészt elvesztették befolyásukat és hatalmukat Izrael és az Egyesült Államok katonai beavatkozásainak eredményeként 2023. október 7-e után, Irán továbbra is destabilizáló tényező a régióban, nem utolsósorban az illegális nukleáris programja miatt.

A terrorizmus harmadik hulláma az iszlám világban globális radikális iszlámként jelent meg, egy új terrorista szervezet, az al-Kaida formájában. Ideológusa, Bin-Laden azt a célt tűzte ki, hogy amerikai civileket támadjon meg akár az iszlám szent földjén, akár azon kívül is. Ennek oka az amerikaiak folyamatos politikai, katonai és gazdasági beavatkozási kísérleteire vezethetők vissza az iszlám világban. A casus belli az amerikai katonai beavatkozás volt az

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

első Öböl-háborúban, Kuvaitban, 1990-ben, amikor a szaúdi királyi család az amerikai hadsereget is behívta az országba, hogy megvédje a szaúdi népet Szaddám Huszein feltételezett szaúd-arábiai katonai támadásaitól.

A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

George W. Bush amerikai elnök 9/11 után bevezetett doktrínája, a *„háború a terror ellen”* csak olaj volt a tűzre, mert ezzel az Egyesült Államok magának vindikálta a jogot, hogy katonai eszközökkel lépjen fel a terrorizmust támogatók ellen, akár tevőlegesen akár megelőző jelleggel. A Bush-doktrína stratégiája a terrorellenes küzdelemre és a demokráciák létrehozására épült, amiről úgy gondolták, hogy garanciát jelentett az iszlám terrorizmus felszámolására. Ez a kísérlet nem bizonyult hatékonynak Afganisztánban és Irakban, hanem olyan, még brutálisabb terrorista szervezetek megerősödéséhez vezetett, mint az Iszlám Állam és a Talibán. Bin-Laden öröksége minden katonai beavatkozást túlélt, mert az al-Kaida szövetségesei továbbra is aktívak Afganisztánban, Jemenben, Szomáliában, valamint a Maghreb és Száhel más részein. A Bush-doktrína illúziója az volt, hogy a demokrácia felszámolja a terrorizmust, de egyrészt a demokrácia nem hozható létre olyan országokban, ahol nincsenek demokratikus hagyományok, másrészt pedig a Közel-Kelet és Észak-Afrika legtöbb kormánya túl törékeny ahhoz, hogy hatékony terrorellenes stratégiát tudjon kialakítani, illetve, bukott államokká váltak, ami lehetőséget adott a fegyveres milíciáknak és a haduraknak a hatalom megszerzésére, mint ahogyan Líbiában, Szomáliában, vagy a Száhel-országokban történt.

Bár az Arab Tavasz spontán zavargásokként, felkelésekként vagy forradalmakként kezdődött, csak azokban az országokban lett pozitív eredménye, ahol némileg voltak demokratikus hagyományok, mint Egyiptomban, Tunéziában,

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Jordániában vagy Marokkóban. Az arab tavasz más esetekben bukott vagy törékeny államok kialakulásához vezetett, ahol a radikális iszlamista csoportok még erősebbé váltak, mint korábban, például Líbiában, Szíriában vagy Jemenben. A Nyugat katonai beavatkozásai sem segítettek sokat a törékeny vagy bukott államok stabilizálásában, ahogy ez Irak, Afganisztán, Szíria vagy Líbia példája is bizonyítja. Az Egyesült Államok által kezdeményezett államépítés egy törékeny államot eredményezett Irakban, egy összeomlott államot Afganisztánban, majd a tálibok visszatérését és hatalomátvételét.

A *kutatási probléma* és a *kutatási kérdés* az, hogy a nem-állami szereplők, mint a terrorista szervezetek, a hadurak fegyveres milíciái, valamint a fegyveres konfliktusok, mint például a felkelések, az etnikai és vallási erőszak a törékeny bukott államokban hogyan függenek össze a nyugati országok politikai és katonai beavatkozásaival a Közel-Keleten és Észak-Afrikában.

A *kutatás másik célja*, hogy rávilágítson a nyugati beavatkozások formáira, valamint a nem-állami szereplők típusaira, mint a titkos terrorista szervezetek, azaz az al-Kaida és szövetségesei, valamint azokra a nem állami szereplőkre, amelyek úgy működnek, mint "állam az államban", ilyen a Hezbollah Libanonban, a Hamász Gázában és az Iszlám Állam Irakban és Szíriában. A Muszlim Testvériség működése is vizsgálat alá kerül, abból a szempontból, hogy mikor tekinthető terrorista szervezetnek, a terrorizmus támogatójának, és mikor működik politikai pártként, amelyik tiszteletben tartja a demokrácia játékszabályait, például Jordániában és Marokkóban.

A *téma másik releváns területe,* hogy feltárja, a fegyveres konfliktusok és háborúk hogyan destabilizálták az államokat, és választ keressen arra, hogy az iszlám fundamentalizmus és a radikális iszlám terjedése, amelyet a jórészt a nyugati országok beavatkozásai okoztak, jobb lehetőséget adott-e a Közel-Kelet és Afrika államainak egy jobb és igazságosabb társadalom létrehozására.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

1.	Bordás Mária: *Iszlám kalifátus a 21. században? Az állami hatékonyság kérdései a Közel-Keleten és Afrikában.* Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2019., 334 oldal, ISBN: 978-615-6020-30-7 (nyomtatott) Charles Townshend: *A terrorizmus.* Magyar Világ Kiadó, 2003., 172 oldal, ISBN: 963 9075 23 (A Terrorism. A Very Short Introduction c. mű eredetileg angol nyelven jelent meg 2001-ben, az Oxford University Press kiadó gondozásában, az Egyesült Királyságban)
2.	Póczik Szilveszter: *Az iszlám forradalom. Négy műhelytanulmány a radikális iszlámról.* Publikon Kiadó, Pécs, 2011., 191 oldal, ISBN: 978-615-5001-46-8
3.	Charles Townshend: *A terrorizmus.* Magyar Világ Kiadó, 2003., 172 oldal, ISBN: 963 9075 23 (A Terrorism. A Very Short Introduction c. mű eredetileg angol nyelven jelent meg 2001-ben, az Oxford University Press kiadó gondozásában, az Egyesült Királyságban)
4.	Rainer Herman: *Az Iszlám Állam – a világi állam kudarca az arab világban.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 2015., 207 oldal, ISBN: 978 963 05 9610 7 (Endstation Islamisher Staat? Staatsvergen und Religionskrieg in der arabiische Welt c. mű eredetileg német nyelven jelent meg 2015-ben a Deutscher Taschenbuch Verlag kiadó gondozásában, Németországban)
5.	Bordás Mária: *A terrorizmus és az iszlám fundamentalizmus az „Arab Tavasz" után Észak-Afrikában és a Közel-Keleten.* Hadtudomány: a Magyar Hadtudományi Társaság Folyóirata 25: E-szám pp. 24-34., 11 p (2015)

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2025. 09. 24.

…….
Prof. Dr. Bordás Mária
Egyetemi tanár

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Prof. Dr. Csath Magdolna
	munkaköre	professor Emerita
	tudományos fokozata(i), habilitáció	DSc
	foglalkoztató szervezeti egység	
Témahirdető	**neve**	Dr. Taksás Balázs
	munkaköre	egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK HPKKT
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A nemzetgazdaság innovációs képességének hatása a védelmi ipar fejlesztésének lehetőségére
A doktori kutatási téma kutatási területe		Védelemgazdaságtan és logisztika
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem		NEM

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
Az innováció fontossága a gazdasági növekedésben, valamint a társadalom életminőségének javításában általánosan ismert a gazdasággal foglalkozó szakemberek között. Az innováció hadviselésében betöltött szerepe szintén általánosa ismert. Ami kevésbé kutatott az az, hogy egy nemzetgazdaság innovációs ökoszisztémája és kapacitása milyen döntő szerepet játszik egy versenyképes védelmi ipar létrejöttében. Pedig az innovációs ökoszisztéma megléte és minősége kulcsszerepet játszik minden modern gazdasági ág létrejöttében és fejlődésében. Mind az Európai Unió, mind számos tagállama (köztük Magyarország is) az elmúlt időszakban stratégiát alkotott védelmi iparának fejlesztésére. A kutatás célkitűzése az, hogy megvizsgálja, hogy akár az Európai Unióban, akár Magyarországon (ez a kutatási témán belül választható) a gazdaság innovációs ökoszisztémája milyen területen és milyen mértékben jelentkezhet katalizátorként vagy éppen akadályként ezen törekvésekben. A téma jelentősége megkerülhetetlen, hiszen amennyiben nem sikerül az innovációs kapacitások megfelelő formálása, alakítása és szolgálatba állítása, úgy minden, a védelmi ipar fejlesztésére fordított erőforrás csak nettó pazarlás lesz, önmagát fenntartani képes és a haderő(k) számára versenyképes fegyverrendszereket, szolgáltatásokat és hadianyagokat ellőállító védelmi ipar nem fog létrejönni.
A kutatási téma hadtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A téma összekapcsolja a hadtudományok és a közgazdaság-tudományok különböző kutatási területeit. A hadtudományok területéről leginkább a védelemgazdaságtanhoz, a katonai logisztikához, valamint a katonai stratégiához kötődik. A kutatási téma erősen épít a most zajló orosz-ukrán háború tapasztalatainak – különös tekintettel a nemzetgazdaság védelmi potenciáljának szerepére, valamint az értékláncokhoz történő hozzáférés fontosságára – feldolgozására. Ezzel párhuzamosan hangsúlyozottan vizsgálja a negyedik ipari forradalomnak mind a hadviselésre, mind a védelmi ipari ökoszisztémára gyakorolt hatásait. A közgazdaság-tudományokon belül a fejlődésgazdaságtan, a nemzetközi gazdaságtan, az innovációs és versenyképesség kutatások, valamint iparpolitikai koncepciók kapcsolódnak szorosan a kutatási témához, így ezen területeken elért legfrissebb, a témához kapcsolódó, tudományos eredmények feldolgozása is a kutatás részét képezi.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Evron, Yoram; Bitzinger, Richard A.: *The Fourth Industrial Revolution and Military–Civil Fusion – A New Paradigm for Military Innovation,* Cambridge and New York, Cambridge University Press, 2023. ISBN: 978-1-009-33328-3
2.	Csath, Magdolna (szerk.) *Versenyképesség: új elméleti és módszertani közelítések* Budapest, Magyarország: Dialóg Campus Kiadó (2020) 215 p.
3.	Csath, Magdolna; Taksás, Balázs: A védelmi ipar, mint a nemzeti ellenállóképesség- és versenyképesség-javítás gazdasági ágazata In: Gőcze, István; Padányi, József (szerk.) *Húsz év a katonai műszaki tudományok szolgálatában. A katonai műszaki tudományok tudományág időszerű kérdései, aktuális tudományos kutatási eredményei: Oktatói kötet* Budapest, Magyarország: Ludovika Egyetemi Kiadó (2023) 376 p. pp. 83-98.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

4.	Csath, Magdolna (szerk.) *Innovációs sikerfeltételek a kis- és közepes vállalkozások (mkkv-k) körében* Pázmány Péter Katolikus Egyetem
5.	Budavári, Krisztina; Taksás, Balázs; Hegedűs, Ernő A magyar védelmi ipar innovációs környezetének vizsgálata *Hadtudomány* 32: 1 pp. 113-134., 21 p. (2022)
6.	Lifshitz, Jakob: *The Economics of Producing Defense; Illustrated by the Israelien Case* Sringer Science + Business Media. New York, 2003. ISBN: 978-1-4613-5062-0.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024.11.20. Dr. Taksás Balázs

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Csengeri János
	munkaköre	egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK Légierő Harcászati Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A légi fölénytől a multitér légierőig: doktrína, stratégia és technológia a 21. századi légi műveletekben
A doktori kutatási téma kutatási területe		3. HADMŰVÉSZET ELMÉLETE
A kutatási témát idegen (angol) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		From Air Superiority to Multi-Domain Air Power: Doctrine, Strategy and Technology in 21st Century Air Operations

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A 21. századi hadviselésben a légi erők szerepe alapvetően átalakul. A klasszikus „légi fölény” fogalma, amely elsősorban a légtér ellenőrzésére és a célok megsemmisítésére koncentrált, ma már nem elegendő a sikerhez. A modern hadszíntérben az alkalmazás sokkal inkább hálózat-alapú, szenzor–effektor láncokra épülő, adatvezérelt műveletekké vált. A légi műveletek szoros összehangolása a szárazföldi, tengeri, kibertéri és űrbéli képességekkel új műveleti elveket, parancsnoki struktúrákat és technológiai feltételeket teremt. Ez a változás vezetett a multitér légi hatalom fogalmának megjelenéséhez, amely egyszerre katonai, technológiai és doktrinális kihívás.

A NATO és a partnernemzetek – köztük Magyarország – folyamatos transzformációs folyamaton mennek keresztül: új fegyverrendszerek (pl. ötödik generációs repülőgépek, pilóta nélküli rendszerek), fejlett C4ISR hálózatok, precíziós tűzvezetési rendszerek és elektronikai hadviselési képességek jelennek meg. A kutatás arra keresi a választ, hogyan fejlődik a légierő művelettervezése a multitér hadviselés logikájában, milyen doktrinális változások történnek, hogyan integrálhatók a légierő képességei a szövetséges műveletekbe, és hogyan befolyásolja mindezt a technológiai fejlődés. A témakör a hadtudományban aktuális és hiánypótló, mivel a doktrinális alkalmazkodás folyamatos, de rendszerszintű tudományos feldolgozása még korlátozott.

A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A multitér légi hadviselés nem pusztán katonai-technikai jelenség, hanem szorosan összefügg a diplomáciával, a nemzetközi joggal, a gazdasággal, valamint a társadalom és az információs környezet működésével. A légi műveletek napjainkban nem csak kinetikus hatások útján érvényesülnek: kritikus infrastruktúrák védelme vagy megbénítása, műholdas rendszerek megzavarása, drónrajok alkalmazása, elektronikai hadviselés és kognitív műveletek mind olyan eszközök, amelyek a civil életre is közvetlen hatást gyakorolnak. Ez azt jelenti, hogy a légierő tevékenysége a társadalmi stabilitás, a gazdasági működés és a nemzetközi politikai viszonyok szintjén is következményeket generál.

A kutatás multidiszciplináris jellege abból fakad, hogy a légierő alkalmazásának sikerét ma már nem csak a technológiai fölény, hanem az interoperabilitás, a szövetséges rendszerekbe való beágyazottság, a stratégiai kommunikáció és a társadalmi percepció is befolyásolja. A légierő műveleti döntéseit korlátozhatják nemzetközi jogi normák, humanitárius megfontolások és a civil infrastruktúrák védelmére vonatkozó szabályok. Ugyanakkor a fejlett légierő képességek visszatartó erőt jelentenek, tehát közvetlen stratégiai-politikai hatásuk van. A doktorandusznak ezért egyszerre kell érteni a katonai logikát, a technológiai háttért, a politikai-diplomáciai összefüggéseket és a társadalmi hatásokat. A téma így a hadművészet, a biztonságpolitika, a nemzetközi kapcsolatok és a technológiai fejlődés metszéspontjában helyezkedik el.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

1.	John Warden: *The Air Campaign: Planning for Combat.*
2.	David Deptula: *Effects-Based Operations: Change in the Nature of Warfare.*
3.	Justin Bronk – Jack Watling: *The Future of Airpower.* RUSI.
4.	NATO Allied Air Command: *Air Power in Multi-Domain Operations.*
5.	Milan Vego: *Joint Operational Warfare.* Naval War College Press.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet a tanszék támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2025. november 04.

Dr. Csengeri János **ő**rnagy sk.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Csikány Tamás
	munkaköre	egyetemi tanár
	tudományos fokozata(i), habilitáció	DSc
	foglalkoztató szervezeti egység	Kodolányi János Egyetem
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A XIX. század európai és magyar hadügye, fegyvernemek, alakulatok története, önkéntesség és hadkötelezettség a magyar történelemben
A doktori kutatási téma kutatási területe		Hadművészet története, Hadtörténelem
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		NEM

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A téma a magyar hadtörténelem XIX. századi eseményeit, hadszervezeti változásait, fegyverzeti fejlődését, vezetőit mutatja be. Különös hangsúlyt kap a hadkiegészítés, az önkéntes alapon szervezett hadseregtől az általános hadkötelezettség bevezetéséig. A meghirdetett téma a magyar fejlődést európai kontextusban mutatja be, kitérve a tisztképzésre, kiképzésre, a katonai vezetés különböző szintjeire. Alakulat- és helyőrség történet szintén helyet kap. E témák elsajátítása a XX. és a XXI. század magyar hadtörténelem fejlődésének megértését segíti.
A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A téma az általános magyar társadalom és politikatörténethez egyaránt kapcsolódik, azok megértését segítik. Kapcsolat áll fenn a haditechnika történethez és a hadsereg ellátás egyes kérdéseinek vonatkozásában a gazdaságtörténethez is. A hadkiegészítés történetének eredményei hasznosíthatók a szociológiai kutatásoknál, a katonai vezetők tevékenységének elemzése pedig a vezetéstudományhoz.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Csikány Tamás: A szabadságharc hadművészete 1848-1849. Budapest, 2015
2.	Csikány Tamás: Csata Komáromnál 1849. július 2-án avagy a szabadságharc harcászata. Budapest, 2003.
3.	Magyarország hadtörténete III. Szerkesztette:Hermann Róbert. Budapest, 2015.
4.	Bánlaky József: A magyar nemzet hadtörténelme 20-22. https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Banlaky-banlaky-jozsef-a-magyar-nemzet-hadtortenelme-2/
5.	Markó Árpád: Magyarország hadtörténete. Budapest, 1943.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. december 2.

Dr. Csikány Tamás

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Csiki Varga Tamás
	munkaköre	tudományos főmunkatárs
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Eötvös József Kutatóközpont, John Lukacs Intézet
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Az európai védelmi ipar fejlesztésének aktuális problémái
A doktori kutatási téma kutatási területe		Stratégiai és védelmi tanulmányok
A kutatási témát idegen (angol) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		The current issues of developing the European Defense Industrial and Technological Base

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A 2010-es években romló és destabilizálódó európai biztonsági környezet következtében az európai védelem kérdései, ezen belül kiemelten az európai védelmi ipar, 2022 – Oroszország Ukrajna elleni megújult agressziója – óta fokozott figyelmet kaptak. Az európai országok azóta próbálják hatékonyan kezelni a rövid távú termelés és készletfeltöltés, illetve a hosszú távú kutatás, fejlesztés és innováció dilemmáját, hogy ellensúlyozzák az európai fegyveres erők felkészületlenségét egy elhúzódó, nagy intenzitású katonai műveletek végrehajtására. Ez az ambíciószint már bőven meghaladja az 1999-es Helsinki Képességfejlesztési Célkitűzés válságkezelési ambícióit és felveti a NATO kollektív védelmében a „kiegészítő" európai képességek megerősítésének kérdéseit számos területen. A védelmi ipar fejlesztési mind gyártási kapacitás, mind technológia terén egy a számos terület közül, amelyen az elmúlt években gyökeres változásokat láttunk. Az Európai Védelmi Ipari és Technológiai Bázis (EDTIB) fejlesztésének célja nem mellesleg az Egyesült Államok hadiipari penetrációját, az amerikai függést is csökkentse középtávon. Egyebek mellett ezt a szándékot jelezte az első Európai Védelmi Ipari Stratégia elfogadása (2024) is.

Magyarország és szövetségeseinek alapvető érdeke, hogy értsék és előre tudják jelezni az Európai Védelmi Ipari és Technológiai Bázis védelmi ökoszisztémaként való fejlesztésének mozgatórugóit a 2030-as évekre, lehetővé téve az európai földön folytatott önvédelemhez és azon kívüli az érdekeik érvényesítéséhez szükséges katonai képességek (haditechnikai eszközök, hadianyagok, kettős felhasználású technológiák) fenntartható ellátását.

A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

Az e kérdésekre koncentráló tudományos kutatások célja, hogy felvázolják az európai védelmi ipar kereslet-kínálati egyenletét és az iparfejlesztés politikai, gazdasági, technológia, humán erőforrás stb. hátterét. Ennek érdekében egyes államok védelmi ökoszisztémájának önálló és komparatív elemzésére, valamint az európai (EU, NATO) és szubregionális kezdeményezések (képességkoalíciók) vizsgálatára egyaránt szükség van. Politikatudományi és közgazdasági oldalról meg kell ismerni, mely tényezők akadályozzák, illetve segíthetik elő az európai védelmi ipar töredezettségének megszüntetését, a versenyképes hadiipari kapacitások kialakítását, illetve a kettős felhasználású technológiák, valamint a fejlődő, újonnan megjelenő és felforgató technológiák hatékonyabb felhasználását a következő években, évtizedekben. Magyar szempontból kiemelt kutatási terület nem csupán a hazai védelmi ipari ökoszisztéma működésének megismerése, fejlesztése, hanem környezetünkben a német, lengyel, román, francia, török hadiipari képességek és technológiai fejlődés feltérképezése, kiemelve az együttműködési lehetőségeket, valamint felhasználva a tapasztalatokat és ebvált gyakorlatokat.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Csiki Varga, Tamás: Reinforcing European defense industry for times of great power conflict. In. Zombory, Katarzyna & Szilágyi, János Ede (eds.): Shielding Europe with the Common Security and Defence Policy: The EU Legal Framework for the Development of an Innovative European Defence Industry in Times of a Changing Global Security Environment. Central European Academic Publishing, Miskolc, 2024, 73–108.
2.	Hackett, James & Schreer, Ben (eds.): Progress and Shortfalls in Europe's Defence – An assessment. IISS, London, 2025.
3.	Keller, André et al.: Cutting-edge, affordable, ready. A vision for Europe's defense industrial future. PWC, London, 2024.
4.	Béraue-Sudreau, Lucie & Scarazzato, Lorenzo: Beyond Fragmentation? Mapping the European Defense Industry in an Era of Strategic Flux. CSDS, Brussels, 2023.
5.	Fiott, Daniel: In every crisis an opportunity? European Union Integration in Defence and the War in Ukraine. In. Journal of European Integration. Vol. 45., 2023/3., 447–462.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2026. 01. 10.

Dr. Csiki Varga Tamás

tudományos főmunkatárs

NKE EJKK JLI

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Csiki Varga Tamás
	munkaköre	tudományos főmunkatárs
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Eötvös József Kutatóközpont, John Lukacs Intézet
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Németország védelempolitikája és stratégiai kultúrája
A doktori kutatási téma kutatási területe		Stratégiai és védelmi tanulmányok
A kutatási témát idegen (angol) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Germany's defense policy and strategic culture

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
Magyarország és a magyar hadtudomány művelői számára nélkülözhetetlen közvetlen biztonsági környezetünk, ezen belül regionális szövetségeseink stratégiai gondolkozásának, nemzeti védelempolitikájának, katonai képességeinek ismerete. Kiemelt jelentőséggel bír a közös és esetleges eltérő elemek megismerése annak érdekében, hogy reális képpel rendelkezzünk elsődleges szövetségi körünk működéséről és együttműködési lehetőségeiről, illetve képességeiről. A német stratégiai gondolkodás és az ehhez kapcsolódó nemzetközi szerepvállalás az ezredforduló óta fokozatos „normalizálódáson” megy keresztül, ami a 2010-es években a müncheni konszenzusban, 2022-től a Zeitenwende korszakváltásában és a Bundeswehr jelentősen felgyorsított reformjában öltött testet. Ezáltal Németország szerepe Európa biztonságának megerősítésében ugyancsak jelentősen megnő(het). Emellett a magyar átfogó haderő-modernizációban és védelmi iparfejlesztésben játszott szerepe miatt Németország a magyar védelempolitika elsőszámú európai stratégiai partnerévé lépett elő. Ennek ellenére a magyar tudományos kutatásokban a német védelempolitikával és a stratégiai kultúra változásával igen kevesen és csak időszakosan foglalkoznak, így modern kutatási módszerekkel a kapcsolódó kérdések feldolgozása hiánypótló (lenne).
A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A kutatási téma a német stratégiai gondolkodás és stratégiai kultúra változásának, erre épülve pedig a nemzeti védelempolitikának a megismerésére, napjaink jellemzőinek feltárására épül. Meghatározó kapcsolódási pont a német védelempolitika és védelmi iparfejlesztés elhelyezése az Európai Unióban és a NATO-ban. A kutatás részét képezi a nemzeti stratégiai dokumentumok értékelése, a védelmi kiadási trendek és ezen erőforrások felhasználása, a haderőreform és a többnemzeti védelmi együttműködési programok megvalósítása, nem különben a német fegyverexport-politika változása. A társadalomtudományi kapcsolódási pontok között megtaláljuk a német társadalom biztonságpercepciójának, a biztonságról folytatott társadalmi és politikai diskurzusnak, az állami erőforrás-allokációnak, a védelem össztársadalmi szerepfelfogásának és szerepvállalásának, a haderő-fejlesztésnek, valamint a védelmi ipar fejlesztésének alapvető kérdéseit.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Kiss J. László: Folytonosság a változásban – külpolitikai stratégia és nemzeti identitás a német fejlődésben. In. Kiss J. László (szerk.): Nemzeti identitás és külpolitika az euroatlanti térségben. Teleki László Alapítvány, Budapest, 2005, 51–159.
2.	Altdorfer Domonkos – Csiki Varga Tamás: A német stratégiai vízió kialakulása a 2010-es években. Nemzet és Biztonság – Biztonságpolitikai Szemle, 14. évf., 2021/1, 3–23.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

3.	Csiki Varga Tamás – Etl Alex: Forradalom vagy kiigazítás? A német haderő fejlesztésének kérdései az orosz–ukrán háború fényében. In. Nemzeti és Biztonság – Biztonságpolitikai Szemle, 15. évf., 2022/2, 77–96.
4.	Csiki Varga Tamás – Etl Alex: Németország stratégiai jövőképe és a Bundeswehr reformfolyamata. Honvédségi Szemle, 148. évf., 2020/1., 20–32.
5.	Speck Gyula: A német külpolitika hangsúlyváltásai – Németország fegyverexport-politikája 2013–2017 között. In. Nemzeti és Biztonság – Biztonságpolitikai Szemle, 11. évf., 2018/4, 94–125.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2026. 01. 10.

Dr. Csiki Varga Tamás

tudományos főmunkatárs

NKE EJKK JLI

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Derzsényi Attila alezredes
	munkaköre	adjunktus, tanszékvezető
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A fenntarthatóság katonai logisztikai és védelemgazdasági aspektusai
A doktori kutatási téma kutatási területe		Védelemgazdaságtan és logisztika
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*

Világ Tudományos Akadémiáinak Nyilatkozata (Tokió, 2000) szerint *„a fenntarthatóság az emberiség jelen szükségleteinek kielégítése, a környezet és természeti erőforrások jövő generációk számára történő megőrzésével egyidejűleg"*

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének közgyűlésén a világ országai elfogadták a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrendet és az ahhoz tartozó 17 fenntartható fejlődési célt. A célok befolyásolják a védelmi ipar és a katonai beszállítók tevékenységét is, ami jelentős hatást fog gyakorolni a katonai logisztikai ellátási láncra.

Az Észak-atlanti Szerződés Szervezetének (NATO) állam- és kormányfői a szövetség fennállásának 75. évfordulóján a fenntarthatósággal kapcsolatban is döntést hoztak: *Az éghajlatváltozással és az energiabiztonsággal kapcsolatban pedig megerősítették elkötelezettségüket egyrészt amellett, hogy a NATO vezető nemzetközi szervezetté váljon az éghajlatváltozás és a szélsőséges időjárási jelenségek biztonságra gyakorolt hatásainak megértésében és az azokhoz való alkalmazkodásban, másrészt, hogy a NATO katonai erőinek biztonságos, rugalmas és fenntartható legyen az energiaellátása, beleértve az üzemanyagokat is*

Magyarország Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégiája kiemelten foglalkozik Magyarország védelmi és biztonsági képességének erősítésével, a védelmi és biztonsági tervezési és felkészítési rendszer működtetése,, védelmi és biztonsági feladatok ellátásában részt vevő szervek eseménykezelésre való felkészítése, nemzeti (összkormányzati, gazdasági, társadalmi) együttműködés kereteinek biztosítottsága érdekében

A fenntarthatósággal kapcsolatban nemzetközi és hazai szinten is igény van a tématerület kutatására. A „tiszta jármű" rendelet, a kötelező napelem telepítés, a megújuló energia használata jelentősen átalakítja a haderő logisztikai támogatásának alapjait.

A doktori kutatási téma elsősorban Magyarország védelmi képességének fenntarthatósági szempontú költségvizsgálatára terjed ki, összehangolva az ENSZ, EU, NATO ezirányú elhatározásait is.

A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*

A kutatási téma a társadalomtudományok tudományterületen belül a Hadtudományok tudományágba sorolható.

A fenntarthatóság témakörével szinte minden tudományterület kapcsolódik.

A fenntarthatóság a nemzetközi szervezetek elvárásai szerint is interdiszciplináris megközelítést igényel.

Katonai logisztika a fenntarthatóság alapelvként jelenik meg: A logisztikai támogatási kapacitások kialakításánál, a támogató rendszerek létrehozásánál figyelembe kell venni a logisztikai támogatási szükségletek térbeli és időbeni alakulását, a támogató képességek, ezen belül a logisztikai támogató kapacitások fokozatos csökkenését, a felhasznált erőforrások, készletek pótlásának szükségességét.

A Védelmi Innovációs Kutatóintézet kutatásai összekapcsolják a Magyar Honvédséget a hazai vállalatokkal a fenntartható műszaki megoldások megismerésére.

A fenntarthatóság védelemgazdasági szempontú kutatása lehetőséget teremt a Költségbontási Struktúra (Cost Breakdown Structure - CBS) gyakorlati alkalmazásának kialakítására.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Szilágyi, Tibor. "Fenntartható fejlődés és környezeti fenntarthatóság a fokozódó társadalmi energiaínség tükrében." Honvédségi Szemle–Hungarian Defence Review 151.4 (2023): 64-78.
2.	László, Viktória. "Előrejelzések 2050-ig a népességnövekedés és annak várható jövőbeni következményeiről." KATONAI LOGISZTIKA 2020.1-2 (2020): 28-53.
3.	Hornyacsek, Júlia, and György Leskó. "A védelmi szektorban közreműködő önkéntes szervezetek beszerzési logisztikájának vizsgálata a környezettudatosság szemszögéből." KATONAI LOGISZTIKA 29.1-2 (2021): 127-152.
4.	Lakatos, Péter. "A fenntarthatósági szemlélet és gyakorlat egy korai példája a Magyar Honvédségben." Honvédségi Szemle–Hungarian Defence Review 148.5 (2020): 130-139.
5.	Pályi József (2023). A NATO új stratégai koncepciójának logisztikai kihívásai, Hadtudomány XXXIII. évf. 1 szám, p. 87.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. december 20.

Dr. Derzsényi Attila alezredes

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Dobák Imre
	munkaköre	tanszékvezető e. docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	Ph. D. (földtudomány) Habilitáció (hadtudomány)
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Az információgyűjtés területeinek evolúciója, az infokommunikációs környezet formáló hatása a nemzetbiztonságra a 21. században
A doktori kutatási téma kutatási területe		Hadtudományok
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Nem

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

Napjaink biztonsági szervezeteinek tevékenysége során meghatározó módon vannak jelen az információgyűjtés különböző területei. A biztonsági és technikai környezet hatására ezen területek jelentősége, szerepe folyamatosan változáson megy keresztük, új képességek és módszerek formálódnak különös tekintettel a kibertérre.

Az elmúlt időszak nemzetközi színtéren látható konfliktusaival párhuzamosan mindezek jelentősége még inkább felértékelődött, és tovább erősödött a kibertér biztonsági szempontú megközelítése, amely indokolttá teszi a kapcsolódó témakörök tudományos vizsgálatait is.

A komplex témakör kutatásának fő célja, az egyes információgyűjtési területek 21. századi fejlődésének, aktuális változásainak, a kibertér és új technológiák hatásainak, új képességek, valamint módszerek megjelenésének tudományos szerkezetben és módszertannal történő, nemzetbiztonsági szemléletű vizsgálata, előremutató tendenciák és új összefüggések feltárása.

A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

Az információgyűjtés összetett, egyes területein zártabb, más irányaiban nyitottabb viszonyainak feltárása régóta látható a társadalomtudományi kutatások különböző területein, és a kapcsolódó nemzetközi szakirodalmakban. A témakört a multidiszciplinaritás jellemzi, hiszen a biztonsági környezet hatásai mellett a technológiai fejlődés, az adattudományok irányába mutató tömegesen megjelenő, különböző típusú és irányból jelentkező adatok összetett szemléletmódot és vizsgálati módszereket vetnek fel. Egyre fontosabbá válik az elemzés gyors képessége, ahol a mesterséges intelligencia rohamosan terjedő alkalmazásaival találkozhatunk. Felértékelődtek az anonimizált, tömeges adatokban rejlő kutatási lehetőségek, hiszen a jövőben ezek várhatóan hatékonyan segíthetik a biztonsági szervek munkáját.

A nemzetközi színtérre kitekintve a változások folyamatosan formálják a biztonsági ágazat szakmai, jogszabályi, szervezeti, és technikai gondolkodását is. A nemzetbiztonsági ágazatot érő külső hatások közül jelentős formáló tényezőként az infokommunikációs környezet fejlődéséből adódó kihívások emelhetőek ki, ahol nemzetközi példák támasztják alá ezek nemzetbiztonsági struktúrákra, módszerekre, működési környezetre gyakorolt jelentőségét, különös tekintettel az információszerzés, a feldolgozás, az értékelés, a kibertér felhasználása, a dezinformáció, befolyásolás, vagy akár a biztonságtudatosítás területein.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

1.	Dobák Imre (szerk.): Nemzetbiztonság a 21. század elején, Ludovika Kiadó, 2022, ISBN 978-963-531-637-3
2.	Kovács Zoltán (szerk.): A mesterséges intelligencia és egyéb felforgató technológiák hatásainak átfogó vizsgálata 2023, KNBSZ, ISBN 978-615-6128-18-8
3.	Farkas, Ádám; Kelemen, Roland; Vikman, László (szerk.) Kibertéri műveletek és ellenálló képesség: A kibertéri műveletek egyes állami és jogi kérdései, Budapest, Magyarország : Gondolat Kiadó (2024) 314 p.
4.	Szabó Hedvig-Dobák Imre: Az információs társadalom nemzetbiztonsága, Nemzet és Biztonság, 2021/2
5.	Dobák Imre: Thoughts on the evolution of national security in cyberspace SECURITY AND DEFENCE QUARTERLY 33 : 1 pp. 75-85. , 11 p. (2021)

2025. október 31.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Fábos Róbert
	munkaköre	oktató, adjunktus
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK HPKKT
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Központi szállításirányítási rendszer megvalósíthatósági elemzése az MH-ban
A doktori kutatási téma kutatási területe		Védelemgazdaságtan és logisztika
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A XXI. században elengedhetetlen az informatikai rendszerek alkalmazása a polgári élet valamennyi területén, ezt is mutatja például az Ipar 4.0 és az Ipar 5.0 támogatása is. A katonai téren is számos olyan tevékenység van, amelyet az informatika hatékonyan tudja támogatni. A katonai szállítások tervezésében, szervezésében és végrehajtásában mára már szükségessé vált egy korszerű – akár mesterséges intelligenciával támogatott – informatikai rendszer bevezetése. A bevezetéshez azonban vizsgálni szükséges a támogatandó rendszer statikus és dinamikus struktúráját, a strukturális elemek feladatrendszerét, azok egymással való kapcsolódási pontjait. A téma feldolgozásához szükséges elemezni a rendszertervezési eljárásokat, módszereket. Vizsgálni kell a Magyar Honvédség teljes szervezeti struktúráját, kiemelten a katonai szállításokkal foglalkozó valamennyi szervezeti egység helyét, szerepét a katonai közlekedésben. A téma feldolgozásához szükséges továbbá elemezni a jelenleg hatályos jogszabályi környezetet, illetve a NATO kapcsolódási pontokat.
A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A katonai szállítások területe szorosan kapcsolódik a közlekedéstudományokhoz. Számos szempontból azonosíthatók egyezőségek és hasonlóságok, de fellelhetők különbözőségek is. A közlekedéstudomány alkalmazott tudomány, amely hasznosítja a más tudományterületek eredményeit. Ebből kifolyólag a katonai közlekedésben felhasználhatók annak eredményei is, illetve kapcsolódnak hozzá a katonai specialitások is. Az információvédelem például sokkal nagyobb szerepet kap a katonai tevékenységekben, mint egy polgári fuvarozó vállalatnál. A téma feldolgozásában szerepet játszik a jogtudomány is, hiszen a maga a közlekedés is erősen szabályozott tevékenység, ez a katonai szállításokban tovább bonyolódik a belső szabályzók eltérései miatt. A katonai szállítások hatékonyságának növelése pedig nagy hatással vannak akár a béketevékenységekre, akár a műveleti feladatok végrehajtására, ahogy az ukrán-orosz háború tapasztalatai is megmutatták. A mesterséges intelligenciát is magába foglaló központi szállításirányítási rendszer nem csak a hatékonyságot tudja növelni, hanem alkalmazásának pozitív pénzügyi vonzata is megmutatkozik.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Csiszár Csaba-Sándor Zsolt Péter: Közlekedési informatika, BME Tanárképző Központ (2014)
2.	Detrekői-Szabó: Térinformatika (Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 2002)
3.	ADAMS rendszerleírás (HM kiadvány)

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

4.	Westsik, Gy. (1995) Közlekedési rendszertervezés. Műegyetemi Kiadó
5.	Aktuális HM utasítások és katonai szervezetek SZMSZ-ei

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024. december 18.

Dr. Fábos Róbert alezredes

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Farkas Johanna
	munkaköre	egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD, habilitáció
	foglalkoztató szervezeti egység	Polgári Nemzetbiztonsági Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A kibertér okozta pszichológiai hatások nemzetbiztonsági vonatkozásai
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelem és a társadalom kapcsolata
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
A kibertér számos pszichológiai befolyása mellett jelentős nemzetbiztonsági következményekkel járhat, hiszen nemcsak az egyénre, de szervezetekre és a társadalomra is egyaránt hatással van. Nemzetbiztonsági szempontból azért kiemelt jelentőségű e kérdéskör, mert az egyének befolyásolásával, illetve manipulálásával a mentális egészségre is hatást gyakorol. A kibertér egyfajta platformnak tekinthető pl. radikalizálódás és szélsőségesség vonatkozásában. Működésének és hatásainak megértése ezért elengedhetetlen fontosságú a hatékony nemzetbiztonsági stratégiák kidolgozásához, melyek a társadalom hosszútávú stabilitást szolgálják. Az elmúlt években a kibertér pszichológiai dimenziói egyre inkább előtérbe kerültek. A közösségi média térhódítása és a digitális eszközök elterjedése okán, az egyének sebezhetőbbé, illetve kiszolgáltatottabbá váltak a pszichológiai manipulációval szemben, melyekre példa a dezinformációs kampányok, vagy éppen az összeesküvés-elméletek terjedése. Továbbá a COVID-19 világjárvány felgyorsította a digitális platformokra való áttérést, ami még inkább jelentőssé teszi a kibertér pszichológiai hatásainak nemzetbiztonsági szempontból történő vizsgálatát. A kibertér egyfajta információs hadviselés csataterévé vált, ahol pszichológiai taktikákat alkalmaznak manipulálási szándékkal. Emellett a kibertér platformot biztosít a szélsőséges csoportok radikalizálódásához és toborzásához (online toborzás), hiszen a visszhangkamrák létrehozása megerősítheti a szélsőséges nézeteket, és az egyéneket fogékonyabbá teheti a radikalizálódásra.
A kutatási téma (hadtudományi) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
A kibertér egyre inkább válik a radikalizálódás és a szélsőséges tevékenységek eszközévé, így a kiberfenyegetések változó jellege folyamatos kutatást és alkalmazkodást igényel. Ezen e téren végzett kutatások eredményei nemzetbiztonsági szakpolitikai döntéshozatalhoz és gyakorlati beavatkozások alapjául szolgálhat (pl. oktatási programok, tudatosságnövelő kampányok). A kutatási téma interdiszciplináris jellege pedig lehetővé teszi a témakör több szempontból történő átfogó megértését, mely elengedhetetlen a hatékony megoldások kidolgozásához. A pszichológia, a szociológia, a politikatudomány, a kommunikációtudományok, a hadtudomány, a rendészettudomány és a kiberbiztonság tudományterületek integrálásával a kutatási terület interdiszciplináris megközelítése hozzájárulhat pl. a kibertér és a radikalizálódás jelentette kihívások átfogóbb megértéséhez. Csupán néhányat kiemelve: a pszichológia tudományterület a kognitív és viselkedési aspektusok vizsgálatával magyarázatot adhat a radikalizálódás mögött meghúzódó pszichológiai mechanizmusok és a kibertér egyéni viselkedésre gyakorolt hatásának megértésére. A szociológia tudományterület a társadalmi folyamatok (pl. szociális hálózatok szerveződésének) vizsgálatával az online közösségekben terjedő radikális ideológiák térnyerését magyarázhatja (pl. közösségi média szerepe a szélsőséges nézeteket erősítő visszhangkamrák és szűrőbuborékok létrehozásában), továbbá a csoportdinamikai jellegzetességek vizsgálata segíthet megérteni az online környezet hatótényezőit. Nem utolsó sorban a kibertevékenységek a politikai stabilitás és szuverenitás veszélyeztetésével járhat.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Smith, J., & Johnson, E. (2023). The psychological impact of online radicalization on national security. Journal of Cyberpsychology and Behavior, 16(3), 123-135. https://doi.org/10.1080/21527828.2023.2123456
2.	Brown, R., & Green, M. (2022). Cyberpsychology and national security: Understanding the role of social media in radicalization. Psychology of Cybersecurity, 15(2), 234-246. https://doi.org/10.1177/21582440221110732
3.	White, D., & Black, L. (2021). National security implications of cyberpsychology in the context of radicalization. International Journal of Cyber Behavior, Psychology and Learning, 11(3), 1-12. https://doi.org/10.4018/IJCBPL.2021070101
4.	Davis, L., & Wilson, J. (2020). Psychological factors in cyber espionage and radicalization: A national security perspective. Journal of National Security Studies, 13(4), 456-468. https://doi.org/10.1080/19453334.2020.1789321
5.	Lee, S., & Green, M. (2019). The role of cyberpsychology in countering online radicalization and enhancing national security. Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking, 22(11), 678-689. https://doi.org/10.1089/cyber.2019.0298

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. november 20.

Dr. Farkas Johanna

egyetemi docens

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Farkas Johanna
	munkaköre	egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD, habilitáció
	foglalkoztató szervezeti egység	Polgári Nemzetbiztonsági Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Vallási radikalizálódás pszichológiai aspektusai
A doktori kutatási téma kutatási területe		Nemzetbiztonság
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban
(a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A vallási radikalizálódás nemzetbiztonsági kontextusban rendkívül fontos tématerület, tekintettel a szélsőséges erőszak világszerte folyamatosan jelenlévő potenciális fenyegetésére. Ebből fakadóan a vallási radikalizálódás jelensége mögött meghúzódó pszichológia faktorok megértése kulcsfontosságú lehet a hatékony megelőzéshez, a felderítéshez, az értékelő elemzésekhez és a reagálásokhoz.

A téma több szempontból releváns és aktuális. Egyrészt a terrorizmus elleni küzdelemre tett jelentős erőfeszítések ellenére, a vallási szélsőségek továbbra is jelentős kockázati faktorral bírnak napjainkban, hiszen számos aktívan működő csoport tevékenysége szélsőséges vallási ideológiákon alapszik. Másrészt a fenyegetés nemcsak kívülről, hanem belülről (homegrown terrorism) is megjelenhet, mely egyre nagyobb veszélyforrás, így kihívást is jelent. Végül pedig a vallási radikalizálódás többszempontú megközelítése lehetőséget teremt a nemzetbiztonsági stratégiák kialakításában a terrorizmus elleni küzdelem és a deradikalizáció sikeres megvalósítása érdekében.

A téma lehetőséget teremt az alábbi témakörök mélyebb kutatására, melyek a következők:

- Identitás és hovatartozás kérdésköre: a szélsőséges csoportok közösségi érzést, célt és értelmet biztosíthatnak az egyén számára, főként a társadalomban marginalizáltaknak, akik jogfosztottnak érezhetik magukat (Kruglanski et al., 2014).
- Ideológiák és narratívák kérdésköre: a szélsőséges ideológiák – főként krízishelyzetben - leegyszerűsítik a társadalmi és egyéb folyamatok ismérveit, így a vulnerábilis személyek a problémákért jellemzően külső csoportokat tesznek felelőssé (Hogg & Adelman, 2013).
- Gondolkodási stratégiák (pl. kognitív zárás) kérdésköre: egyéni különbségek, ún. sérülékenység mutatható ki a szélsőséges ideológiák befogadására és azokkal való azonosulásra (Webber et al., 2018).
- Érzelmek és szabályozásuk kérdésköre: A radikalizálódást jellemzően a negatív érzelmek (pl. düh, harag, megaláztatás) aktivizálhatják, és a szélsőséges csoportok ezeket az érzelmeket gyakran felerősítik és más csoportok felé irányítják, elősegítve ezzel a bosszú vagy akár a megtorlás vágyát (Sageman, 2008).
- Szociális befolyás kérdésköre: A radikalizálódást gyakran a társas helyzetek alapozzák meg, esetleg manifesztálják, melyek személyes, de akár online közegben is realizálódhatnak. A társak befolyása normalizálhatja a szélsőséges hiedelmeket és viselkedést (Thomas et al., 2014).
- Moralitás kérdésköre: Az erőszak létjogosultságához az egyéneknek el kell rugaszkodniuk a társadalmilag elfogadott erkölcsi normáktól, mely olyan mechanizmusokon keresztül történhet, mint az ellenség dehumanizálása, a felelősség áthárítása vagy az erőszak legitimizálása (Bandura, 1999).

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A vallási radikalizálódás pszichológiai aspektusa egyértelmű multidiszciplináris jelentőségű témakör, hiszen diverzitása miatt benne rejlik a holisztikus megközelítés lehetősége. Emiatt számos társadalomtudományi ággal van kapcsolódási pontja, melyek a következők:

- Szociológia: Egyrészt a társadalmi identitás és csoportdinamika, másrészt pedig a társadalmi kapcsolódások (hálózatok) mentén lehet a szélsőséges ideológiákat elemezni, melyek a radikalizálódási folyamatok megszakítását, illetve kezelését segíthetik (McCauley & Moskalenko, 2017).
- Politikatudomány: Egyrészt az ideológiai narratívák tartalma és hatása központi szerepet játszhat a szélsőséges csoportokhoz kapcsolódásban, emiatt a narratívák megértése segíthet ellen-narratívák kialakításában (Hoffman, 2006). Másrészt pedig a kutatási eredmények a kormányzati döntéshozatalra lehetnek hatással, úm. terrorizmus elleni stratégia-, illetve deradikalizációs programok kidolgozására.
- Kriminológia: az erőszakhoz vezető út kriminológiai szempontból történő tanulmányozásával az eredményeket mediációs, rehabilitációs, illetve reintegrációs programok kialakításában lehet kamatoztatni.
- Kommunikációtudomány: a szélsőséges csoportok nagy hatékonysággal alkalmazzák a média és a propaganda által kínált lehetőségeket többek között az ideológiájuk terjesztésére és az új tagok toborzására. Ezeknek a stratégiáknak a kutatása segíthet ezek megértésében, így programok kidolgozásában (Weimann, 2015), sőt az online úton történő radikalizálódás tanulmányozásában is.
- Oktatás: nem utolsó sorban szempont lehet a pedagógiai eszközökkel történő beavatkozás is. Egyrészt a radikalizálódás jeleinek iskolai közegben való felismerésében, illetve a security awareness kialakításában segíthet, továbbá speciális oktatási programok kidolgozása segítheti a szélsőséges narratívákkal szembeni kritikus gondolkodást. Másrészt a szélsőségességgel, toleranciával és sokszínűséggel kapcsolatos témák oktatásba történő beépítése segítheti a radikalizálódással szembeni rezíliencia kialakítását, valamint a büntetés-végrehajtási intézményekben megvalósuló deradikalizálódási programok hatékonyságát erősítheti.

A vallási radikalizálódás pszichológiai aspektusainak multidiszciplináris jelentősége rávilágít arra, hogy átfogó, interdiszciplináris megközelítésre van szükség a témakör komplex kezeléséhez. A különböző tudományágak nézőpontjainak integrálásával hatékonyabb, holisztikusabb stratégiák kerülhetnek kidolgozásra a vallási radikalizálódás megelőzésére, kezelésére és hatásainak enyhítésére.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	McGilloway, A. – Ghosh, P. & Bhui, K. (2015). A systematic review of pathways to and processes associated with radicalization and extremism amongst Muslims in Western societies. *Int Rev Psychiatry*. 27(1): 39-50. doi: 10.3109/09540261.2014.992008.
2.	Wolfowicz, M. – Litmanovitz, Y. – Weisburd, D. & Hasisi, B. (2021). Cognitive and behavioral radicalization: A systematic review of the putative risk and protective factors. *Campbell Syst Rev*. 17(3):e1174. doi: 10.1002/cl2.1174.
3.	Trimbur, M. – Amad, A. – Horn, M. – Thomas, P. & Fovet, T. (2021). Are radicalization and terrorism associated with psychiatric disorders? A systematic review. *J Psychiatr Res*. 141:214-222. doi: 10.1016/j.jpsychires.2021.07.002.
4.	de Graaf, B. A. & van den Bos, K. (2021). Religious radicalization: Social appraisals and finding radical redemption in extreme beliefs. *Current Opinion in Psychology, 40,* 56–60. doi: https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2020.08.028
5.	Farkas J. (2023): Az iszlám radikalizálódás pszichológiai háttere: A push-pull rizikófaktorok aspektusa. *Magyar Rendészet*, 23(3): 159-173. doi: https://doi.org/10.32577/mr.2023.3.10

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. november 12.

Dr. Farkas Johanna

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Farkas Tibor
	munkaköre	egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD, habilitáció
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Az infokommunikációs technológiák geopolitikai hatása a 21. Században
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelmi informatika és kommunikáció elmélete kutatási terület
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		NEM

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
Az infokommunikációs technológiák (IKT) rohamos fejlődése alapvetően átalakítja a geopolitikai viszonyokat a 21. században. Az IKT nem csupán gazdasági és társadalmi tényezők formálója, hanem egyre inkább meghatározó eleme a nemzetközi kapcsolatoknak és a nemzetbiztonságnak. A technológiai innovációk, úgy, mint az 5G/6G hálózatok, mesterséges intelligencia (MI), kvantumkommunikáció és kiberbiztonsági fejlesztések, jelentős hatással vannak a globális hatalmi egyensúlyrendszerre. Az új technológiák nemcsak gazdasági versenyfutást generálnak, hanem az államok közötti konfliktusok új dimenzióját is megnyitják, amely kiterjed a kibertérre és az információs hadviselés területeire. E kutatás olyan interdiszciplináris területet érint, amely a nemzetközi kapcsolatok, hadtudomány, biztonságpolitika és technológiai fejlesztések metszéspontjában helyezkedik el. A technológiai dominancia ma már nem csupán gazdasági versenyelőnyt biztosít, hanem katonai erőfölényt és geopolitikai befolyást is eredményezhet. A kutatás arra törekszik, hogy átfogó képet adjon az infokommunikációs technológiák fejlődésének irányairól, valamint annak hatásairól a globális politikai folyamatokra és konfliktusokra. **Kutatási célok:** – Az IKT által keltett geopolitikai feszültségek feltárása: A kutatás részletezi azokat a konfliktusokat és rivalizálásokat, amelyeket az új technológiák megjelenése generál nemzetközi téren. – A technológiai dominancia és annak politikai következményei: Vizsgálat alá kerül, hogyan befolyásolja az IKT terjedése a nagyhatalmak politikai stratégiáit és diplomáciáját. – Az infokommunikációs infrastruktúrák sebezhetőségének értékelése: A kutatás célja feltérképezni azokat a potenciális fenyegetéseket, amelyek az infokommunikációs infrastruktúrákat érik, és ezek hogyan hatnak az államok, nemzetek biztonságára. **Várható eredmények:** A kutatás várható eredményei közé tartozik egy olyan átfogó elemzés, amely rávilágít az infokommunikációs technológiák geopolitikai szerepének növekvő jelentőségére, valamint javaslatokat fogalmaz meg a technológiai versenyből eredő kockázatok csökkentésére. Az eredmények hozzájárulhatnak a geopolitikai elemzések és stratégiai döntéshozatal „finomhangolásához”, új perspektívát nyitva a védelmi és biztonságpolitikai stratégiák kidolgozásában.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	T. Farkas, “A kommunikációs és információs rendszerek értelmezése napjainkban: Követelmények és kihívások,” in *Új típusú kihívások az infokommunikációban*, 2023, pp. 11–30.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

2.	T. Farkas, "The Challenges for the European Defense Industry," in *IEEE 21st International Symposium on Intelligent Systems and Informatics (SISY 2023)*, 2023, pp. 457–462.
3.	T. Farkas and E. Hronyecz, "The Risks and Danger of Smart Devices Exposing Personal Information: Dark Side of Convenience," in *IEEE 22nd International Symposium on Intelligent Systems and Informatics (SISY 2024)*, 2024, pp. 39–44.
4.	F. Tibor and H. Erika, "A Visegrádi Együttműködés tagországainak haderőfejlesztési stratégiái és hatása a régió biztonságára," *BIZTONSÁGTUDOMÁNYI SZEMLE*, vol. 3, no. 1, pp. 1–14, 2021.
5.	T. Farkas, "Communication and Information Services – NATO Requirements, Part II," *REVISTA ACADEMIEI FORTELOR TERESTRE / LAND FORCES ACADEMY REVIEW*, vol. 26, no. 1, pp. 9–15, 2021.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024.12.19.

Dr. Farkas Tibor s.k.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. habil. Fischl Vilmos PhD
	munkaköre	tudományos főmunkatárs
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD, habilitáció
	foglalkoztató szervezeti egység	Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A nemzetközi egyházi szervezetek és a humanitárius szervezetek szerepe a békeműveletekben, különös tekintettel a védelmi és társadalmi kapcsolatokra
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelem és társadalom kapcsolata kutatási terület
A kutatási témát idegen (angol) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		The role of international church organizations and humanitarian organizations in peace operations, with particular regard to defense and social relations

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A nemzetközi egyházi szervezetek és a humanitárius szervezetek szerepe a békeműveletekben, különös tekintettel a védelmi és társadalmi kapcsolatokra című doktori kutatási téma aktuális, mivel több olyan helyzet is előfordul, amikor a katonáknak civilekkel kell együttműködni. Jelentősége a témának, hogy kitér az egyházakkal és vallási közösségekkel való együttműködésre is. A vallások és nemzetközi egyházi szervezetek valamint a humanitárius szervezetek bemutatása és munkájuk elemzése elkerülhetetlen. Azon területek bemutatása, ahol világvallások, nemzetközi egyházi szervezetek és humanitárius szervezetek jelen vannak illetve működnek békeműveletekben a biztonság fenntartása és védelem szempontjából. A terepen való együttműködés lehetséges formái a katonai erőknek és vallásoknak, a humanitárius valamint nemzetközi egyházi szervezeteknek. A humanitárius segítségnyújtás lehetséges formái békeműveletekben a biztonság és védelem valamint a társadalmi kapcsoltok figyelembevételével. -A nemzetközi egyházi szervezetek és a karitatív szervezetek munkái békeműveletekben (case studies) -A katonai erők és vallások, humanitárius szervezetek együttes megjelenése, ellentétek és együttműködés -Karitatív szervezetek és a katonai erő lehetőségei -Más civilizációk (iszlám világ) közötti nemzetközi karitatív segélyezés -A humanitárius munka és fejlesztési tevékenységek -Mi legyen Magyarország nemzetközi fejlesztéspolitikája? -A humanitárius segítségnyújtás (Európai Unió, ENSZ útmutatások civmil-el kapcsolat-ban)
A kutatási téma (hadtudományi) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A nemzetközi egyházi szervezetek és a humanitárius szervezetek szerepe a békeműveletekben, különös tekintettel a védelmi és társadalmi kapcsolatokra című kutatási téma természetes módon kapcsolódik a társadalomtudományokhoz és a védelemi politika fontos részét is képezi. A konfliktusok nem csökkennek a világban, hanem nőnek és erősödnek. Amikor egy háború véget ér, akkor óriási szükség van a katonákra és a civilekre, hogy együttműködve kialakuljon újra a bizalom és a rend a társadalomban. Olyan társadalomtudományi területeket érint a téma, amely meghatározó a különböző társadalmi rétegek számára. A társadalomnak meg kell találnia a válaszokat védelempolitikai szempontból a felmerülő kihívásokra, hogy azokat kezelni tudja szükség esetén. Ennek megfelelően fontos ismeretekre van szükség akkor, amikor katonáknak, civileknek és az egyházaknak vagy vallási közösségeknek kell együtt dolgozniuk, sokszor nehéz és feszültségekkel terhelt légkörben. Tudományos kutatással közelebb kerülhetünk a téma szakszerű megértéséhez és annak felismeréséhez, hogy milyen új megközelítéseket alkalmazhatunk a jövőben egyes kialakult helyzetekre.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Padányi, József A civil-katonai együttműködés jelentősége a válságövezetekben végzett missziók, és az arra való felkészülés során In: Ujházi, Lóránd; Kaló, József; Petruska, Ferenc (szerk.) Budapest-jelentés a keresztényüldözésről 2019 Budapest, Magyarország: Háttér Kiadó (2019) 349 p. pp. 15-24., 10 p.
2.	Lóderer, Balázs Együttműködni vagy elhatárolódni? Dilemmák a civil szervezetek és a CIMIC képesség együttműködésében. Hadtudományi Szemle. 4.évfolyam, 4. szám. Budapest, (2011). 104-110.p. 7.p.
3.	Fischl, Vilmos Az ökumenikus segélyszervezetek működése és eredménye a konfliktusokkal terhelt területeken In: Resperger, István; Ujházi, Lóránd (szerk.) A vallási elemek jelentősége napjaink fegyveres konfliktusaiban és biztonsági kihívásaiban Budapest, Magyarország: Dialóg Campus Kiadó, Wolters Kluwer (2019) 218 p. pp. 25-29. , 5 p.
4.	Fischl, Vilmos A karitatív szervezetek munkája a konfliktusokkal terhelt területeken, különös tekintettel az üldözött keresztényekre In: Ujházi, Lóránd; Boér, Zoltán; Kaló, József; Petruska, Ferenc (szerk.) Budapest-jelentés a keresztényüldözésről 2021 Vác, Magyarország: Mondat Kft. (2021) 471 p. pp. 433-441. , 9 p.
5.	Fischl, Vilmos National Security Risks of Religious Extremism HADTUDOMÁNYI SZEMLE 16: 2 pp. 47-60., 14 p. (2023)

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024. november 12. Dr. Fischl Vilmos

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. habil. Fischl Vilmos PhD
	munkaköre	tudományos főmunkatárs
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD, habilitáció
	foglalkoztató szervezeti egység	Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A vallási szélsőségek problematikája és kezelésének lehetőségei védelempolitikai szempontból, különös tekintettel az iszlám vallás radikális irányzataira
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelem és társadalom kapcsolata kutatási terület
A kutatási témát idegen (angol) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		The problem of religious extremism and the possibilities of its management from the point of view of defense policy, especially with regard to the radical tendencies of the Islamic religion

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A hidegháború végével a nem-állami szereplők egyre nagyobb teret foglaltak el a nemzetközi konfliktusokban. A nemzetközi kapcsolatok szintjén megjelenő külföldi harcosok a biztonsági kérdések között egyre hangsúlyosabb helyet kaptak. A 9/11-es ikertornyok elleni támadást követő 2011-es szír polgárháború következtében a tudományos szakirodalomban egyre hangsúlyosabb helyet töltött be a külföldi harcosok kérdésköre. A nyugati nagyhatalmak igyekeznek egyéni stratégiákat kifejleszteni a kockázatok kiszűrése érdekében és a problémának a közel-keleti térségben való rögzítésére törekednek. A szakemberek egyik legnehezebb kihívása annak megállapítása, hol alakulhat ki legközelebb olyan válság, amely a külföldi harcosok nagyszámú megjelenését eredményezheti. A jövő legfontosabb kérdései közé fog tartozni, hogy a radikalizálódott külföldi harcosokkal szemben hogyan, milyen módon vehető fel a küzdelem a leghatékonyabb formában. A célkitűzések közé tartozik: A vallási szélsőségek problematikájának bemutatása. A civil katonai együttműködés felelősségének hangsúlyozása. Az iszlám vallás bemutatása.
A kutatási téma (hadtudományi) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A vallási szélsőségek megjelenésével olyan társadalomtudományi területeket érint a téma, amely meghatározó a különböző társadalmi rétegek számára. A társadalomnak meg kell találnia a válaszokat védelempolitikai szempontból a felmerülő kihívásokra, hogy azokat kezelni tudja szükség esetén. Ennek megfelelően fontos ismeretekre van szükség az iszlám vallást illetően, annak is különösen a szélsőséges irányzataira való tekintettel. Társadalomtudományi szempontok alapján mindig is fontos feltenni a kérdést, hogy miért alakul ki a szélsőségesség, mik azok az irányelvek, amelyek mentén körvonalazódik az adott radikális közösség. Az ilyen szélsőséges közösségek alkalmasak a terrorcselekmények elkövetésére, ezért fontos foglalkozni velük, hogy védelempolitikai szempontból is megtalálhassuk a megfelelő eszközöket a terjedésük megakadályozására. Tudományos kutatással közelebb kerülhetünk a téma szakszerű megértéséhez és annak felismeréséhez, hogy milyen új megközelítéseket alkalmazhatunk a jövőben egyes kialakult helyzetekre.
Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában

1.	Rostoványi, Zsolt A saria alkalmazhatósága a nyugati államokban In: Kajtár, Gábor; Sonnevend, Pál (szerk.) A nemzetközi jog, az uniós jog és a nemzetközi kapcsolatok szerepe a 21. században: tanulmányok Valki László tiszteletére Budapest, Magyarország: ELTE Eötvös Kiadó (2021) 881 p. pp. 777-791. , 15 p.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

2.	Rostoványi, Zsolt Európa és az iszlám: a migrációs válság kihívásai MAGYAR TUDOMÁNY 180: 1 pp. 37-52., 16 p. (2019) DOI Matarka
3.	N, Rózsa E Változó regionális rend a Perzsa-öbölben? KÜLÜGYI SZEMLE 23: 1 pp. 54-71., 18 p. (2024)
4.	Fischl, Vilmos Iszlám és terrorizmus, avagy civilizációk összecsapása? HADTUDOMÁNYI SZEMLE 4: 1 pp. 75-80., 6 p. (2011)
5.	Fischl, Vilmos National Security Risks of Religious Extremism HADTUDOMÁNYI SZEMLE 16: 2 pp. 47-60., 14 p. (2023)

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024. november 12. Dr. Fischl Vilmos

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Földi László ezredes
	munkaköre	egyetemi tanár
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD (Katonai Műszaki Tud.); Habilitáció
	foglalkoztató szervezeti egység	Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Műveleti Támogató Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Az ABV felderítés és mentesítés aktuális kérdései, a technikai eszközrendszer fejlesztésének lehetőségei
A doktori kutatási téma kutatási területe		Hadművészet elmélete
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		NEM

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

Az ABV védelem feladatköre a harctámogatás részeként illeszkedik a fegyveres harc megvívásának egyéb elemeihez, így az ezzel kapcsolatos kutatások egyértelműen a hadtudomány tudományághoz sorolandók. Multidiszciplináris jellegéből adódóan ez a terület magában hordozza a társadalomtudományok és a műszaki/természettudományok számos ágának ismeretkörét.

A tudomány és a technika rohamos fejlődése mind újabb lehetőségeket tár fel az alkalmazott tudományok területén is. Az ABV felderítés lehetőségeit főként az analitikai kémia, a biokémia és a radiológia határozza meg, de a technikai eszközök legújabb generációi már az informatika és a robotika fejlesztéseit is adaptálják. A felderítés vonatkozásában elsősorban az automatizált, felügyelet nélkül is működő, távérzékelésre képes eszközöké a jövő.

Az ABV mentesítés szintén folyamatosan fejlődik, az új eszközök és eljárások tekintetében nemcsak a nagy hatékonyság és teljesítőképesség az elvárt, hanem a környezetkárosító hatás minimalizálása és az anyag- és energiatakarékos üzem is.

Az új típusú technológiák meghonosítása gyakorta hatással van az eljárásrendekre is, így fontos a metodikák fejlesztési lehetőségeinek kutatása is. Az eljárások fejlesztésével megjelennek a vezetés- és szervezéselmélet területének rendezőelvei és korszerű ismereteinek alkalmazási igénye.

A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A téma kutatása az ABV védelem tárgykörében a hadtudomány szerves részeként szorosan illeszkedik a társadalomtudományok egészéhez. Ezt támasztják alá a kutatási célkitűzések, módszerek és a várható eredmények is:

Célkitűzések:

- Új mérési módszerek kutatása és fejlesztése.
- Intelligens mérgező harcanyag detektálási lehetőségek kutatása, fejlesztése.
- Automatizálási lehetőségek továbbfejlesztése az alkalmazási területen.
- Hatékonyabb és környezetkímélőbb mentesítő anyagok kutatása.
- Anyag- és energiahatékony mentesítő eljárások és eszközök fejlesztése.

Alkalmazandó módszerek, a kutatás módszertani elképzelései:

- Irodalom tanulmányozása, szelektálása.
- Adatbázisok és egyéb informatikai támogatás kutatása, fejlesztése.
- Nemzetközi tapasztalatok adaptálása.
- Méréstechnikai módszerek kutatása, fejlesztése.
- Megfelelő kémiai hatóanyagok kutatása.
- Mentesítő technológiák hatékonyságának kutatása, javítási lehetőségei

Tervezett, illetve várható új tudományos eredmények:

- Hatékonyabb műszaki megoldások kialakítása, meghonosítása
- Hatékonyabb eljárásrendek kialakítása

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

• A toxinok, mint a vegyi és biológia ágensek határterületén lévő anyagok mérési módszereinek fejlesztése • A prekurzorok azonosíthatóságának fejlesztése • A kettős rendeltetésű anyagok mérésének fejlesztése • Adatbázisok bővítése	
Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Farkas Csaba Bence; Dudás Gábor; Babinszky Gergely Csaba; Földi László: Analysis of the Virus SARS-CoV-2 as a Potential Bioweapon in Light of International Literature; MILITARY MEDICINE (0026-4075 1930-613X): 2022 MAY pp 1-10 Paper Early Access. (2022)
2.	Csurgai, József; Padányi, József; Földi, László: Temperature Dependence of NaI(Tl) Radiation Scintillation Detectors' Characteristics, ADVANCES IN MILITARY TECHNOLOGY 15 : 1 pp. 201-212. (2020)
3.	Padányi, József; Földi, László: Military Technical Developments in Hungary in the Frame of ZRINYI 2026 Program, In: Václav, KŘIVÁNEK (szerk.) 2019 International Conference on Military Technologies (ICMT), Brno, Csehország : IEEE-INST ELECTRICAL ELECTRONICS ENGINEERS INC, (2019) pp. 1-7.
4.	Madaras, Péter ; Dr. Varga, A József ; Dr. Tokovicz, József ; Szombati, Zoltán ; Miklovicz, János ; Dr. Földi, László ; Blanyár, Zoltán ; Sztanó, Géza: Gáz! Riadó!: A vegyivédelmi szolgálat története, Budapest, Magyarország : HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Nonprofit Kft. (2015) , 368 p.
5.	Földi, László: A klímaváltozás jelentette kihívások az ABV védelemben, HADTUDOMÁNY: A MAGYAR HADTUDOMÁNYI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA 23 : különszám pp. 101-116. (2013)
6.	László HALÁSZ; József PADÁNYI; László FÖLDI: Improving the CBRN defence of combat vehicles as a response to the challenges of climate change, Economics and Management, Published by the University of Defence in Brno, VII. 3. szám, 31-38. o. 2013. ISSN 1802-3975 URL cím: http://www.unob.cz/en/Eam/Documents/EaM%203-2013.pdf
7.	Szabó Sándor; Földi László; Berek Tamás: Latest CBRN Decontamination Technology at the Hungarian Defence Forces, Hadmérnök on-line, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar és a Katonai Műszaki Doktori Iskola on-line tudományos folyóirata, VII. Évfolyam 4. szám, 25-37. o. 2012. december. ISSN 1788 1919. URL cím: http://www.hadmernok.hu/2012_4_szabo_foldi_berek.pdf
8.	Vágföldi Zoltán, Földi László: Korszerű ABV felderítő eszközök, Sereg Szemle, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság szakmai-tudományos folyóirata, IX. Évfolyam 2. szám, 50-57. o., 2011. április-június. ISSN 2060-3924. URL cím: http://ekonyvtar.zrinyimedia.hu/cikk/25562/sereg-szemle-2011-aprilis-junius

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Dátum, Név

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Fregán Beatrix
	munkaköre	egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	HHK ISZL
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A francia haderő transzformációs folyamatai és műveleti képességei
A doktori kutatási téma kutatási területe		Hadművészet elmélete
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		-

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
Franciaország a haderő folyamatos korszerűsítésével és a technikai eszközök modernizálásával Európa egyik legerősebb és legütőképesebb fegyveres erejével rendelkezik, amelyet a NATO-elvű alkalmazások és eljárások adaptálása is jellemez. A haderő össz-haderőnemi szintű alkalmazásának elveit és módszereit doktrína határozza meg. Ebben rögzítik azokat a legfontosabb elveket és célokat, amelyeknek a kötelékek alkalmazása és tevékenysége során teljesülniük kell műveleti környezetben. A haderő átalakítása teljes összhangban van a védelmi képességek uniós szinten elfogadott dokumentumaival. Franciaország közismerten a közös európai katonai védelmi képességek kialakításának motorja. Hadiiparának jelentőségét ki kell emelni, ez ugyanis az ország szuverenitásának egyik meghatározó alkotóeleme. A védelmi fejlesztések racionalizálása érdekében indított közös képességfejlesztési projektek pedig elősegíthetik az integrált európai szereplők megjelenését. A kutatás célja, megvizsgálni a haderő műveleti képességeinek fejlesztési folyamatát, az új célkitűzések elérését támogató stratégiák lehetőségeit, a multilaterális védelmi együttműködések megvalósulását. Kutatási módszerek: primer és szekunder források felkutatása, valamint értékelése. Várható eredmény: a francia haderő fejlesztésének bemutatásával adaptációs lehetőségek kidolgozása, műveleti képességek értékelése.
A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A haderő korszerűsítés társadalmi, társadalomtudományi megítélése széles körben pozitív relevanciát kapott. Az európai térség fejlesztési trendjei különösen nagy aktualitást kaptak a hidegháborút követő időszakban is, de napjainkban különösen az orosz-ukrán konfliktus kapcsán nagy érdeklődésre tartanak számot. Az elmúlt években többször is napirendre került az a kérdés, hogy a magyar hadi- és repülőgépipari fejlesztése az európai térségben és hazánkban is jelentősen fejlődésnek induljon. A témának újra aktualitást ad, hogy az érdemi eredmények nélkül eltelt évek után megindultak a korszerű fegyverek beszerzési folyamatai, Európa újra a haderőfejlesztéshez nyúlt. Németország, Franciaország fejleszti haderejét, aminek folyamata a hidegháborút követően több szakaszban az enyhülési politika miatt megtorpant, majd újra lendületet kapott. Új kihívásként jelentkezik a közös európai védelmi képesség kialakítása, amelyik francia kezdeményezésre komoly összefogásra adhat alapot.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Azért is elkerülhetetlen az európai haderők átfogóbb korszerűsítése, mert mind az orosz–ukrán konfliktus, mind a gázai háború rávilágít arra, hogy azok fegyverrendszerek többsége, amit még az európai haderők használnak, már nem biztos, hogy egy modern háborúban helyt tudnának állni.	
Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Fregán Beatrix: A francia haderő szervezeti modernizációja és műveleti részvételei, In: Türke, András István (szerk.) A jelenkori Franciaország II. kötet - Tanulmányok a jelenkori Franciaországról, L'Harmattan Kiadó (2021) pp. 184-208.
2.	Fregan Beatrix: A francia védelmi stratégia modernizációja, In: Gazdag, Ferenc (szerk.) Franciaország a 21. század elején, Ludovika Egyetemi Kiadó (2019) pp. 85-104.
3.	Fregan Beatrix: Doktrína, stratégia, taktika – a francia minta, ZMNE, 150: pp. 111-114.
4.	Fregan Beatrix, Rajnai Zoltán: Western european example of defense development, Műszaki Tudományos Közlemények (en) 11: pp. 55-58.
5.	Türke András (szerk.): A jelenkori Franciaország, L'Harmattan, (2021)

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. december 28. Dr. Fregán Beatrix sk.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Prof. Dr. Gál István László (valamint Dr. Farkas Ádám, PhD)
	munkaköre	egyetemi tanár
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD (2005), habilitáció (2010)
	foglalkoztató szervezeti egység	HHK Katonai Nemzetbiztonsági Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Az új típusú biztonsági kihívások egyes állami aspektusai, különös tekintettel az összehangolt fellépést igénylő jelenségekre
A doktori kutatási téma kutatási területe		Nemzetbiztonság
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		Nem

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

„Az új típusú biztonsági kihívások egyes állami aspektusai, különös tekintettel az összehangolt fellépést igénylő jelenségekre" című doktori kutatás témája a mai komplex és gyorsan változó globális környezetben különösen időszerű. Az államok előtt álló biztonsági kihívások szerkezete az elmúlt évtizedekben jelentősen átalakult, és e kihívások kezelése többdimenziós megközelítést igényel, amely túlmutat az egyes szektorok vagy szakterületek hagyományos módszerein. A hidegháború közepe óta a biztonság fogalma folyamatosan bővül, és az állami szereplők érdeklődése kitágul a katonai fenyegetések határain kívülre is. Míg korábban a hangsúly az államok közötti katonai konfliktusokra és az azok megelőzésére helyeződött, a modern biztonsági környezet új típusú veszélyekkel szembesíti az államokat, amelyek gyakran nemzetközi vagy transznacionális jellegűek. Ezek a kihívások magukban foglalják a terrorizmus, a kibertámadások, a világjárványok, a klímaváltozás, valamint a globális szervezett bűnözés és illegális migráció okozta fenyegetéseket. Ezen jelenségek közös vonása, hogy gyakran átnyúlnak az államhatárokon, és megoldásuk nem képzelhető el egyetlen állam önálló fellépésével. A kutatás célja, hogy feltárja, hogyan kezelhetik az államok sikeresen az ilyen típusú biztonsági kihívásokat, amelyek összehangolt fellépést igényelnek. Az állami aspektusok közé tartozik a nemzeti biztonságpolitikák átalakítása, az intézményközi együttműködés erősítése, a nemzetközi szintű kooperációk és intézkedések harmonizálása, valamint az olyan közpolitikai stratégiák kialakítása, amelyek figyelembe veszik az állami és nemzetközi szereplők közötti viszonyokat. A kutatási témában rejlő tudományos érdeklődés két fő irányból táplálkozik. Egyrészt a biztonsági tanulmányok területén az új fenyegetések értelmezése és az ezekre adott válaszok mélyebb megértése érdekében szükséges a korábbi dogmák újragondolása. Másrészt a nemzetközi kapcsolatok elméletei és gyakorlata új alapokra helyezkedhet, amikor uralkodó paradigmái elé kihívások sora kerül. A kutatási téma aktualitása nem csak az egyre sűrűsödő biztonsági krízisekben rejlik, hanem abban is, hogy a 21. század elejére az államok nemzeti szuverenitásának fogalma és gyakorlata is átalakulóban van. Az államoknak ma már nemcsak az a feladatuk, hogy területüket megvédjék a közvetlen támadásoktól, hanem az is, hogy a globális problémák helyes kezelése révén hozzájáruljanak a nemzetközi stabilitáshoz. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha az államok együtt tudnak működni a megfelelő nemzetközi keretekben egy olyan világban, ahol a régi szuverenitásfogalom új kihívások elé néz.

A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Az új típusú biztonsági kihívások vizsgálata a 21. században egyre nagyobb szerepet kap a társadalomtudományi kutatásokban, különösen a globális és regionális szinten összehangolt fellépést igénylő jelenségek esetében. A globalizáció, a technológiai fejlődés, valamint a politikai és gazdasági rendszerek közötti kölcsönhatások újfajta fenyegetéseket hoztak létre, amelyek az államok biztonsági paradigmáit is átalakították. Ezek az új kihívások, mint például a kiberbiztonság, a klímaváltozás okozta migráció, vagy a nemzetközi terrorellenes fellépés szükségessége, multidiszciplináris megközelítést követelnek, hiszen komplex társadalmi, politikai, gazdasági és technológiai dimenziókat ölelnek fel. A biztonság hagyományos értelmezése hosszú ideig az állam szuverenitását, területi integritását és katonai képességeit helyezte a középpontba. Azonban a hidegháború lezárultával és különösen a 2001. szeptember 11-i terrortámadások után ezek a kategóriák átértékelődtek. Az új típusú biztonsági kihívások, mint amilyen a cyber warfare, a globális járványok vagy a transznacionális szervezett bűnözés, nem csupán egyetlen országot vagy régiót érintenek, hanem globális összefüggéseik révén összefogást és többdimenziós együttműködést igényelnek az állami és nem állami szereplők között. Az államok közötti hagyományos határok elmosódása pedig új együttműködési mechanizmusokat és intézményeket kíván meg. A kiberbiztonság talán az egyik leggyorsabban fejlődő terület, amely az államok számára új típusú biztonsági kihívásokat jelent. A kritikus infrastruktúrák védelme, a személyes adatok biztonsága, valamint az információs hadviselés változatos formái mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a kiberbiztonság már nem csupán technológiai, hanem társadalomtudományi kutatási terület is. A terrorizmus, mint nem állami szereplőktől eredő fenyegetés, eltér a hagyományos államilag központú konfliktusoktól, és új stratégiákat igényel mind a katonai, mind a diplomáciai, és a rendészeti együttműködés terén. A radikalizáció megelőzése, a finanszírozási hálózatok felszámolása, valamint a nemzetközi jogi normák kialakítása mindössze néhány azok közül a területek közül, ahol interdiszciplináris megközelítésre van szükség a hatékony válaszadás érdekében. Az új típusú biztonsági kihívásokra adott válaszok során kihasználható a társadalomtudományi kutatások eredményei, például a politikatudomány, szociológia, pszichológia, közgazdaságtan és jogtudomány területén.
Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában

1.	Gál, István ; Bartkó, Róbert A kibertérben megjelenő kihívások és fenyegetések büntetőjogi kezelésének tendenciái In: Farkas, Ádám; Kelemen, Roland (szerk.) A fejlődés fogságában? : Tanulmányok a kibertér és a mesterséges intelligencia 21. századi állam- és jogfejlesztési, társadalmi, biztonsági kapcsolódásai köréből Budapest, Magyarország : Gondolat Kiadó (2023) 327 p. pp. 277-303. , 27 p.
2.	Farkas, Ádám A védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásának alapvetései, ezek viszonyrendszerének feltárása

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

	Budapest, Magyarország : Nemzeti Közszolgálati Egyetem Védelmi-biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Kutatóműhely (2022) , 30 p.
3.	Farkas, Ádám A totalitás kora?: A 21. század biztonsági környezetének és kihívásainak totalitása és a totális védelem gondolatkísérlete Budapest, Magyarország : Magyar Katonai Jogi és Hadijogi Társaság (2018) , 88 p.
4.	Gál, István László A magyar állam titkainak büntetőjogi védelme Budapest, Magyarország: Ludovika Egyetemi Kiadó (2021) , 232 p.
5.	Gál, István László Gondolatok a sajtószabadság büntetőjogi korlátairól a minősített adatok nyilvánosságra hozatala kapcsán MAGYAR JOG 69 : 12 pp. 695-703. , 9 p. (2021)

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Dátum, Név

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Prof. Dr. Gál István László (valamint Dr. Farkas Ádám, PhD)
	munkaköre	egyetemi tanár
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD (2005), habilitáció (2010)
	foglalkoztató szervezeti egység	HHK Katonai Nemzetbiztonsági Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A védelem és biztonság intézményi és szabályozási kérdései a 21. század első felében
A doktori kutatási téma kutatási területe		Nemzetbiztonság
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A „védelem és biztonság intézményi és szabályozási kérdései a 21. század első felében" című doktori kutatási téma napjaink egyik legsúlyosabb és legösszetettebb kihívását tárja fel a nemzetközi és a nemzeti intézményi rendszerek szemszögéből. A globális világ gyors változásaival, a technológiai fejlődéssel, valamint az új geopolitikai és gazdasági kihívásokkal együttesen növekvő igény jelentkezik a biztonság és védelem kérdéseinek újragondolására és a hatékony szabályozási keretek kialakítására. A téma jelentőségét az adja, hogy az államok és nemzetközi szervezetek egyre szorosabb interakcióban működnek, ugyanakkor az új típusú fenyegetések – mint például a kibertámadások, a globális terrorizmus, a klímaváltozás biztonságra gyakorolt következményei – újfajta megoldásokat és szabályozási stratégiákat követelnek. Az intézményi és szabályozási keretek vizsgálata kritikus szerepet játszik abban, hogy a társadalmak képesek legyenek megvédeni magukat a 21. század kihívásaival szemben, miközben a legalapvetőbb emberi jogok tiszteletben tartása is biztosított. E kutatás aktualitása nemcsak a fenyegetések növekedésében és sokrétűségében rejlik, hanem abban is, hogy a jelenlegi szabályozási modellek gyakran nem eléggé rugalmasak vagy megfelelően kialakítottak a gyors változások kezelésére. A nemzeti biztonság hagyományos, katonai alapú felfogása mellett egyre nagyobb figyelmet kapnak az új biztonsági kategóriák, mint gazdasági, környezeti és információs biztonság. Az intézményi struktúrák és szabályozások fejlődésének szükségessége tehát kulcsfontosságú, ráadásul a különféle jogi és politikai eszközök összehangolása elengedhetetlen a hatékony védelem biztosításához. A kutatás előzményei között szerepelnek a hidegháború utáni nemzetközi rend átrendeződésével kapcsolatos tanulmányok, amelyek feltárták az olyan szervezetek fejlődését, mint az ENSZ, NATO, EU, és a regionális koalíciók kiépülését. Emellett a különböző országok által alkalmazott biztonsági és védelmi politikák változásai is jelentős forrást jelentenek a kutatás számára. Ezek az előzmények megvilágítják, hogyan változott az idő folyamán a biztonsági keretek értelmezése és alkalmazása, valamint rávilágítanak azokra a sikeres példákra is, amelyek útmutatást nyújthatnak a jelenlegi kutatás számára. A kutatás célja, hogy feltárja a globális és lokális intézményi struktúrák közötti együttműködés lehetőségeit, és alternatív megoldásokat kínáljon a különféle biztonsági kockázatok kezelésére. Az ilyen jellegű kutatások hozzájárulhatnak a jelenlegi rendszerek továbbfejlesztéséhez, növelhetik azok flexibilitását, és elősegíthetik az államok közötti kooperációt a nemzetközi jog keretein belül.

A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A 21. század első felében a védelem és biztonság kérdései meghatározó szerepet töltenek be a nemzetközi kapcsolatokban, és globálisan hatást gyakorolnak a kormányokra, intézményekre és a társadalmakra egyaránt. Az ilyen kérdésekkel foglalkozó doktori kutatás célja, hogy multidiszciplináris megközelítésben vizsgálja azokat az intézményi és szabályozási mechanizmusokat, amelyek meghatározzák a védelem és biztonság jelenlegi és jövőbeni állapotát. Mindez különösen fontos a mai gyorsan változó világban, ahol az új technológiák, geopolitikai változások, valamint a társadalmi és gazdasági kihívások egyaránt befolyásolják a biztonság fogalmát és gyakorlatát. Az állami szuverenitás és a nemzetközi jog szerepe újraformálódik a globalizáció hatására, amely megköveteli a nemzetközi intézményrendszerek, mint például az ENSZ, NATO vagy az Európai Unió felülvizsgálatát és reformját. A társadalmak válaszkészségének és ellenálló képességének növelése kulcsfontosságú a fenyegetések kezelésében, legyenek azok természeti katasztrófák, terrorista támadások vagy egészségügyi járványok. A jogtudomány a nemzetállami és nemzetközi szinten egyaránt vizsgálja a szabályozási kereteket, amelyek meghatározzák a biztonság kezelésének módját. A jogi keretek kialakítása és alkalmazása kritikus szerepet játszik a konfliktusok megelőzésében, a békefenntartásban és a globális stabilitás biztosításában. A nemzetközi humanitárius jog fejlődése és a háborús bűncselekményekkel kapcsolatos eljárások szintén ezen a területen nyernek új jelentőséget. Az ilyen kutatások segítenek feltárni a különféle társadalmi tudományok közötti kapcsolatokat, és hozzájárulnak a hatékonyabb intézményi és szabályozási megoldások kidolgozásához. A védelem és biztonság kihívásainak mélyreható megértése elengedhetetlen a jövőbeli politikák tervezéséhez és a globális stabilitás fenntartásához a 21. században.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Farkas, Ádám (szerk.) ; Kelemen, Roland (szerk.) ; Vikman, László (szerk.) Kibertéri műveletek és ellenálló képesség: A kibertéri műveletek egyes állami és jogi kérdései Budapest, Magyarország : Gondolat Kiadó (2024) , 314 p.
2.	Farkas, Ádám A védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásának alapvetései, ezek viszonyrendszerének feltárása Budapest, Magyarország : Nemzeti Közszolgálati Egyetem Védelmi-biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Kutatóműhely (2022) , 30 p.
3.	Farkas, Ádám A totalitás kora?: A 21. század biztonsági környezetének és kihívásainak totalitása és a totális védelem gondolatkísérlete Budapest, Magyarország : Magyar Katonai Jogi és Hadijogi Társaság (2018) , 88 p.
4.	Gál, István László A magyar állam titkainak büntetőjogi védelme Budapest, Magyarország : Ludovika Egyetemi Kiadó (2021) , 232 p.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

5.	Gál, István László A kémkedés a magyar büntetőjogban NEMZETBIZTONSÁGI SZEMLE (ONLINE) 7 : 2 pp. 38-49. , 12 p. (2019)

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Dátum, Név

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Gőcze István
	munkaköre	(címzetes egyetemi tanár)
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD habilitáció
	foglalkoztató szervezeti egység	(Hadtudományi Doktori Iskola)
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A 21. századi hadviselés komplex (haditechnika–szervezet–művelet) rendszerének interdependenciája. Az ember és a technológia
A doktori kutatási téma kutatási területe		Hadművészet elmélete
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		–

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A 20. és a 21. században a harmadik, illetve a negyedik ipari forradalom jelentős mértékben hozzájárult, hozzájárul a hadviselés, tágabb értelemben a hadügy harmadik – hivatalos elnevezés szerinti – forradalmához (a hadügy forradalma – Revolution in Military Affairs, RMA). E hadügyi forradalom komplex rendszer, éppen ezért hibás az a korábbi nézetrendszer miszerint valamelyik fókuszcsoport (szervezet [ember], haditechnika [gép], műveletek) funkcionálisan fontosabb a másiknál. Ez egy ok–okozati, egymástól függő (interdependens), de mindezek előtt egymásra ható folyamat. A technológiai, technikai vívmányok hatással vannak a működési, műveleti elvekre, eljárásokra, ezek viszont adekvát szervezeti elemek létrehozását teszik szükségessé. A szervezetek (egyes irányítók, katonák, alegységek, egységek stb.) tevékenységük és működésük során tapasztalatokat gyűjtenek a haditechnikai technológiák és technikák üzemeltetéséről, azok hiányosságairól; amelyek révén lehet és szükséges a technikai terület fejlesztése. A kutatási téma keretében a doktorandusz mélyebben és komplexitásában vizsgálhatja a 21. századi hadviselés új lehetőségeit és kihívásait.
A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A kutatási téma társadalomtudományi jellegét és kapcsolódását bizonyítja, hogy a doktoranduszok megismerve napjaink modern hadviselésének törvényszerűségeit, elveit, rendszerismérveit, ezen keresztül ismereteket kapnak a hadviselés tudományelméleti kérdéseiről, és ezek a tényezők bizonyítják azt, hogy a 4. ipari forradalom idején is még az ember a meghatározó és elsődleges tényező a 21. századi hadviselés komplex (haditechnika–szervezet–művelet) rendszerében. Az köztudott, hogy a második világháborút követő időszak fegyveres műveletei, konfliktusai egyre bonyolultabbá, komplexebbé váltak, és folyamatosan változtak, változnak. Ennek egyik kiváltó oka a haditechnika fejlődése, de ezen túl a meghatározó eleme a hadtudomány – ami egyértelműen a társadalomtudomány tudományága – fejlődése. A lezajlott konvencionális, illetve nem konvencionális háborúk, fegyveres konfliktusok elemzésével megvizsgálhatóvá válnak azok jellemzői, az elszenvedett kudarcok, továbbá az elért sikerek okai. Ezeket elemezve és értékelve meghatározhatóvá válnak azok a szerepkörök, amelyek kiemelik az ember szerepét a fegyveres küzdelem során. Természetesen a mesterséges intelligencia térnyerésével csökkenhet ez a szerep, de egyértelmű követelmény, hogy a gépet mindig is az embernek, a társadalomnak kell „uralnia”.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	BODA J. et al. (2016): Fókusz és együttműködés. A hadtudomány kutatási feladatai. *Honvédségi Szemle,* 144(3), 3–19. Online: https://honvedelem.hu/images/media/5f58c22db1612404795439.pdf

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

2.	DOARÉ, R. et al. (2014): *Robots on the Battlefield. Contemporary Perspectives and Implications for the Future.* Fort Leavenworth, KS: Combat Studies Institute Press, US Army Combined Arms Center.
3.	GŐCZE I. (2024): *A 21. századi hadi tudományok elmélete.* Budapest: Ludovika.
4.	KURZWEIL, Ray (2013): *A szingularitás küszöbén.* Budapest: Ad Astra.
5.	HARARI, Y. N. (2019): *21 lecke a 21. századra.* Budapest: animus

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. 11. 28.

Dr. Gőcze István
c. egyetemi tanár
témahirdető

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Gőcze István
	munkaköre	(címzetes egyetemi tanár)
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD habilitáció
	foglalkoztató szervezeti egység	(Hadtudományi Doktori Iskola)
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A hadtudomány tudományelméleti kérdéseinek változása a 20. század második felétől. Paradigmaváltás vagy mégsem?
A doktori kutatási téma kutatási területe		Hadművészet elmélete
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		–

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A 20. század második felétől bekövetkezett politikai, biztonságpolitikai, gazdasági, társadalmi és nem utolsósorban haditechnikai változások jelentős kihívásokkal állították szembe a hadtudományt, illetve a diszciplína fejlődésével, valamint jövőjével kapcsolatos kérdéseket.
A hadtudomány egyik alapvető fundamentuma a hadelmélet az emberi ismeretek specifikus területe, sajátos társadalomtudományi elmélet. Ebben tükröződik a katonai műveletek elméletének, a hadügy jelenségeinek, folyamatainak objektív dialektikája; azaz a jelenségeket összefüggéseikben, kölcsönhatásaikban, fejlődésükben, ellentétjeik és ellentmondásaik keletkezésében, a mennyiségi változások minőségiekbe való átcsapásában kell vizsgálnunk a tagadás tagadása alapján. A fejlődést az ellentétek harca és egysége eredményezi. A téma keretén belül ez vizsgálható és értékelhető a hadtudomány (a hadelmélet) tekintetében is, mert a hadügy szakadatlanul fejlődik, ezért a hadügy objektív folyamatait visszatükröző hadtudománynak is fejlődnie kell. Ellenkező esetben az elavult tételek, amelyek bizonyos feltételek között győzelemre vezették a haderőt, más feltételek között a vereség egyik okává válhatnak, vagyis saját ellentétükbe csaphatnak át. Mindezek alapján nyilvánvaló, hogy a második világháborút követő időszakfegyveres műveletei, konfliktusai egyre bonyolultabbá, komplexebbé váltak, folyamatosan változtak, változnak. Ennek egyik alapvető és meghatározó kiváltó oka, de egyben eredménye is a hadtudomány fejlődése.
A lezajlott konvencionális, illetve nem konvencionális háborúk, fegyveres konfliktusok, továbbá az új (és egyben régi) hadviselési módok megjelenésének értékelésével kielemezhetők az elszenvedett kudarcok, továbbá az elért sikerek okai, továbbá feltár-hatók a hadtudomány kutatási tárgyában – a 20. század második felétől – bekövetkezett változások, a 21. századi kihívásokra adható hadtudományi válaszok; továbbá a tudomány és a technika fejlődéséből fakadó hadtudományi „reakciók”. Mindezek tükrében napjaink modern hadviselésének elveit, rendszerismérveit elemezve értékelhető a had-tudomány változásának kérdésköre, főleg a paradigmaváltás bekövetkeztének lehetősége a hadtudományban.

A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A 21. században az egyes kutatási témák, sőt tudományok szétválasztása nagyon nehéz, szinte lehetetlen feladatot jelent, mert a tudomány egy egységes egész. Amennyiben a tudományokat a 21. században klasszifikálnunk kell ezt valamilyen szempontok alapján rendszerbe vagy inkább „rendbe” foglalni, inkább csak eszmei (elméleti) követelmény lehet. De természetesen lehetséges, ami alapvetően logikai csoportosítási alapon nyugszik. Ezek a klasszifikációk tehát megoldhatók, de az az egyes természeti, de társadalmi jelenségek is rendkívül komplex módon mennek végbe, azokat alapvetően csak mesterségesen lehet szétválasztani. Az előző gondolatok alapján kijelenthető, hogy ezek a határvonalak napjainkban egyre erőteljesebben elmosódnak, lebomlanak, folyamatosan változnak. Ebből fakadóan egyre nő az inter-, illetve a multidiszciplínák száma. Mindezek ellenére, amennyiben szükséges, akkor

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

a természetesen konvencionális értelemben be lehet és kell határolni a hadtudomány helyét és kapcsolatrendszerét.

A hadtudomány kutatási spektruma, tartalma jelentősen kiszélesedett, folyamatosan bővül, fejlődik, **de természetesen a társadalom egyfajta speciális, megváltozott állapotát vizsgálja, ezért mindenképp (konvencionális értelemben) a társadalomtudományok meghatározó és szerves tudományága.** Kapcsolatrendszerére a szinte minden diszciplínához való kapcsolódás a jellemző. A hadtudomány, mint a társadalomtudomány tudományága kapcsolatban áll mindazon tudományokkal, amelyek a válságról, konfliktusról, fegyveres küzdelemről, illetve a háborúról szóló ismeretek rendszerét alkotják.

A hadtudomány paradigmaváltásáról. A mai tudományelméletek szerint úgy kell felfognunk a tudományfejlődést, hogy az lineáris, azaz egyenes úton halad, saját hibáit folyamatosan javítja, progresszív és önkritikus módon fejlődik, amelynek eredményeként egyre precízebb, átfogóbb ismeretekre teszünk szert, azaz a tudományos elméletek egyre pontosabban és szélesebben, globálisabban „tükrözik" vissza az objektív valóságot. Kuhn mindezt megkérdőjelezte, és más, egészen új megvilágításba helyezte a diszciplínafejlődés folyamatát. Szerinte a tudományfejlődés nem lineáris, saját téves elméleteit, hibáit korrigáló, új ismereteket felhalmozó folyamat, hanem a különböző időszakonként felgyülemlő, a meglévő elméleteket bomlasztó rendellenességekből fakadó forradalmak következménye. Az alapvetés, hogy egy diszciplína négy alapvető és nagy, ezeken belül két egymástól elkülöníthető szakaszon keresztül haladva változik. Ezt kell megvizsgálni a hadtudomány változása kapcsán.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	KUHN, T. S. (2000): *A tudományos forradalmak szerkezete.* Budapest: Osiris.
2.	GŐCZE I. (2024): *A 21. századi hadi tudományok elmélete.* Budapest: Ludovika.
3.	ISAKOVA, I. (2012): *Russian Governance in the 21st Century. Geo-Strategy, Geopolitics and New Governance.* Abingdon: Taylor & Francis
4.	BODA J. et al. (2016): Fókusz és együttműködés. A hadtudomány kutatási feladatai. *Honvédségi Szemle,* 144(3), 3–19. Online: https://honvedelem.hu/images/media/5f58c22db1612404795439.pdf
5.	KŐSZEGVÁRI T. (2008): *A hadtudomány fejlődése az ókortól a 21. századig.* Budapest: ZMNE.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. 11. 28.

Dr. Gőcze István
c. egyetemi tanár
témahirdető

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Háda Béla
	munkaköre	Tudományos munkatárs
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	Eötvös József Kutatóközpont John Lukacs Intézet
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Haderőfejlesztés és védelmi stratégiák Ázsiában
A doktori kutatási téma kutatási területe		Stratégiai és védelmi tanulmányok
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A széles körben ismert és kutatott jelenség, mely szerint az ázsiai térség vezető államai a 21. századi nemzetközi rendszer legfontosabb szereplői közé emelkednek, nem nélkülözi a védelempolitikai következményeket sem. Számos helyi állam (közöttük a vezető katonai hatalmaknak számító Kínai Népköztársaság, India és Japán) külkapcsolatait terhelik területi konfliktusok, amelyek folyamatosan napirenden tartják a fegyveres erők alkalmazásának opcióját. Emellett a fokozódó hatalmi verseny, a felemelkedő államok érdekérvényesítő képességének fokozása, illetve a sok helyen máig kiemelkedő belpolitikai befolyással rendelkező katonai elitek szakmai és egzisztenciális törekvései szintén ösztönzik a védelmi ágazat fejlesztését, illetve a fegyveres erők nemzeti stratégiákban betöltött szerepének erősítését. Alapot pedig a helyi gazdaságok gyors fejlődése, a financiális lehetőségek bővülése szolgáltat ehhez. Nemzetközi rendszerünk poszthegemoniális fejlődési stádiumának elérkeztével a fegyverkezési verseny bizonyos elemei is megfigyelhetők az ázsiai államokban, jelentős tételeket tartalmazó haditechnikai beszerzésektől, mélyreható szervezeti változásoktól, illetve a hadviselés jövőjével kapcsolatos elméleti munkától kísérve. A kutatás ennek a folyamatnak a mélyebb vizsgálatát tűzi ki célul régiók (Dél-Ázsia, Északkelet-Ázsia, Délkelet-Ázsia), avagy egyes államok (kiemelten a Kínai Népköztársaság, India, vagy a délkelet-ázsiai országok) szintjén.

Az ázsiai haderők fejlődésének kérdésköre voltaképpen széles érdeklődés tárgya Magyarországon is, számos kutató foglalkozott vele, akár szélesebb munkásságának részeként. Ezek sorában - szigorúan a teljesség igénye nélkül - érdemes megemlíteni Nagyné Rózsa Erzsébet és Péczeli Anna nukleáris fegyverkezéssel foglalkozó publikációit, Bartók András Japán és a Kínai Népköztársaság fegyverkezési trendjeivel és védelempolitikai koncepcióival összefüggő kutatásait, vagy Csoma Mózesnek a Koreai-félsziget katonai erőegyensúlyáról szóló munkáit. A kutatás tehát nem légüres teret tölt ki, hanem bekapcsolódik a magyar hadtudományi értelmiség már zajló munkájába, a gyorsan változó ázsiai katonai erőviszonyokkal kapcsolatos tudásunk naprakészen tartása, illetve esetleges hiányosságainak pótlása céljából.

A kutatási téma (hadtudományi) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A kutatási téma elsősorban a hadtudományok, másodsorban pedig a nemzetközi- és biztonsági tanulmányok területeihez kapcsolódik. Noha természetesen a pontos keretei a hallgatóval egyeztetve alakulnak ki, részét képeziheti a védelempolitika alakulásának valamennyi aspektusa. Emiatt a hallgató munkája során akár több tudományterület érintésével juthat el a kutatási eredményeiig, beleértve a közgazdaságtan, katonai műszaki tudományok, történelemtudomány, vagy a politológia különböző területeit. Különösen alátámasztja mindezt, hogy az ázsiai államok fegyveres erőivel összefüggő, helyi politikai és társadalmi nézetek egyrészt mély történelmi beidegződéseken alapulnak, másrészt a fegyveres erők nemzetgazdasági, sőt, nem egy esetben a nemzetépítésben betöltött szerepe eleve kiemelt, az állam jövőbeli jólététől elválaszthatatlan feladatként jelöli meg a fejlesztésüket,

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

minél hatékonyabb feladatellátásukat. A jelentősebb katonai hatalmak hadiipari fejlődése, (a minél nagyobb mértékű haditechnikai önellátásra törekvés szellemében) a nemzetgazdaságok más ágazataiban is éreztetik hatásaikat. A kisebb államok fejlesztési folyamatai pedig a fejlettebb hadiiparral rendelkező hatalmakkal való együttműködésen keresztül zajlanak, esetenként kijelölve az ország hosszú távú diplomáciai kapcsolatépítését, valamint befolyásolva kereskedelempolitikai koncepcióit is. A fegyveres erők fejlesztése, illetve ennek stratégiai háttere tehát közel sem pusztán „katonai ügy", ahogyan a velük kapcsolatos kutatási eredmények is szélesebb tanulságok levonására adhatnak lehetőséget.	
Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	BARTÓK András: Sárkányok és kistigrisek- Kelet-Ázsia regionális fegyverkezési versenyének általános és országspecifikus jellemzői a Kínával kapcsolatos fenyegetettségpercepciójú országok esetében 1-2. *Nemzet és Biztonság*, 2020/4; 2021/1, 80-101; 65-83.
2.	HÁDA Béla: Az indiai haditengerészet az indiai-csendes-óceáni térségben. *Nemzet és Biztonság*, 2021/4. 66-91.
3.	BARTÓK András: *A Senkaku/Diaoyu szigetvita: Japán és Kína biztonság és védelempolitikáinak elemzése az elrettentés és eszkalációs kérdések mentén explicit bayesiánus folyamatkövetéssel*. Doktori értekezés, NKE HDI, 2024.
4.	HÁDA Béla: Az amerikai-kínai rivalizálás hatása a délkelet-ázsiai államok tengeri védelmi stratégiáira. *Nemzet és Biztonság*, 2020/3. 72-88.
5.	CSOMA Mózes: A Koreai-félsziget két állama és a nemzetközi környezet változásai. *Nemzet és Biztonság*, 2023/3. 135-152.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. 11. 20.

Háda Béla

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Haig Zsolt ezredes
	munkaköre	egyetemi tanár
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD, Habil.
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK Elektronikai Hadviselés Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Az elektronikai hadviselés alkalmazásának fejlesztési lehetőségei (egy szakirányú szegmens vonatkozásában)
A doktori kutatási téma kutatási területe		Védelmi informatika és kommunikáció elmélete
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		NEM

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A XXI. században az elektronikai hadviselés képességei és lehetőségei térben, időben és az alkalmazható technológiák tekintetében jelentősen kiteljesedik. A korszerű adásmódok, a szoftverrádió technológia (SDR), a mesterséges intelligencia, a pilóta nélküli eszközök és más feltörekvő technológiák egyrészt újszerű kihívásokat, másrészt újfajta lehetőségeket nyújtanak az elektronikai hadviselés képességfejlesztéshez és alkalmazásához. Ezek fényében vizsgálni szükséges az elektronikai hadviselés technikai aspektusainak, harcászati-hadműveleti alkalmazási képességeinek, vezetés és irányítási képességeinek fejlesztési lehetőségeit. A doktori értekezésben javasolt az újfajta kihívásoknak és képességnövelő lehetőségeknek megfelelően olyan szakirányú szegmensek vizsgálata, mint pl. a mesterséges intelligencia alkalmazása az elektronikai hadviselésben; a drónok elleni tevékenységek és a drónrajok alkalmazásának elektronikai hadviselés aspektusai; vagy az elektromágneses spektrum műveletek és a kiberműveletek kapcsolata.
A kutatási téma (hadtudományi) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
Az elektronikai hadviselés egy komplex és gyorsan változó katonai műveleti képesség, amely számos tudományterületi és tudományági kapcsolódást mutat. Az elektronikai hadviselés területén folytatott kutatások igénylik a különböző tudományterületek és tudományágak, mint pl. a műszaki tudományok (elektronika, informatika) és a társadalomtudományok (hadtudományok) együttműködését. Az elektronikai hadviselési technológiák és a katonai alkalmazási lehetőségek fejlesztése szorosan összefüggenek. A korszerű katonai műveletek napjainkban egy multidimenziós környezetben zajlanak. Ennek a környezetnek a műveleti tartományai közé tartozik a szárazföld, a levegő, a víz mellett ma már az űr és a kibertér is. Az elektromágneses spektrum a benne alkalmazott eszközök révén szorosan kapcsolódik e műveleti tartományokhoz. Külön kiemelendő, hogy a vezeték nélküli hálózatok terjedése az elektronikai hadviselés és a kiberműveletek közötti egyre szorosabb összefüggésekre mutat rá. A katonai műveletek jellegének, színtereinek kiszélesedése igényli e területen megjelenő legújabb technológiáknak és azok alkalmazási lehetőségeinek kutatását.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Haig Zsolt et al.: Elektronikai hadviselés. Budapest, Nemzeti közszolgálati Egyetem, 2014.
2.	Kovács László: Hadviselés a 21. században: kiberműveletek. Ludovika Egyetemi Kiadó, 2023
3.	Haig Zsolt: Információs műveletek a kibertérben. Dialóg Campus Kiadó, 2018

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

4.	ATP 3-12.3 Electromagnetic Warfare Techniques. Headquarters, Department of the Army. January 2023
5.	Chi-Hao Cheng, James Tsui: An introduction to electronic warfare : from the first Jamming to machine learning techniques. River Publishers, London, 2021.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024. 11. 14.

Dr. Haig Zsolt ezredes sk.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Harangi-Tóth Zoltán őrnagy
	munkaköre	Egyetemi adjunktus
	tudományos fokozata(i), habilitáció	Ph.D. (2023. február)
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK Összfegyvernemi Harcászati Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A hidegháború és a helyi háborúk története (1945-től napjainkig)
A doktori kutatási téma kutatási területe		Hadtörténelem, hadművészet története
A kutatási témát idegen (angol) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Military History of the Cold War and the Local Wars (form 1945 to nowadays)

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A hidegháború korszaka hazánkban egy kevéssé feldolgozott hadtörténeti téma, amelynek részben oka, hogy a levéltári források kategorizálása és az adatbázisok létrehozása még napjainkban is zajlik.

Az 1945. utáni időszak hadművészetének történetét egyszerre határozza meg egy olyan kettősség, amely egyrészt a tömegpusztító fegyverekkel vívott globális kinetikus konfliktus lehetőségét hordozta, másrészt pedig a két katonai tömb befolyási övezetének kiterjesztésért vívott vetélkedés összemosódott a gyarmatbirodalmak felbomlásával párhuzamosan zajló nem ritkán aszimmetrikus jegyeket hordozó küzdelmekkel. Ennek a kettősségnek a feldolgozásával a magyar hadtörténetírás jelenleg még adós, részben azért, mert a korábbi időszak erős átpolitizáltságának hatására a témára irányuló figyelem háttérbe szorult.

A korszak hadtörténeti eseményeinek és ezek közvetlen, illetve közvetett hatásának (felkelés ellenes műveletek új hulláma, a Global War on Terror, vagy a katonai tömbök felbomlását követő konfliktusok a Kaukázusban stb.) hatékony feltárására javasolt a vizsgált időszak határát kitolni és a jelenkortörténet témáival és módszertanával kiegészíteni.

A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A hidegháború korszakának és az azt követő időszaknak a jelenkorig is tetten érhető hatásának feltárása, illetve a had- és történettudományok módszertanával történő vizsgálata nem kontextus nélküli, hisz a háborúk (elég csak a jelentős társadalmi átalakulásokat rövid idő alatt eredményező gyarmati felszabadító jellegű konfliktusokra gondolni) nem légüres térben zajlanak, hanem jelentős kölcsönhatásban vannak a társadalmak fejlődésével.

A korszak szuperhatalmi versengése által generált vagy éppen elfojtott regionális és lokális konfliktusainak hatásai mind a mai napig tetten érhetők. Ezek természetesen nem kontextus nélküliek, hiszen a hadtörténeti események egy társadalmi és gazdasági világrend átalakulás következtében vagy azok kialakulását elősegítendő következtek be. A történettudomány egyéb al- és interdiszciplínái, a gazdaság-, diplomácia-, vagy éppen a politikatörténet kutatói a korszakos események feldolgozásában és az összefüggések feltárásában a hadtörténészeknél előrébb járnak.

Annak érdekében azonban, hogy a történettudomány művelői a korszakról minél teljesebb képet alkothassanak, nem hiányozhat a hadtörténeti események, hadművészeti folyamatok értő feldolgozása sem.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Fischer Ferenc: *A kétpólusú világ 1945–1989.* Dialóg Campus Kiadó, Budapest–Pécs, 2005.
2.	Horváth Miklós – Kovács Vilmos: *Magyarország az atomháború árnyékában.* Zrínyi, Budapest, 2016.
3.	Horváth Csaba: *Az 1945 utáni legjelentősebb helyi háborúk és azok tapasztalatai.* Egyetemi tankönyv. Budapest, ZMNE, 1999.
4.	Galula, David: *Counterinsurgency Warfare: Theory and Practice.* Praeger, Westport, CT, 2006.
5.	Forgács Balázs: *Gerillák, partizánok, felkelők. Az irreguláris hadviselés elméletének története – korunk kihívásai.* Budapest, Zrínyi, 2020.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2025. október 22.

Dr. Harangi-Tóth Zoltán őrnagy

egyetemi adjunktus

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Hausner Gábor László
	munkaköre	-
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	-
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Zrínyi Miklós és korának hadügye
A doktori kutatási téma kutatási területe		4. Hadtörténelem, hadművészet története kutatási terület
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
Zrínyi Miklós (1620-1664) a magyar hadtudomány klasszikusa. Magyarul írott hadtudományi munkáiban harcászati szinten szerzett gyakorlati tapasztalataira és hadászati-politikai műveltségére alapozva egyebek között olyan vezetéselméleti elveket fogalmazott meg, amelyek napjaink hadseregében is felhasználhatóak. A jó katonai vezető jelentőségéről, tulajdonságairól és kompetenciáiról, kiválasztásáról, képzéséről írott nézetei visszhangra találtak minden idők magyar hadseregében és tisztképzésében. A múltban és a jelenben számos katonai vezető idézte elveit (Szombathelyi Ferenc a Magyar Honvédség egykori vezérkari főnökétől kezdve Ruszin Szendi Romuluszig tábornokig). Hadtudományi munkáinak reneszánszát mutatják a HM által megrendelt legújabb magyar kiadásai, és azok lefordítása angol és német nyelvre. Ezek a munkák bekerültek a honvédelmi ágazati értéktárba, és folyamatban van hungarikummá nyilvánításuk.
A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
Zrínyi Miklós sokoldalúságára utalnak az évszázadok során a nevéhez kapcsolódó jelzők: költő, katona, államférfi. A kutatási téma ennek megfelelően érintkezik egyebek közt a hazai és a nemzetközi történelemtudománnyal és az irodalomtudománnyal. Ennek bizonysága az a több nemzetközi konferencia és kötet, amely Zrínyi sokoldalú munkásságával foglalkozott az elmúlt 15 évben.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Hausner Gábor: *Márs könyvet olvas. Zrínyi Miklós és a 17. századi hadtudományi irodalom.* Argumentum Kiadó, Budapest, 2013. (A Hadtörténeti Intézet és Múzeum Könyvtára)
2.	*A Zrínyiek és a honvédelem.* Szerk. Hausner Gábor, Padányi József. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 2014.
3.	*Határok fölött. Tanulmányok a költő, katona, államférfi Zrínyi Miklósról.* Szerk. Bene Sándor, Fodor Pál, Hausner Gábor, Padányi József. MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Budapest, 2017.
4.	*Zrínyi-album. / Zrínyi Album.* Szerk. Hausner Gábor. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2016. (magyar-angol)

2024. 12. 02.

Dr. Hausner Gábor László

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Jakusné dr. Harnos Éva
	munkaköre	egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	HHK Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A befolyásolással szembeni ellenállóképesség kialakításának lehetőségei a kognitív hadviselés esetében
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelem társadalomtudományi kérdései
A kutatási témát idegen (angol) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Opportunities for Building Resilience against Cognitive Warfare

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
Az új konfliktusok és a modern technológia a korábbiaknál hatékonyabb befolyásolást tesznek lehetővé. A befolyásolásnak a ma alkalmazott nyelvi eszközei az ókor óta ismertek, azonban a hatékonyságukat megsokszorozza az alakítható online környezet. A hibrid műveletekben, főleg a közösségi médiában használt befolyásoló műveletek eszköztára a változó online környezetben kibővült, és akár egyénileg képes hatni a döntéshozókra és az állampolgárokra. A feltárásuk interdiszciplináris megközelítést igényel, amely felhasználhatja többek között a nyelvtudomány, a hadtudomány, a médiatudomány, a pszichológia és a propagandakutatás eredményeit. A téma kutatása magában foglalja a terminológia és a fogalomkészlet rendszerezését, amelyet a probléma összetettsége mellett a saját tevékenység és az ellenfél tevékenységének megítélésében gyökerező ellentétes nézőpont miatt eltérő megnevezések tesznek szükségessé. Már a NATO 2030 jelentés is hangsúlyozta, hogy a szövetségeseknek egységes terminológiát kell kialakítani a közös cselekvés érdekében. Szintén jelentős kutatási szempont, hogy milyen különbségek határozhatók meg a lélektani műveletek, az információs műveletek és a kognitív hadviselés, vagy inkább műveletek között. Az eredményes online megtévesztéssel szembeni ellenállóképesség kialakítása mind az EU, mind a NATO célkitűzései között prioritás. Ennek érdekében részletes kutatást igényelnek az online befolyásolás eszközei és a hatásmechanizmusa.
A kutatási téma (hadtudományi) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A kutatási probléma elsősorban a hadtudomány területén kap figyelmet, azonban a kognitív hadviselés eszközeinek feltárásához, definíciójához, rendszerezéséhez és hatásmechanizmusainak feltárásához multidiszciplináris megközelítésre van szükség. Ez magában foglalja többek között a propagandakutatás, a nyelvtudomány, a médiatudomány, valamint a pszichológia eredményeinek felhasználását. Emellett érintkezik a nemzetközi kapcsolatok tanulmányozásával a soft power, azaz a puha hatalom vagy puha diplomácia kérdéskörével, amelybe beletartozik a nemzetközi média. Érdekes kérdés a közösségi média és a „hivatalos”, intézményesült nemzetközi híripar közötti kapcsolat. A kutatási téma összefügg még a biztonsági tanulmányok kutatási területével, főleg a társadalmi biztonság és a politikai biztonság tekintetében. A reziliencia kialakításának kérdése és a lakosság felkészítése a befolyásoló és megtévesztő műveletek, például az álhírek és az idegen stratégiai narratíva felismerésére magában foglal pedagógiai szempontokat is, például a kritikus gondolkodás fejlesztését, és a célnak megfelelő tananyag kidolgozását.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Jakusné Harnos, É. (2016). A befolyásolás módszereinek változása a média fejlődésének fényében. *Honvédségi Szemle: A Magyar Honvédség Központi Folyóirata* 144:2 pp. 70-82.
2.	Jakusné Harnos, É.; Demeter, M.; Bányász, P. (2023). Social Media Issues and Fake News. In: Molnár, A.; Jakusné Harnos, É.; Szente-Varga, M.(szerk.) *Security, Resilience and Sustainability of the European Union:Handbook.* Budapest, Magyarország: Ludovika Egyetemi Kiadó. pp. 131-147.
3.	Poulsen, S. V. and Kvåle, G. (2018). Studying social media as semiotic technology: a social semiotic multimodal framework. *Social Semiotics*, 28(5) 700-717. DOI:10.1080/10350330.2018.1505689
4.	Prier, J. (2017). Commanding the Trend: Social Media as Information Warfare. *Strategic Studies Quarterly*, 11(4) pp. 50-85. https//www.jstor.org/stable/10.2307/26271634
5.	Jayakumar, S.; Ang B.; Anwar, N. D. (eds.) (2021). *Disinformation and Fake News*. Singapore: Palgrave Macmillan. DOI:10.1007/978- 981-15-5876-4

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. november 19.

Jakusné dr. Harnos Éva
egyetemi docens
HHK Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Kaiser Ferenc
	munkaköre	Egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD történettudomány
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Nagyhatami érdekérvényesítés (erőkivetítés) múltja, jelen és jövője
A doktori kutatási téma kutatási területe		Stratégiai és védelmi tanulmányok
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A hadtudomány, a nemzetközi kapcsolatok elmélete, a történettudomány számára mindig is fontos volt annak ismerete, hogy az államok hogyan érvényesítik érdekeiket a nemzetközi rendszerben. A téma nemzetközi irodalma bőséges, ezen belül külön ki kell emelni Joseph Samuel Nye Jr. munkásságát. Napjaikban az államok kifejezetten komplex módon képesek érdeket érvényesíteni. A direkt, másnéven kemény (hard power, vagy force projection) megoldások mellett egyre komolyabb szerepe van az indirekt, másnéven puha (soft power, power projection) érdekérvényesítésnek is. A kultúra, a gazdaság, a politika, de különösen a kibertér egyre hatékonyabb eszköz az államok kezében, ugyanakkor a fegyveres erőszak alkalmazása – sajnos – újra reneszánszát éli. Az alkalmazott eszközök, illetve érvényesíteni kívánt érdekek, illetve elérendő célok stratégiai szintű dokumentuma az adott állam nemzeti biztonsági stratégiája, amit akár tekinthetünk egyfajta – természetesen vázlatos – erőkivetési forgatókönyvek is. A nemzetközi rendszer, illetve a modern fegyveres küzdelem összefüggéseinek jobb megértéséhez fontos az ezen területek közötti kapcsolatok átlátása, illetve kutatása, különösen azért, mert magyar nyelven még mindig nem elegnedő a témába vágó tudományos munkák száma.
A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A kutatási téma több tudományág, tudományterület eredményeire tud támaszkodni, egyfajta kapcsolatot, hidat képezve közöttük. Az elért tudományos eredményeket ugyancsak több területen (honvédelem, nemzetközi kapcsolatok, nemzetközi jog, közgazdaságtan, történelem oktatása) lehet hasznosítani. Az állami – különösen a nagyhatalmi – érdekérvényesítés komplex rendszerének megismerése átlátása nem csak a különböző tudományterületek művelői számára fontos, de elengedhetetlen a katonai, illetve a kormányzati döntéshozatal felső szintjein dolgozó szakemberek számára is. Ha elfogadjuk, hogy az erőkivetítés a nemzeti biztonsági stratégiában meghatározott feladatok egyik elérési módja, akkor egyértelmű, hogy annak mikéntjének megismerése, úgy a szövetséges, mint az ellenséges államok esetében a honvédelem releváns szintjein dolgozó, illetve szolgálatot teljesítő szakemberek számára is alapvető fontosságú. A globális biztonsági környezet, illetve a nemzetközi kapcsolatok gyors változásai pedig lényegében örökzölddé teszik ezt a témát, hiszen az erőkivetítés végrehajtása mindig reakció ezekre a változásokra. Éppen ezért fontos, hogy átfogó, több szempontból történő kutatás valósuljon meg ezen a téren is, hiszen annak eredményeit nem csak a hadtudomány, hanem a történettudomány, a jogtudomány, a közgazdaság tudomány, vagy a nemzetközi kapcsoltok elmélete művelői is hasznosíthatják, hanem a mindennapokban is, nyilván a megfelelő vezetési szinteken, felvetődő problémák, illetve kérdések megértését/megoldását, illetve megválaszolását is lehetővé teszik.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Kaiser Ferenc: Az erőkivetítés, mint az állam speciális érdekérvényesítő eszköze; In: Gőcze, István (szerk.) Az igazságos háború elvétől az igazságos békéig; Dialóg Campus Kiadó Budapest, Magyarország, 2017. pp. 55-72. ISBN: 9786155845277
2.	Nye, Joseph S.: Soft Power and Great-Power Competition: Shifting Sands in the Balance of Power Between the United States and China (China and Globalization); Spriger, Singapore, ISBN: 978-981-99-0714-4
3.	Nye, Joseph S. – Keohane, Robert: Power & Interdependence; Pearson, 2011. ISBN 978-0205082919
4.	John Lewis Gaddis: A nagystratégiáról; MCC Press Kft., Budapest, 2025. ISBN: 978-963-644-110-4
5.	Dobák Imre - Resperger István (szerk.): Stratégiák, stratégiai gondolkodás, nemzetbiztonság; Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2023. ISBN: 978-963-531-851-3

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2026. január 08., Dr. Kaiser Ferenc

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Kaiser Ferenc
	munkaköre	Egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD történettudomány
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A világtenger szerepe a nagyhatalmak stratégiai gondolkodásában
A doktori kutatási téma kutatási területe		Stratégiai és védelmi tanulmányok
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A világtenger – a Föld összefüggő sós vízburka – által nyújtott lehetőségek kihasználása a nagyhatalmak számára (történelmi kortól függetlenül) mindig is stratégiai fontosságú feladat volt. A tengeri hadviselés múltja már több mint 3000 évre tekint vissza. A világtenger, vagy annak stratégiai fontosságú részei feletti ellenőrzés megszerzése a történelem folyamán nagyhatalmak felemelkedéséhez és bukásához vezetett. A történelmi koronként eltérő technikai és stratégiai háttér pedig gyökeresen különböző harcászati és hadműveleti elképzelések és megoldások alkalmazását hozta el. Napjainkban különösen igaz ez a helyzet, hiszen a globális ellátási láncok döntően a tengeri kereskedelmi útvonalakra épülnek. A tengeri kereskedelmi útvonalak biztosítása, illetve uralása komoly globális érdekérvényesítő képességet biztosít az erre képes államoknak. Nem elhanyagolható ebből a szempontból a különféle természeti kincsekhez való hozzáférés kérdése sem. A kétszáz tengeri mérföldes (370 kilométer) szélességű kizárólagos gazdasági övezet erőforrásainak kiaknázása, illetve más országok jogtalan igényeitől/tevékenységeitől való megvédése szintén fontos, amikor a nagyhatalmi gondolkodást elemezzük. A világtengerhez való stratégiai hozzáférés biztosításának legalapvetőbb eszköze a haditengerészet. Számos egykori és jelenlegi nagyhatalom a mai napig jelentős haditengerészeti képességeket birtokol. A felemelkedő hatalmak pedig ezek megszerzésére törekednek. Nem véletlen, hogy a Kínai Népköztársaság az elmúlt bő két évtizedben egy döbbenetes mértékű flottaprogramot hajtott végre, amelynek köszönhetően haditengerészete mára már, számos területen, a US Navy-vel egyenértékű, sőt esetenként komolyabb képességekkel rendelkezik. Megfigyelhető ez a törekvés egy másik feltörekvő hatalom, az Indiai Köztársaság esetén is. Ez természetesen a washingtoni vezetést is fokozottabb haditengerészeti fejlesztésekre sarkallja. A küzdelem azonban nem csak a kemény, hanem a puha érdekérvényesítés – tudomány, jog, kultúra – eszközeivel is zajlik, ezért fontos a kérdéskör rendszerközpontú megközelítése, feldolgozása.
A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A kutatási téma számos tudományág, tudományterület eredményeire tud támaszkodni, illetve kutatási területeihez illeszkedik. Az elért tudományos eredményeket ugyancsak több területen (honvédelem, nemzetközi kapcsolatok, történelem oktatás) lehet hasznosítani. Napjaink haditengerészeteinek feladatrendszere, illetve a nemzetközi rendszert meghatározó államok világtengerez való viszonya nem elválaszthatatlan világunk globális biztonsági környezetétől, a nagyhatalmi erőviszony alakulásától. Magyarországon – szárazföldi bezártságunk miatt – a haditengerészeti témájú publikációk mennyisége nem túl jelentős, illetve estenként minőségük is megkérdőjelezhető. Éppen ezért fontos, hogy átfogó, több szempontból történő kutatás valósuljon meg ezen a téren is, hiszen annak eredményeit nem csak a hadtudomány, hanem a történettudomány, a jogtudomány, a közgazdaság tudomány, vagy a nemzetközi kapcsoltok elmélete művelői is hasznosíthatják. Nem csak tudományos szempontból fontos ez a kérdéskör, hanem a mindennapokban is felvetődő problémák,

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

illetve kérdések megértését/megoldását, illetve megválaszolását is lehetővé teszi.	
Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Kaiser Ferenc: Az erőkivetítés, mint az állam speciális érdekérvényesítő eszköze; In: Gőcze, István (szerk.) Az igazságos háború elvétől az igazságos békéig; Dialóg Campus Kiadó Budapest, Magyarország, 2017. pp. 55-72. ISBN: 9786155845277
2.	Bartók András: A Senkaku/Diaoyu szigetvita: Japán és Kína biztonság és védelempolitikáinak elemzése az elrettentés és eszkalációs kérdések mentén explicit bayesiánus folyamatkövetéssel; Doktori (PhD) disszertáció, NKE Hadtudományi Doktori Iskola, Budapest, 2023.
3.	Sadler, Brent D.: Naval Power in Action: Seizing the Initiative in the New Cold War with China; Naval Institute Press, Annapolis, USA, 2025. ISBN: 978-1-68247-577-5
4.	NATO: Alliance Maritime Strategy; 29 October 2025. Elérhető: https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/2025/10/29/alliance-maritime-strategy
5.	Department of the Navy: Advantage at Sea Prevailing with Integrated All-Domain Naval Power; December 2020. Elérhető: https://media.defense.gov/2020/dec/16/2002553074/-1/-1/0/triservicestrategy.pdf

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2026. január 08., Dr. Kaiser Ferenc

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Kállai Attila
	munkaköre	egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK Katonai Vezetőképző Intézet, Harctámogató Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A katonai műveletek geoinformációs támogatása
A doktori kutatási téma kutatási területe		Hadművészet
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		—

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A téma kutatási célkitűzése a Magyar Honvédség békeműveleti felkészítésben, valamint külföldi szerepvállalásaiban alkalmazott geoinformációs támogatási eszközök, eljárások korszerűsítésének és hatékonyságnövelésének vizsgálata a Magyar Honvédség missziós tapasztalatai feldolgozásával, a közelmúltban és a jelenleg is zajló háborús konfliktusoknak az adott téma szempontjából releváns információi elemzésével, a NATO haderőinek várható jövőbeni alkalmazási környezete figyelembevételével. Ennek során a legfontosabb feladatokat a reális elvárások megfogalmazása, valamint a geoinformációs adatok gyűjtésének, feldolgozásának, kezelésének és szolgáltatásának technológiai-, technikai-, biztonsági- és időtényezőit tisztázó vizsgálatok jelentik. A geoinformációs rendszerek valós idejű adatokat szolgáltatnak a parancsnokok számára, elősegítve a gyors és magalapozott döntéshozatalt. A helyzetismeret vizualizációja különösen fontos a dinamikus hadszíntéri környezetben. A kutatás nem elhanyagolható eredményeként a rohamos tempóban növekvő, folyamatosan változó, heterogén jellegű felderítési és egyéb téradatok hatékony és integrált felhasználásának lehetősége is kirajzolódik.
A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A háború társadalmi jelenség és mint ilyen földrajzi probléma is. Kutatásával a földrajz- és a hadtudomány közös területét képező katonaföldrajz foglalkozik. Ennek speciális alkalmazói területe a geoinformációs támogatás, ami alatt a katonai szervezetek, alakulatok feladatai tervezéséhez és végrehajtásához szükséges geoinformációk gyűjtésével, kezelésével, feldolgozásával, valamint geoinformációs anyagok előállításával és biztosításával, továbbá a meteorológiai támogatás feladatainak tervezésével és végrehajtásával kapcsolatos tevékenységek és eljárásrendek összességét értjük. A geoinformációs támogatás kiemelt jelentőséggel bír egy adott ország hadereje, katonai szövetségek, továbbá nemzetközi szervezetek által felhatalmazott küldetések feladataihoz szükséges térképészeti anyagok, katonaföldrajzi adatok és anyagok, valamint a meteorológiai információk beszerzésében, előállításában és a jogosult szervezetekhez történő időbeni eljuttatásában. A geoinformációs támogatás kutatása a hadtudományokban lényeges kérdésekre ad választ. Az ezen a területen elért eredmények jelentősen növelhetik a katonai műveletek tervezésének pontosságát, a döntéshozatali mechanizmusok eredményességét, a haderő alkalmazásának hatékonyságát. A kutatási téma multidiszciplinaritásából fakadóan kulcsszerepet játszik a modern hadviselésben, különös tekintettel a térinformatikai rendszerek védelmi célú alkalmazására és a katonaföldrajzi elemzések magasabb szintre történő emelésére.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Balog Péter: Válságövezetek biztonság- és védelemföldrajzi elemzéséhez alkalmazható geoinformációs értékelő-elemző rendszerek kialakításának lehetősége a Magyar Honvédségben. Doktori értekezés, NKE, 2024.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

2.	ZBORAY Zoltán (et. al.): A Magyar Honvédség haditechnikai eszközeinek geoinformációs támogatása. DOI: 10.30921/GK.74.2022.6.1
3.	Kállai Attila (geoinformációs támogatás); Siposné Kecskeméthy Klára (katonaföldrajz) szócikkek in Krajnc Zoltán (et al.): Hadtudományi lexikon — Új kötet. Dialóg Campus, Budapest, 2019.
4.	MD 3.17 (FD-2.4) Magyar Honvédség Geoinformációs Támogatási Doktrína, MH GEOSZ, Budapest, 1. kiadás (Ált/213.) 2014.
5.	Kállai Attila: A földrajzi tér felderítésének eszközei és módszerei (IMINT, GEOINT). In: Dobák Imre (szerk.) A nemzetbiztonság általános elmélete. Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, 2014. ISBN 978-615-5305-49-8 (pp. 179-183.)

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2025. …… hó …… nap

Dr. Kállai Attila alez.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Kaló József
	munkaköre	egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Politika és hadművészet, politizáló katonák a modern korban
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelem és társadalom kapcsolata
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A háborúban megjelenő akaratérvényesítés, vagyis a háború eredeti motívumának legfontosabb determináló tényezője a politika, ami mindenkor hatást gyakorol a katonai műveletekre. A katonai vezetők napjainkban is magatartási normákat állítanak fel és értékeket követnek katonai és nem katonai környezetben egyaránt. Ha egy felettes politikai eszméket vagy pártokat részesít előnyben, az azt sugallja a beosztottaknak, hogy a szakmai túlélést és előmenetelt az szolgálja a legjobban, ha elfogadják ezt a preferenciát. A legtöbb vizsgált esetben elsődlegesen a hadsereget terheli a felelősség a politikamentesség fenntartásáért. A civilek azonban létfontosságú szerepet játszanak a hadsereg politikai semlegességének kérdésében, gyakran azáltal, hogy tartózkodnak a politikai preferenciák katonai támogatásától.

Ugyanakkor azt állítani, hogy a hadsereg politikamentes, zavaró és kontraproduktív. Maga a hadsereg bizonyos szempontból egy intenzíven politikai intézmény. A katonai vezetőknek képesnek kell lenniük arra, hogy politikai kérdésekről tárgyaljanak alárendeltjeikkel és a szélesebb közvéleménnyel. A katonai műveletek mindig politikai kontextusban történnek, és a katonai szakmai véleményeknek - szándékosan vagy szándéktalanul - mindig vannak politikai következményei.

A kutatási téma az egyetemes és magyar kül- és katonapolitikai célkitűzéseket és megvalósulásuk lehetőségeit vizsgálja a 19-21. században. Vizsgálja a politika alakításában szerepet játszó, vagy egyenesen politikai pályára lépő katonai vezetőket egyetemes és magyar hadtörténeti vonatkozásokban (pl. Horthy, Szálasi, Werth, Szombathelyi, Eisenhower, De Gaulle, Nasszer, Hindenburg, stb.), valamint a politika és a hadsereg viszonyának alakulását a modern korban.

A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A multi- és transzdiszciplinaritás jegyében a hadművészet és a politika kapcsolatát alakító tényezők vizsgálata több tudományterületre jellemző ismereteket és módszereket is alkalmaz. Ilyen a történelem (hadtörténelem), a politikatudomány, a jog, a biztonságpolitika és a szociológia. A kutatási terület célja alapkutatások és alkalmazott kutatások végzése. A terület alapvetően a kvalitatív módszer alkalmazását tételezi fel. Elsődleges források és másodlagos szakirodalom felhasználása, elemzése, szintézise. Emellett szerepet kap a kvantitatív módszer is. Továbbá részét képezhetik a poszt-modern módszerek, mint a diskurzus- és tartalomelemzés. Elengedhetetlen az egyes korszakok és szerzők munkásságának vizsgálata a politikum és hadsereg vonatkozásában, a civil és a katonai szféra viszonyának elmélete és politikája meghatározása különböző korszakonként. E szemléletnek több eleme van, ezek a bármely államra, társadalomra, nemzetre jellemző univerzális katonai szemlélet, illetve az egy államra, társadalomra, vagy nemzetre jellemző partikuláris katonai szemlélet.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Huntington, Samuel P.: *A katona és az állam*. Zrínyi Kiadó – Atlanti Kutató és Kiadó, Budapest. 1994.
2.	Kaló József: *A honvédség kormányzásban való részvételének jellemzői a Horthy-korszakban*. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Védelmi-biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Kutatóműhely, Budapest. 2021.
3.	Kaló József: *A honvédség kormányzásban való részvételének szélsőséges törekvései és megjelenési formái a Horthy-korszakban*. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Védelmi-biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Kutatóműhely, Budapest. 2022.
4.	Kaló József: *"Egy politizáló tisztikar iránytűt veszít és szerencsétlen embertársaság lesz". Szombathelyi Ferenc vezérezredes viszonya a politizáló tisztekhez*. In: Ekert, Mária; Molnár, Attila Károly (szerk.) Eszme és történet – A Molnár Tamás Kutató Központ tanulmánykötete. Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem. 2014.
5.	Thompson, William R. – Bou Nassif, Hicham: *The Oxford Encyclopedia of the Military in Politics*. Oxford University Press, Oxford. 2022.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024. november 12., Dr. Kaló József

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Kaló József
	munkaköre	egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Vallási alapú fegyveres konfliktusok és üldözések
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelem és társadalom kapcsolata
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A 21. században, melyet angolszász kutatók „Isten évszázadának" neveznek, ezzel fejezve ki, hogy a vallási dimenzió a posztszekuláris korban ismét meghatározó tényezővé válik. A vallási közösségek szerepvállalása napjainkban a nemzetközi politikai térben folyamatos növekedést mutat. A vallás jelenlegi újjáéledése a világ számos részén azt mutatja, hogy bár a szekularizáció nagy hatást gyakorolt, nem okozta a vallás teljes eltávolodását a közélettől, sem a nemzetközi kapcsolatoktól, sem a biztonsági tanulmányoktól, sem a fegyveres konfliktusoktól. A vallási dimenzió újbóli megerősödése nemcsak a fejlődő világban, hanem Nyugaton is megfigyelhető.

A vallási alapú konfliktusok a történelmi tapasztalatok alapján sokkal nagyobb áldozatokkal járnak, elszántabban vívják, és eszközeikben sem korlátozottak. Napjaink fegyveres konfliktusainak jelentős része etnikai és vallási alapokkal rendelkezik, számos aszimmetrikus konfliktust is ez generál. A téma ezen felül a vallási kisebbségek üldöztetésének teológiai, történelmi alapjaira, a kezdeti formákra, okokra, reflexiókra koncentrál, eljutva napjaink modern üldözéséig. Elsősorban arra keresi a választ: az emberiség történetében hogyan befolyásolták a fegyveres konfliktusok kialakulását a vallási szélsőségek megjelenési formái. Egy szervezett közösség vallási dimenzióinak vizsgálata azt kutatja, ez milyen mértékben befolyásolja és határozza meg az egyes államok biztonsági stratégiáját és külpolitikáját, a vallási közösségek biztonságát, végső soron pedig a nemzetközi rendszer biztonságát.

A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A multi- és transzdiszciplinaritás jegyében a fegyveres konfliktusokat alakító tényezők vallási szempontú vizsgálata több tudományterületre jellemző ismereteket és módszereket is alkalmaz. Ilyen a vallástudomány vagy teológia, a biztonságpolitika, a jog, a történelem (hadtörténelem), a társadalomföldrajz, a kulturális antropológia, a politikatudomány és a szociológia. A vallási alapú fegyveres konfliktusok esetében meghatározók a vallási okok és indítékok, melyek befolyást gyakorolhatnak a szemben álló felek identitására és a politikai céljaikra is. A kutatási terület célja alapkutatások és alkalmazott kutatások végzése. A terület alapvetően a kvalitatív módszer alkalmazását tételezi fel. Elsődleges források és másodlagos szakirodalom felhasználása, elemzése, szintézise. Emellett szerepet kap a kvantitatív módszer is (pl. katonai-politikai-társadalmi-gazdasági erőforrások esetében). Továbbá részét képezhetik a poszt-modern módszerek, mint a diskurzus- és tartalomelemzés. Elengedhetetlen a konfliktusban érintett közösségek vallási tanításainak vizsgálata a béke és a háború tekintetében, valamint az egyes korszakok és szerzők munkásságának vizsgálata a béke és háború vonatkozásában.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Toft, Monica Duffy – Philpott, Daniel – Shah, Timothy Samuel: God's Century: Resurgent Religion and Global Politics. W. W. Norton & Company, New York, London. 2011.
2.	Huntington, Samuel P.: A civilizációk összecsapása és a világrend átalakulása. Európa Könyvkiadó, Budapest. 2006.
3.	Ognjenović, Gorana – Jozelić, Jasna ed.: Politicization of Religion, the Power of State, Nation, and Faith. The Case of Former Yugoslavia and its Successor States. Palgrave Macmillan, New York. 2014.
4.	Arnason, Johann P. – Karolewski, Ireneusz Paweł: Religion and Politics. European and Global Perspectives. Edinburgh University Press, Edinburgh. 2014.
5.	Kaló József: Vallás és biztonság összefüggései Billy Graham életművében. In: Pohl Árpád (szerk.) Biztonság és honvédelem. Fenntartható biztonság és társadalmi környezet tanulmányok. Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest. 2020.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024. november 12., Dr. Kaló József

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Karlovitz János Tibor
	munkaköre	Egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK Katonai Vezetéstudományi Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Hadviselés a köznevelési rendszer(ek) tananyagaiban és tankönyveiben
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelem és társadalom kapcsolata
A kutatási témát idegen (angol) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Warfare in the curriculum and textbooks of the public education system(s)

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A közoktatás (általános iskola, középiskola) tananyagai igen sok csatát, háborút, hadvezért jelenítenek meg. Elsősorban a történelem tantárgy, másodlagosan az anyanyelvi irodalom tartalmaz számottevő hadtörténeti szempontból is releváns ismeretanyagot, tanulnivalót. Nevelési feladatokhoz hasznosítják a hadvezérek hőstetteit, bátorságát és leleményességét, alakját, példamutatását.

A tankönyvkutatások az első világháború után kezdődtek, majd a második világháborút követően terjedtek el. A tananyag-egyeztetések szerepet játszottak például a francia-német megbékélésben. A „tankönyv-diplomácia" révén számos vizsgálat folyik ma is különböző országok eltérő felfogásának összehangolására.

A németországi braunschweigi Georg Eckert Institut für Internationale Schulbuchforschung (Georg Eckert Nemzetközi Tankönyvkutató Intézet) a legnagyobb tanterv- és tankönyvgyűjtemény talán az egész világon. Alkalmas nemzetközi összehasonlító vizsgálatok elvégzésére. A kutatók pályázhatják az intézet ösztöndíját, de ezen kívül is használhatják a gyűjteményt, amely részben online ugyancsak elérhető. A tankönyvkutatással kapcsolatos szakkönyvek száma 2010-ben 68 ezer címet számlált. Magyarországon az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum (OPKM) 1850-től rendelkezik a hazai tankönyvek szinte teljes gyűjteményével, és szabadon kutatható.

A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A kutatási téma a neveléstudomány (pedagógia) és hadtudomány határán helyezkedik el. Amennyiben a doktorandusz történeti összehasonlító munkára vállalkozik, felhasználhatja a történettudomány (ezen belül neveléstörténet vagy hadtörténet) módszertanát. Ugyanakkor lehet szociológiai jellegű megközelítést is alkalmazni. Egyaránt lehet induktív és deduktív kutatási stratégiával élni. A téma feldolgozható az ikonográfia módszerével, és releváns mind a dokumentum-, mind a tartalomelemzés. Kvalitatív és kvantitatív feldolgozás, vagy akár vegyes módszertan alkalmazása is lehetséges.

A tankönyvek világa szorosan egybekapcsolódik az iskolai tantervekével. A tankönyvek a tantervekben leírt társadalmi elvárások és alapműveltségi tartalmak tanulók számára megfogalmazott elvárt tananyagait tartalmazzák.

A katona, a harci eszköz, csaták stratégiai térképeinek képi megjelenítése és leírása a tankönyvek szerves részei, amelyeknek a tudástovábbításon túlmenően nevelő szerepe is van. Híven tükrözik egy-egy korszak felfogását és azt, amit fontosnak tartanak a történelemből a felnövő nemzedékeknek átadni. Vannak bizonyos tanítási-, tananyag-kánonok, amik nehezen módosulnak az évtizedek folyamán. Más esetekben – egy-egy történelmi változás nyomán – radikális szemléletváltás figyelhető meg, csapódik le a tankönyvek ábráin és szövegein.

A várható kutatási eredmények megmutathatják a háborúhoz, haderőhöz kötődő szemléletváltozást és az elvárt pedagógiai, nevelői hatást. A hadtörténelem és hadászat általános műveltséganyagként való megjelenítése, a tanítási kánonban való benntartása és megerősítése újabb

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

taneszközöket, frissített módszertant igényelnek. A központi, állami tanterveknél a katonai szempontok fokozott figyelembevétele segítheti, hogy olyan más tantárgyakban is fokozottan érvényesüljön a honvédelem ügye, mint például a földrajz, a testnevelés vagy az ének-zene.	
Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Dárdai Ágnes (2002). A tankönyvkutatás alapjai. Pécs: Dialóg Campus.
2.	Dárdai Ágnes, Dévényi Anna, Márhoffer, Nikolett, & Molnár-Kovács Zsófia (2019). Tankönyvkutatás, tankönyvfejlesztés külföldön: A nemzetközi tankönyvelméleti kutatások elméleti és módszertani kérdései. In Arató, Ferenc (szerk.), Áttekintés. Válogatás a pécsi neveléstudományi műhely munkáiból (pp. 73-92). Pécs: Pécsi Tudományegyetem Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar Neveléstudományi Intézet.
3.	Fuchs, E., & Henne, K. (2018). History of Textbook Research. In Fuchs, E., & Bock, A. (Eds.), The Palgrave Handbook of Textbook Studies (pp. 25-56). New York: Palgrave Macmillan.
4.	Karlovitz János (2001). Tankönyv – elmélet és gyakorlat. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
5.	Kojanitz László (2007). A tankönyvek minőségének megítélése: Mi ad értelmet a tankönyvek értékelésének és kutatásának? Iskolakultúra, 17 (6-7), 114-126.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Dátum, Név

Budapest, 2024. november 20. Dr. Karlovitz János Tibor

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Kis-Benedek József
	munkaköre	DSc, c. egyetemi tanár
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD, 2005, Hadtudomány Habilitáció, 2010, Hadtudomány DSc, 2020, Hadtudomány
	foglalkoztató szervezeti egység	
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Az Európát érintő közel-keleti és észak-afrikai konfliktusok nemzetbiztonsági elemzése
A doktori kutatási téma kutatási területe		Nemzetbiztonsági
A kutatási témát idegen angol nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Igen The National Security Assessment of the Middle East and North African Conflicts having Influence on the European Security

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A Közel-Kelet és Észak-Afrika a különböző intenzitással rendelkező válsággócok összessége, a vallási és etnikai összetűzések helyszíne. A nemzetközi szervezetek és nemzetállamok válságkezelő tevékenysége jelentősen eltérő. A korlátozott célú katonai csapások nem hoztak eredményt, az erőszak napi szintű, a menekültek elárasztják Európát. A nagyhatalmak szerepe meghatározó jelentőségű. A regionális összefüggések feltárása fontos szerepet játszik az oktatásban. A válságkezelés a helyi erők részéről meglehetősen gyenge, kérdés, hogy mit lehet tenni. A tömegpusztító fegyverek és a hordozásukat biztosító eszközök fejlődésnek bemutatása. A proliferáció helyzete a térségben. Az egyes régiók eltérései markánsan kerülnek megjelenítésre. Hadiipari érdekek megjelenése főként Oroszországi Föderáció és Kína részéről.
A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A téma multidiszciplináris összefüggései vitathatatlanok. A gazdasági körülmények, a szponzorállamok, multinacionális cégek jelentős befolyással rendelkeznek. A társadalmi kérdéseket jelentős mértékben befolyásolják a háborúk és a válságok. A nagyhatalmak vetélkedésének színterévé vált a térség. Az afrikai területen érezhető a volt gyarmattartó hatalmak visszaszorulása, új érdekek és befolyásolási módszerek megjelenése(Kína, Oroszországi Föderáció). Az Egyesült Államok szerepe Afrikában jelenleg csökken, de ez nem tekinthető véglegesnek.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	A Száhel-övezet biztonsági helyzetértékelése és a Mali Takuba művelet tapasztalatai KBJ_Kováts Bence Felderítő Szemle 2022/3 szám 22-36 oldal https://www.knbsz.gov.hu/hu/letoltes/fsz/2022-3.pdf
2.	A Falak őrzői hadművelet biztonságpolitikai és katonai összefüggései Felderítő Szemle 2021/ 2. szám.
3.	The terrorist threat in Israel in Terrorism 3.0 Current Security Challenges and Prospects. Conference Volume 2021. Századvég Migration Research Institute ISBN 978-615-5164-84-2 pp.211-234.
4.	A konfliktusok vallási gyökerei a Közel-Keleten. Az iszlámizmus megnyilvánulási formái és irányzatai Hadtudomány 2018/3-4 89-101old. file:///C:/Users/HP_I5/Downloads/HT-2018_3-4_WEB-re_JAVITOTT.pdf
5.	Vallási szélsőségek a MENA-országokban Hadtudomány 2019/1-2 szám 61-74. oldal http://mhtt.eu/hadtudomany/2019/2019_1_2/2019_1_2.pdf

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Dátum, Név

Budapest, 2024. november 24. 11. 24.

Dr. Kis Benedek József

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Kovács László
	munkaköre	egyetemi tanár
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD, habilitáció, MTA doktora
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Kiberműveleti erők és azok fejlesztési lehetőségei
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelmi informatika és kommunikáció elmélete kutatási terület
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		NEM

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A kiberműveleti erők fejlesztésének szükségessége

A modern társadalmak digitális transzformációja elkerülhetetlenné tette a kibertér biztonságának megerősítését. Az információs rendszerek és hálózatok, amelyek kritikus infrastruktúrák alapját képezik, mint például az energiaellátás, a pénzügyi rendszerek, az egészségügy, vagy a közlekedés, napjainkban egyre kiszolgáltatottabbak a kiberfenyegetéseknek. Az ezek elleni védekezés és a támadó képességek fejlesztése kulcsfontosságú eleme a nemzetbiztonsági stratégiáknak, így a kiberműveleti erők fejlesztése minden ország számára stratégiai prioritássá vált.

A kiberműveleti környezet dinamikája

A kibertér komplex és folyamatosan változó környezet, amelyben állami és nem állami szereplők egyaránt jelen vannak. A modern háborúk során a kiberműveletek egyre szervesebb részévé válnak a konfliktusoknak. Az információs műveletek, a kritikus infrastruktúrák elleni támadások, és az adatlopások csak néhány példát jelentenek arra, hogyan használják ki a kibertechnológiákat katonai, politikai vagy gazdasági célokra. Az egyre kifinomultabb támadási módszerek – mint például a zsarolóvírusok, a szolgáltatás megtagadásos támadások (DDoS), vagy a kémprogramok – gyors alkalmazkodást és reagálóképességet követelnek meg a védekező oldaltól.

A támadó szereplők között találhatók állami aktorok, mint Oroszország, Kína vagy Észak-Korea, amelyek kiberképességeiket stratégiai eszközként használják geopolitikai érdekeik előmozdítására. Ugyanakkor a nem állami szereplők, például hacktivisták, szervezett bűnözői csoportok és terroristák is egyre aktívabbak. Ez a sokszínű fenyegetési spektrum azt jelenti, hogy a kiberműveleti erőknek rendkívül széles körű és rugalmas képességekkel kell rendelkezniük.

A kiberműveleti erők szerepe

A kiberműveleti erők fő feladata a kiberfenyegetések felismerése, elhárítása és a támadók elleni aktív fellépés. Ezek a képességek három alapvető pilléren nyugszanak:

1. **Védelmi műveletek:** Ezek közé tartozik a hálózatbiztonság megerősítése, a behatolások észlelése, valamint a károk minimalizálása. A védekezés kulcsa a fejlett kiberhírszerzés, amely azonosítja a fenyegetéseket még azok kibontakozása előtt.
2. **Támadó műveletek:** Az offenzív kiberműveletek célja az ellenséges rendszerek megbénítása, az információs műveletek támogatása, vagy akár az ellenfél által végrehajtott támadások megelőzése. A támadó képességek fejlesztése stratégiai előnyt biztosíthat konfliktushelyzetekben.
3. **Kiberreziliencia növelése:** Az állam és a társadalom ellenálló képességének növelése érdekében fontos a kibertudatosság fejlesztése, a kritikus infrastruktúrák védelme, valamint a nemzeti szintű kiberstratégia kidolgozása.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A kiberműveleti erők fejlesztésének szükségessége

1. Technológiai fejlődés és digitalizáció

A globális digitalizáció exponenciális ütemben növeli a hálózatok és rendszerek komplexitását, ami egyben sebezhetőséget is jelent. Az IoT (dolgok internete), a mesterséges intelligencia és a gépi tanulás terjedése új támadási felületeket nyit. A kiberműveleti erőknek ezekre az új technológiákra támaszkodva kell fejleszteniük képességeiket, hogy lépést tartsanak a fenyegetésekkel.

2. Geopolitikai versengés

A kibertér egy újfajta hadszíntérként szolgál a nagyhatalmak közötti versengésben. Az USA, Kína és Oroszország kiberképességeik folyamatos fejlesztésével egyértelművé tették, hogy a kiberműveletek kulcsszerepet játszanak a modern hadviselésben. Ezenkívül a NATO is prioritásként kezeli a tagállamok kiberbiztonságának megerősítését, így a nemzeti kiberműveleti erők fejlesztése szövetségi kötelezettség is.

3. Nemzetbiztonsági kockázatok

A kibertámadások jelentős gazdasági károkat és társadalmi instabilitást okozhatnak. A pénzügyi szektor, az energiaellátás, vagy az egészségügyi rendszerek elleni támadások közvetlenül veszélyeztetik az államok működőképességét. A kiberműveleti erők fejlesztése biztosítja a gyors és hatékony reagálást az ilyen fenyegetésekre.

4. Hibrid hadviselés és információs háború

A modern konfliktusok során az információs műveletek és a kibertámadások összekapcsolódnak a hagyományos katonai műveletekkel. A hibrid hadviselés részeként a kibertér egyaránt szolgálhat támadási platformként és pszichológiai hadviselési eszközként. Az álhírek terjesztése, a társadalmi megosztottság szítása, és a választások befolyásolása mind azt mutatja, hogy a kiberműveletek nem csupán technológiai, hanem stratégiai eszközök is.

Tudományos megközelítés

A kiberműveleti erők fejlesztése több irányú vizsgálatokat igényel. Az informatikai kérdések mellett a katonai alkalmazás vizsgálata lehetővé teszi a komplex kibertéri problémák átfogó kezelését. Ennek megfelelően a javasolt kutatás ki kell, hogy terjedjen:

- **kutatás és innováció:** A mesterséges intelligencia, a kvantuminformatika, és a kiberbiztonsági technológiák terén végzett kutatások kulcsszerepet játszanak az új képességek kialakításában.
- **nemzetközi együttműködés:** A határokon átnyúló kiberfenyegetések elleni védekezés érdekében elengedhetetlen az információmegosztás és a közös gyakorlatok fejlesztése.
- **oktatás és tudatosság:** A szakemberek képzése, valamint a társadalom szélesebb rétegeinek felkészítése hozzájárul a kibertér biztonságának fenntartásához.

Várható eredmények

A kiberműveleti erők fejlesztése elengedhetetlen a modern államok számára, hogy megvédjék szuverenitásukat és biztosítsák a társadalom zavartalan működését. A kiberfenyegetések komplexitása és gyors evolúciója miatt a proaktív és adaptív megközelítés alapvető. A kiberműveleti képességek megerősítése nemcsak a biztonságot növeli, hanem stratégiai előnyt is

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

biztosít a globális versenyben. Ezért a kiberműveleti erők fejlesztése nem csupán szükségszerűség, hanem az állami szuverenitás és stabilitás alapvető feltétele.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Kovács László (2023): Hadviselés a 21. században: kiberműveletek. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, ISBN: 9789635317653
2.	Kovács László (2018): Kiberbiztonság és -stratégia. Budapest, Dialóg Campus Kiadó, ISBN: 9786155920936
3.	Kovács László (2018): A kibertér védelme. Budapest, Dialóg Campus Kiadó, Nordex Kft., ISBN: 9786155889639 ISBN: 9786155889646
4.	Kovács László (2018): National Cyber Security as the Cornerstone Of National Security. Revista Academiei Fortelor Terestre / Land Forces Academy Review 23/2. (90) pp. 113-120.
5.	Kovács László (2023): Nyomásgyakorlás a kritikus információs infrastruktúrák támadásán keresztül: A Digital Pearl Harbortól a digitális ökoszisztéma teljes támadásáig. In: Krasznay, Csaba (szerk.) Taktikák és stratégiák a kiberhadviselésben Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó pp. 151-168.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024.12.19.

Dr. Kovács László s.k.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Kovács Zoltán Tibor
	munkaköre	Egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK Műveleti Támogató tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A műszaki támogatás kihívásai a 21. században, a mozgásakadályozás hatékonyságának növelési lehetőségei korszerű eszközök alkalmazásával
A doktori kutatási téma kutatási területe		3. HADMŰVÉSZET ELMÉLETE
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		NEM

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A katonai műveletek műszaki támogatása számos új kihívás elé néz a jelenben és a jövőben: új szakfeladatok jelentek meg, illetve módosult a korábbi feladatok egy része.
A múlt század második felétől felerősödő ún. „aszimmetrikus hadviselés" egyik eszköze a „házilagos készítésű" improvizált robbanóeszköz, mely a mindennapi életben használt eszközökből, vegyszerekből is előállítható. A műszaki támogatás egyik fontos új szegmensét képezi ezeknek az improvizált robbanóeszközöknek a felderítése és hatástalanítása (C-IED).
Ugyancsak jelentős feladatot képvisel a tömeges migráció kezelése, a különböző válsághelyzetek katonai műveleteinek műszaki támogatása. Szintén jelentős átalakuláson ment keresztül a közelmúltban a harc műszaki támogatása, illetve a rendelkezésre álló műszaki technikai gépek, eszközök és anyagok köre. A katonai műveletek során is elengedhetetlenül szükséges az erők védelme (Force Protection), a művelet műszaki támogatásán belül a (volt) szemben álló felek mozgásának, csapatai manővereinek ellenőrzés alatt tartása. Egyes katonai műveletek során viszont a műszaki zárási (mozgásakadályozási) feladatok és az ismert műszaki zártípusok csak bizonyos korlátozásokkal alkalmazhatóak. A megfelelő robbanó vagy ne robbanó műszaki zártípusok és az alkalmazásuk módjának kiválasztása döntő jelentőségű is lehet a (harc)feladatok, a katonai műveletek végrehajtása során és a saját csapatok biztonságának megőrzése, fokozása érdekében.
A téma tudományos igényű és kellő mélységű feldolgozása a hadtudomány területén ezért kiemelten indokolt. A témával kapcsolatban doktori értekezés illetve publikációk készültek ugyan, de ezek csak részben tartalmazzák a fentebb említett elveket és eljárásokat.
A téma részletes kidolgozása során feltáratlan területként jelentkezik az MH lehetőségei a csapatok műszaki támogatási feladatai végrehajtása, különösen a mozgásakadályozás megvalósítása és fokozása során; a Force Protection és C-IED feladatok teljes körű számbavétele a komplex védelem érdekében; valamint a csapatok felkészítésének feladatai a mozgásakadályozás feladatainak végrehajtására.

A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

Szövetségesi kötelezettségeinkből adódóan várható, hogy a Magyar Honvédség kijelölt műszaki alegységei a gyakorlatban találkoznak majd a fentebb említett speciális szakfeladatokkal, így ezek megismerése, az elvek, eljárások feldolgozása és adaptációja mielőbb szükséges. A témával kapcsolatban megjelent publikációk csak egy szűk szegmensét dolgozzák fel a feladatokkal kapcsolatos ismereteknek, így ebből adódóan a téma tudományos szempontból még feldolgozatlan területként jelentkezik.
A kutatási téma egyes sajátos részterületei (pl. migráció kontrollja) olyan problémák és kérdések vizsgálatára irányulnak, amelyek jelentős hatással vannak a társadalom egészére, nemcsak a katonai, hanem a polgári (civil) közösségekre és az egyének életére, a gazdaságra, demográfiára stb.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Kovács Zoltán: Mozgásakadályozás: elvek, módszerek és eszközök. Budapest, Magyarország : Ludovika Egyetemi Kiadó (2022), 143 p. ISBN: 9789635317011
2.	Kovács Zoltán – Dénes Kálmán – Kovács Tibor – Kovács Ferenc: Gyalogság elleni aknák: 25 év nélkülük. Műszaki Katonai Közlöny 31:(2), pp. 5–20. (2021)
3.	Kovács Zoltán: A mozgásakadályozás korszerű eszközei, anyagai Műszaki Katonai Közlöny 28:(1), pp. 250–276. (2018)
4.	Kovács Zoltán: Katonai objektumok IED elleni védelmének lehetséges technikai megoldásai, Műszaki Katonai Közlöny 23:(2), pp. 114–121. (2013)
5.	Kovács Zoltán: Gondolatok a műszaki támogatás és a műszaki zárás alapjairól. Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények 6:(1), pp. 30-46. (2002)

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Dátum: 2024. december 9.

témahirdető aláírása

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Krajnc Zoltán Dr. Bali Tamás (külsős)
	munkaköre	egyetemi tanár
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD (hadtudomány) 2000, habilitáció (2006)
	foglalkoztató szervezeti egység	Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A légierő és légi hadviselés a megváltozott biztonsági környezetben: a légi- és levegőből származó terrorfenyegetések, a multitér szemlélet és műveletek által indukált főkérdések, a haderőfejlesztésből fakadó hadművelet-elméleti-, harcászati- és vezetés-irányítási kihívások
A doktori kutatási téma kutatási területe		Hadművészet
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem IGEN/**NEM** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A globális biztonsági környezet folyamatos változása új kihívásokat támaszt a légierő és a légi hadviselés területén, különösen a terrorizmus és a levegőből származó fenyegetések fényében. A modern hadviselés egyre inkább támaszkodik a precíziós csapásmérésre, a dróntechnológiára, és a légvédelmi rendszerek integrációjára, miközben a hadműveletek tervezése és végrehajtása új elméleti és gyakorlati megközelítéseket igényel. A multitér szemlélet megjelenése – amely a földi, légi, tengeri, űrbeli és kibertérben zajló műveletek együttes kezelését jelenti – tovább bonyolítja a hadműveleti tervezés folyamatát. A kutatás jelentősége abban rejlik, hogy feltárja a légierő és légi hadviselés szerepét a megváltozott biztonsági környezetben, különös tekintettel a levegőből érkező terrorfenyegetésekre, valamint a haderőfejlesztésből fakadó hadművelet-elméleti és vezetési kihívásokra. A téma előzményei közé sorolhatók az elmúlt évtizedek légi hadviselési tapasztalatai, például az afganisztáni és iraki konfliktusok, és természetesen az orosz-ukrán háború során alkalmazott drónok és precíziós fegyverek szerepe. A NATO és más nemzetközi szervezetek tapasztalatai is alapvető kiindulópontként szolgálnak, különösen a modern légvédelmi rendszerek fejlesztésében és integrációjában. A kutatás célja, hogy hozzájáruljon a Magyar Honvédség képességeinek és eljárásrendjeinek korszerűsítéséhez, miközben új iránymutatásokat kínál a stratégiai tervezéshez és a légierő hatékonyabb alkalmazásához.
A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A légi hadviselés komplexitása nem csupán technikai kérdés, hanem mély társadalomtudományi beágyazottsággal rendelkezik, amelynek számos aspektusát a kutatás érinti. Az egyik legfontosabb kapcsolat a nemzetközi jog területén jelenik meg, különös tekintettel a légi csapások legitimitására és a polgári áldozatok minimalizálásának kérdésére. A precíziós fegyverek és drónok alkalmazása etikai dilemmákat is felvet, amelyek megvitatása elengedhetetlen a felelősségteljes katonai tervezés szempontjából. A kutatás társadalmi relevanciáját tovább növeli a civil és katonai szféra közötti együttműködés szükségessége, különösen a terrorizmus elleni fellépésben. A levegőből érkező fenyegetések nemcsak a katonai infrastruktúrára, hanem a civil lakosság biztonságára is komoly hatással vannak, így a lakosság biztonságérzetének erősítése központi elem. A multitér szemlélet a különböző műveleti terek integrált kezelését igényli, amely kihívást jelent a civil döntéshozók és katonai vezetők közötti kommunikáció és együttműködés szempontjából is. A kutatás multidiszciplináris megközelítése nemcsak a hadtudomány, hanem a politikatudomány, a szociológia és az etika szempontjait is ötvözi, hozzájárulva a modern biztonsági kihívások átfogóbb megértéséhez és kezeléséhez.
Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

1.	Van Creveld, Martin: Air Power and Maneuver Warfare. Air University Press, Maxwell Air Force Base, 1994.
2.	Gray, Colin S.: Airpower for Strategic Effect. Air University Press, Maxwell Air Force Base, 2012.
3.	Molloy, Oleksandra: Drones in Modern Warfare Lessons Learnt from the War in Ukraine, Australian Army Research Centre (AARC) https://researchcentre.army.gov.au/sites/default/files/241104-Occasional-Paper-29-Lessons-Learnt-from-Ukraine.pdf.pdf
4.	Krajnc Zoltán: A légierő alkalmazásának alapkérdései, Új Honvédségi Szemle, 2005/7. 87–98.
5.	Vego, Milan: Joint Operational Warfare, September 2007.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024. december 01.

Dr. Krajnc Zoltán ezredes
egyetemi tanár

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Krajnc Zoltán Dr. Bali Tamás (külsős)
	munkaköre	egyetemi tanár
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD (hadtudomány) 2000, habilitáció (2006)
	foglalkoztató szervezeti egység	Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A Magyar Honvédség képességeinek, eljárásrendjeinek műveleti tervezési rendjének fejlesztése (transzformációja) a digitalizált világban, a diszruptív technológiák térnyerésével
A doktori kutatási téma kutatási területe		Hadművészet
A kutatási témát idegen (…….) nyelven is meghirdetem IGEN**/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A digitalizáció és a diszruptív technológiák térnyerése alapjaiban formálja át a modern hadviselés képességeit és eljárásrendjeit, az teljes mértékben megjelenik a Magyar Honvédség (MH) műveleti tervezési folyamataiban is. A kutatási téma jelentősége abban rejlik, hogy választ adjon a digitalizált világ nyújtotta lehetőségekre és kihívásokra, miközben a hadtudomány legújabb eredményeit integrálja a honvédelmi műveletek tervezésébe. A téma aktualitását az adja, hogy a mesterséges intelligencia, a dolgok internete (IoT), a dróntechnológia és a kiberbiztonság terén tapasztalható rohamos fejlődés új követelményeket támaszt a honvédségi szervezetekkel szemben. Az előzmények között kiemelhetők az MH transzformációs törekvései, amelyek a NATO interoperabilitásra, valamint a nemzeti védelmi képességek modernizációjára összpontosítottak. A téma tudományos szempontból a hadtudomány és a technológiai innováció kereszteződésében helyezkedik el, hozzájárulva az operatív és stratégiai szintű műveletek hatékonyabb végrehajtásához.
A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A kutatás jelentősége túlmutat a hadtudomány hagyományos keretein, mivel a diszruptív technológiák társadalmi hatásait is vizsgálja, beleértve azok elfogadását, etikai kérdéseit és politikai kontextusát. A Magyar Honvédség képességfejlesztése szoros összefüggésben áll a társadalmi bizalommal, a transzparens működéssel és a nemzetközi kooperációval, amelyek mind társadalomtudományi megközelítést igényelnek. Emellett a kutatás hozzájárulhat a döntéshozók és a lakosság közötti párbeszéd javításához, különös tekintettel a technológiai újítások hadászati alkalmazására. A téma multidiszciplináris jellege különösen a társadalomtudományi aspektusok terén mutatkozik meg. A modern hadviselés nem csak technikai kérdés, hanem mély társadalmi és politikai beágyazottsággal bír. A kutatás kihat a stratégiai tervezési módszerekre, a humánerőforrás fejlesztésére és a civil-katonai interakciókra, kapcsolatokra is. A Magyar Honvédség transzformációja a digitalizáció korszakában megköveteli a társadalmi elvárások és normák figyelembevételét, különösen a közvélemény, a döntéshozók és a nemzetközi partnerek irányába történő kommunikációban. A kiberbiztonság, mint kritikus terület, összekapcsolja a technológiát a társadalom működésével, ahol az állam, a vállalatok és az egyének közös érdekei találkoznak. Továbbá, a diszruptív technológiák alkalmazása kérdéseket vet fel az etika, a jog és a nemzetközi kapcsolatok terén, amelyek mind-mind relevánsak a hadtudomány multidiszciplináris vizsgálata szempontjából.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Csernatoni, R., & Martins, B. O. (2023). Disruptive Technologies for Security and Defence: Temporality, Performativity and Imagination. Geopolitics, 29(3), 849–872. https://doi.org/10.1080/14650045.2023.2224235

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

2.	Mills, Claire Research briefing: Emerging and disruptive defence technologies, House of Commons Library, https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-9184/CBP-9184.pdf
3.	Emerging and disruptive technologies, https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_184303.htm
4.	Porkoláb I. – Hennel S. – Hegedűs E.: Az innováció fókuszú digitális fejlesztésen alapuló stratégiahttps://real.mtak.hu/136238/1/011-022_Porkolab_tsai_2021-3.pdf, Hadtudomány 2021/3.
5.	Soare, Simona R.: Digitalisation of Defence in NATO and the EU: Making European Defence Fit for the Digital Age, Research Papers, Digitalisation of Defence in NATO and the EU, file:///D:/KrajncZ/Downloads/digitalisation-of-defence-in-nato-and-the-eu-making-european-defence-fit-for-the-digital-age.pdf

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024. december 01.

Dr. Krajnc Zoltán ezredes
egyetemi tanár

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Lázár Balázs
	munkaköre	Kutató, Intézetigazgató
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	HM HIM, Hadtörténeti Kutató Intézet
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A XVIII. század háborúi és katonai vezetői
A doktori kutatási téma kutatási területe		4. Hadtörténelem, hadművészet története kutatási terület
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A XVIII. századi „örökösödési” háborúkkal és hadművészettel kapcsolatosan sok előítélet és téves nézet él. Clausewitz nyomán gyakran kissé lekicsinylő módon beszélnek ezen „kabinetháborúk” intenzitásáról és hadművészeti jelentőségéről. Ezen évszázad derekán születtek meg azonban azok az alapelvek, intézmények és később az elméleti alapvetések, amelyek előkészítették a napóleoni korszak, sőt a huszadik század totális háborúinak hadművészetét. A korszak egyik jellegzetessége a „kis háború” elmélete és gyakorlata, amelynek nagymesterei a magyar huszárok és parancsnokaik voltak. A korszak hadseregei különösen a császár-királyi hadsereg különösen alkalmasak a multietnikus haderők és a különféle katonai kultúrák együttműködésének tanulmányozására, a logisztika megszervezésének korai erőfeszítésére, a vezérkari és vezetési törzsek kezdeteire és a hadkiegészítés, illetve motiváció problémáira.
A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
Kapcsolódási pontok lehetnek: a korabeli hadseregek összetétele katonaszociológiai szempontból, a felvilágosodás filozófiai irányzatainak háború- és hadseregképe, a szabadkőművesség szerepe és elterjedése a korabeli tisztikarokban. A nemesség és polgárság rivalizálása a tisztikarban Európa haderőiben. A hadijog kezdetei, hadifoglyokkal való bánásmód. Az ellenséggel való érintkezés szabályai. A háborúk ideológiai alapjai, a patriotizmus és uralkodóhűség összekapcsolása.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Duffy, Christopher: Military Experience in the Age of Reason. London, 1998.
2.	Duffy, Christopher: Sieben Jahre Krieg (1756–1763). Die Armee Maria Theresias. Wien, 2003.
3.	Berkovich, Ilya: Motivation in War. The Experience of Common Soldiers in Old-Regime Europe. Cambridge–New York, 2017.
4.	Zachar József: Csaták, hadvezérek, katonák a XVIII. században. Budapest, 1990.
5.	Zachar József: Habsburg-uralom, állandó hadsereg és magyarság 1683–1792. Budapest, Zrínyi Kiadó, 2004.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Mezei József
	munkaköre	egyetemi adjunktus
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE Nemzetbiztonsági Intézet
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A nyílt forrású információgyűjtés (OSINT) helye és szerepe a nemzetbiztonsági célú titkos felderítés rendszerében
A doktori kutatási téma kutatási területe		NEMZETBIZTONSÁG KUTATÁSI TERÜLET
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban
(a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A modern információs társadalom egyik legmeghatározóbb folyamata az információ előállításának, terjedésének és hozzáférhetőségének radikális átalakulása. Az internet, a közösségi média, a nyílt adatbázisok és a digitális kommunikációs infrastruktúrák révén ma már a világ információs állományának túlnyomó része nyílt forrásból elérhető. Ennek következtében a nyílt forrású információgyűjtés (Open Source Intelligence – OSINT) a hírszerzési, rendvédelmi és nemzetbiztonsági tevékenységek egyik meghatározó elemévé vált.

A tudományos kutatás szempontjából az OSINT a nemzetbiztonsági tanulmányok, a hírszerzéselmélet, valamint az információs hadviselés és kiberbiztonság multidiszciplináris metszetében helyezkedik el. A téma elméleti gyökerei a klasszikus hírszerzési modellekben (HUMINT, SIGINT, IMINT, MASINT stb.) keresendők, azonban az információs technológiák fejlődése új tudományos megközelítéseket igényel mind az adatgyűjtés, a feldolgozás és az elemzés területein. A kutatás szervesen kapcsolódik továbbá a biztonságpolitika, a nemzetközi kapcsolatok, valamint az adat- és információtudományok területeihez is.

A nyílt forrású információk felhasználása ugyanakkor komoly elméleti és gyakorlati dilemmákat vet fel a nemzetbiztonsági célú titkos felderítés rendszerében. Az OSINT egyik sajátossága, hogy a nyílt forrásokból származó adatok feldolgozása és elemzése titkos felhasználási célokat szolgálhat, miközben a nyilvános térből származó információkhoz eltérő jogi, etikai és adatvédelmi megfontolások kapcsolódnak. A kutatás ennek a paradoxonnak az elemzésére vállalkozik: miként illeszthető a nyílt információk rendszerszintű hasznosítása a titkos felderítés intézményi, jogi és műveleti struktúrájába.

A téma tudományos relevanciáját növeli, hogy az OSINT alkalmazása nem csupán technológiai kérdés, hanem stratégiai és szervezeti dimenzióval is bír. A nemzetbiztonsági szervezetek működésének átalakulása – különösen a hibrid fenyegetések, a kiberhadviselés és az információs manipulációk korában – új megközelítést kíván az információszerzés és -elemzés integrált modelljeinek kutatásában.

A kutatás hozzájárul a nemzetbiztonsági tevékenységek tudományos megértéséhez, különösen az alábbi területeken:

- az OSINT elméleti és módszertani alapjainak rendszerezése,
- a nyílt és titkos információszerzés viszonyrendszerének tudományos vizsgálata,
- az OSINT integrálhatóságának értékelése a nemzetbiztonsági döntéstámogató rendszerekben,
- a jogi és etikai korlátok tudományos feltárása.

A kutatás újszerűsége abban rejlik, hogy az OSINT nem pusztán, mint adatgyűjtési technika, hanem mint stratégiai hírszerzési komponens kerül vizsgálatra, különös tekintettel a nemzetbiztonsági szervek döntéshozatali folyamataira, szervezeti adaptációjára és a titkos információszerzés módszertanával való kölcsönhatására.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) ***(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)***
Az OSINT kutatása eredendően multidiszciplináris jellegű, mivel a nemzetbiztonsági célú információszerzés számos tudományterület elméleti és módszertani elemeit integrálja. Az OSINT a biztonságtudomány, az informatikai tudományok, a kommunikáció- és médiatudomány, valamint a jog- és társadalomtudományok metszéspontjában helyezkedik el. Biztonságtudományi és nemzetbiztonsági kapcsolódásokat jelent, hogy a téma alapvetően a biztonságtudományok körébe tartozik, azon belül is a nemzetbiztonsági tanulmányok és a hírszerzéselmélet egyik új irányát képviseli. Az OSINT a titkos felderítés hagyományos formái – HUMINT, SIGINT, IMINT – mellett új, digitális dimenziót ad a nemzetbiztonsági információszerzésnek. Ezzel a kutatás hozzájárul a hírszerzési ciklus újraértelmezéséhez, valamint az adatvezérelt döntéstámogatás tudományos megalapozásához. Informatikai és kiberbiztonsági tudományok keretében az OSINT szorosan kapcsolódik az információtechnológia, a kiberbiztonság és a big data-analitika területéhez. A nyílt forrású adatok feldolgozása és értelmezése a mesterséges intelligencia, az automatizált adatkinyerés és a nyelvi modell-feldolgozás módszereire épül. A kutatás így informatikai és technológiai értelemben is releváns, mivel vizsgálja, miként támogathatják ezek az eszközök a nemzetbiztonsági célú elemzést, valamint hogyan kezelhetők a digitális térben megjelenő információs kockázatok és dezinformációs fenyegetések. Jogi és etikai tudományok keretében az OSINT a nemzetbiztonsági szakágijog, az adatvédelem és az etika témaköreit érinti. A kutatás kiterjed azokra a kérdésekre, amelyek az információgyűjtés jogszerűségét, az alapvető jogok védelmét és a demokratikus kontrollt érintik. Ezzel hozzájárul a jogtudomány azon irányaihoz, amelyek a digitális szuverenitás, a magánszféra védelme és az állami információs jogosítványok új egyensúlyát keresik. Végül, de nem utolsó sorban a téma társadalomtudományi és politikatudományi relevanciával is rendelkezik, tekintettel arra, hogy a társadalmi bizalom, az állami transzparencia, valamint a biztonságpolitikai döntéshozatal kérdéseivel is összefügg. A nemzetbiztonsági célú OSINT-tevékenység vizsgálata lehetővé teszi annak megértését, hogyan formálja az információhoz való hozzáférés és annak értelmezése a társadalmi stabilitást és a politikai cselekvést. Ezáltal a téma illeszkedik a politológia, a szociológia és a stratégiai tanulmányok kutatási kereteibe is.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Van Puyvelde, D.: *The rise of open-source intelligence.* European Journal of International Security. DOI: https://doi.org/10.1017/eis.2024.61
2.	Block, L.. The long history of OSINT. Journal of Intelligence History, https://doi.org/10.1080/16161262.2023.2224091

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

3.	Ghioni R, Taddeo M, Floridi L. Open source intelligence and AI: a systematic review of the GELSI literature. AI Soc. https://doi: 10.1007/s00146-023-01628-x.
4.	Tundis, A. et al. (2022) – A feature-driven method for automating the assessment of open-source cyber threat intelligence sources. Computers & Security, https://doi.org/10.1016/j.cose.2021.102576
5.	Pellet, H. et al. (2019) – Localising social network users and profiling their movement. Computers & Security. https://doi.org/10.1016/j.cose.2018.10.009

Budapest, 2025. október 30.

Dr. Mezei József sk.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Prof. Dr. Molnár Anna
	munkaköre	egyetemi tanár, tanszékvezető
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD, habilitáció
	foglalkoztató szervezeti egység	Nemzeti Közszolgálati Egyetem Honvédtisztképző és Hadtudományi Kar Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Az EU védelempolitikája és stratégiai környezete
A doktori kutatási téma kutatási területe		Stratégiai és védelmi tanulmányok kutatási terület
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Igen The EU's defence policy and its strategic environment

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A kutatási téma az EU védelempolitikáját és annak stratégiai környezetét vizsgálja (Globális stratégia, Stratégiai iránytű, Fehér könyv stb.). A lisszaboni szerződés alapján az EU közös biztonság- és védelempolitika (KBVP) a közös kül- és biztonságpolitika (KKBP) szerves részét képezi. A KBVP az Európai Unió legfiatalabb és az egyik legkevésbé integrált szakpolitikai területe.

Bár az európai biztonság- és védelempolitika 2000-es évek elején történt megalkotását követően több EU-tagállam és intézmény támogatta a védelempolitika további integrációját, az EU védelmi vonatkozású tevékenységei 2016-ig gyengék és korlátozottak maradtak. Az 1990-es évek jugoszláviai háborúi, az Ukrajnai orosz agresszió új lendületet adott az uniós védelempolitika továbbfejlesztéséhez és „európaizálásához". Az elmúlt évtizedben az EU szomszédságában tapasztalható romló biztonsági környezet miatt az EU új, katonai vonatkozású kezdeményezéseket indított, olykor még tabukat is ledöntve. E kezdeményezésekkel (például az Európai Védelmi Alap, a Katonai tervezési és végrehajtási szolgálat, az állandó strukturált együttműködés és a koordinált éves védelmi felülvizsgálat) párhuzamosan megkezdődött az európai védelmi unió kialakulásának folyamata.

A kutatási téma hadtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A nemzetközi rendszer átalakulását romló biztonsági környezet kíséri világszerte, így az Európai Unió (EU) határain is. Mindezzel összefüggésben az EU hagyományosan puha hatalomi jellege mellett a kemény hatalmi eszközök alkalmazása is megkezdődött. A nemzetközi rendszerben végbemenő változások hatására a védelempolitikai szakpolitikai terület szorosabb integrációjának folyamata tapasztalható.

Az EU védelempolitikájának és stratégiai környezetének vizsgálata a hadtudományok, az Európa-tanulmányok, a nemzetközi kapcsolatok és a politológia tudomány területeihez is szorosan kapcsolódik. Mindebből következően a kutatási téma szervesen illeszkedik a hadtudományi doktori iskola célkitűzéseihez.

A kutatási téma elsősorban a hadtudományokban használt vegyes módszer alkalmazására épül. Így a választott kutatási terv magában foglalja mind a kvalitatív és mind pedig a kvantitatív adatgyűjtési és elemzési módszerek felhasználását:szakirodalmi áttekintés

- dokumentumelemzés
- interjúkészítés, kérdőív készítés
- egy elméleti modell tesztelése
- statisztikai elemzés

stb.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Molnár Anna (2018): Az Európai Unió külkapcsolati rendszere és eszközei. Budapest: Ludovika Kiadó
2.	Molnár, Anna (2022). The idea of a European Security and Defence Union. In: Molnár, Anna Fiott, Daniel, Asderaki, Foteini. and Paile-Calvo, Sylvain (eds.) Challenges of the Common Security and Defence Policy. ESDC 2nd Summer University Book. Luxemburg: Publications Office of the European Union, 19–36
3.	Molnár Anna: A közös kül- és biztonságpolitika és a közös biztonság és védelempolitika. In: Ördögh, Tibor (szerk.): Az Európai Unió szakpolitikai rendszere. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2022. pp. 493-516. ISBN: 9789635317479
4.	Molnár, Anna, – Jakusné Harnos Éva (2023). The Postmodernity of the European Union: A Discourse Analysis of State of the Union Addresses. The International Spectator, 58(1), 58–74. https://doi.org/10.1080/03932729.2022.2149177
5.	Molnár, Anna: Az Európai Unió mediterrán politikája, párbeszéd és konfliktusok In: Molnár, Anna; Komlósi, Orsolya (szerk.): Az Európai Unió mediterrán térséggel összefüggő kapcsolata: Párbeszédek és konfliktusok, Budapest, Dialóg Campus Kiadó, (2019) pp. 9-16.
6.	Molnár, A. and Vecsey, M. (2022): The EU's Missions and Operations from the Central Mediterranean to West Africa in the Context of the Migration Crisis. International Journal of Euro-Mediterranean Studies. 15 (1). pp. 55-82.
7.	Zoltán Gálik – Anna Molnár (ed.): Regional and Bilateral Relations of the European Union. Budapest, Dialóg Campus. 2019, ISBN 978-615-5945-52-6
8.	Anna Molnár – Mónika Szente-Varga Mónika – Éva Jakusné Harnos (eds.): Security, Resilience and Sustainability of the European Union: Handbook. Ludovika Press. 2023.
9.	Molnár, Anna Fiott, Daniel, Asderaki, Foteini. and Paile-Calvo, Sylvain (eds.) Challenges of the Common Security and Defence Policy. ESDC 2nd Summer University Book. Luxemburg: Publications Office of the European Union

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. 11. 26., Dr. Molnár Anna

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Prof. Dr. Molnár Anna
	munkaköre	egyetemi tanár, tanszékvezető
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD, habilitáció
	foglalkoztató szervezeti egység	Nemzeti Közszolgálati Egyetem Honvédtisztképző és Hadtudományi Kar Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Olaszország védelempolitikája
A doktori kutatási téma kutatási területe		Stratégiai és védelmi tanulmányok kutatási terület
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		nem

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A kutatási téma Olaszország védelempolitikáját és annak stratégiai környezetét vizsgálja.

Az olasz kül-, biztonság és védelempolitika második világháború után kialakult hagyományos stratégiai keretét az atlantista irányultságú NATO, az európai integráció (EU), és a mediterrán térség államaihoz fűződő bilaterális, valamint a Barcelona-folyamat által uniós keretet is kapott mediterrán kapcsolatok adták. Annak ellenére, hogy az önmagát középhatalomként meghatározó Olaszország igyekezett a korábbiakhoz képest egyre aktívabb szerepet játszani a világpolitika alakításában, az olasz politikusok és a közvélemény körében egyre gyakoribb az a nézet, hogy az ország az utóbbi időben folyamatosan veszített a nemzetközi politikában betöltött súlyából, és ezáltal marginalizálódott. Az olasz belpolitikában és a nemzetközi politikában lejátszódó változások egyaránt indokolttá teszik a választott téma mélyebb kutatását.

2015-ben jelent meg az olasz biztonság- és védelempolitika számára mind a mai napig stratégiai keretet nyújtó fehér könyv. A dokumentum a globális környezet biztonsági folyamataira vonatkozó részben a globalizációt, a társadalmi és gazdasági egyenlőtlenségek és a szomszédságban kialakuló válságokat hangsúlyozta, és válságmegelőzés és kezelés kiemelt szerepére hívta fel a figyelmet. Az egyre bizonytalanabb és instabilabb nemzetközi környezetben a védelmi rendszer reformjának lehetővé kell tennie, hogy képes legyen hatékonyan reagálni a kihívásokra. Az új fehér könyv a nemzetközi béke garantálásában az ENSZ, a NATO és az EU szerepét emelte ki.

Az olasz védelmi minisztérium 2013 óta minden évben a parlament elé terjeszti a védelmi kiadások kereteként szolgáló, többéves tervezési dokumentumot (documento programmatico pruliennale). A dokumentum a következő évi vállalások mellett az azt követő két évre vonatkozó tervet is tartalmazza. A dokumentum egyfajta rövid-, középtávú stratégiai keretként elemzi a nemzetközi biztonsági környezetet, az ezzel összefüggő feladatokat és az ezek ellátásához szükséges pénzügyi forrásokat.

A kutatási irány Olaszország védelempolitikájának témaköreit (stratégiai környezet, pénzügyi háttér és intézményrendszer, képességfejlesztés, védelmi ipar fejlődése és kihívásai, részvétel a NATO és az EU programokban stb.) vizsgálja.

A kutatási téma hadtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A nemzetközi rendszer átalakulását romló biztonsági környezet kíséri világszerte, így Olaszország stratégiai környezetében is.

Olaszország védelempolitikájának és stratégiai környezetének vizsgálata a hadtudományok, az Európa-tanulmányok, a nemzetközi kapcsolatok és a politológia tudomány területeihez is szorosan kapcsolódik. Mindebből következően a kutatási téma szervesen illeszkedik a hadtudományi doktori iskola célkitűzéseihez.

A kutatási téma elsősorban a hadtudományokban használt vegyes módszer alkalmazására épül. Így a választott kutatási terv magában foglalja mind a kvalitatív és mind pedig a kvantitatív adatgyűjtési és elemzési módszerek felhasználását:

- szakirodalmi áttekintés
- dokumentumelemzés
- interjúkészítés, kérdőív készítés
- egy elméleti modell tesztelése
- statisztikai elemzés

stb.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Molnár Anna: Az olasz politika viharai. Úton a harmadik köztársaság felé?. In: Ferwagner Péter Ákos, Garaczi Imre, Kalmár Zoltán (szerk.): Mediterrán perspektívák. 296 p. Budapest: Stratégiakutató Intézet, 2015. pp. 249-283. (ISBN:978-615-80038-3-4)
2.	Molnár, A. and Vecsey, M. (2022): The EU's Missions and Operations from the Central Mediterranean to West Africa in the Context of the Migration Crisis. International Journal of Euro-Mediterranean Studies. 15 (1). pp. 55-82.
3.	Molnár Anna: Olaszország története a „második köztársaság" idején. Az első köztársaság összeomlásától Silvio Berlusconi negyedik kormányáig. Budapest: Áron Kiadó, 2011. 282 p.
4.	Anna Molnár – Mónika Szente-Varga Mónika – Éva Jakusné Harnos (eds.): Security, Resilience and Sustainability of the European Union: Handbook. Ludovika Press. 2023.
5.	Molnár Anna: Az olasz külpolitika irányai az ezredforduló után. KÜLÜGYI SZEMLE 11:(3) pp. 55-81. (2012)

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

6.	Molnár Anna: Az olasz államadósság kezelése 2011 és 2022 között In: Barna, Attila; Zachar, Péter Krisztián (szerk.) Titkos cikkek az örök békéhez : Ünnepi tanulmányok a 70 éves Fülöp Mihály tiszteletére Budapest, Magyarország : Ludovika Egyetemi Kiadó (2023) 480 p. pp. 281-290. , 10 p.
7.	Molnár Anna, Hornyák Veronika Women, Peace and Security in EU Interventions: Analysing EULEX and Operation Irini JOURNAL OF INTERVENTION AND STATEBUILDING 2024 pp. 1-20. Paper: online , 20 p. (2024)
8.	Molnár Anna: The EU's Common Security and Defence Policy in the Context of European Strategic Autonomy In: Zombory, Katarzyna; Szilágyi, János Ede (szerk.) Shielding Europe with the Common Security and Defence Policy : The EU Legal Framework for the Development of an Innovative European Defence Industry in Times of a Changing Global Security Environment Miskolc, Magyarország, Budapest, Magyarország : Central European Academic Publishing (2024) 840 p. pp. 35-72. , 38 p.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. 01. 10., Dr. Molnár Anna

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Molnár Dóra
	munkaköre	egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK NBTT
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Stratégiai terek és stratégiai aktorok a változó nemzetközi környezetben.
A doktori kutatási téma kutatási területe		Stratégiai és védelmi tanulmányok
A kutatási témát idegen (angol) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Strategic Spaces and Strategic Actors in a Changing International Landscape

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A kutatási téma két nagy, egymástól elválaszthatatlan kérdéskört ölel fel. Az egyik területet a globális közös terek alkotják, benne a stratégiai és a környezeti közös terekkel. Míg a stratégiai közös terek közé a tengerek, a világűr, az internet és a globális nukleáris proliferáció kérdései tartoznak, addig a környezeti közös terek közé az ívóvízkészletek szűkösségének kérdése, az északi-sarkvidéki olvadással összefüggő kihívások és általában a globális klímaváltozás átfogó problematikája tartozik. A bipoláris világrend megszűnését követően jól kirajzolódott az a tendencia, hogy ezek a globális közös terek egyre inkább a nagyhatalmi rivalizálás középpontjába kerültek, s ennek mára különösen jól látható jelei vannak. A nagyhatalmak említése pedig a kapcsot jelenti a kutatási téma másik szegmenséhez, amely a biztonság fogalmának vertikális bővülésével függ össze. Szintén a hidegháborút követő időszak terméke volt az, hogy az állam mint a nemzetközi rendszer fő szereplője mellé elkezdtek felsorakozni további aktorok. A bővülés érintette mind az állam alatti, mind pedig az állam feletti szintet. A kutatási téma ez utóbbira fókuszul, és az államok részvételével működő nemzetközi szervezetek megváltozott szerepének jellemzőire, a változás okaira és irányaira keresi a választ. Ezek közül is kiemelt jelentőséget tulajdonít a világszervezetnek, az Egyesült Nemzetek Szervezetének. Mindamellett nem lehet figyelmen kívül hagyni a világrend változásait, és köztük azt, hogy jelenleg multipoláris világban élünk – bár kérdés, hogy a világrend vissza fog-e térni egy megváltozott kétpólusú világrendbe a jövőben.

A kutatási téma hadtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A hadtudomány a háborúk, a fegyveres küzdelem egészére vonatkozó tudományos nézetek rendszere, de szélesebb értelemben kapcsolatban van mindazon tudományokkal, amelyek a háborúról és a fegyveres küzdelemről szóló ismereteket gazdagíthatják (így a társadalomtudományokkal, a műszaki tudományokkal, valamint az élő és élettelen természettudományokkal is). Ezért a hadtudomány multidiszciplináris jellege ma már vitathatatlan, ahogyan az is, hogy a legszorosabb kapcsolatot a politikával, a politikaelmélettel és a társadalomtudomány más tudományágaival tart fenn. Ennek fényében a kutatási téma a legaktuálisabb hadtudományi kérdéseket teszi vizsgálata tárgyává azzal, hogy a stratégiai közös tereket, s ezáltal a legújabb hadszíntereken (mint a világűr és a kibertér) kutatja a nemzetközi politika fő szereplőinek érdekeit, viszonyrendszerét, valamint megtett és tervezett lépéseit. Az elmúlt évtizedben szemtanú lehettünk – többek között – a dél-kínai tengeren zajló stratégiai versengésnek (s annak nagypolitikai, hadászati és haditechnikai vonatkozásainak), az Arktisz térsége nagyfokú felértékelődésének, ahol egyebek mellett a térség militarizálódásáról is beszélhetünk, valamint a kibertérben zajló állam versengésnek, amelyet hatása okán már egyes szakirodalmak háborúnak definiálnak. Ezek és további hasonló fejlemények egyértelműen alátámasztják a kutatási téma hadtudományhoz való kapcsolódását.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Molnár, Dóra *France's Role in the Global Space Efforts* In: Bartóki-Gönczy, Balázs; Sulyok, Gábor (szerk.) The New Space Age - Legal and Policy Perspectives Budapest, Magyarország : Ludovika Egyetemi Kiadó (2024) 687 p. pp. 607-636. , 30 p. Könyvfejezet (Könyvrészlet) | Tudományos
2.	Molnár, Dóra *United Nations – The Conceptual Issue of Collective Security and the Practical Problems of Its Implementation* In: Molnár, Anna; Molnár, Dóra; Szente-Varga, Mónika (szerk.) International Security Organisations Budapest, Magyarország : Ludovika Egyetemi Kiadó (2024) 220 p. pp. 27-43. , 17 p. Könyvfejezet (Könyvrészlet) | Tudományos
3.	Molnár, Dóra ; Nagy, Gréta *A 2023-as amerikai kiberbiztonsági stratégia áttekintése és értékelése* HADTUDOMÁNY: A MAGYAR HADTUDOMÁNYI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA 33 : E-szám pp. 88-100. , 13 p. (2023) DOI REAL Teljes dokumentum Szakcikk (Folyóiratcikk) | Tudományos
4.	Molnár, Dóra ; Szalkai, Patrik *Arctic Strategies for a Peaceful Future* HADTUDOMÁNY: A MAGYAR HADTUDOMÁNYI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA 33 : 1 pp. 58-73. , 16 p. (2023) DOI REAL Teljes dokumentum Szakcikk (Folyóiratcikk) | Tudományos
5.	Molnár, Dóra *Következtetések a következő évtizedre* In: Krasznay, Csaba (szerk.) Taktikák és stratégiák a kiberhadviselésben Budapest, Magyarország : Ludovika Egyetemi Kiadó (2023) 304 p. pp. 279-303. , 25 p. Könyvfejezet (Könyvrészlet) | Tudományos

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. november 25.

Dr. Molnár Dóra s.k.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	**Dr. Muhoray Árpád** ny. pv. vezérőrnagy, címzetes egyetemi tanár
	munkaköre	nyá. egyetemi docens, óraadó egyetemi oktató, témahirdető
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HDI, KMDI, RDI, RTK KVI
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A védelmi és biztonsági igazgatási tevékenységben a védelmi és biztonsági szervezetek irányítási szintjeinek szerepe, együttműködésük lehetőségének vizsgálata
A doktori kutatási téma kutatási területe		Védelemgazdaságtan és logisztika
A kutatási témát idegen (…….) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		NEM

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*

A téma meghatározó helyet foglal el a hadtudomány tudományágban. A téma vizsgálatában mérföldköveknek nevezhető az első, majd második Katasztrófavédelmi Törvény, majd a Védelmi és biztonsági feladatok összehangolásáról szóló törvény hatályba lépése, Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájának és Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiájának kiadása. A téma kutatásának létjogosultsága van a hadtudomány területén, mivel a szakterületet szabályozó jogi környezet létrehozásával a jogalkotó szándéka Magyarország és a magyar nemzet védelme, biztonságának fenntartása, fejlesztése és érdekeinek érvényesítése, a képességek összehangolt fejlesztése, fenyegetéseinek kezelhetősége, az összehangolt felkészülés, védekezés, válságkezelés átfogó megközelítéseként azonosítható. Napjainkban a globális biztonsági környezet alapvető változáson ment keresztül, változik a biztonsági kihívások arculata, elmosódik a határvonal a békeidőszak és a válsághelyzet között. Megújultak a hazánk védelmét és biztonságát szabályozó alap jogszabályok. Az új kihívások kezelése érdekében átalakult a korábbi védelmi igazgatás védelmi és biztonsági igazgatássá.

Magyarország védelme, a biztonság fenntartása, a fenyegetések kezelhetősége, a természeti és civilizációs események kezelése, a felkészülés, a válságkezelés és a különleges jogrend idejével összefüggő feladatok érdekében vizsgálni szükséges a védelmi és biztonsági szervezetek országos, területi és helyi irányítási szintjeinek jogszabályok által előírt, lehetséges szervezeti és irányítási rendjét. Javaslatokat kell megfogalmazni munkájuk és együttműködésük új feltételeire, humán és logisztikai szükségleteire béke időszakban, az összehangolt védelmi tevékenységben, valamint a különleges jogrend, kiemelten a veszélyhelyzet időszakában. A téma kutatása tág teret biztosít vizsgálni a kormányzati és ágazati szervek, a területi és helyi védelmi bizottságok (TVB, HVB), a polgármesterek, valamint az utóbbiak munkáját segítő közbiztonsági és honvédelmi referensek feladat és hatáskörét, azok korszerűsítésének lehetőségét.

Nélkülözhetetlen a védelmi és biztonsági események fenyegető hatásainak számbavétele, a védelmi és biztonsági kötelezettségek teljesítésének vizsgálata, a védelmi és biztonsági szervezetek irányítási rendjének magasabb szintűvé tételét szolgáló lehetőségek, a hatékony műszaki menedzsmentet, korszerű szakemberképzést létrehozó módszerek feltárása.

A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) (min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A kutatási téma multidiszciplináris jellegű, hisz a védelmi és biztonsági igazgatás a közigazgatás részét képező feladat és szervezetrendszer, amely a Kormány irányítása mellett a hazánkat és annak lakosságát veszélyeztető fenyegetésekkel és támadásokkal szemben létrehozott állami szervek tervező, végrehajtó és rendelkező tevékenysége. Benne részt vesznek a védelmi és biztonsági szervezetek - a Honvédség, a rendvédelmi szervek, a nemzetbiztonsági szolgálatok, - a jogszabályban kijelölt további szervezetek, így a kormányzati igazgatási szervek, az önkormányzatok, az egészségügyi, az oktatási, a kulturális, az igazságszolgáltatási szervek, a társadalom alapvető szükségleteinek ellátásában nélkülözhetetlen létfontosságú rendszerek üzemeltetői és a média. A védelmi és biztonsági

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

tevékenységek szempontjából látható, hogy napjainkban kiterjesztettebb a biztonság értelmezése és átfogóbb annak megvédésének rendszere.
A hadtudomány tudományágban a védelemgazdaság és logisztika kutatási területen meghirdetett kutatási témának számos tudományághoz, így a természettudományokhoz, a többi társadalomtudományhoz, az állam és jogtudományokhoz, a műszaki tudományokhoz, illetve a rendészettudományhoz is van kapcsolata a védelmi és biztonsági feladatok megoldásában közreműködő ágazatok és szervezetek státusza, tevékenysége miatt.
A kutatási tevékenység eredményeként javaslatok fogalmazhatók meg a hazai védelmi igazgatás védelmi és biztonsági igazgatássá történő átalakítási folyamatának tökéletesítésére, azok során tudományos módszerek kidolgozására, a védelmi és biztonsági igazgatás működtetésére, a védelmi és biztonsági szervezetek megelőzési, felkészülési és védekezési feladataira, a védelmi tervrendszerek elkészítésére, felülvizsgálatára. Módszertani eljárások kidolgozása is célja lehet a kutatásoknak a védelmi és biztonsági szervezetek nemzeti ellenálló képesség fejlesztésében való részvételére, az igazgatás központi területi és helyi szervei tevékenységére.
A kutatás hozzájárulhat szervezetek együttműködési szabályainak kidolgozásához a béke időszakban, összehangolt védelmi tevékenységben, valamint rendkívüli jogrendben, kiemelt figyelemmel a veszélyhelyzet időszakára, valamint a nemzetgazdaság védelmi és biztonsági célú felkészítésére és mozgósításának eredményesebbé tételére.

Felvehető hallgatók száma: 2

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Muhoray Árpád: A katasztrófák kezelésének perspektívái és összkormányzati kapcsolódások a 21. században. NKE Védelmi és-biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Kutatóműhely, Védelmi-Biztonsági Szabályzási és Kormányzástani Műhelytanulmányok 2021/8. ISSN 2786-2283 1-22 o.
2.	Muhoray Árpád: A katasztrófavédelem kihívásai a 21. században a Nemzeti és Biztonsági Stratégia tükrében. NKE Védelmi és-biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Kutatóműhely, Védelmi-Biztonsági Szabályzási és Kormányzástani Műhelytanulmányok 2021/16. ISSN 2786-2283 1-16. o.
3.	Muhoray Árpád: A katasztrófavédelmi igazgatás rendszere, helye, szerepe a védelmi igazgatási feladatok ellátása során. In: Hornyacsek Júlia (szerkesztő) A védelmi igazgatás rendszere és a honvédelmi igazgatással való kapcsolatának elméleti és gyakorlati összefüggései. Dialóg Campus Kiadó Budapest, 2019. ISBN: 978-615-5945-67-0 Könyvfejezet 111-132. o.
4.	László Viktória- Muhoray Árpád: A veszélyhelyzeti szabályozás alkotmányos fejlődési tapasztalatainak értékelése. Hadtudomány, 2021. e. lapszám ISSN 1588-0605 146-161. o.
5.	HoffmannIstván-Kádár Pál: A különleges jogrend és a válságkezelés közigazgatási jogi kihívásai. NKE Védelmi és-biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Kutatóműhely, Védelmi-Biztonsági Szabályzási és Kormányzástani Műhelytanulmányok 2021/2. ISSN 2786-2283 1-39. o.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. december 14.

……..
Dr. MUHORAY ÁRPÁD ny. pv. vezérőrnagy, PhD
címzetes egyetemi tanár
témahirdető neve, aláírása

A téma meghirdetést javaslom!

Budapest, 2024. december…..

……..
DR. PAP ANDREA ezredes
PhD, egyetemi docens
kutatási területvezető neve, aláírása

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Munk Sándor
	munkaköre	professor emeritus
	tudományos fokozata(i), habilitáció	MTA doktora (DSc)
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK Informatikai Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A Magyar Honvédség, illetve a védelmi szféra tevékenységét támogató informatikai képességek, rendszerek, alkalmazások és eszközök
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelmi informatika és kommunikáció elmélete és gyakorlata
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		NEM

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A Magyar Honvédség, illetve a védelmi szféra különböző szervezetei eredményes és hatékony működésének egyre növekvő jelentőségű feltétele az informatikai képességek, rendszerek, alkalmazások és eszközök igénybevétele. Az informatika és információtechnológia folyamatos, gyorsütemű fejlődése folyamatosan szükségessé teszi az informatikai megoldások alkalmazási követelményeinek, feltételeinek és lehetőségeinek tudományos igényű vizsgálatát. A kutatási téma átfogó keretéül szolgál mindazon konkrét kutatásoknak, amelyek a Magyar Honvédség, illetve a védelmi szféra tevékenységét támogató informatikai rendszerek, alkalmazások és eszközök felhasználó oldali kérdéseire: alkalmazási tapasztalataik elemzésére; fejlődési irányaik kimutatására; felhasználói követelményeik, igényelt képességeik és szolgáltatásaik meghatározására; a lehetséges megoldások feltárására és összehasonlító értékelésére; egy adott (kiválasztott) alkalmazási területen a követelményeknek megfelelő megoldások kiválasztására irányulnak.
A kutatási téma (hadtudományi) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A kutatási téma tartalmából következően szorosan kapcsolódik az informatikai rendszerek, alkalmazások, eszközök szolgáltatásait igénybe vevő katonai és védelmi alkalmazási területek kérdéseit vizsgáló kutatási területekhez, amelyek meghatározzák a felhasználói követelményeket, az igényelt informatikai képességeket és szolgáltatásokat. Ennek megfelelően szervesen kapcsolódik a hadművészet elméletén belül a katonai vezetés elméletéhez, de a műveletek végrehajtására összpontosító hadászat, hadműveleti művészet, harcászat, sőt a haderők békeidőszaki tevékenységének elméletéhez és gyakorlatához is. A kutatási téma a katonai szakterület mellett alkalmazói szempontból kapcsolódik a védelmi szféra rendészeti, katasztrófavédelmi, nemzetbiztonsági területei, és tágabb értelemben a védelmi igazgatás, védelmi ipar elméletéhez és gyakorlatához is. A fenti kutatási területek mindegyike az MTA IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztályához, azon belül a Hadtudományi Bizottsághoz, illetve az Állam- és Jogtudományi Bizottság egyes albizottságaihoz tartozik.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Munk Sándor (2004): *Katonai informatika I. (A katonai informatika alapjai).* Budapest: ZMNE jegyzet.
2.	Munk Sándor (2006): *Katonai informatika II. (Katonai informatikai rendszerek, alkalmazások).* Budapest: ZMNE jegyzet.
3.	Munk Sándor (2003): *Katonai informatika III. (A katonai informatika eszközrendszere).* Budapest: ZMNE jegyzet.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

4.	Munk Sándor: Híradó-informatikai szolgáltatások alapjai I. Infokommunikációs szolgáltatások. *Hadmérnök*, 2015 (X.)/3. (222-237. o.)
5.	Munk Sándor: Híradó-informatikai szolgáltatások alapjai II. Híradó-informatikai szolgáltatások fogalma, értelmezése. *Hadmérnök*, 2015 (X.)/4. (149-165. o.)
6.	Munk Sándor: Híradó-informatikai szolgáltatások alapjai III. Híradó-informatikai szolgáltatások rendszere, típusai. *Hadmérnök*, 2016 (XI.)/3. (173-190. o.)

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. november 18.

(Dr. Munk Sándor)

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Nagyernyei-Szabó Ádám Sándor
	munkaköre	kutatóprofesszor
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD (2007), habilitáció (2011), MTA doktora (2019)
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE Római Állam- és Tartományigazgatás Kutatóműhely
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Görög, római, korabizánci hadügy és hadművészet, "barbaricumi" hadszervezetek az ókorban és a kora-középkorban
A doktori kutatási téma kutatási területe		4. Hadtörténelem, hadművészet története kutatási terület
A kutatási témát idegen (angol) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Greek, Roman, Early Byzantine Warfare and Military Art, Military Organisations from the „Barbaricum”, in Antiquity and the Eearly Middle Ages

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
Az ókori Európa és a Mediterráneum népeinek, államainak, régióinak történetét alapvetően határozták meg a háborúk, máig hatóan. A háborúk nemcsak a határokat alakították és változtatták, hanem a társadalom átalakulásához is hozzájárultak. Ugyanígy a gazdasági életet is befolyásolták, de érintették a vallási- és a jogi normarendszereket is. A hadakozás során folyamatosan fejlődött a hadművészet és általában a hadügy, de a társadalom is változott. Nemcsak a múlt tapasztalatai épültek be a hadügy fejlesztésébe, hanem a mindenkori ellenfelek is hatást gyakoroltak egymás hadművészetére. A tág keretben meghatározott tematika felöleli az európai és a mediterrán térség hadtörténelmének ókori részét és koraközépkori előzményeit. Ezen belül lehetőséget ad az egyes rövidebb korszakok vagy államok, illetve népek hadügyi kérdéseinek, hadművészetének tárgyalására is. Tanulmányozásához többféle forrástípus áll rendelkezésre. Részben szöveges források, közöttük ókori szerzők – hadtudósok, történetírók - hosszabb munkai és felirattani források, amelyek a napi gyakorlatra világítanak rá, részben pedig régészeti források, ezek között az épített emlékek, csatamezők leletanyaga és környezetrégészeti adatok is.
A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A téma több tudományághoz kapcsolódik. Ezek között a történettudományhoz, ókortudományhoz, hadtörténethez, jogtörténethez, igazgatástörténethez és a régészettudományhoz is. Tanulmányozásához építészeti ismeretek és természettudományos vizsgálatok is igénybe vehetők, különösen a régészeti szempontból is megfogható jelenségeket tekintve, hasonlóképpen a légirégészet is. Napjaink hagyományőrző és kísérleti régészeti mozgalmai szintén kiegészítő adatokat nyújtanak a téma tanulmányozásához. Tanulmányozása nem csak a mai világ jobb megértését eredményezi. Az ókori világ ismerete az aktualitásokban is jól hasznosítható szemléletet és tudást ad, különös tekintettel a mindenkori terep fogalmára, ezen kívül a társadalmi struktúrák kialakulására, a feszültségek kezelésének módszertanára, a hadszervezet felépítésére, a veteránok kérdésére. Végül a társadalmi integráció mechanizmusainak és különböző vetületeinek jobb megértéséhez is hozzájárul. Az ókori világ tanulmányozása nemcsak kiegészítő ismereteket jelent és a műveltségi horizont tágítását, hanem sajátos szemléletmódot és kutatásmódszertant is nyújt, amely minden más társadalom- és bölcsészettudományban is hasznosítható, akárcsak a mindennapi életben.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Hahn István (szerk.): *A hadművészet ókori klasszikusai*. Budapest: Zrínyi Katonai Kiadó, 1963.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

2.	Southern, Pat: *The Roman Army: A Social and Institutional History*. Oxford: Oxford University Press, 2007.
3.	Le Bohec, Yann – Wolff, Catherine (éds.): *L'armée romaine de Dioclétien à Valentinien Ier. Actes du Congrès de Lyon 12-14 septembre 2002*. Paris: De Boccard, 2004.
4.	Breeze, David J. – Jilek, Sonja: *Frontiers of the Roman Empire the European dimension of a World Heritage Site*. Edinburgh: Historic Scotland, 2008.
5.	Goldsworthy, Adrian: *The Complete Roman Army*. London: Thames & Hudson, 2011.
6.	Visy Zsolt: *The Ripa Pannonica in Hungary*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2003.
7.	Campbell, Brian – Tritle, Lawrence A. (eds.): *The Oxford Handbook of Warfare in the Classical World*. Oxford: Oxford University Press, 2013.
8.	Oleson, John P.: *The Oxford Handbook of Engineering and Technology in the Classical World*. Oxford: Oxford University Press, 2009.
9.	Luttwak, Edward (2009), *The Grand Strategy of the Roman Empire*. Baltimor / Maryland: Johns Hopkins University Press, 2009.
10.	Matyszak, Philip: *The Enemies of Rome*. London: Thames and Hudson, 2004.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024. december 12.

Dr. Nagyernyei Szabó Ádám Sándor
kutatóprofesszor, tartalékos őrnagy

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Nagy-L. István
	munkaköre	kutató
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	HM HIM, Hadtörténeti Kutató Intézet
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A XVII-XVIII. század, a francia forradalmi és napóleoni háborúk időszakának hadügye és hadművészete
A doktori kutatási téma kutatási területe		4. Hadtörténelem, hadművészet története kutatási terület
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		The Military Affairs and Military Art of the 17th and 18th Century, the French Revolutionary and Napoleonic Period

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A „hadügyi forradalomnak” nevezett kora újkori hadügyi átalakulás alapvetően alakította át a hadviselést. A kora újkori zsoldosseregek tömeghadseregekké alakultak, a fegyverzet, harcászat ezzel párhuzamosan szintén alapvető változásokat mutat. A 18. század a „vonalhadseregek”, a „metodizmus” és a kisháború” kora, amit a polgári átalakulás által táplált, nemzeti üggyé emelt hadügy időszaka váltott. A korszak elején a harctereket a lándzsás és puskás gyalogosokból álló vegyes gyalogság és a terciók uralták, a lovasság páncélosokra és lövészekre oszlott, a tüzérség főként az ostromokban kapott szerepet. Az erődharcászat alapjait az olaszbástyák lerakták, további jelentős fejlődés mutatkozott az erődök építésében, védelmében és támadásában is. A háborúkra a 17-18. században a sok manőver, elhúzódó, döntéskeresés nélküli hadászati és hadműveleti vezetés volt jellemző. A francia háborúkra, különösen Napóleon hadművészetére ezzel ellentétben a gyors döntéskeresés, a nagy, döntő csaták jellemzőek Mindezek mellett a hadtudomány is jelentős fejlődésen ment át, ezen háborúk tapasztalata alapján írta meg a modern hadtudomány alapműveit Clausewitz és Jomini.
A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A korszak hadseregei jelentős átalakuláson mentek keresztül a korszakban. A korszak elején a legfontosabb részt a zsoldosok tették ki, de éltek még a régi, középkori eredetű, különböző felkelések, jellemzően a nemesek országvédő felkelései. Ez a korszak végére az összeírásos, sőt, részben már az általános hadkötelezettségen alapuló hadkiegészítésre változott. A hadsereg társadalmi alapja ezáltal teljes mértékben átformálódott. A hivatásos zsoldos katonaréteg eltűnt, viszont egyre fontosabbá vált a képzettség, megjelentek a katonaiskolák, nagyot fejlődtek a műszaki ismeretek, a táborkar szerepe jelentősen megnőtt. A hadviselés gazdasági kapcsolatrendszere is átalakult. A zsoldosseregek ellátása komoly problémákba ütközött, a harmincéves háború borzalmas pusztításai arra indították a vezetőket, hogy ne a hadszíntéren szerezzék be az élelmet. Várak ostroma, valamint a megnövekedett számú hadsereg és annak műszaki ellátása nagy szállítókapacitást igényelt. Ez lett az alapja a katonai logisztikának. A hadviselés a korszakban nem választható el a társadalomtól és a gazdaságtól.
Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában

1.	Magyarország hadtörténete II-III. Budapest, Zrínyi Kiadó, 2020., 2015.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

2.	Black, Jeremy: Warfare in the Eighteenth Century. London, Cassel. 1999.
3.	Rothenberg, Gunther E.: The Art of Warfare in the Age of Napoleon. Bloomington, Indiana University Press, 1980.
4.	Hochedlinger, Michael: Austria's Wars of Emergence, 1683-1797. Edinburgh–London, Pearson, 2003.
5.	Nagy-L. István: A császári-királyi hadsereg 1765–1815. Szervezettörténet és létszámviszonyok. Pápa, 2013.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Négyesi Imre
	munkaköre	tanszékvezető, egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD, habil.
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Mesterséges intelligencia alkalmazásának lehetőségei az MH-ban a korszerű vezetés támogatására
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelmi informatika és kommunikáció elmélete
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		NEM

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A Magyar Honvédség hatékony működésének egyre növekvő jelentőségű feltétele az informatikai képességek, rendszerek, alkalmazások és eszközök igénybevétele. Az informatika és információtechnológia folyamatos, gyorsütemű fejlődése teszi szükségessé az informatikai megoldások technikai követelményeinek, feltételeinek és lehetőségeinek vizsgálatát. A kutatás célja a Magyar Honvédség különböző szervezeteiben alkalmazható informatikai rendszerek, alkalmazások, eszközök felhasználói követelményeinek, igényelt képességeinek és szolgáltatásainak meghatározása, a lehetséges megoldások feltárása, elemzése és összehasonlító értékelése, javaslattétel a követelményeknek megfelelő megoldásokra egy adott (kiválasztott) alkalmazási területen. Ennek megfelelően a kutatások célja és a várható tudományos eredmények lehetnek egy adott (kiválasztott) alkalmazási terület felhasználói követelményeinek, az igényelt informatikai képességeknek és szolgáltatásoknak a meghatározása; a lehetséges megoldások összehasonlító értékelése, az alkalmazásra javasolt rendszer, alkalmazás, eszköz, illetve annak legfontosabb jellemzői (felépítése, képességei, paraméterei, stb.) és alkalmazási feltételeinek meghatározása. Az adott alkalmazási területekre vonatkozó szabályozók, előírások, helyzetértékelések feldolgozása, a felhasználói igények, működési tapasztalatok feltárása, összegzése. A lehetséges informatikai megoldások jellemzőinek feltárása, feladatorientált, összehasonlító értékelése, amely megoldási lehetőségek közül kiemelten kezelendőek a mesterséges intelligenciát használó informatikai alkalmazások.

A kutatási téma (hadtudományi) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A társadalomtudományok az emberrel mint társadalmi lénnyel foglalkoznak, valamint magát az ember által létrehozott társadalmat, és e kettő viszonyát tanulmányozzák. A kutatási téma szervesen kapcsolódik a társadalom különböző szereplőinek az életét befolyásoló tényezők vizsgálatával, elsősorban a téma címében szereplő területekre fókuszálva.

A mesterséges intelligencia (MI) és a gépi tanulás (ML) gyors fejlődése a társadalomtudományokat sem hagyja érintetlenül, ezért szükséges, hogy a társadalmi hatások mellett, vizsgáljuk a mesterséges intelligencia társadalomtudományi kutatásokban történő alkalmazási lehetőségeit is. Ismerjük meg a különböző MI-algoritmusokat, azok előnyeit és hátrányait, kiemelve azokat a kulcsfontosságú szempontokat (mint például az átláthatóság, előrejelző képesség, skálázhatóság, robusztusság és értelmezhetőség), amelyek meghatározzák a MI hasznosságát és hatékonyságát a társadalom különböző szereplői számára. Valamikor a jövőben, feltehetően a 21. században, talán 2020 és 2040 között az exponenciális ütemű technológiai növekedés eljut egy pontra, ahol minden megváltozhat és értelmezhetetlen, sőt felfoghatatlan is lehet az összes későbbi esemény. Ez az a pont, amikor a gépi értelem, a mesterséges intelligencia, túlszárnyalja teremtőjét, az embert, az MI-t az evolúciója olyan magasságokba repíti, hogy a Homo Sapiens idővel egyre kevesebbet fog érteni az általa megalkotott technológia működéséből. Ez a pont a sokat vitatott technológiai szingularitás. Egyesek szerint soha nem következik be, mert csak a fantázia szüleménye, hiszen még a humán elmét sem értjük

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

teljesen. Mások szingularitás helyett evolúciószerű átmenetekben látják az MI megvalósulását. „Az MI a legjobb, de a legrosszabb dolog is lehet az emberiség számára. Óriási versenyfutás alakult ki a technológiai-növekedés és az azt kordában tartó, szintén növekvő emberi bölcsesség között. A jövő a mi kezünkben van” – így hangzik az MIT-n 2014-ben alapított Élet Jövője Intézet alapvetése. Stephen Hawking és Elon Mask évek óta a mesterséges intelligencia veszélyeire figyelmeztet és a tudományos-technológiai világelit több meghatározó szereplője is csatlakozott hozzájuk. Jelenleg a jobb később, mint soha jelige érvényesítésével, mielőbbi szabályozásért, egyes területek kutatásfejlesztésének korlátozásáért folyik a harc. Ennek a harcnak az eredményei befolyásolhatják társadalom minden szereplőjének életét, ezért ez is „létjogosultságot” biztosít a téma kutatásának.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Stuart J. Russel – Peter Norvig: Mesterséges Intelligencia modern megközelítésben, Panem Könyvkiadó, ISBN 963 545 241 1
2.	Négyesi Imre: A mesterséges intelligencia katonai felhasználásának lehetőségei : Első kötet. Budapest: HM Zrínyi Média Közhasznú Nonprofit Kft., 232 p. (2022)
3.	Négyesi Imre: A mesterséges intelligencia katonai felhasználásának lehetőségei (II kötet) Mesterséges intelligencia a XXI. századi hadművészetben és a háborúkban, Zrínyi Kiadó ISBN 9789633279069
4.	Négyesi Imre: A mesterséges intelligencia katonai felhasználásának társadalmi kérdései HONVÉDSÉGI SZEMLE: A MAGYAR HONVÉDSÉG KÖZPONTI FOLYÓIRATA (2060-1506 2732-3226): 149 1 pp 133-144 (2021)
5.	Négyesi Imre: A katonai kognitív intelligencia fejlesztésének lehetőségei mesterséges intelligencia alkalmazásával HONVÉDSÉGI SZEMLE: A MAGYAR HONVÉDSÉG KÖZPONTI FOLYÓIRATA (2060-1506 2732-3226): 149 6 pp 47-59 (2021)

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024.11.14.

Dr. Négyesi Imre

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Négyesi Lajos
	munkaköre	egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	Hadtörténelmi, Filozófiai és Kultúrtörténeti Tanszék NKE / HHK
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Az európai és magyar hadművészet a közép- és koraújkorban
A doktori kutatási téma kutatási területe		4. Hadtörténelem, hadművészet története kutatási terület
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
Az európai és magyar hadművészet közép- és koraújkori időszaka a hadtörténeti kutatásban kiemelt jelentőséggel bír. Az európai kultúrkör hadművészetének fejlődésében az ókori görög és római gyalogos falanxokkal szemben a lovasság válik csatadöntő elemmé, azonban a 15-16. század fordulóján egyre nagyobb szerepet kap a gyalogság zártrendű harca. A tűzfegyverek megjelenése és elterjedése forradalmi változásokat hoz a szárazföldi és tengeri hadviselésben és kiemelten a várostromokban. A 16. század hozza el a hadtudomány megújulását, megteremtve a katonai képzés alapját. A középkor európai hadviselésében új elemet jelent a honfoglaló magyarok sztyeppei lovas-íjász hadviselése, ami az államalapítás után nyugati jellegű hadszervezetté alakul át, mely végig magán viseli a keleti hatásokat is. A koraújkori időszak jelentős eseménye az oszmán expanzió erősödése, a Magyar Királyság szétesése és a török ellenes harcok időszaka.
A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
Az európai és magyar hadművészet közép- és koraújkori időszaka jelentős hatást gyakorolt az időszak politika- ipar- és kultúrtörténetére. A társadalomban bekövetkező változások egyik legfontosabb tényezői voltak a háborúk. A korszak hadtörténelmének kutatása a levéltári források mellett a régészet és muzeológia eszközeinek is teret ad. Emellett a katonai tevékenység rekonstruálása során a földrajz, éghajlattan, a fegyver és felszerelés történet területén a fizika, anyagtudomány és ipartörténet alkalmazásai is szerepet kap.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Evgenij A. Razin: A hadművészet története. II. köt.: A háború feudális korszakának története. Zrínyi Katonai Kiadó, Budapest, 1961.
2.	Evgenij A. Razin: A hadművészet története. III. köt.: A háború kézműipari korszakának hadművészete. Zrínyi Katonai Kiadó, Budapest, 1964.
3.	Magyarország hadtörténete I. A kezdetektől 1526-ig. Szerk. Veszprémy László, Zrínyi Kiadó, Budapest, 2017.
4.	Magyarország hadtörténete II. Az oszmán hódítás kora, 1526-1718. Szerk. Mészáros Kálmán, Zrínyi Kiadó, Budapest, 2020.
5.	John Keegan: A hadviselés története. Corvina Kiadó, Budapest, 2002.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. december 03.

Dr. Négyesi Lajos

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Németh Balázs
	munkaköre	külsős
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD.
	foglalkoztató szervezeti egység	külsős
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Tűzfegyverek és tűzfegyveres harcászat története
A doktori kutatási téma kutatási területe		4. Hadtörténelem, hadművészet története kutatási terület
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Igen

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A tűzfegyverek történetének kutatása szorosan csatlakozik a hadtörténelemhez, egyetemes és magyar történelemhez. A kutatás célja, hogy a lőfegyverek fejlődését és alkalmazását vizsgáljuk elsődleges – levéltári, könyvészeti és muzeológiai - források alapján. A kutatások célja, hogy a technikatörténet és hadtudománnyal kapcsolatos diszciplínák egymással szinergiában alkossanak képet az adott fegyvertípus hadművészettörténeti szerepéről, hatásáról. A kutatások elengedhetetlen része a kísérleti régészeti vizsgálat, mely során laboratóriumi és terepen történő lőkísérletek útján térképezhető fel az adott tűzfegyver harcászati alkalmazhatósága. Az ideális jelölt érdeklődik a hadtörténelem, technika-, hadművészet- és tudománytörténet iránt, legalább angolul, jobb esetben németül is beszél.

A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A tűzfegyvertörténet és a történelmi tűzfegyverek modernkori hatásvizsgálata a hadtörténelem, hadművészettörténet, szélesebb értelemben véve a történettudomány olyan peremterülete, mely műszaki érzékenységet is igényel. A tűzfegyverek elméleti és gyakorlati alapokon álló kutatása segít megérteni a múlt és jelen fegyveres konfliktusait.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Temesváry Ferenc: Vadászfegyverek. Zrínyi, é.n..
2.	Hans-Deiter Götz: Militärgewehre und Pistolen der deutcshen Staaten 1800-1870. Stuttgart, 1978.
3.	Németh Balázs – Sánta Ákos – Soós Péter: Vadászat és vadászfegyverek Magyarországon. MMgMK, 2021.
4.	Claude Blair: Pollard's history of firearms. New York, 1985.
5.	Erich Gabriel: Die Hand- und Faustfeuerwaffen der habsburgischen Heere. Wien, 1991.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Nagyné Rózsa Erzsébet
	munkaköre	Professzor
	tudományos fokozata(i), habilitáció	DSc
	foglalkoztató szervezeti egység	Nemzetközi Kapcsolatok és Diplomácia Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Proliferáció és biztonság (A tömegpusztító fegyverek)
A doktori kutatási téma kutatási területe		Hadtudomány
A kutatási témát idegen (angol) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Proliferation and Security (Weapons of Mass Destruction)

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A tömegpusztító fegyverek elterjedése (proliferáció) vagy annak megakadályozása (non-proliferáció) – különböző jelentőséggel és intenzitással- a 20. század eleje óta a nemzetközi napirenden szerepel. A legfontosabb nemzetközi szerződések (Genfi jegyzőkönyv, Biológiai és Toxin-fegyvertilalmi Megállapodás, Atomsorompó szerződés, Vegyifegyvertilalmi megállapodás, Átfogó atomcsend egyezmény) különböző számú részes állammal rendelkezik, annak ellenére is, hogy a cél az univerzalitás lenne. Sőt, az államok mellett a nem-állami szereplők által támasztott új kihívás is megjelent. A tömegpusztító fegyverek elterjedését azonban nemcsak globális, hanem regionális szinten is vizsgálni kell, hiszen egyik vagy másik tömegpusztító fegyver-kategória regionális kontextusban is megjelenhet – annak ellenére is, hogy a tömegpusztító fegyverek a teljes nemzetközi közösség felelősségi körébe tartoznak. Miközben a tömegpusztító fegyverek használatában egyre inkább a tartózkodás érvényesül(t), az elmúlt években Oroszország ukrajnai háborújában többször felmerült mind az orosz nukleáris arzenál, mind a civil nukleáris létesítmények esetleges megtámadásának kérdése. A vegyifegyverek témájában pedig Szíria és az Iszlám Állam vonatkozásában merültek fel a használat konkrét esetei.
A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A tömegpusztító fegyverek – számos esetben – kettős felhasználású technológiákon alapulnak, azaz a fegyverminőségű anyagok, brenedezések és technológiák használhatók nemcsak katonai, hanem civil célokra is. Ez egyben azt is jelenti, hogy ezeknek a fegyvereknek a kifejlesztése, felhalmozása és esetleges használata a döntéshozók politikai szándékának függvénye, ami viszont a politikai és társadalmi kontextus vizsgálatát elkerülhetetlenné teszi. A helyi, regionális és globális percepciók ezeket a döntéseket nagyban befolyásolják. Ezért a fegyverkezés és leszerelés szorosan összefügg a társadalomtudományok számos területével, kezdve a demográfiától és a földrajztól a történelmen és a politikai narratívákon keresztül a gazdaságig, hogy csak egy néhányat említsünk. A tömegpusztító fegyverprogramokat és/vagy fenyegetéseket tehát mind a helyi, mind a regionális és globális szinteken elemezni kell. A szerződések szövegeinek, a politikai narratíváknak és a társadalmi támogatottságnak az elemzése további lehetséges elemzésekre nyújt lehetőséget.
Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában
1.	Civilian and/or Military Nuclear Programs in the Middle East and North Africa Region. The Nuclear Weapon-Free Zone as a Solution? MENA IN FOCUS : 2 pp. 107-112. , 6 p. (2023)

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

2.	Afkhami S, Csicsmann L, N Rózsa E, Szalai M Do you Expect the Iranian Nuclear Deal to be Revived in the Next Year? , 10 p. (2022) KKI 4:1 Series of the Institute for Foreign Affairs and Trade, 2022/13,
3.	Certain Aspects of the Oldest Nuclear Weapon-Free Zone (the Newest WMD-Free Zone?) in the Making: the Middle East pp. 10-13. , 4 p. (2022) Center for Egypt and ME Studies Journal, Fourth Edition, June 2022,
4.	Iran-India Relations Before and After the U.S. Withdrawal from the Nuclear Deal and the Consequent Sanctions In: Caba-Maria, Flavius; Branco, Carlos; Leandro, Francisco José B. S. (szerk.) The Geopolitics of Iran Singapore, Szingapúr : Springer Singapore (2021) 612 p. pp. 531-552. Paper: Chapter 20
5.	A Közel-Kelet nukleáris kérdései – középpontban az iráni nukleáris program KÜLÜGYI SZEMLE 21 : 3 pp. 145-170.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2025. január 9.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Ördögh Tibor
	munkaköre	Egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	ÁNTK, Európa-tanulmányok Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A Nyugat-Balkán védelempolitikai kihívásai a délszláv válságtól napjainkig
A doktori kutatási téma kutatási területe		Védelmi tanulmányok
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		The Western Balkans' defense policy challenges from the Yugoslav crisis to the present day

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A jelenlegi globális kihívások egyik fontos területét jelenti az államok védelempolitikájára gyakorolt hatás és következmények feltérképezése. A posztjoguszláv térség a két délszláv válság után továbbra is feszültségekkel terhes, mely instabilitást eredményez a régióban. A kutatás területét érintve Albánia, Bosznia-Hercegovina, Észak-Macedónia, Koszovó, Montenegró és Szerbia védelempolitikai lépéseire kíván választ találni. Az elemzések jelentőségét adhatja az említett országok közül Szerbián kívül valamennyien a NATO szövetségesének számítanak, így az ott betöltött szerepük fontos jelentőséggel bír. Másrészt vizsgálható a haderőfejlesztések irányát és lehetőségeit, a védelmi ipari együttműködéseket, illetve ezek alkalmazásának lehetőségét. A kutatás témájába tartozik a védelmi együttműködések feltárásának az iránya is más államokkal. Szerbia kivételes helyzetét a 21. század viszonyaira alkalmazva szintén érdemes vizsgálat alá vetni, mely a kétosztatúság mellett kíván egyensúlyozni a Nyugat és Kelet között a védelempolitika területén is. A kutatás során lehetőség nyílik az államok védelmi céljainak feltárására, a különböző ezirányú stratégiák elemzésére és a rendelkezésre álló eszközök számbavételére. A kutatásban megjelenhet az egyes országok védelemi politikát érintő trendszerű változásának feltárása csakúgy, mint regionális összehasonlítások végzése az egyes részterületeken.

A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A kutatási téma a politikatudomány, a nemzetközi tanulmányok és Európa-tanulmányok közös metszetén helyezkedik el, melyek mindegyike a társadalomtudományi területhez tartozik.

A magyarországi doktori iskolákban a Balkánnal kapcsolatos doktori témajegyzékek ritkák, azonban egyre nagyobb igény fogalmazódik meg a fenti indokok alapján ennek bevonására a képzésbe. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem kiemelt kormányzati szerepe is indokolja, hogy a kormányzat számára magas szakmai tudást biztosító, a témában jártas szakemberekkel segítse a magyar külpolitika megvalósítását. A 2024 második negyedévében Magyarország látta el az Európai Unió Tanácsának soros elnökségét, melynek egy központi programpontját jelenti a bővítések felgyorsítása.

A védelempolitikai típusú kutatások korábban elenyésző számban valósultak meg, holott a régió kiemelt prioritást élvez a magyar kormányzat számára, így kiemelten fontosak ezirányú kutatások végzése, mely segítheti a védelmi együttműködések erősítését a régióval, illetve a védelmi ipari szereplők megismerését és a stratégiák összehangolását.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Koller Boglárka, Ördögh Tibor (szerk.): Európaizáció a Nyugat-Balkánon. Dialóg Campus. Budapest, 2019.
2.	Nemanja Džuverović, Věra Stojarová: Peace and Security in the Western Balkans. A Local Perspective. Routledge. 2024.
3.	Liridona Veliu Ashiku: 'Balkanization' and the Euro-Atlantic Processes of the (Western) Balkans. Routledge. 2024.
4.	Pinar Yürür, Arda Özkan: Conflict Areas in the Balkans. Lexington Books. 2020.
5.	Sonja Stojanović Gajić, Filip Ejdus: Security Community Practices in the Western Balkans. Routledge. 2018.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2025.01.08., Dr. Ördögh Tibor

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Padányi József
	munkaköre	egyetemi tanár
	tudományos fokozata(i), habilitáció	DSc
	foglalkoztató szervezeti egység	HHK
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A civil-katonai együttműködés hadművészeti jelentősége, alkalmazásának főbb kérdései a konfliktusok kezelésében.
A doktori kutatási téma kutatási területe		Hadművészet elmélete
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		igen The importance of civil-military cooperation in the military art and the main issues of its application in the management of conflicts.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A béketámogató műveletek jellemzőit az új célok, az eltérő körülmények és az eltérő módszerek határozzák meg. Ennek egyik fontos területe az IFOR/SFOR, KFOR, AFOR, EUFOR misszióban meghatározó szerepet játszó CIMIC, azaz a civil-katonai együttműködés. Azóta is meghatározó a terület szerepe, így az oktatásban sem kerülhető meg. A doktori képzésben ennek a területnek akkor is zászlóvivőnek kell lenni, ha az alapképzésben a feladatrendszer elemei nem találhatók meg minden oktatási szinten és formában. A tartalmában folyamatosan megújuló CIMIC – támaszkodva a mindennapi tapasztalatokra – már önálló támogatási formává nőtte ki magát. Ennek megfelelően megalkotta helyét, terminológiáját, szervezeti kereteit, vezetés és végrehajtási struktúráját, szabályzatait. A NATO.ban kiemelt szerepe van, ennek megfelelően jött létre a terület Kiválósági Központja. A folyamatos fejlődés követése a szakirodalom mindenkori feldolgozásával és a kollégák tapasztalataival tartható meg.
A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A kérdést sem értem, hiszen annak indoklása, hogy a civil-katonai együttműködésnek mi a relevanciája a társadalomtudományok egyéb területeihez számomra evidencia. A kulturális antropológia, a kulturák közötti együttműködés fontossága, a műveleti terület ilyen jellegű előzetes feldolgozása, majd menet közbeni pontosítása a tudományágak közös erőfeszítése nélkül nem értelmezhető. Ide sorolható a műveletei terület társadalmi tagozódásának ismerete, a politikai, gazdasági társadalmi kapcsolatok, helyi önszerveződő erők, rendvédelmi szervek, egyházak, haderő, szokások, identitás. Módszerek: irodalomkutatás, a nemzetközi tapasztalatok értékelése, személyes interjúk a hazatért CIMIC szakértőkkel, tapasztalatszerzés, külföldi tanfolyamokon való részvétel, saját eredmények közzététele, megméretése. Mivel ezen a területen eddig tudományos igényű rendszerezés és elemzés nem történt, minden ilyen új eredménynek számít. Elsősorban vizsgálandó a folyamatban lévő missziók CIMIC tapasztalatai és azok általánosításra alkalmas következtetései. Ezek a szervezetek, módszerek és eszközök kialakítására adhatnak tudományos igényű választ, azaz itt kereshetünk új tudományos eredményeket.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	A civil–katonai együttműködés felértékelődése a békefenntartás során Bosznia-Hercegovinában, 1995–2000 között. In.: Gőcze István. Az igazságos háború elvétől az igazságos békéig. (2017) ISBN:9786155845277 145-158.
2.	The Significance of Civil-military Cooperation in Missions and Mission Preparation in Crisis Aerials. In.: Ujházi Lóránd. Budapest Report On Christian Persecution 2019. (2019) ISBN:9786155124679 15-24.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

3.	Magyar katonák a békefenntartásban: 1897-2010 In: Vermes Judit (szerk.) Főhajtás: Katonai Emlékpark Pákozd. Budapest: Zrínyi Kiadó, 2011. pp. 147-164. (ISBN:978-963-327-512-2)
4.	Tasks and Experiences of the Hungarian Defence Forces in Crisis Management. CONTEMPORARY MILITARY CHALLENGES/SODOBNI VOJASKI IZZIVI (ISSN: 1580-1993) 17: (1) pp. 29-46. (2015)
5.	Experience in the Use of Military Forces in Flood Protection ACADEMIC AND APPLIED RESEARCH IN MILITARY SCIENCE (ISSN: 1588-8789) (eISSN: 1788-0017) 12: (1) pp. 59-66. (2013)

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. november 29.

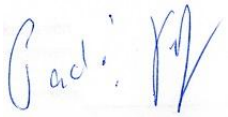

Padányi József

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Padányi József, Dr. Négyesi Lajos
	munkaköre	doktori iskola vezető (Padányi József) egyetemi docens (Négyesi Lajos)
	tudományos fokozata(i), habilitáció	DSc, Habil. (Padányi József) PhD (Négyesi Lajos)
	foglalkoztató szervezeti egység	Katonai Műszaki Doktori Iskola NKE / HHK (Padányi József) Hadtörténelmi, Filozófiai és Kultúrtörténeti Tanszék NKE / HHK
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Hadtörténelmi események rekonstruálása terepen folytatott kutatásokkal
A doktori kutatási téma kutatási területe		4. Hadtörténelem, hadművészet története kutatási terület
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A hadtörténelmi célú terepkutatás (hadirégészet) a hadtörténelem segédtudománya, mely elsősorban a történeti régészet szemléletének megfelelően, a levéltári forrásokon alapuló hadtörténeti rekonstrukciók alapján megfogalmazott kérdésekre keres választ a terepkutatás során. A hadtörténelmi forráskritika egy eszközének is tekinthetjük, azonban a célirányos kutatások során, a természettudomány eszközrendszerét alkalmazva, képes új információk, tehát új forráscsoport feltárására, azonban ezek értelmezése csak az írott források tükrében adhat tudományos értékű eredményt. Mivel az esetek többségében konkrét objektum vagy esemény nyomát keressük, az előkerülő leletanyag viszonylag pontosan datálható, az összecsapások esetében szinte órára pontosan meghatározható a tárgyak elszóródásának időpontja. A leletanyag pontos datálásával, a más lelőhelyeken előkerülő azonos tárgyak támpontot adhatnak az érintett jelenség korának meghatározásához.
A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A hadtörténelmi terepkutatások alapját a levéltári kutatások adják, melynek során a történeti rekonstrukció során egy olyan kérdéscsoport merül fel, melyre a terepen folytatott kutatások adhatnak választ. Ennek során a klasszikus régészeti módszerek mellett, a távérzékelés, geofizikai mérések, környezeti rekonstrukció, dendrokronológia, anyagvizsgálati eljárások is alkalmazhatók a releváns információk feltárása érdekében. A konfliktushelyszínek vizsgálata során kiemelt figyelmet kap az előkerülő emberi maradványok vizsgálata, ami a klasszikus antropológia módszerei mellett, a biokémia (DNS vizsgálatok) leújabb eljárásait is alkalmazza.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Padányi József; Négyesi Lajos; Bertók Gábor; Költő László; Szabó András: Zrínyi-Újvár sáncának lokalizálása, feltárása és rekonstrukciója. HADTÖRTÉNELMI KÖZLEMÉNYEK 127: 91-102. (2014)
2.	Padányi József; Fritz Beke Éva; Négyesi Lajos; Szabó András; Dénes Kálmán: Az ács-herkályi honvéd emlékmű kutatása HADTÖRTÉNELMI KÖZLEMÉNYEK 128: 1095-1104. (2015)
3.	Padányi József; Dénes Kálmán; Négyesi Lajos; Németh András; Szabó András: A csata- és hadszíntérkutatás módszertani kérdései. In: Csengeri János; Krajnc Zoltán (szerk.) A hadtudomány és a hadviselés komplexitása a XXI. században. Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) (2015) 289 p. pp. 145-173.
4.	Padányi József: A Zrínyi-Újvár területén folytatott műszeres kutatások. In: Padányi József; Bene Sándor; Fodor Pál; Hausner Gábor (szerk.) Határok fölött: Tanulmányok a költő, katona, államférfi Zrínyi Miklósról. Budapest, MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont (2017) 357-368.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

5.	Padányi József; Négyesi Lajos; Nagy László: A Zrínyi-árok azonosítása – Egy 1662-ben épített műszakizár-elem. In: Hausner Gábor; Németh András Zrínyi-Újvár: Egy 17. századi védelmi rendszer az oszmán hódoltság határán. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó (2019) 85-105.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. december 03.

Dr. Négyesi Lajos

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Pál Gábor
	munkaköre	egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD a politikatudományokban, 2013
	foglalkoztató szervezeti egység	Nemzeti Közszolgálati Egyetem Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar Kormányzástani és Közpolitikai Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A fegyver és az erőszak fogalma a hibrid hadviselés paradigmájában
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelem és társadalom kapcsolata
A kutatási témát idegen (…….) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A hadtudományi-, biztonság- és védelempolitikai, valamint a tágabb társadalomtudományi szakirodalomban a 2010-es évek második felétől kezdődően egyre komolyabb figyelem övezi a hibrid hadviselés fogalmát. A terminust Frank Hoffman 2007-es kötete vezette be a szaktudományos diskurzusba (Hoffman, 2007). Arra vonatkozóan egyelőre nincs egyetértés, hogy a kifejezés egy teljesen új stratégiai paradigma és/vagy egy teljesen újfajta hadviselés leírására szolgál, vagy csak részben új módszerek alkalmazását fedi le, esetleg semmi új nincs abban, amit körvonalazni hivatott (Somodi - Kiss, 2019). Az azonban még az egymástól erősen eltérő értelmezésekből is kiviláglik, hogy a jelenlegi konfliktusokban egyre inkább tapasztalható az információs, a politikai-diplomáciai, a gazdasági-pénzügyi eszközök stratégiai célú, összehangolt bevetése a katonai eszközök mellett - ez pedig a fegyver és az erőszak fogalmának újragondolását igényli. Az újragondolás magában foglalhatja e fogalmak jelentésének módosítását, kitágítását, korrigálását, pontosítását, valamint aktualizálását, vagyis a kor viszonyaihoz igazítását is. A fegyver és az erőszak fogalmára adott reflexió elméleti hozadékkal járhat a hadtudomány, illetve a kapcsolódó társadalomtudományok számára, de akár gyakorlati stratégiai-fejlesztési javaslatok alapjául is szolgálhat. A kutatási téma tudományos-elméleti relevanciáját tovább növeli, hogy a fegyver fogalmával kapcsolatban már eleve kevés átfogó, szintetizáló munka áll rendelkezésre (kivételként ld. pl. Földi, 2006), míg az erőszak fogalmával kapcsolatos teoretikus összefoglaló (pl. Dodd, Malesecvic) és koncepcióalkotó művek (pl. Galtung, Reemtsma) többnyire nem gyakorolnak komoly hatást a hadtudományi irodalomra. A téma kutatása tehát hiánypótló lehet.
A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A kutatási téma a hadtudomány és egyes társadalomtudományok (elsősorban a politikatudomány, másodsorban a kommunikációtudomány és a gazdaságtudomány) vizsgálati területei között képez hidat, teremt termékenynek ígérkező kapcsolatot. A vizsgálat multidiszciplináris jellegét az adja, hogy két, hadelméleti szempontból meghatározó jelentőségű fogalom, a fegyver és az erőszak újrakonceptualizálását a tágabb társadalomtudományi közegből származó teoretikus koncepciók bevonásával valósítja meg (1), hogy a hibrid hadviselés jelenségének leírásába ugyancsak bevonja a kortárs társadalomtudományok eredményeit (2), valamint, hogy a fegyver és az erőszak fogalmát a hibrid hadviselés paradigmáján belül újraértelmezve nem csupán a hadtudomány, de a tágabb társadalomtudomány számára is releváns eredményekkel kecsegtet (3). Annak a kérdésnek a részletes és elmélyült vizsgálata, hogy milyen materiális és immateriális eszközök tekinthetők a fegyvernek a 21. században, hogy milyen konkrét politikai-, gazdasági-, és információs fegyvertípusok azonosíthatók, valamint, hogy a katonai műveleteken, illetve a harctéri összecsapásokon kívül milyen más formákat ölthet a konfliktusokban az erőszak, komoly elméleti és empirikus hozadékkal járhat.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Galtung, Johan (1969): Violence, Peace, and Peace Research. *Journal of Peace Research*, Vol.6. No.3., 167-191.
2.	Malesevic, Sinisa (2010): *The Sociology of War and Violence*. Cambridge: Cambridge University Press.
3.	Dodd, James (2010): *Violence and Phenomenology*. New York: Routledge.
4.	Reemtsma, Jan Philipp (2017): *Bizalom és erőszak a modern társadalomban*. Budapest, Atlantisz.
5.	*Balogh László* Levente (2011): Állam és erőszak. *Politikatudományi Szemle*, 20 (1). pp. 119-134.
6.	Balogh László Levente (2011): *Az erőszak kritikája. Tanulmányok*. Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó.
7.	Földi Ferenc (2006): Gondolatok a fegyver szerepéről a harcban. *Hadmérnök*, I. Évfolyam 1. szám - 2006. június
8.	Hoffman, Frank (2007): *Conflict in the 21st Century: The Rise of Hybrid Wars*. Arlington, Virginia: Potomac Institute for Policy Studies.
9.	Kiss Álmos Péter (2019). A hibrid hadviselés természetrajza. *Honvédségi Szemle*, 147. évf., 4. sz.
10.	Somodi Zoltán - Kiss Álmos Péter (2019) A hibrid hadviselés fogalmának értelmezése a nemzetközi szakirodalomban. *Honvédségi Szemle*, 147. évf., 6. sz.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Dátum: 2024. 11. 20.

Pál Gábor PhD

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Pál Gábor
	munkaköre	egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD a politikatudományokban, 2013
	foglalkoztató szervezeti egység	Nemzeti Közszolgálati Egyetem Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar Kormányzástani és Közpolitikai Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Politikai erőszak: elméleti és empirikus aspektusok
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelem és társadalom kapcsolata
A kutatási témát idegen (…….) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

Az erőszak-problematika vizsgálata a huszonegyedik század elején (sokadik) reneszánszát éli a bölcsészet- és humántudományok területén, valamint számos társadalomtudományi diszciplína műhelyeiben. Sorra jelennek meg a téma fajsúlyos elméleti mondanivalót megfogalmazó és/vagy markáns koncepciót felvázoló, monografikus feldolgozásai (ld. pl. Reemtsma, 2017; Pinker, 2018; Baberowski, 2019; Ruggerio, 2019). Ez egyaránt igaz a nemzetközi, illetve a hazai, magyar nyelvű tudományos közegre. A politikával, az állammal, és a kormányzással foglalkozó diszciplínák felségterületén ugyanakkor némileg más a helyzet. A politikatudomány, a kormányzástan, illetve a közpolitika-tudomány nemzetközi közegében valamelyest kisebb, míg ugyanezen diszciplínák hazai berkeiben szinte elenyésző érdeklődés tapasztalható a téma iránt. Ennek folyományaként megfigyelhető, hogy az erőszak-kutatás jelenlegi, felfutó trendje dacára a kérdéskör több fontos aspektusa mindezidáig elég kevés figyelmet kapott, sőt, a magyar nyelvű tudományosságban lényegében feldolgozatlan maradt.

A biztonság- és védelempolitikai irodalomban természetesen nagy számban jelennek meg a hosszabb ideje slágertémának számító terrorizmussal, annak lehetséges kormányzati kezelési módozataival, a biztonságiasítás (*securitization*) diskurzusával, valamint az új típusú (pl. hibrid) hadviselési formákkal kapcsolatos tudományos közlemények. Ám érdemes hozzátenni, hogy ezek sok esetben viszonylag szűk fókuszúak, gyakorlatiasak, és/vagy kevéssé elmélet-orientáltak. Ezért a teoretikus humántudományi koncepciókhoz kevéssé kapcsolódnak, és fent említett tágabb probléma-horizonton nem nagyon fogalmaznak meg fajsúlyos megállapításokat. Érzékelhető egy másik irányvonal is, amely elsősorban Michel Foucault és Giorgio Agamben munkáira építve fogalmaz meg bölcseleti-társadalomelméleti mondanivalót. Ezen írások esetében azonban, éppen a fogalmak absztrakt, és analitikusan kiterjesztő értelmezése miatt, lényegében elvész a „politikai" erőszak politikuma, közéleti és közpolitikai fókusza, valamint a jelenség specifikumainak feltárására és empirikus leírására való képesség.

Egyszerűbben fogalmazva: a politikai erőszak kérdésköre a hazai tudományos diskurzusból vagy hiányzik, vagy túlságosan szűk empirikus vizsgálati keretben jelenik meg, vagy - ennek épp a szöges ellentéteként - túl elvont, és túl teoretikus tárgyalást kap. Az elméleti keretekre széles körűen reflektáló, azokat átfogó-szintetizáló, esetleg önálló elmélet keretet felvázoló, majd ez alapján végzett empirikus elemzéssel és releváns eredményekkel is szolgáló kutatást lényegében nem találni.

A témahirdetés célja tehát a hazai politikai erőszak-kutatás területének erősítése, valamint a vizsgálatok elmélyítése az elméleti és az empirikus irányvonalak összekapcsolásával. A téma doktori értekezés formájában való kifejtésének három legfőbb indoka a nemzetközi tudományos trendekhez való kapcsolódás (1), a hazai tudományos közegben „hiánypótlónak" ítélhető kutatás lefolytatása (2), valamint a kérdéskör vizsgálatában rejlő, kiaknázatlan elméleti-empirikus potenciál feltárása (3) lehet a doktoranduszok számára.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) ***(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)***
A kutatási téma a hadtudományi- és hadelméleti, illetve biztonság- és védelempolitikai vizsgálatokat a humántudományok, a bölcselet, a társadalomelmélet, a politikatudományok, valamint a kulturális antropológia kortárs elméleteivel és eredményeivel kapcsolja össze. A meghirdetni kívánt téma kutatásának elsődleges célkitűzése olyan mezo-szintű elméleti keret megalkotása, amely egyrészt (1) már önmagában is megfelelő heurisztikai eszközt képez a problematika tudományos értelmezése számára, másrészt (2) megfelelő támpontot kínál a konkrét kutatási kérdések megfogalmazása, a hipotézisek generálása, az empirikus kutatások konceptualizálása és lefolytatása számára. Ennek a mezo-szintű elméletnek magában kell foglalnia az alábbi konceptuális és analitikus elemeket: a politikai erőszakkal kapcsolatos főbb koncepciók és definíciók áttekintése, összevetése és értékelése; a politikai erőszak szakirodalmilag megalapozott, elméletileg beágyazott, ugyanakkor operacionalizálható meghatározása; a politikai erőszak különböző megjelenési formáinak, válfajainak, módozatainak tipizálása; a politikai erőszak tágabb társadalmi (kulturális-, gazdasági-, jogi-) összefüggéseinek és kapcsolódási módjainak meghatározása, tekintetbe véve az egyes típusok közti specifikus viszonyokat, valamint a válfajok sokasága miatt többszöröződő, komplexé, többdimenzióssá váló összefüggés-rendszert; végezetül pedig a (köz)politikával, az erőszakkal, a hadviseléssel és a konfliktusokkal kapcsolatos modellek összevetését és értékelését, illetve esetleg ezek alapján új, önálló modell, vagy modellek kidolgozását. A meghirdetni kívánt téma kutatásának másodlagos célkitűzése olyan, kisebb léptékű és ambíciójú, feltáró-tapogatózó vizsgálatok lefolytatása, amelyek egyrészt (1) tesztkutatásként kapcsolódnak a felállított elméleti kerethez, másrészt (2) esettanulmányként önmagukban is értékes empirikus eredményekkel szolgálnak a témában. A kutatás első része értelemszerűen elméleti metódusok alkalmazására épül. Bár ezek nem a valóság közvetlen, tapasztalati alapú leírását, elsődleges adatok gyűjtésén és elemzésén alapuló empirikus vizsgálatát célozzák, ettől még a megismerésre irányuló, célszerű, tudatos, meghatározott eljárási protokollt követő, és professzionális tevékenységek. S mint ilyenek, ugyancsak módszernek tekinthetőek. Ebbe a körbe sorolható a terület irodalmának értő felmérése, a művek fajsúlyának és tudományos hatásának megítélése, és az ennek megfelelő szelekció. Ugyancsak ide sorolható a feldolgozott művek megfelelő színvonalú, tudományos recepciója, és hermeneutikai rekonstrukciója. De teoretikus-tudományos módszernek tekinthető az ugyancsak alkalmazni kívánt definíció-, tipológia- és modell-alkotás is. A kutatás második része kvalitatív módszerek alkalmazására épülne. Ezek sorában a dokumentum- és tartalomelemzés, a szakértői- és adatközlői interjú, a terepmunka, valamint az ezekkel összekapcsolt esettanulmány-készítés kapná a legnagyobb hangsúlyt. Az ily módon elért elméleti és empirikus eredmények az összes felsorolt diszciplína számára relevánsak lehetnek.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Baberowski, Jörg (2019): *Az erőszak terei*. Budapest, Európa.
2.	Ruggerio, Vincenzo (2019): *Visions of Political Violence*. London, Routledge.
3.	Pinker, Steven (2018): *Az erőszak alkonya. Hogyan szelídült meg az emberiség?* Budapest, Typotex.
4.	Reemtsma, Jan Philipp (2017): *Bizalom és erőszak a modern társadalomban*. Budapest, Atlantisz.
5.	Demetriou, C. – Bosi, L., – Malthaner, S. (2014) /Eds./: *Dynamics of Political Violence*. *A Process-Oriented Perspective on Radicalization and the Escalation of Political Conflict*. Farnham, Ashgate.
6.	Chenoweth, Erica (2014 [2013]) /eds./: *Political Violence*. (Four Volume Set, SAGE Library of International Relations Series). Sage.
7.	Balogh László Levente (2011): *Az erőszak kritikája. Tanulmányok*. Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó.
8.	*Balogh László* Levente (2011): *Állam és erőszak*. *Politikatudományi Szemle*, 20 (1). pp. 119-134.
9.	Tilly, Charles (2003): *The Politics of Collective Violence*. (Cambridge Studies in Contentious Politics.) New York, Cambridge University Press.
10.	Heitmeyer, Wilhelm – Hagan, John (2003) /Eds/: *International Handbook of Violence Research*. *Vol 1*-2. Dordrecht, Boston, London: Kluwer Academic Publishers.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024. 11. 20.

Pál Gábor PhD

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Petruska Ferenc
	munkaköre	tanszékvezető, egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	Phd (hadtudomány)
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A hadijog és a honvédelmi jog szerepe a katonai vezetésben
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelem és társadalom kapcsolata
A kutatási témát idegen (angol) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		The role of law of armed conflict and defence law in military leadership

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A hadijog és a honvédelmi jog a jogtudomány és a katonai tudományok azon speciális területei közé tartoznak, amelyek az államok fegyveres erőinek működését és azok jogi kereteit vizsgálják. A téma jelentősége napjainkban különösen hangsúlyossá vált a globális biztonsági kihívások, a nemzetközi terrorizmus és a hibrid hadviselés terjedése miatt. A katonai vezetőknek nemcsak stratégiai és taktikai ismeretekkel kell rendelkezniük, hanem alapos jogi tudással is, hogy döntéseik megfeleljenek a nemzetközi és nemzeti jogi előírásoknak.

Az aktualitás mellett a téma előzményei is sokrétűek. A hadijog gyökerei az ókorig nyúlnak vissza, de a modern értelemben vett hadijog a 19. században kezdett kialakulni, különösen a Genfi Egyezmények révén. A honvédelmi jog pedig az államok belső jogrendszerében szabályozza a fegyveres erők működését, a hadkötelezettséget, a rendkívüli állapotokat és a háborús jogrendet. A kutatás célja feltárni, hogy a jogi normák hogyan hatnak a katonai vezetésre, miként befolyásolják a döntéshozatali folyamatokat, és milyen kihívásokat jelentenek a gyakorlatban.

A téma kiemelt jelentőséggel bír a tudományban, mivel hozzájárul a hadtudományok és a jogtudományok közötti interdiszciplináris párbeszédhez. A kutatás eredményei elősegíthetik a katonai vezetők jogi képzésének fejlesztését, valamint a jog és a katonai gyakorlat közötti szinergiák erősítését.

A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A hadijog és a honvédelmi jog szerepe a katonai vezetésben szorosan kapcsolódik több társadalomtudományi területhez. A jogtudomány mellett érinti a politológiát, a szociológiát, a nemzetközi kapcsolatokat és az etikát. A katonai vezetés jogi aspektusainak vizsgálata fontos a demokratikus kontroll, az emberi jogok védelme és a nemzetközi béke fenntartása szempontjából.

A politológia területén a kutatás hozzájárulhat annak megértéséhez, hogy a katonai erők miként integrálódnak a demokratikus intézményrendszerbe, hogyan valósul meg a civil kontroll, és milyen hatással vannak a katonai döntések a nemzetközi politikára.

A nemzetközi kapcsolatok terén a kutatás rámutathat arra, hogy a hadijog betartása miként erősítheti az államok közötti bizalmat és együttműködést, míg megsértése feszültségekhez és konfliktusokhoz vezethet. Az etikai dimenzió vizsgálata pedig olyan kérdésekre irányul, mint a jog és az erkölcs viszonya a háborúban, a parancsmegtagadás jogi és morális alapjai, valamint a felelősség kérdései.

A multidiszciplináris megközelítés lehetővé teszi a téma átfogó elemzését, és hozzájárul a katonai vezetés elméletének és gyakorlatának fejlesztéséhez. A kutatás eredményei hasznosak lehetnek a katonai oktatásban, a stratégiatervezésben és a jogalkotásban egyaránt.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Farkas Ádám: A védelem és biztonság-szavatolás szabályozásának alapkérdései Magyarországon. Budapest, Magyar Katonai Jogi és Hadijogi Társaság, 2022. ISBN: – 978-615-6248-05-3 (elektronikus [e-PDF])
2.	Kende Tamás, Nagy Boldizsár, Sonnevend Pál, Valki László (szerk.): Nemzetközi jog. (2., átdolgozott kiadás, Budapest, Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978 963 295 908 5 (elektronikus [e-PDF])
3.	Solis, G. D. (2016): "The Law of Armed Conflict: International Humanitarian Law in War." Cambridge University Press
4.	Balogh András József – Farkas Ádám – Kelemen Roland – Kereki Ádám – Lépné Balogh Krisztina – Patyi András – Pongrácz Alex – Raffay Bálint: A honvédelem jogának elméleti, történeti és kortárs kérdései. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2018. ISBN 978-615-5889-73-8 (nyomtatott), ISBN 978-615-5889-74-5 (elektronikus [e-PDF])
5.	Krizbai János – Hausner Gábor (szerk.): Fiatal tisztek zsebkönyve. (Hetedik, javított, átdolgozott kiadás), Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2022. Magyarország Alaptörvénye
	Petruska Ferenc (2024). Domestic Lawfare in South America. *Academic and Applied Research in Military and Public Management Science*, *23*(1), 19–34. https://doi.org/[DOI-számot ide kell beilleszteni]
	Petruska Ferenc (2022). *Lawfare a védelmi szférában*. Nemzeti Közszolgálati Egyetem Védelmi-biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Kutatóműhely.
	Petruska Ferenc (2022). Háború a jog frontján. *Katonai Jogi és Hadijog Társadalmi Szemle*, *10*(3), 109–133.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024.11.21.

Dr. Petruska Ferenc
egyetemi docens

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Petruska Ferenc
	munkaköre	tanszékvezető, egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	Phd (hadtudományok)
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Mesterséges intelligencia katonai alkalmazásának hadijogi vonatkozásai
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelmi informatika és kommunikáció elmélete
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Artificial intelligence and law of armed conflicts

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) (min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)
A mesterséges intelligencia (MI) katonai alkalmazásának jelentősége vitathatatlanul óriási, és a jövő hadviselésének alapvető elemét képezi. Az MI képes forradalmasítani a hadászatot és a stratégiát, olyan képességeket biztosítva, amelyek korábban elképzelhetetlenek voltak. Az MI alapú rendszerek képesek valós időben elemezni hatalmas adatmennyiségeket, előre jelezni az ellenség mozgását, optimalizálni a logisztikát, és automatizálni a döntéshozatali folyamatokat. Ezáltal a hadseregek gyorsabban, hatékonyabban és pontosabban reagálhatnak a fenyegetésekre, minimalizálva az emberi veszteségeket. Az MI aktualitása a technológia rohamos fejlődéséből és a globális hatalmi verseny kiéleződéséből fakad. A nagyhatalmak közötti versenyfutás az MI katonai alkalmazásában kulcsfontosságúvá vált, hiszen az MI fölénye jelentős stratégiai előnyt biztosíthat. Az MI katonai alkalmazásának előzményei a II. világháborúig nyúlnak vissza. A korai alkalmazások elsősorban a kódok feltörésére és a ballisztikai számítások elvégzésére korlátozódtak. A hidegháború idején a kutatások felgyorsultak, és az MI-t elkezdték alkalmazni a stratégiai tervezésben és a hadműveletek szimulációjában. Az elmúlt évtizedekben az MI technológia exponenciális ütemben fejlődött, ami újabb és újabb alkalmazási lehetőségeket teremtett a katonai szektorban. A drónok, az autonóm fegyverrendszerek, az MI-vezérelt kibervédelem és a kognitív hadviselés mind a modern hadviselés meghatározó elemei. Az MI katonai alkalmazásának jelentőségét tovább növeli, hogy a technológia egyre inkább elérhetővé válik a nem állami szereplők, például terroristák és lázadó csoportok számára is. Ez új kihívásokat jelent a nemzetközi biztonság szempontjából, és sürgeti a felelős MI-fejlesztés és -alkalmazás kérdéseinek megválaszolását. Az MI katonai alkalmazása tehát nem csupán technológiai, hanem társadalmi, etikai és jogi kérdéseket is felvet, amelyekkel a kutatóknak és a döntéshozóknak egyaránt foglalkozniuk kell. Az MI katonai felhasználásának jövője bizonytalan, de annyi bizonyos, hogy a technológia alapvetően fogja átalakítani a hadviselést, és meghatározó szerepet fog játszani a 21. századi biztonsági környezetben. A kutatások és fejlesztések folytatása, valamint a szabályozási és etikai keretek kidolgozása elengedhetetlen az MI felelős és biztonságos katonai alkalmazásához.
A kutatási téma kapcsolódása (relevanciája) (min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)
A mesterséges intelligencia (MI) katonai felhasználása multidiszciplináris jellegéből adódóan számos tudományterülethez kapcsolódik, és a hadtudományon belül is kiemelt helyet foglal el. Az MI integrációja a hadviselésbe új korszakot nyitott a hadtudományban, és a kutatók intenzíven vizsgálják a technológia hatását a hadászatra, a stratégiára, a logisztikára és az emberi faktorra. A hadtudomány számos ága kapcsolódik az MI katonai alkalmazásához. A hadtörténet az MI előzményeit és fejlődését vizsgálja, míg

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

a hadműveleti kutatások az MI alkalmazásának taktikai és operatív szintű hatásait elemzik. A stratégiai tanulmányok az MI szerepét vizsgálják a nagyhatalmi versenyben és a globális biztonsági környezet alakulásában. A hadászati etika az MI katonai alkalmazásának erkölcsi és etikai kérdéseivel foglalkozik, míg a hadjog az MI-vezérelt hadviselés jogi kereteit és szabályozását vizsgálja. Az MI katonai alkalmazása interdiszciplináris jellegéből adódóan számos más tudományterülettel is kapcsolatban áll. Az informatika biztosítja az MI technikai alapjait, míg a pszichológia az MI hatását vizsgálja az emberi viselkedésre és a döntéshozatalra. A szociológia az MI társadalmi hatásaival foglalkozik, míg a politológia az MI szerepét elemzi a hatalmi viszonyok alakulásában. A jogtudomány az MI szabályozásának kérdéseivel foglalkozik, míg a filozófia az MI etikai és morális vonatkozásait vizsgálja. A téma további kutatása és elemzése elengedhetetlen ahhoz, hogy megértsük az MI katonai felhasználásának hatásait, és kidolgozzuk a felelős és biztonságos alkalmazáshoz szükséges szabályozási és etikai kereteket. Az MI hadtudományban betöltött szerepe folyamatosan változik és bővül, ahogy a technológia fejlődik és újabb alkalmazási területek nyílnak meg. A kutatások és fejlesztések továbbra is intenzíven folynak, és a jövőben várhatóan még izgalmasabb és kihívásokkal teli kérdéseket vetnek fel az MI katonai alkalmazásával kapcsolatban. A hadtudomány és a kapcsolódó tudományterületek szoros együttműködése elengedhetetlen ahhoz, hogy az MI katonai felhasználása a béke és a biztonság szolgálatába álljon.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Heng, Leo. *Strategic Overview of Applying Artificial Intelligence on the Future Battlefield*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 2024, 125 s.
2.	Naek, Siregar., Desy, Churul, Aini., Rehulina, Rehulina., Agit, Yogi, Subandi., Isroni, Muhammad, Miraj, Mirza. (2024). *The Use of Artificial Intelligence in Armed Conflict under International Law*. Hasanuddin Law Review, doi: 10.20956/halrev.v10i2.5267
3.	Petruska Ferenc (2024). *Az MI a jövő háborúiban és azokon túl. Az MI a NATO digitális átalakulási stratégiájának központi tényezőjévé vált*. Ludovika.hu, Nemzeti Közszolgálati Egyetem
4.	Petruska Ferenc (2024). *Opportunities and challenges of application artificial intelligence in Hungarian military officer training* (Védelmi-biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Műhelytanulmányok 2024/19). Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Védelmi-biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Kutatóműhely
5.	Danielle, Munstedt. (2024). *International Humanitarian Law's Impact on the Development of Artificial Intelligence in Weapon Guidance Systems*. doi: 10.1515/jbbbl-2023-0006

Bp. 2024. november 21. **Dr. Petruska Ferenc**

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Rada Péter
	munkaköre	habil. egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD, habil.
	foglalkoztató szervezeti egység	Európa-tanulmányok Tanszék, ÁNTK
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Stratégiai döntéshozatal: kihívások kezelése a változó világrendben
A doktori kutatási téma kutatási területe		Stratégiai és védelmi tanulmányok
A kutatási témát idegen angol nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Strategic Decision Making: Navigating Challanges in a Changing World Order

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

Ennek a kutatási témának a relevanciája a mai nemzetközi környezetben rejlik, ahol a globális kihívások összetettsége és kiszámíthatatlansága a külpolitikai döntéshozatali folyamatok árnyalt megértését követeli meg. A változó világrend, amelyet geopolitikai átrendeződések, alakuló szövetségek és fokozódó hatalmi verseny jellemez, különösen Közép-Európában, rávilágít arra, hogy elengedhetetlen a szilárd stratégiai gondolkodás a védelem és külpolitika terén. A kutatás célja tehát, hogy áthidalja a nemzetközi kapcsolatok (IR) elméleti keretei és azon gyakorlati kihívások közötti szakadékot, amelyekkel az államok, különösen az EU és a közép-európai országok szembesülnek a stratégiai védelmi politikák kialakításában és végrehajtásában.

A kutatás központi célja a külpolitikai döntéshozatal mélyebb megértésének elősegítése a stratégiai védelmi kérdések kontextusában, az IR elméleteire alapozva. A realizmus, liberalizmus és konstruktivizmus, mint a nemzetközi kapcsolatok elméletei alapvető betekintést nyújtanak, és értékes eszközként szolgálnak a külpolitikai viselkedés elemzéséhez. Ugyanakkor ezek az elméletek önmagukban nem elegendők a mai összetett biztonsági környezetben zajló döntéshozatali dinamikák teljes megértéséhez. Az elméletre és a gyakorlati alkalmazásra egyaránt összpontosítva a kutatás átfogó megközelítést képvisel, ahol az elméleti modellek nem csupán elvont fogalmak, hanem a valós alkalmazás eszközei.

A kutatás célja egy strukturált keret biztosítása annak elemzéséhez, hogyan hozzák meg a közép-európai államok a védelmi és biztonsági kérdésekre vonatkozó döntéseiket az EU politikái és a szélesebb globális környezet hatása alatt. Közép-Európa egyedi térség, hiszen geopolitikai helyzete Nyugat-Európa és keleti hatások között helyezkedik el. Ennek következtében a közép-európai országok külpolitikai döntéseit regionális biztonsági érdekek, történelmi szövetségek, valamint olyan nagyhatalmakkal való kapcsolatok kiegyensúlyozása határozza meg, mint az Egyesült Államok, Oroszország és Kína. Ezen államok stratégiáinak megértése, különösen a védelem terén, elméleti betekintést és gyakorlati elemzést egyaránt igényel.

A kutatás nemcsak a hagyományos IR elméletek relevanciájára világít rá, hanem a külpolitikai és védelmi döntések elemzésében alkalmazott adaptív és innovatív megközelítések jelentőségére is Közép-Európában. A hallgatók kritikus elemző képességet fejleszthetnek ki a külpolitikai stratégiák vizsgálatára, olyan elméleteket alkalmazva, mint a racionális döntéshozatal, kognitív megközelítések és szervezeti folyamatok, esettanulmányokkal kiegészítve, amelyek bemutatják e modellek gyakorlati következményeit. Ez a módszertan elengedhetetlen, mert a hallgatókat arra ösztönzi, hogy túllépjenek az elméleti tudáson, és megértsék a döntéshozók gyakorlati kihívásait, ezáltal autentikus perspektívát nyújtva a külpolitika és a védelmi stratégia terén.

Továbbá a kutatás hangsúlyozza a stratégiai döntéshozatal szükségességét az EU kontextusában. Az EU mint egyedi politikai és biztonsági szereplő rétegekkel gazdagítja a közép-európai országok külpolitikai döntéseit, amelyek gyakran kénytelenek egyensúlyba hozni nemzeti érdekeiket az EU kollektív kötelezettségeivel. Ez a kutatás időszerű és releváns, különösen, mivel az EU formálja kapcsolatát a NATO-val, reagál a határain jelentkező

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

biztonsági fenyegetésekre, és kezeli a belső kohézió kihívásait. A kutatás célja, hogy a hallgatók elemző készségeit fejlessze, lehetővé téve számukra, hogy értékeljék, hogyan találkoznak vagy térnek el az EU és a nemzeti stratégiák, és ezek hogyan befolyásolják a védelmi döntéseket, elősegítve a közép-európai külpolitika átfogó megértését egy gyorsan változó globális környezetben.

Összefoglalva, ez a kutatási téma releváns és időszerű a globális biztonság alakulása és az abból fakadó stratégiai kihívások miatt, különösen Közép-Európában. Az elméleti és gyakorlati alkalmazás ötvözésével kiegyensúlyozott megközelítést kínál a külpolitikai döntések megértéséhez és értékeléséhez. A cél az, hogy fejlessze a hallgatók képességét a stratégiai gondolkodásra és a külpolitika elméleti és gyakorlati szempontú elemzésére, felkészítve őket a nemzetközi kapcsolatok és a védelempolitika valós komplexitására egy összekapcsolt világban.

A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A stratégiai döntéshozatal védelmi és külpolitikai kérdésekben témája eredendően multidiszciplináris, számos társadalomtudományi terület megközelítését ötvözve. A nemzetközi kapcsolatok (IR) szolgál alapvető diszciplínaként, olyan elméleteket nyújtva, mint a realizmus, liberalizmus és konstruktivizmus, amelyek keretet biztosítanak az állami magatartás és külpolitikai stratégiák elemzéséhez. Azonban a külpolitikai döntéshozatal összetettségének teljes megértéséhez több tudományágra is szükség van, ami gazdagítja az elemzést és átfogó megértést ad arról, hogyan és miért cselekednek az államok a nemzetközi térben.

A politikatudomány kiegészíti az IR-t azáltal, hogy vizsgálja az államokon belüli struktúrákat, folyamatokat és hatalmi dinamikákat, amelyek formálják a külpolitikai döntéseket. A politikai pszichológia betekintést nyújt az egyéni és kollektív viselkedésbe, feltárva a döntéshozók kognitív torzításait, kockázatészlelését és döntési folyamatait. A szociológia pedig szélesebb társadalmi struktúrákba helyezi ezeket a döntéseket, megvizsgálva az identitás, a kultúra és a társadalmi normák hatását a stratégiai preferenciákra és a külpolitikai irányokra, különösen olyan térségekben, mint Közép-Európa, amely sajátos történelmi és kulturális kötelékekkel rendelkezik.

Az közgazdaságtan szintén szerepet játszik, mivel a védelmi és külpolitikai döntések gyakran jelentős gazdasági megfontolásokat is tartalmaznak, amelyek befolyásolják az erőforrások elosztását, a kereskedelmi politikákat és a gazdasági biztonságot. Ezeknek a gazdasági összefüggéseknek a megértése elengedhetetlen a stratégiai döntéshozatal átfogó szemléletéhez. Emellett a történelem elengedhetetlen a jelenlegi külpolitikai és védelmi stratégiák kontextusba helyezéséhez, hiszen a történelmi kapcsolatok és konfliktusok jelentős mértékben befolyásolják a jelenkori stratégiai döntéseket, különösen a geopolitikailag érzékeny térségekben.

Végül a jog, különösen a nemzetközi jog, meghatározó szerepet játszik a kutatásban, mivel szabályozza az államok viselkedését és szövetségi kapcsolatait, befolyásolva, hogy a közép-európai államok hogyan felelnek meg az EU és a NATO előírásainak. Ez az interdiszciplináris megközelítés lehetővé teszi a jól megalapozott elemzést, elősegítve a külpolitikai döntések átfogó megértését a mai összetett, összekapcsolt világban.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Gyarmati-Szijj, D., & Rada, P. (2024). Strategic autonomy of the EU in the light of CSDP and the changing world order. *Észak-Magyarországi Stratégiai Füzetek, 21*(2), 46-59. https://doi.org/10.32976/stratfuz.2024.17
2.	Marton, P., Balogh, I., & Rada, P. (2015). *Biztonsági tanulmányok: Új fogalmi keretek, és tanulságok a visegrádi országok számára*. Budapest, Hungary: Antall József Tudásközpont.
3.	Rada, P. (2024). US-Visegrad realities in Biden's world of democracies. *Politics in Central Europe, 20*(1), 193-210. https://doi.org/10.2478/pce-2024-0008
4.	Rada, P., & Nyilas, L. (2023). Europe Whole and Free and the Global Zeitenwende. *Európai Tükör, 26*(2), 73-88. https://doi.org/10.32559/et.2023.2.5
5.	Rada, P. (2022). The Rubik's Cube of Visegrád. In Kancik-Kołtun, E. (Ed.), *30 Years of the Visegrad Group. Volume 2: Basic Project Ideas and International Reality* (pp. 1-16). Lublin, Poland: Maria Curie-Skłodowska University Press.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. november 12.

Dr. Rada Péter

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Regényi Kund Miklós
	munkaköre	egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	Ph. D.
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE NBI PNBTSZ
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Magyar titkosszolgálatok a hidegháború idején
A doktori kutatási téma kutatási területe		nemzetbiztonság
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		nem

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A titkosszolgálatok története, a szervezetek sajátos jellege miatt, mindig is nagy kihívást jelentett a kutatás számára. A témában szereplő korszak, azaz az 1945 – 1945 közötti időszak vonatkozásában a szükséges források, ha nem is teljes körűen, rendelkezésre állnak, a kutatás feltételei adottak. A téma aktualitása a korszak időbeli közelségéből, napjaink történéseire gyakorolt hatásából adódik. A hidegháború időszakának magyar titkosszolgálat-története főbb vonalaiban ugyan ismert, azonban az egyes mérvadó személyek, rövidebb életű szervezetek, esetek feldolgozása; a későbbi magyar, illetve kortárs és későbbi magyar vagy külföldi szolgálatokkal fennálló analógiák, esetleges hatások kutatása, kimutatása, azonosítása önmagában új tudományos eredménynek tekinthető, mint ahogy hosszabb-rövidebb források feltárása, ismertetése és elemzése is. Különösen kecsegtetőnek tekinthető egyes körülhatárolható szervezeti egységek, elhárítási vagy hírszerzési területek; szervezeti átalakulások és továbbélések; célszemélyek és célszervezetek vizsgálata. Jelentős előrelépés lehet az egyes titkosszolgálati tevékenységek (információszerzés, értékelés-elemzés-tájékoztatás, realizálás, stb.) azonosítása, alakulásuk bemutatása, változásuk lefolyásának rekonstrukciója, ok-okozati vonatkoztatási rendszerbe illesztése.
A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A téma történeti jellegéből adódóan mindenekelőtt a történettudománnyal, annak részterületeivel (hadtörténet, helytörténet, társadalomtörténet) illetve más tudományágak történeti-leíró részdiszciplináival (pl. jogtörténet) van kapcsolatban. A történeti beágyazottságból adódik továbbá, hogy annak valamennyi társ-, rokon- és segédtudományával kapcsolatban van, az azokra jellemző módszertanok – kellő mennyiségű forrás megléte, feltalálása esetén – jól használhatóak. A téma annak tárgyának többoldalú hivatásrendi beágyazottsága okán rokon tudományokkal - így pld. rendészettudomány, rendészettörténet – is kapcsolatban, összefüggésben van. A titkosszolgálatok történeti kutatásának a múlt mégoly fontos részterületének feltárásán és rekonstrukcióján szerencsés esetben túlmutató, különös súlyát az adja, hogy a terület sajátosságából adódóan csak a múlt vonatkozásában van lehetőség számos kérdés pozitív tényeken alapuló, tehát a tudományosság szempontjainak megfelelő kutatására, illetve az ebből adódó, a mai hallgatóság számára is releváns következtetések, általánosítható tanulságok megfogalmazására.
Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában
1.	Boda József – Regényi Kund (Szerk.): A hírszerzés története az ókortól napjainkig. Budapest, Dialóg Campus, 2019.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

2.	Dobák Imre – Regényi Kund (szerk.): Szakmatörténeti szemlvények. Budapest, NBSZ, 1914.
3.	Tabajdi Gábor – Ungváry Krisztián: Elhallgatott múlt. A pártállam és a belügy. Budapest, Corvina -1956-os Intézet, 2008.
4.	Müller Rolf: Politikai rendőrség a Rákosi-korszakban. Budapest, Jaffa, 2012.
5.	Árvai Zoltán – Gyaraki Károly: 100 éves az önálló magyar katonai felderítés, hírszerzés és elhárítás. Budapest, Zrínyi, 2019

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. november

Dr. Regényi Kund Miklós

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Regényi Kund Miklós
	munkaköre	egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	Ph. D.
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE NBI PNBTSZ
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Magyar titkosszolgálat a két világháború között (különös tekintettel a szolgálat és egyes társadalmi szervezetek kapcsolatára)
A doktori kutatási téma kutatási területe		nemzetbiztonság
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		nem

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A titkosszolgálatok története, a szervezetek sajátos jellege miatt, mindig is nagy kihívást jelentett a kutatás számára. A témában szereplő korszak vonatkozásában a szükséges források, ha nem is teljes körűen, rendelkezésre állnak, a kutatás feltételei adottak. A téma aktualitása a korszak recepciójának változó jellegéből adódik. A két világháború közötti magyar titkosszolgálat története főbb vonalaiban ugyan ismert, azonban az egyes mérvadó személyek, rövidebb életű szervezetek, esetek feldolgozása; a későbbi magyar, illetve kortárs és későbbi magyar vagy külföldi szolgálatokkal fennálló analógiák, esetleges hatások kutatása, kimutatása, azonosítása önmagában új tudományos eredménynek tekinthető, mint ahogy hosszabb-rövidebb források feltárása, ismertetése és elemzése is. Különösen fontosnak tekinthető a korszak társadalmi szervezeteivel, illetve titkos társaságaival esetlegesen meglévő kapcsolatok azonosítása, azok jellegének meghatározása; a titkosszolgálati irányítás alátámasztása, mértékének, módjának és jellegének rekonstrukciója.
A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A téma történeti jellegéből adódóan mindenekelőtt a történettudománnyal, annak részterületeivel (hadtörténet, helytörténet, társadalomtörténet) illetve más tudományágak történeti-leíró részdiszciplináival (pl. jogtörténet) van kapcsolatban. A történeti beágyazottságból adódik továbbá, hogy annak valamennyi társ-, rokon- és segédtudományával kapcsolatban van, az azokra jellemző módszertanok – kellő mennyiségű forrás megléte, feltalálása esetén – jól használhatóak. A téma annak tárgyának többoldalú hivatásrendi beágyazottsága okán rokon tudományokkal - így pld. rendészettudomány, rendészettörténet – is kapcsolatban, összefüggésben van. A titkosszolgálatok történeti kutatásának a múlt mégoly fontos részterületének feltárásán és rekonstrukcióján szerencsés esetben túlmutató, különös súlyát az adja, hogy a terület sajátosságából adódóan csak a múlt vonatkozásában van lehetőség számos kérdés pozitív tényeken alapuló, tehát a tudományosság szempontjainak megfelelő kutatására, illetve az ebből adódó, a mai hallgatóság számára is releváns következtetések, általánosítható tanulságok megfogalmazására.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Boda József – Regényi Kund (Szerk.): A hírszerzés története az ókortól napjainkig. Budapest, Dialóg Campus, 2019.
2.	Haraszti György (Szerk.): Vallomások a holtak házából. Budapest, ÁBTL – Corvina, 2007.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

3.	Kádár Gyula: A Ludovikától Sopronkőhidáig I-II. Budapest, Magvető, 1978.
4.	Lőrinc Zsuzsa (szerk.): A madridi követségtől Mauthausenig. Andorka Rudolf naplója. Budapest, Kossuth, 1978.
5.	Szakály Sándor: A 2. vkf. osztály: Tanulmányok a magyar katonai hírszerzés és elhárítás témaköréből 1918–1945. [2]. Budapest: Magyar Napló - Veritas. 2015.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. november

Dr. Regényi Kund Miklós

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Remek Éva
	munkaköre	egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	habilitált
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK Nemzetközi és Biztonsági Tanulmányok Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A közösségi (nemzetközi szervezetek) fejlesztés stratégiája és védelmi szerepe a fejlesztési segélyezésben
A doktori kutatási téma kutatási területe		Stratégiai és védelmi tanulmányok
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		nem

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A stratégiai és védelmi tanulmányok terület a szervezett emberi közösségek (államok) és a nemzetközi rendszer biztonságával foglalkozik. Bemutatja és elemzi a kihívásokat, a rájuk adható válaszokat, az állami és nemzetközi szinten eljárni képes szervezeteket és szereplőket. (Itt fő fókuszt kap a konfliktus megelőzése, a válságkezelés, a természeti katasztrófa sújtotta országok segítése.) Az alap értelmezési keret a biztonságfogalom bővülő koncepciójára támaszkodik. Eszerint a biztonság fogalma a történelmi alapot jelentő katonai dimenzión túl minden irányban bővül: a korszerű biztonságfogalom a társadalmi, a politikai, a gazdasági, a környezeti és az informatikai dimenziókat is tartalmazza.

A stratégiai és védelmi tanulmányok tárgyát a politikailag szervezett humán közösségek biztonsága határozza meg, ennélfogva ezen terület elsősorban nemzetközi jellegű. A biztonságért felelős államok ugyanis a nemzetközi közösség tagjaként tevékenykednek, s ekként küzdenek érdekeikért, illetve kezelik/hárítják el a felmerülő kihívásokat. Legfőbb újításuk a hidegháborús katonai biztonságon túllépő, a nemzetközi biztonság fogalmát új területekkel kibővítő (politikai, a gazdasági, a társadalmi és a környezeti biztonság) értelmezés.

A PhD-hallgatók számára a stratégiai-védelmi kérdésekkel foglalkozó elemzés és az idetartozó nemzetközi elméletek kutatása lehetőséget biztosít arra, hogy saját kutatási kérdéseiket globális perspektívában helyezzék el, valamint arra, hogy kritikusan vizsgálják a tudás előállításának és terjesztésének folyamatait.

A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A stratégiai, védelmi kérdésekkel foglalkozó biztonsági tanulmányok mint fiatal tudományág az általános politikatudomány része. Viszonylag új fogalom, jelentős elterjedéséről a második világháború után beszélhetünk. Hasonlóan más, új tudományágakhoz, az értelmezéséhez, illetve a tudományok rendszerében történő elhelyezéséhez az első feladat a bevett tudományterületekhez való viszonyának meghatározása. A társadalomtudományok területén belül a történelem, a hadtudomány, az állam- és jogtudomány, valamint a politikatudomány már korábban kidolgozták a maguk specifikus tudományterületi határvonalait, magukba foglalva olyan területeket és problémákat is, amely később a nemzetközi tanulmányok, majd a biztonsági tanulmányok tárgyát képezik.

A stratégiai biztonsági tanulmányok interdiszciplináris jellegű tudományterület, amelyet a nemzetközi tanulmányok, a politikatudomány, a jogtudomány, a hadtudomány, a történelemtudomány és a közgazdaságtudomány határolnak.

A nemzetközi interakciók átalakulása új dimenziókat nyit meg a társadalomtudományok számára, amely a vizsgálandó témakörben jól hasznosítható módszereket és eszközöket ad a kutatók részére. Ezek interdiszciplináris vizsgálata pedig elősegíti a stratégiai és védelmi folyamatok mélyebb feltárását, jobb megértését.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Global Europe – programming https://international-partnerships.ec.europa.eu/funding-and-technical-assistance/funding-instruments/global-europe-programming_en?prefLang=hu
2.	EC: Sub-Saharan Africa https://international-partnerships.ec.europa.eu/countries/sub-saharan-africa_en?prefLang=hu
3.	Gobal Gateway overview https://international-partnerships.ec.europa.eu/countries/sub-saharan-africa_en?prefLang=hu és https://commission.europa.eu/topics/international-partnerships/global-gateway_en
4.	Marsai Viktor, Molnár Anna, Wagner Péter szerk.: Nemzetközi biztonsági szervezetek, Budapest, Ludovika Kiadó, 2019, ISBN: 9786155945755
5.	Kiss Judit szerk.: Nemzetközi segélyezés a 21. század elején - Új irányok, új lehetőségek, Budapest, Akadémiai Kiadó, 2019, ISBN: 9789634543435

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2026. január 08.

Dr. Remek Éva

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Remek Éva
	munkaköre	egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD, habilitált
	foglalkoztató szervezeti egység	Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Stratégiaváltás a védelempolitikában: a válságok megelőzése és a hatékony válságkezelés regionális és globális szinten a nemzetközi biztonsági szervezetek védelempolitikájában
A doktori kutatási téma kutatási területe		Stratégiai és védelmi tanulmányok
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A biztonság és a biztonság védelme minden emberi közösség alapszükséglete.

Az államok a biztonságukat ötféle módon tudják megvalósítani. egyoldalúan, főleg saját katonai erővel, többoldalúan egy szövetségi rendszerhez való csatlakozással, egy- vagy többoldalúan, tömegpusztító fegyvereke birtoklásával, valamint egyedi megoldásokkal, nemzetközi szerződésekkel.

A történelem több példát mutat a biztonságot fenyegető legkülönfélébb kihívások elleni küzdelmek közé, a természeti katasztrófáktól a világháborúkig, amelyek összekapcsolódnak a biztonságosnak mondható állapot fenntartásával, megteremtésével és az azokat biztosító jogszabályok, intézmények (biztonsági szektor) fejlesztésével. A biztonsági tanulmányok tudományterület a szervezett emberi közösségek (államok) és a nemzetközi rendszer biztonság- és védelempolitikájával foglalkozik. Bemutatja és elemzi a kihívásokat, a rájuk adható válaszokat, az állami és nemzetközi szinten eljárni képes szervezeteket és szereplőket. A biztonság fogalma a történelmi alapot jelentő katonai dimenzión túl minden irányban bővült, de az utóbbi időben a biztonsági dilemma újból a katonai szektor erősödését mutatja (fegyverkezés, innováció a védelmi ipar jelentősége, forró pontok, fojtó pontok száma nő stb.).

A biztonsági tanulmányok tárgyát a politikailag szervezett humán közösségek biztonsága határozza meg, ennélfogva a biztonsági tanulmányok elsősorban nemzetközi jellegűek. A biztonságpolitikáért felelős államok ugyanis a nemzetközi közösség tagjaként tevékenykednek, s ekként küzdenek érdekeikért, illetve kezelik/hárítják el a felmerülő kihívásokat. A biztonsági tanulmányok relatíve új terület a bevett tudományos diszciplínák között (a magyar szóhasználatban inkább a biztonságpolitika honosodott meg), s legnagyobb hatású iskolái közé tartozik a Bary Buzan vezette koppenhágai iskola.

Összegezve a biztonsággal a magyar átlagpolgár két esetben szembesül: ritkábban és közvetlen környezetében annak hiányakor, a leggyakrabban pedig a tömegmédia hírei között. Mindkét eset alapvetően határozza meg azt, hogy mit gondolunk a biztonságról.

A 21. század legfőbb jellegzetessége (több mint húsz éve már), hogy a jelenleg is folyó konfliktusok sokkal dinamikusabban, hevesebben zajlanak, és sokkal összetettebbek, mint korábban, így nem könnyű magyarázatot adni a kialakulásukra, s főleg a megszüntetésükre.

A kutatási téma (hadtudományi) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A biztonsági tanulmányok mint fiatal tudományág az általános politikatudomány része. Viszonylag új fogalom, jelentős elterjedéséről a második világháború után beszélhetünk. Hasonlóan más, új tudományágakhoz, az értelmezéséhez, illetve a tudományok rendszerében történő elhelyezéséhez az első feladat a bevett tudományterületekhez való viszonyának meghatározása. A társadalomtudományok területén belül a történelem, a hadtudomány, az állam- és jogtudomány, valamint a politikatudomány már korábban kidolgozták a maguk specifikus tudományterületi határvonalait, magukba foglalva olyan területeket és

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

problémákat is, amely később a nemzetközi tanulmányok, majd a biztonsági tanulmányok tárgyát képezik. A helyzet alapvetően a világháborúval, az utána kiépülő bipoláris nemzetközi rendszerrel, illetve a posztbipoláris korszak beköszöntével változott meg, mivel ettől kezdve a tradicionális magyarázatok fogalmilag mind kevésbé bizonyultak alkalmasnak az új helyzet leírására. A tudományágak között egyre nagyobb teret kapott politológián belül külön tudományszakká vált előbb a nemzetközi tanulmányok diszciplína, majd a gyors tartalmi és terjedelmi bővülés következtében a biztonsági tanulmányok is. Eszerint a biztonsági tanulmányok interdiszciplináris jellegű tudományszak, amelyet a nemzetközi tanulmányok, a politikatudomány, a jogtudomány, a hadtudomány, a történelemtudomány és a közgazdaságtudomány határolnak.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	How Technology Has Changed Defence Strategies in the 21st Century https://www.linkedin.com/pulse/how-technology-has-changed-defence-strategies-21st-century-2rh7c/
2.	Vienna document 1990 https://www.osce.org/files/f/documents/9/e/41245.pdf
3.	Tim Marshall: A földrajz jövője. Park Könyvkiadó, Budapest (2024) 315 p. ISBN 978-963-633-060-6
4.	David Shambaugh: Ahol a nagyhatalmak találkoznak Pallas Athéné Könyvkiadó, Budapest (2021) 408 p. ISBN978-963-573-018-6
5.	Gazdag Ferenc-Remek Éva: A biztonsági tanulmányok alapjai Budapest, Dialóg Campus Kiadó (2018) 279 p. ISBN 978-615-5845-87-1

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024. november 20. Dr. Remek Éva

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Prof. Dr. Resperger István ezredes
	munkaköre	biztonságkutató központ vezető, egyetemi tanár
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD, habilitáció
	foglalkoztató szervezeti egység	MATE
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Kihívások, kockázatok és fenyegetések nemzetbiztonsági kérdései
A doktori kutatási téma kutatási területe		Nemzetbiztonság
A kutatási témát idegen (…….) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Nem

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A 21. század legfontosabb kihívásait, kockázatait és fenyegetéseit foglalja magában a téma. Ezen belül foglalkozik a demográfia, a migráció, a fegyveres küzdelem, a terrorizmus, a proliferáció, a kiber-támadások, a szervezett bűnözés, a fegyveres konfliktusok, a háborúk kiemelt kérdéseivel. Minden kutatás kiindulási alapja kell, hogy legyen a fő veszélyeztetettségek meghatározása, hogy a kutatások további fázisában megalapozott következtetések alapján, a megoldásokat, javaslatokat tudjanak megfogalmazni a fegyveres erők, a nemzetbiztonsági szolgálatok számára. A téma jelentőségét a most zajló háborúk, fegyveres konfliktusok határozzák meg. A jelenlegi aszimmetrikus és hibrid hadviselés korunk meghatározó módszerei a terrorizmus mellett. A kutatási téma megfelelő lehetőséget biztosít a hallgatónak, a téma alapos és mély tanulmányozására, meghatározó a konfliktusövezetek és válságövezetek elemzéséhez. ajánlható még a többboldalú megközelítés alkalmazása az országok értékelésénél és elemzésénél is.
A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A téma relevanciáját nagymértékben az adja hogy egy több szintű kutatásról van szó amely nagyon sok kutatási területhez nagyon sok társadalomtudományi kutatáshoz kapcsolódik. A kihívások területén elmondható hogy a demográfia a területek csökkenése a lakosság nagymérvű változása rendkívül nagy kihatással van az a megélhetésre az adott területen. A migráció kérdésében elmondható, hogy a válság övezetekből illegálisan elinduló és a célországokban megérkező migránsok nagy hatással vannak a befogadó ország biztonságára a közbiztonságra és nemzetbiztonságára is. A terrorizmus tekintetében az adott ország fenyegetettségi szintje meghatározható, C C amihez a társadalmi tudományterületen lévő összes felmérés alkalmazható. Ebbe bele érthető az is hogy a beérkező migránsok beilleszkedésre munkavállalásra nyelvi képességeinek a felmérése rendkívül fontos. A háborúk konfliktusok tekintetében megállapítható hogy az erőszak alkalmazása milyen kihatással van az adott országokra térségekre a regionális és globális biztonság tekintetében. Összességében megállapítható hogy a kutatási terület nagyon sok társadalomtudományi területhez tartozik rendkívül sok kutatási módszerét tapasztalatait használja fel,

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Resperger István: A nemzetbiztonság elmélete a közszolgálatban dolgozók részére, NKE, 2013.
2.	Resperger István: A nemzetbiztonság alapjai NKE, 2013.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

3.	Resperger István - Túri Viktória: Iszlám Állam modus operandi a harctéren, a médiában és a pszichológiában, KNBSZ, 2018.
4.	Resperger István-Somkuti Bálint-Kiss Álmos Péter: Aszimmetrikus hadviselés, Zrínyi, 2013.
5.	Resperger István: Válságkezelés és hibrid hadviselés NKE, 2016.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Dátum, Név

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Prof. Dr. Resperger István ezredes
	munkaköre	biztonságkutató központ vezető, egyetemi tanár
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD, habilitáció
	foglalkoztató szervezeti egység	MATE
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A nemzetközi és nemzeti válságok nemzetbiztonsági jellemzői, a terrorizmus az szimmetrikus és hibrid hadviselés
A doktori kutatási téma kutatási területe		Nemzetbiztonság
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Nem

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A 21. század legfontosabb válságait foglalja magában a téma. Ezen belül foglalkozik a barátság övezetek problémáival ezeken belül megpróbálja azonosítani az érték és érdek alapú konfliktusokat. A nemzetbiztonság kutatás területén minden kutatás kiindulási alapja kell, hogy legyen a fő veszélyeztetettségek meghatározása, hogy a kutatások további fázisában megalapozott következtetések alapján, a megoldásokat, javaslatokat tudjanak megfogalmazni a fegyveres erők, a nemzetbiztonsági szolgálatok számára. A téma jelentőségét a most zajló háborúk, fegyveres konfliktusok és a terrorizmus határozzák meg. A nemzetbiztonsági szolgálatok számára és a fegyveres erők számára ez az a szint amikor nemcsak információt kell biztosítani az adott kockázatról hanem már tényleges részt kell venni a válságok kezelésében utókövetésében. A jelenlegi aszimmetrikus és hibrid hadviselés korunk meghatározó módszerei a terrorizmus mellett. A kutatási téma megfelelő lehetőséget biztosít a hallgatónak, a téma alapos és mély tanulmányozására, meghatározó a konfliktusövezetek és válságövezetek elemzéséhez. ajánlható még a többoldalú megközelítés alkalmazása az országok értékelésénél és elemzésénél is.
A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A téma relevanciáját nagymértékben az adja hogy egy több szintű kutatásról van szó amely nagyon sok kutatási területhez nagyon sok társadalomtudományi kutatáshoz kapcsolódik. A a nemzeti és nemzetközi válságok területénkihívások területén elmondható hogy a kutatás alapos elvégzéséhez szükség van a történelemtudomány a katona földrajz a földrajz a társadalmi folyamatokat megítélő demográfiai változások követéséhez. A háborúk konfliktusok tekintetében megállapítható, hogy az erőszak alkalmazása milyen kihatással van az adott országokra térségekre a regionális és globális biztonság tekintetében. Külön kutatást érdemel a terrorizmust az aszimmetrikus és hibrid hadviselés szerepének megítélése, illetve módszereinek feldolgozása, ahhoz, hogy megfelelő válaszokat tudjunk adni az ilyen típusú kihívásokra kockázatokra és fenyegetésekre. Összességében megállapítható, hogy a kutatási terület nagyon sok társadalomtudományi területhez tartozik rendkívül sok kutatási módszerét tapasztalatait használja fel.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Resperger István-Somkuti Bálint-Kiss Álmos Péter: Aszimmetrikus hadviselés, Zrínyi, 2013.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

2.	Carl von Clausewitz: A háborúról Zrínyi 2013.
3.	Resperger István - Túri Viktória: Iszlám Állam modus operandi a harctéren, a médiában és a pszichológiában, KNBSZ, 2018.
4.	Resperger István: Válságkezelés és hibrid hadviselés NKE, 2016.
5.	Rácz András: Oroszország hibrid háborúja Ukrajnában, SVKK, 2015.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Dátum, Név

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Resperger Viktória Annamária
	munkaköre	tanszékvezető egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A katonai vezetés pszichológiai és a kommunikációs aspektusai
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelem és társadalom kapcsolata
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Nem

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A kutatási téma több területre is fókuszál: a katonai vezetés pszichológiai és kommunikációs aspektusaira egyaránt.

A megújuló hadseregben modern gondolkodású és jól kommunikáló vezetőkre van szükség. A kommunikáció szerepe kiemelkedő a modern vezetésben: egyrészt az új és korszerű haditechnikai eszközök érkezésével a társadalom felé egy pontos és korrekt tájékoztatást kell adni, ami lokálisan sokszor a parancsnokokra épül. A belső kommunikáció erejét sem szabad azonban alábecsülni. A korszerű vezetés esetében egy ugyanolyan fontos szál, mint a külső kommunikáció. Emellett nem szabad elhanyagolnunk, hogy a sereg megtartó ereje a belső és a külső kommunikáció fejlesztésével és összhangjával teremthető meg.

A vezetés pszichológiai aspektusai régóta ismertek és fontosak. A toborzás, kiválasztás folyamata után a munkahelyi teljesítményértékelés és motiválás kiemelt vezetői feladat. Most, amikor a Magyar Honvédség a beérkező új eszközök miatt megújul, rengeteg új munkaerőre lesz szükség. Egy jó vezető hosszú távon is képes megtartani és motiválni az embereit.

A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A kutatási téma több területen is kapcsolódik a társadalomtudományhoz: pszichológia, szociológia, pedagógia. A jelentkezők bepillantást nyerhetnek a vezetéslélektan fő kérdéseibe, a vezetővé érés folyamatába, és abba, miként válhat valaki jó vezetővé.

A munkavégzéséhez nélkülözhetetlen, hogy egy leendő vezető rendelkezzen szociálpszichológiai, vezetési, kommunikációs, konfliktuskezelési és munkapszichológiai ismeretekkel. Az is fontos, hogy egy leendő vezető rendelkezzen a megfelelő vezetői kompetenciákkal, ezért a kompetenciaalapú kiválasztás és fejlesztés elméleti és gyakorlati alkalmazásával is foglalkozunk, valamint azzal, hogyan lehet ezeket a készségeket fejleszteni. A vezetéslélektani kutatások mindig bővelkednek új kutatásokban, amelyeket napjainkban- főként a katonai toborzás és megtartás miatt- érdemes kiemelten kezelni. A meghirdetett téma célja: a vezetői kompetenciák feltárása és fejlesztése, kommunikáció hatékonysága, konfliktusok kezelése, a különböző generációk motiválási lehetőségeinek feltérképezése, a vezető-beosztott viszonyban kialakuló kapcsolatok fejlesztése, valamint a vezetői munka kihívásaira való rálátás kialakítása.

A téma iránt érdeklődők ismerkedjenek meg a különböző vezetéslélektani, munkalélektani eszközökkel, rendelkezzenek azzal a tudással, hogyan lehet hatékony és működő csapatot építeni, képesek legyenek stratégia megalkotására.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Klein Sándor: Vezetés- és szervezetpszichológia, Edge SHL Kiadó, 2009.
2.	Rudas János: Javne örökösei. Oriold és Társai Kft, Budapest, 2011.
3.	Jocko Willnik: Vezetési stratégiák és taktikák, 21. század Kiadó, 2022.
4.	John Storey, Graeme Salaman: Vezetői dilemmák. Akadémia Kiadó. Budapest. 2010.
5.	Henry Mintzberg: A menedzsment művészete, Alinea Kiadó, Budapest 2010.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024. november 19.

Dr. Resperger Viktória

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Resperger Viktória Annamária
	munkaköre	tanszékvezető egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Sport és honvédelem, a sport szerepe háborúban és békében
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelem és társadalom kapcsolata
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Nem

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A sport és honvédelem, a sport szerepe háborúban és békében kutatási téma több területre is fókuszál:

- hogyan lehet összekapcsolni a sportot és a honvédelmet,
- milyen új és korszerű mozgásformák jelennek meg, amelyek megkönnyíthetik a fizikai felmérésre történő felkészülést;
- hogyan hat az iskolai testnevelés a mai fiatalok fizikai teljesítményére;
- melyek azok a közös elemek, amelyekkel a társadalom felé a sporton keresztül népszerűsíteni lehet a Magyar Honvédséget;
- a történelem során hogyan alakult béke, valamint háborús időszakban a sport szerepe;
- a vallási különbségek, háborús időszakok hogyan befolyásolták/befolyásolták a világ sporteseményeit.

Mivel szélesebb körben szeretnénk toborozni, a Z generáció munkaerő-piaci megjelenésével bizonyos területeket modernizálni kell, hogy a motivációt a belépéskor is, valamint utána is fenn tudjuk tartani.

A téma ismerete azért is fontos, mert a katonák fizikai felkészültsége, egészségük megőrzése nehéz feladat, hiszen számtalan tényezőnek van kitéve.

A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A kutatási téma igen széles körben kapcsolódik a társadalomtudomány különböző területeihez: pszichológia, szociológia, pedagógia. Egyrészt azért, mert a sportnak mindig is fontos szerepe volt és van az emberek életében: fejleszti a testet és a szellemet, csúcsteljesítmény elérésére késztet, koncentrációt fejleszt és önuralmat ad. Pontosan olyan értékeket ad, amelyre egy katonának is szüksége van. A katonák fizikai felkészültségének fokozása és fejlesztése kiemelt területnek számít napjainkban. Rengeteg új mozgásforma jelenik meg, amelyek beépítése a kiképzésbe és a felkészítésbe megújíthatja és sokkal színesebbé teheti az eddigi felkészülési folyamatokat. Mivel szélesebb körben szeretnénk toborozni, a Z generáció munkaerő-piaci megjelenésével bizonyos területeket modernizálni kell, hogy a motivációt a belépéskor is, valamint utána is fenn tudjuk tartani. Az új mozgásformák lehetőséget adnak arra is, hogy a fizikai felkészülés célzottabb lehessen, figyelembe véve a katonai testi adottságait.

A másik fontos aspektusa a témának összefügg a mindenkori és jelenlegi háborúk kérdésével: van-e sportnak béketeremtő szerepe, háború idején milyen szerepe van a sportnak, hogyan valósul meg az esélyegyenlőség és diszkriminációmentesség biztosítása.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Harsányi László: Edzéstudomány, Dialóg Campus, 2016.
2.	Resperger Viktória-Géczi Gábor: HR és Sport, Testnevelési Egyetem, 2022.
3.	Sterbenz Tamás-Géczi Gábor: Sportmenedzsment, Testnevelési Egyetem 2016.
4.	Epic Rios: Sports Psychology For Athletes (5-IN-1 Bundle): Think Like A Champion And Train Like A Warrior, CreateSpace Independent Publishing Platform, 2017.
5.	Kovács Krisztina-Gyömbér Noémi: Sportpszichológia, HVG Kiadó, 2024.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024. november 19.

Dr. Resperger Viktória

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Solti István
	munkaköre	egyetemi adjunktus
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE Nemzetbiztonsági Intézet
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Az MI problematikája a nemzetbiztonsági célú titkos információgyűjtő és értékelő-elemző tevékenységek során
A doktori kutatási téma kutatási területe		NEMZETBIZTONSÁG KUTATÁSI TERÜLET
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A nemzetbiztonsági szolgálatok egyes funkciói és működési mechanizmusai tükrözik az érintett társadalom fejlettségi szintjét, technológiai környezetét, valamint az állami hírigény kielégítésére igénybe vehető lehetőségeit.

A titkosszolgálati tevékenységet folytató ügynökséges további meghatározó jellemzője, hogy elsődleges munkaterületük a hiteles információ, ami egyben a nemzetbiztonsági szolgálatok rendszerszintű és hatékony működésének lényeges feltétele. Az információ másik fontos kritériuma a hitelesség mellett, hogy azok a szolgálatok saját, szándékolt és irányított gyűjtései. Ehhez az egyes államok saját felügyeletük alá tartozó információs forrásokat vesznek igénybe, saját adatbázisokat hoznak létre és különleges, csak egyes titkos tevékenységet is folytató állami szervek által alkalmazható és elsődleges adatok beszerzését biztosító információgyűjtő módszerek alkalmazását teszik lehetővé. Az információ gyűjtést követő információ feldolgozó munkafázisok és eljárások egyrészt a hiteles, gyorsan hozzáférhető és feldolgozásra alkalmas adatok meglétét feltételezik.

Ezzel szemben a Mesterséges Intelligencia (MI) általános és széleskörű elterjedésével és a teljes társadalom számára való elérhetőségével olyan új információs platform és forrás került előtérbe, melynek képességei, fejlődési és tanulási irányai, az adatok rendszerezésének átláthatatlansága és sokszínűsége az adatok hitelességnek vizsgálatát teljes egészében új alapokra helyezi.

A kutatás célja annak kimutatása, hogy a nemzetbiztonsági ügynökségek hatékony és megalapozott működéshez szükséges hiteles információk megszerzésének egyes módszereiben, eszközeiben és erőiben, valamint az adatok feldolgozásában milyen szintű és irányú elmozdulásokat és intézkedéseket kíván meg az alkalmazó szervezetek részéről. A kutató megvizsgálja a nemzetbiztonsági tevékenységek egyes szakaszainak információs jellemzőit, az elhárítás és a hírszerzés nyílt és rejtett információgyűjtési módszereit, valamint a módszerek alkalmazásának információs jellemzőit, illetve az értékelő-elemző folyamatok ismert karakterjegyeit, továbbá kimutatja az ezekkel kapcsolatban elvárható szükséges intézkedéseket és iránymódosításokat, akár szervezeti, eljárási vagy jogi területeken.

A kutatás tárgya lehet az egyes nemzetbiztonsági ágak jellemzőinek és sajátosságainak a hatékony működéshez legmegfelelőbb szervezeti és eljárási rendszereinek vizsgálata, továbbá az információgyűjtő, feldolgozó, elemző és értékelő részek egyedi vizsgálata, az MI jelentette kihívásokra reflektáló eljárásmódok kidolgozása.

A témában a nemzetbiztonsági szféra tevékenységét jelentősen meghatározó közép- és hosszú távú kihívások kutathatók. A kutatás elsődleges célja az egyes kihívások kezelésében lényeges kulcspontok meghatározása, valamint megfelelő ajánlások megfogalmazása a nemzetbiztonsági közösség egésze számára.

A téma különös hangsúlyt helyez az MI használatának etikai, jogi és szakmai problémáira, az ember–gép együttműködés kérdéskörére, valamint a technológiai megbízhatóság és ellenőrizhetőség problémájára.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A kutatás indokoltságát az adja, hogy az MI-alapú rendszerek integrálása a nemzetbiztonsági struktúrákba egyaránt hordoz innovációs lehetőségeket és komoly nemzetbiztonsági, valamint jogállami kockázatokat. A téma hozzájárulhat egy új, felelősségteljes és biztonságos mesterségesintelligencia-használati paradigma kialakításához a titkosszolgálati gyakorlatban.

A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A mesterséges intelligencia (MI) alkalmazása a nemzetbiztonsági célú titkos információgyűjtésben és elemzésben olyan komplex kutatási területet alkot, amely számos társadalomtudományi diszciplína metszéspontjában helyezkedik el. A téma nem pusztán technológiai kérdés, hanem emberi, szervezeti, jogi, etikai és politikai dimenziókkal is rendelkezik, így releváns a társadalomtudományi kutatások széles spektrumában.

A téma politológiai és nemzetközi kapcsolatok tudományi összefüggésekkel bír, hiszen az MI-alapú nemzetbiztonsági rendszerek befolyásolják az állami szuverenitás, az információs hatalom és az államközi bizalmi viszonyok alakulását, illetve a hírszerzési diplomácia és a kiberbiztonsági geopolitika új eszköze lett, amely átalakítja a nemzetközi biztonsági architektúrát. A kutatás így hozzájárulhat annak megértéséhez, hogyan formálja az MI az államok közötti hatalmi dinamikákat, valamint a nemzetközi normák és jogi szabályozások alakulását.

A Jogtudományi kapcsolódások között említhetjük, a nemzetbiztonsági célú titkos tevékenységek és az MI alkalmazása olyan alapvető jogi dilemmákat vet fel, mint az adatvédelem, a magánszféra, az arányosság és szükségesség, az emberi jogi megfelelés és demokratikus kontroll problémakörei. A jogtudomány számára ez a kutatás hozzájárulhat annak vizsgálatához, hogy hogyan alkalmazható a jogállamiság és az alapjogvédelem elve egy olyan környezetben, ahol a döntések részben vagy egészben automatizált MI-rendszerekre épülnek.

A fentieken kívül meg kell említeni, hogy a téma szociológiai és szervezetelméleti kapcsolódásokkal is rendelkezik, mivel a nemzetbiztonsági szervezetekben az MI bevezetése szervezeti kultúraváltást eredményez: új kompetenciák, új döntési mechanizmusok, más típusú szakmai felelősség jelenik meg, míg szociológiai szempontból vizsgálható az ember–gép együttműködés, a technológiai bizalom, a kontroll és autonómia viszonya, valamint az intézményi adaptáció folyamata. Így a kutatás segítheti megérteni, hogyan alakul át a szakmai etika, az intézményi normarendszer, és miként reagál a társadalom a mesterséges intelligenciával támogatott megfigyelési rendszerekre.

Végül, de nem utolsó sorban megemlíthetjük a probléma multidiszciplinaris társadalmi relevanciáját. A kutatási téma társadalmi relevanciája abban áll, hogy hozzájárul a demokratikus jogállam és a nemzetbiztonság közötti egyensúly újragondolásához az MI korában és támogatja a felelős technológiahasználat társadalmi normáinak kialakítását. Továbbá elősegíti a technológiai bizalom és társadalmi ellenőrzés rendszerének fejlesztését, segít megérteni az MI által vezérelt információs környezet társadalmi hatásait (pl. megfigyelés, adatbiztonság, átláthatóság, bizalomvesztés).

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Kijelenthetjük tehát, hogy a mesterséges intelligencia nemzetbiztonsági célú alkalmazása nem pusztán technikai fejlesztés, hanem egyben társadalmi-tudományos kihívás is.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Jinghan Zeng (2022): Artificial Intelligence with Chinese Characteristics National Strategy, Security and Authoritarian Governance, Political Science and International Studies, Political Science and International Studies, https://doi.org/10.1007/978-981-19-0722-7
2.	Christopher R. Moran, Joe Burton, George Christou (2023): The US Intelligence Community, Global Security, and AI: From Secret Intelligence to Smart Spying Open Access Journal of Global Security Studies, Volume 8, Issue 2, https://doi.org/10.1093/jogss/ogad005
3.	Loch K. Johnson (ed.) (2025): The Oxford Handbook of National Security Intelligence (2nd edn), Oxford University Press, https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780197783160.001.0001
4.	Kovács Zoltán (szerk.) (2023): A Mesterséges Intelligencia és Egyéb Felforgató Technológiák Hatásainak Átfogó Vizsgálata, Budapest, Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat, ISBN 978-615-6128-18-8 [PDF]
5.	Dobák Imre, Kenedli Tamás (2023): Információszerzési tendenciák és kihívások a kibertérben rejlő lehetőségek és a mesterséges intelligencia viszonylatában, Budapest, NKE-HHK NBI Katonai Nemzetbiztonsági Tanszék, ISSN: 2786-3778

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2025. október 30.

Dr. Solti István sk.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Solti István
	munkaköre	egyetemi tanársegéd
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE Nemzetbiztonsági Intézet
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A nemzetbiztonsági szolgálatok információszerző módszereinek rendszerszintű vizsgálata, az egyes eszközrendszerek múltja, jelene és jövője
A doktori kutatási téma kutatási területe		NEMZETBIZTONSÁG KUTATÁSI TERÜLET
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A nemzetbiztonsági szolgálatok egyes funkciói és működési mechanizmusai működése jellemzően tükrözik az adott állami és társadalmi berendezkedések elvárásait, valamint a nemzetközi- és belső biztonsági környezetet.

A nemzetbiztonsági ügynökséges további meghatározó jellemzője, hogy elsődleges munka területe a hiteles információ, ami egyben a nemzetbiztonsági szolgálatok rendszerszintű és hatékony működésének lényeges feltétele. Ráadásul a nemzetbiztonsági szféra szinte kizárólag saját maga által összegyűjtött információval rendelkezik, amihez eljárási szinten az egyes államok olyan információgyűjtő módszereket is biztosítanak számukra, amik csak egyes különleges szolgálatok számára elérhető.

A kutatás célja a hatékony működéshez szükséges hiteles információk megszerzésének egyes módszereinek, eszközeinek és erőinek szisztematikus vizsgálata, így a kutató megvizsgálja az elhárítás és a hírszerzés nyílt és rejtett információgyűjtési módszereit, valamint a módszerek alkalmazásához kapcsolódó szükséges operatív tevékenységeket, valamint szervezeti és jogi feltételeket. A kutatás tárgya lehet az egyes nemzetbiztonsági ágak jellemzőinek és sajátosságainak, a hatékony működéshez legmegfelelőbb szervezeti és eljárási rendszerének vizsgálata is, aminek része lehet a kérdéskör múltbeli rendszertanának vizsgálat és a jövőbeni kihívásokra reflektáló eljárásmódok kidolgozása.

A témában a nemzetbiztonsági szféra operatív tevékenységét jelentősen meghatározó közép- és hosszú távú kihívások kutathatók. A kutatás elsődleges célja az egyes kihívások kezelésében lényeges kulcspontok meghatározása, valamint megfelelő ajánlások megfogalmazása a nemzetbiztonsági közösség egésze számára.

A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

Az nagy biztonsággal kijelenthető, hogy a nemzetbiztonságot önálló tudomány területnek nem tekinthetjük, viszont abban már nagyobb a bizonytalanság, hogy melyik tudományterülethez tartozhat. Korábban előtérbe került az a nézet, ami szerint a nemzetbiztonsági elméletek kizárólag a hadtudományhoz tartoznak, viszont ezt az elméletet a tudományágak eredményei napjainkra meghaladták.

Azt alaptételként fogadhatjuk el, hogy a nemzetbiztonsági kutatási terület létezik, amely a nemzetbiztonsággal renszerszemléleti szinten foglalkozik. Viszont, hogy a nemzetbiztonsági rendszer mely jellemzők alapján különíthetők el más állami rendszerektől, arra már számtalan megközelítést láthatunk. Az alapproblémát maga a nemzetbiztonsági elméletek tárgyának, más kifejezéssel a nemzetbiztonsági kutatási területnek a meghatározása jelenti. Kiket és milyen eredményeiket sorolhatjuk a terület teljesítménye közé? Milyen tényezők, amik erre a megfelelő választ megadhatják? Egyáltalán el kell-e nekünk élesen határolni bármitől és bárkitől, vagy már az érintettség meghatározza a hova tartozást. Illetve még egy fontos kérdés merül fel: Van önálló polgári és nem polgári, így katona nemzetbiztonság kutatási terület?

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Viszont azt szintén egyértelműen kijelenthetjük, hogy a modern információs társadalmakban, amikor az információ hatalom elve érvényesül, az információt megszerző és az információ védelmét ellátó szervezeti struktúra és eljárási módszertan az államhatalom és azon belül az államigazgatás részét képezi, így annak megismerése és rendszerszintű működésének vizsgálata a tudomány kérdései közé tartozik.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	BEJCZI Alexa: Titkos információgyűjtés vs. jogállam, PhD értekezés, -Bp.: ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, 2011. https://doktori.hu/index.php?menuid=193&lang=HU&vid=8987;
2.	BODA József: „Szigorúan titkos”? nemzetbiztonsági almanach: a felderítés és hírszerzés, valamint a titkos információgyűjtés elméleti és gyakorlati kérdései, -Bp.: Zrínyi kiadó, 2016. -ISBN 9789633276709
3.	DEPARTMENT OF ARMY: FM 2-22.3 Human Intelligence Collector Operation, -Washington D.C.: Headquaters, Department of Army, 2006.
4.	HETESY Zsolt: Titkos felderítés, PhD értekezés, -Pécs: PTE-ÁJK, 2011. https://doktori.hu/index.php?menuid=193&lang=HU&vid=8511
5.	JENSEN, Carl J. – MCELREATH, David H. – GRAVES, Melissa: Introduction to Intelligence Studies, -London: CRC Press, 2013. -ISBN 9781466500037

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. november 22.

Dr. Solti István sk.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Szabó László István
	munkaköre	tudományos főmunkatárs
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	HHK Katonai Vezetéstudományi Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A védelempolitikai kihívások, kockázatok, fenyegetések, válságok, konfliktusok társadalomtudományi kutatása
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelem és társadalom kapcsolata
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*	
A védelempolitikai szituációk, kockázatok, fenyegetések, válságok, konfliktusok társadalmi percepciója országonként és társadalmi csoportonként eltérő lehet. Több körülmény befolyásolja, hogy az objektív védelmi problémák társadalmi szinten is képesek-e releváns problémává válni. A változó biztonsági, védelempolitikai kihívások kezelése napjainkban különösképpen összefügghet a kormányzati tevékenység eredményességének megítélésével, a politikai bizalommal, legitimitással. Napjainkban a világban zajló demográfiai robbanás és ennek következményei, valamint az energiahordozók, a víz, az élelem és a természeti erőforrások szűkössége könnyen regionális fegyveres konfliktushoz vezethet. A konfliktusok alanyai általában egyaránt a nemzeti érdekekre és értékekre hivatkoznak akaratuk érvényesítése során. Mindegyik állam, illetve politikai, katonai szervezet a „jó” és az „igazság” oldalára pozícionálja magát. A különböző társadalomtudományi módszerek alkalmasak a védelmi szituációk empirikus vizsgálatára.	
A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*	
Fontos kérdés, hogy a védelmi problémákról hogyan vélekedik a társadalom. Sikerül-e az objektíve fennálló védelmi konfliktusokat a kormányzatoknak, szervezeteknek biztonságiasítani, valós problémaként megjeleníteni a társadalom előtt. A konfliktusok időbeni eltolódása, a növekvő gazdasági, pszichikai igénybevétel, hatások az esetleges áldozatok növekedése, az életkörülmények nehezebbé válása elmozdíthatják a társadalmi vélekedéseket a korábbi helyzetükből. A védelempolitikai szituációk, konfliktusok társadalmi megítélésében vizsgálható a szemben álló országok, társadalmak véleménystruktúrájának hasonlóságai és eltérései. A társadalomtudomány módszereivel modellezni lehet, mi milyen a konfliktusok percepciójának dinamikája a konfliktusban közvetlenül résztvevő országokban és a közvetlenül nem érintett országokban, társadalmakban. Össze lehet vetni, hogy az egyes korszakokban kitört fegyveres konfliktusokról, háborúkról való társadalmi vélekedések dinamikája között mekkora a hasonlóság.	
Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Gazdag Ferenc: *Biztonsági tanulmányok – Biztonságpolitika.* Zrínyi, Budapest, 2011.
2.	Wilbur J. Scott – Karin Modesto De Angelis – David R. Segal: *Military Sociology.* Routledge, New York, 2023. ISBN: 9781003282549
3.	Angelusz Róbert – Tardos Róbert – Terestyéni Tamás (szerk.): *Média, nyilvánosság, közvélemény.* Gondolat Kiadó, Budapest, 2007. ISBN: 9789639610934

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

4.	Körösényi András (szerk.): *Viharban kormányozni.* MTA TK PTI, Budapest, 2017.
5.	Giddens, Anthony: *Szociológia.* Második kiadás. Osiris Kiadó, Budapest, 2008. ISBN: 9789633899847
6.	Babbie, Erl: *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata.* Hatodik, átdolgozott kiadás. Balassi, Budapest, 2017.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024. november. 22.

Szabó László István PhD

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Szabó László István
	munkaköre	tudományos főmunkatárs
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	HHK Katonai Vezetéstudományi Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A katonai hivatás társadalmi percepciója hazai és nemzetközi viszonylatban
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelem és társadalom kapcsolata
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/<u>NEM</u>** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A 2001 szeptember 11-ét követően nemzetközi viszonylatban növekedett a hivatásos katonák feladatellátása iránti védelempolitikai és társadalmi igény. A 2008-as gazdasági válság, az arab tavasz, a migráció, a Covid-19, az orosz-ukrán háború, mint biztonsági problémák, valamint a humán biztonsági kihívások következményeinek kezelése a hivatásos katonák korábbiakhoz képest szélesebb körű feladatellátásával járnak együtt. Egyes országokban kitágul a hivatásos katonák belföldi feladatellátása. Magyarországon a rendszerváltozást követően 2015-ig a katasztrófavédelmi feladatok támogatása képezte a Magyar Honvédség nem katonai, belföldi tevékenységét. 2015-től az illegális migráció kapcsán a határvédelem, 2016-tól pedig az Európában elkövetett terrorcselekmények miatt a közterületi biztonságot erősítő járőrtevékenység jelentette a kezdetet. 2020-tól a Covid-19 következtében pedig széleskörű járványügyi feladatokat látott el a honvédség, többek között részvétel a őrzés-védelemben, kórházparancsnoki tevékenység, polgári létesítmények fertőtlenítése, a kritikus fontosságú vállatok veszélyhelyzeti gazdálkodásának segítése. Ezek a feladatok a biztonság nem katonai szektoraiban jelentkeznek. Vizsgálat tárgyát képezi, hogy a bővülő feladatok következtében hazánkban és más országokban az állami, piaci és a nonprofit szektor, szféra különböző szervezetei viszonylatában hogyan alakul a katonai hivatás társadalmi percepciója, elismertsége.
A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A katonai hívatás, valamint a honvédség, a haderő társadalmi megítélését két dimenzióban lehet longitudinálisan is vizsgálni hazai és nemzetközi viszonylatban. Az egyik a katonai hívatás elhelyezkedése a foglalkozások presztízsének hierarchikus rendjében, a másik a honvédség, a haderő pozíciója a társadalom intézményi, szervezeti bizalom struktúrájában. A foglakozások társadalmi presztízsének kutatásával a szociológia tárgyát képezi, az intézményi, szervezeti bizalommal a szociológia mellett a politikatudomány, a közigazgatás tudomány és a vezetéstudomány is foglalkozik. Az egyes foglakozások presztízsének kialakítása során a társadalom figyelembe veszi a foglalkozáshoz kapcsolódó iskolai végzettséget, jövedelmet, hatalmat, életmódot és az adott foglalkozás társadalmi és szubjektív fontosságát, hasznosságát. Az intézményi, szervezeti bizalomban a társadalmi és szubjektív hasznosság mellett a kompetencia, az érdekbeszámítás és a közösen osztott értékek fejeződnek ki. A két egyenlőtlenségi dimenzióban az aktuális pozíciót befolyásolják a biztonsági, gazdasági, politikai és értékrendszerbeli változások.
Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában

1.	Treiman, Donald J.: *Occupational prestige in comparative perspective.* Academic Press, New York, 1977.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

2.	Wilbur J. Scott – Karin Modesto De Angelis – David R. Segal: *Military Sociology.* Routledge, New York, 2023.
3.	Bradley, T. Hughes et. al.: Occupational Prestige: The Status Component of Socioeconomic Status. *Collabra: Psychology*, 10. 2024. 1.
4.	Szabó László: A foglalkozások – különösen a katonai hivatás – presztízsének szociológiai vonásairól. In: *Nemzet és Biztonság – Biztonságpolitikai Szemle,* IV. évf., 2011. 1. 58–73.
5.	Léderer Pál (szerk): *A foglalkozások presztízse*. Gondolat, Budapest, 1977.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024. november. 22.

Szabó László István PhD

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	**Dr. Szabó Sándor**
	munkaköre	adjunktus
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK, Hadászati Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A katonai kiképzési eljárásrendekben történő paradigmaváltás a XXI. századi biztonsági környezet tükrében.
A doktori kutatási téma kutatási területe		Hadművészet Elmélete Kutatási Terület
A kutatási témát idegen angol nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		The paradigm shift in the military training procedures regarding the 21st century security environment.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A XXI. század gyorsan változó biztonsági környezete alapjaiban formálja át a katonai műveletek természetét és a hozzájuk kapcsolódó kiképzési rendszereket. A globális és regionális konfliktusok új típusú fenyegetéseket hoznak felszínre, mint például az aszimmetrikus hadviselés, a hibrid fenyegetések, valamint a kibertérben zajló támadások. Ezen tényezők hatására a katonai rendszerek belső igénye a kiképzési eljárásrendek revíziója, amelynek alapját a műveleti környezet indukált kihívások jelentik. E változások hatására a katonai kiképzési eljárásrendek transzformációja is elkerülhetetlenné válik, a kapcsolódó kutatási tevékenység eredményeként olyan új modellek és metodológiák születhetnek, amelyek hatékonyabbá teszik a katonai kiképzési eljárásrendeket, racionalizálják a kapcsolódó műveletcentrikus felkészítési folyamatokat. A kutatás elsődleges célja annak feltárása, hogy milyen módon határozható meg a paradigmaváltás a katonai kiképzés kontextusában. Míg a hagyományos kiképzési rendszerek elsősorban az államok közötti háborús konfliktusokra készítettek fel, addig a XXI. század fenyegetései – mint például a terrorizmus, a hibrid hadviselés vagy a kibertámadások – új típusú kompetenciákat követelnek meg a katonáktól. A kutatás kiemelt figyelmet fordít a nemzetközi tapasztalatok feltárására, különösen az olyan országok gyakorlatára, amelyek sikeresen alkalmazkodtak a XXI. századi kihívásokhoz. Az amerikai, izraeli és skandináv katonai kiképzési modellek elemzése lehetőséget teremt az innovatív eljárásrendek azonosítására és adaptálására a hazai kiképzési környezetbe.
A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A kutatási téma erős multidiszciplináris jellege révén kapcsolódik a technológiai innovációkhoz, a pszichológiához és a biztonságpolitikához. A mesterséges intelligencia (AI), a kiterjesztett valóság (AR), valamint a virtuális valóság (VR) integrációja a katonai kiképzésbe nemcsak a technológiai fejlődést, hanem az emberi képességek hatékonyabb kihasználását is szolgálja. Ez a megközelítés túlmutat a pusztán katonai doktrínákon és új típusú kiképzés centrikus tudástranszfert épít. Az modern technológiai környezet nyújtotta innovációk, mint például a drónok, az autonóm rendszerek és a kibervédelem eszközei, alapvetően átalakítják a katonai műveleteket. A kapcsolódó kutatási tevékenység feltérképezi, hogy ezek az eszközök miként integrálhatók a kiképzési eljárásrendekbe. Emellett kiemelt hangsúlyt kap az emberi tényezők fejlesztése, beleértve a stresszkezelést, a gyors katonai döntéshozatalt és a csapatvezetési készségeket. A kutatás egyik legnagyobb erőssége a rendszerszemlélet, amely az innovatív technológiákat és a humán tényezőket egyaránt integrálja. Ez a multidiszciplináris megközelítés lehetővé teszi, hogy a katonai kiképzési rendszerek a komplex fenyegetésekre is megfelelő válaszokat adjanak. A katonai kiképzési eljárásrendek paradigmaváltása nem csupán a hadtudomány egyik fontos kutatási területe, hanem alapvető jelentőségű a biztonsági környezet értékelése szempontjából is. Az aszimmetrikus fenyegetések, a technológiai forradalom és az emberi tényezők együttesen új kihívásokat és lehetőségeket teremtenek, így a kapcsolódó kutatási háttér nemcsak elméleti, hanem gyakorlati válaszokat is kínál, elősegítve a XXI.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

század katonai és biztonsági kihívásainak hatékony kezelését a katonai kiképzési tevékenységen keresztül.	
Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Mick Ryan: War Transformed: The Future of Twenty-First-Century Great Power Competition and Conflict, Naval Institute Press, 2022
2.	Rupert Smith: The Utility of Force: The Art of War in the Modern World, Penguin, 2006
3.	Williamson Murray: Military Adaptation in War: With Fear of Change, Pickle Partners Publishing, 2015
4.	Dave Grossman, Loren W. Christensen: On Combat: The Psychology and Physiology of Deadly Conflict in War and in Peace, PPCT Research Publications, 2007
5.	Sebastian J. Bae: Forging Wargamers: A Framework for Professional Military Education, Marine Corps University Press, 2022

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. november 28.

.....

Dr. Szabó Sándor alezredes
adjunktus

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Szakács Zoltán ezredes
	munkaköre	osztályvezető főorvos
	tudományos fokozata(i), habilitáció	habilitáció
	foglalkoztató szervezeti egység	ÉPC-Honvédkórház
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A cirkadián eltérést okozó műszakrendek optimalizálása, a katonák számára könnyebben elviselhető, teljesítményüket javító lehetséges változtatások kialakítása
A doktori kutatási téma kutatási területe		Védelemgazdaságtan és logisztika
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		NEM

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

Műveleti és nem műveleti időszakokban egyaránt egyre nagyobb az igény a világ hadseregeiben az éjszakai munkavégzésre, illetve a több műszakos munkarend alkalmazására. Az emberi szervezet alvás szabályozásának sajátosságai miatt az ilyen munkabeosztások gyakran járnak együtt rossz alvásminőséggel vagy tényleges alváshiánnyal, mely veszélyezteti a katonák személyes biztonságát, a küldetés sikerét, és így áttételesen a nemzetbiztonságot. Az alváshiányos állapot az ébrenléti időszakban akaratlan mikroalvásokat, figyelmi problémákat, csökkent döntési képességet, kognitív és exekutív funkciózavarokat okoz, így anyagi és személyi sérüléssel járó balesetek következhetnek be még nem műveleti időszakokban is. A hosszan tartó relatív alváshiány miatt krónikus megbetegedések kialakulásával is számolni kell. A többműszakos munkarend sokféle formáját dolgozták már fel, ezek változatos módon terhelik meg a szervezetet. A megfelelő munkarend kiválasztása csökkenti a katonák megterhelését, rövid és hosszú távon is javítja a kognitív képességeket, a katonák munkavégzési teljesítményét, így csökkenti a katonákat érintő baleseti rizikót. A fegyveres szolgálat megfelelő szintű ellátásához olyan neuropszichológiai funkciókat követel meg, mint az állandó éberség, tartós figyelem, valamint a gyors, felelősségteljes döntéshozatal képessége, ugyanakkor gyakran zord körülményekkel, monotonitással kell megküzdeni. Emellett a több műszakos munkarend megtöri a katona cirkadián ritmusát is. A rövid távú alvásmegvonás miatt kognitív, illetve exekutív funkciózavarok következményei okozhatnak érthető módon kiemelt problémát, mint az impulzív viselkedés kontrolljának csökkenése, a felesleges kockázatvállalás, a csökkent ítélőképesség. A több műszakos munkarend káros hatásairól, az adaptáció sikerességéről, a különböző műszakbeosztások előnyeiről, hátrányairól, illetve az emberi szervezet élettani folyamataira gyakorolt hatásairól (pl. melatonin- illetve kortizol-szint) számos vizsgálat, tanulmány jelent meg, ezek életre hívását az ipar, az egészségügy, valamint a közszolgálat (pl. a tűzoltóság) a folyamatos munkavégzés iránti egyre nagyobb igénye indokolja.

A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

Katonai vonatkozású cikkek a többműszakos munkarend hatásának következményeit illetően viszont ritkán jelennek meg, pedig a 12 – 24 órás műszakrendek széles körben elterjedtek katonai szolgálat során is. A jelenleg elérhető tanulmányok nagy része a rövid távú alvásmegvonás hatásait vizsgálják, eredményeik általában a lövészeti gyakorlat során a célzás pontosságáról, a barát – ellenség megkülönböztetés képességéről adnak visszajelzést. A katonák többműszakos munkarendje a civil dolgozókéval megegyező mértékben okoz alvásmegvonást, következményes figyelmi és koncentrációs nehézséget, nappali álmosságot. A baleseti rizikó növekedésén túl azonban a katonák esetében a hibázás következménye is súlyosabb lehet. A műveleti időszakokon kívül is jelentős anyagi és emberéletben esett károk példáját az amerikai haditengerészetnél bekövetkezett, elkerülhető balesetek miatt került a figyelem előterébe. Az utóbbi időben az emberek alvásszabályozási sajátosságait figyelembe vevő, az alkalmazkodást megkönnyítő, úgynevezett cirkadián típusú műszakrendek kidolgozását végezték. Aa műszakrendek kialakításakor az ebben a helyzetben

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

alkalmazott alapelveket a Magyar Honvédségben is felhasználhatjuk a műszakrendek optimalizálása céljából.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Szakács Zoltán (2021): Alvás és katonai szolgálat SpringMed Kiadó Kft. ISBN: 978-615-6337-139
2.	Good, Cameron H; Brager, Allison J; Capaldi, Vincent F. et al (2020). Sleep in the United States Military. Neuropsychopharmacology, 45:176-191
3.	Fekedulegn, Desta; Burchfiel Cecil M; Charles, Luenda E et al. (2016). Shift Work and Sleep Quality Among Urban Police Officers. J Occup Environ Med, 58(3): e66–e71.
4.	Szakács Zoltán (2020). A többműszakos munkarend következményei a katonai szolgálat során és kezelési lehetőségeik. Hadtudomány, 30: 149-173.
5.	Arendt, Josephine (2010). Shift work: coping with the biological clock. *Occup Med*, 60(1):10–20.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024. november 20.

dr. habil Szakács Zoltán ezredes

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Szakács Zoltán ezredes
	munkaköre	osztályvezető főorvos
	tudományos fokozata(i), habilitáció	habilitáció
	foglalkoztató szervezeti egység	ÉPC-Hovédkórház
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Az alváshiány következményei és védekezési lehetőségek, az alvás irányítása a teljesítmény fenntartása érdekében a katonai szolgálat során
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelemgazdaságtan és logisztika kutatási terület
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Nem

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

Műveleti és nem műveleti időszakokban egyaránt egyre nagyobb az igény a világ hadseregeiben az éjszakai munkavégzésre, illetve a több műszakos munkarend alkalmazására. Az emberi szervezet alvás szabályozásának sajátosságai miatt az ilyen munkabeosztások gyakran járnak együtt rossz alvásminőséggel vagy tényleges alváshiánnyal, mely veszélyezteti a katonák személyes biztonságát, a küldetés sikerét, és így áttételesen a nemzetbiztonságot. Az alváshiányos állapot az ébrenléti időszakban akaratlan mikroalvásokat, figyelmi problémákat, csökkent döntési képességet, kognitív és exekutív funkciózavarokat okoz, így anyagi és személyi sérüléssel járó balesetek következhetnek be még nem műveleti időszakokban is. A hosszan tartó relatív alváshiány miatt krónikus megbetegedések kialakulásával is számolni kell. A többműszakos munkarend sokféle formáját dolgozták már fel, ezek változatos módon terhelik meg a szervezetet. A megfelelő munkarend kiválasztása csökkenti a katonák megterhelését, rövid és hosszú távon is javítja a kognitív képességeket, a katonák munkavégzési teljesítményét, így csökkenti a katonákat érintő baleseti rizikót. A fegyveres szolgálat megfelelő szintű ellátásához olyan neuropszichológiai funkciókat követel meg, mint az állandó éberség, tartós figyelem, valamint a gyors, felelősségteljes döntéshozatal képessége, ugyanakkor gyakran zord körülményekkel, monotonitással kell megküzdeni. Emellett a több műszakos munkarend megtöri a katona cirkadián ritmusát is. A rövid távú alvásmegvonás miatt kognitív, illetve exekutív funkciózavarok következményei okozhatnak érthető módon kiemelt problémát, mint az impulzív viselkedés kontrolljának csökkenése, a felesleges kockázatvállalás, a csökkent ítélőképesség. A több műszakos munkarend káros hatásairól, az adaptáció sikerességéről, a különböző műszakbeosztások előnyeiről, hátrányairól, illetve az emberi szervezet élettani folyamataira gyakorolt hatásairól (pl. melatonin- illetve kortizol-szint) számos vizsgálat, tanulmány jelent meg, ezek életre hívását az ipar, az egészségügy, valamint a közszolgálat (pl. a tűzoltóság) a folyamatos munkavégzés iránti egyre nagyobb igénye indokolja.

A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

Katonai vonatkozású cikkek a többműszakos munkarend hatásának következményeit illetően viszont ritkán jelennek meg, pedig a 12 – 24 órás műszakrendek széles körben elterjedtek katonai szolgálat során is. A jelenleg elérhető tanulmányok nagy része a rövid távú alvásmegvonás hatásait vizsgálják, eredményeik általában a lövészeti gyakorlat során a célzás pontosságáról, a barát – ellenség megkülönböztetés képességéről adnak visszajelzést. A katonák többműszakos munkarendje a civil dolgozókéval megegyező mértékben okoz alvásmegvonást, következményes figyelmi és

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

koncentrációs nehézséget, nappali álmosságot. A baleseti rizikó növekedésén túl azonban a katonák esetében a hibázás következménye is súlyosabb lehet. A műveleti időszakokon kívül is jelentős anyagi és emberéletben esett károk példáját az amerikai haditengerészetnél bekövetkezett, elkerülhető balesetek miatt került a figyelem előterébe. Az utóbbi időben az emberek alvásszabályozási sajátosságait figyelembe vevő, az alkalmazkodást megkönnyítő, úgynevezett cirkadián típusú műszakrendek kidolgozását végezték. A műszakrendek kialakításakor az ebben a helyzetben alkalmazott alapelveket a Magyar Honvédségben is felhasználhatjuk a műszakrendek optimalizálása céljából.	
Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Szakács Zoltán (2021): Alvás és katonai szolgálat SpringMed Kiadó Kft. ISBN: 978-615-6337-139
2.	Good, Cameron H; Brager, Allison J; Capaldi, Vincent F. et al (2020). Sleep in the United States Military. Neuropsychopharmacology, 45:176-191
3.	Fekedulegn, Desta; Burchfiel Cecil M; Charles, Luenda E et al. (2016). Shift Work and Sleep Quality Among Urban Police Officers. J Occup Environ Med, 58(3): e66–e71.
4.	Szakács Zoltán (2020). A többműszakos munkarend következményei a katonai szolgálat során és kezelési lehetőségeik. Hadtudomány, 30: 149-173.
5.	Arendt, Josephine (2010). Shift work: coping with the biological clock. *Occup Med*, 60(1):10–20.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024. november 20.

dr. habil Szakács Zoltán ezredes

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Szak Andrea
	munkaköre	egyetemi adjunktus
	tudományos fokozata(i), habilitáció	Ph.D.
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK Hadtörténelmi, Filozófiai és Kultúrtörténeti Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A hagyományos és a közösségi média befolyásolási technikái a 20-21. század háborúiban, háborús konfliktusaiban
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelem és társadalom kapcsolata
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/**<u>NEM</u> **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A 20-21. század társadalomkutatása nem nélkülözheti a tömegkommunikáció, a médiakultúra, a közösségi média hatásmechanizmusainak vizsgálatát a közvéleményre, a társadalom különböző szegmenseire egy-egy háborús konfliktus kapcsán. A kutatási téma alkalmat ad arra, hogy megismertesse a hallgatót a médiahatás különböző modelljeivel, a társadalmi rétegződés szerinti befogadói magatartás értelmezésével, a hatás-és befogadáselméletek elemzésével, a különböző befolyásolási technikák módszertanával. A hagyományos médiafelületek mellett természetesen kiemelt szerep jut a közösségi média egyre elterjedtebb használatának is.

A 20-21. századi helyi háborúk, háborús konfliktusok szinte elképzelhetetlenek a hagyományos, illetve a közösségi média közvetítő, tájékoztató szerepe nélkül. A közvélemény rendkívül nyitott, befogadó e témák tekintetében. A hírek, az információk folyamatos áramoltatása elvárt követelményként jelentkezik, szinte mindegyik fél részéről.

Az információk hiteles/hiteltelen közlésének elemzése, értékelése, a konfliktusok kimenetele szempontjából is rendkívül fontos, hiszen nagyban befolyásolja a közvéleményt, s a véleményformálás ilyen módon komoly befolyással lehet a politika döntéshozóira is.

A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A hadtudomány és a társadalomtudomány szervesen összekapcsolódik ebben a kutatási témában. A kommunikációtudomány és a médiatudomány a társadalomtudományok területén belül is az interdiszciplináris jelleget képviseli, hiszen több tudományterület határvonalán helyezkedik el.

A társadalmi kommunikáció alapvető színtereinek, a politika (háborús konfliktusok), média, közvélemény hármas egységének, egymásra hatásának vizsgálata szinte elengedhetetlen társadalomtudományi kutatási terület.

A média hatásmechanizmusai, befolyásolási technikái, a közösségi média különböző felületei ma már szerves részét képezik a közélet szerteágazó szegmenseinek, köztük a helyi háborúknak, háborús konfliktusoknak is.

A hadtudományon kívül a történettudomány is kapcsolódik bizonyos értelemben ehhez a kutatási témához, hiszen a háborús konfliktusok történeti hátterének ismerete nélkül nagyon nehezen értelmezhetők a jelenkor konfliktusai.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Angelusz Róbert: Kommunikáló társadalom. Gondolat, Bp., 1983. 76-129. o., 135-163. o.
2.	Béres István – Horányi Özséb: Társadalmi kommunikáció. Osiris kiadó, Bp., 245-264. o.
3.	Szecskő Tamás: A tömegkommunikáció társadalmi hatásai. Oktatáskutató Int. Bp. 1994., 7-22.o.
4.	Aronson, Eliot: A társas lény. Bp. KJK. 2000. 43-53. o., 87-135. o.
5.	Szak Andrea: Társadalmi kommunikáció, NKE egyetemi jegyzet Bp., 2012. 3-49.o.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024.11.18. Dr. Szak Andrea

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Szak Andrea
	munkaköre	egyetemi adjunktus
	tudományos fokozata(i), habilitáció	Ph.D.
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK Hadtörténelmi, Filozófiai és Kultúrtörténeti Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A multikulturális kommunikációs kihívások a katonai missziós szolgálatokban
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelem és társadalom kapcsolata
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A multikulturális környezetben történő kommunikáció elsajátításának minden eleme nagy jelentőséggel bír a különböző missziós szolgálatokban. A NATO-kompatibilitás jegyében az interperszonális kommunikáció, a multikulturális környezetben történő viselkedéskultúra ismerete elengedhetetlen a közös munka során. Mindez szervesen hozzájárul a nemzetközi szervezetekben történő munkavégzéshez, adott esetben, a helyi lakossággal történő kapcsolattartáshoz is. Az idegen környezetben történő kapcsolatteremtéshez szükség van olyan készségek elsajátítására, kialakítására, amelyek segítik, sok esetben megkönnyítik a missziós szolgálatokban a munkavégzést. A kommunikációs ismereteken túl szükség van az adott térség történeti, kultúrtörténeti ismereteire is, hiszen mindezek nagyban meghatározzák a viselkedéskultúrát, az interperszonális kommunikációt. A kurzus lehetőséget nyújt a már megszerzett személyes tapasztalatok feldolgozására, értékelésére, elemzésére is.
A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A hadtudomány és a társadalomtudomány szervesen összekapcsolódik ebben a kutatási témában. A kommunikációtudomány a társadalomtudományok területén belül is az interdiszciplináris jelleget képviseli, hiszen több tudományterület határvonalán helyezkedik el. A missziós szolgálatok esetében a multikulturalitásnak kiemelkedő szerepe van, ami magában foglalja a történeti, kulturális, vallási sokszínűséget és az ezzel kapcsolatos ismeretanyagot is. A katonai szerepvállalás egy egészen specifikus jelleget is ölt, ami megjelenik a kommunikációs térben is. A hadtudományon kívül a történettudomány is kapcsolódik bizonyos értelemben ehhez a kutatási témához, hiszen egy adott térség történeti hátterének ismerete nélkül nagyon nehezen értelmezhetők a jelenkor összefüggései, katonai konfliktusai.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Fleischmidt Margit: Multikulturalizmus. Osiris Kiadó, Bp., 1997.
2.	Falkné Dr. Bánó Klára: Kultúraközi kommunikáció. Püski Kiadó, Bp.,2001.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

3.	Dr. Sille István: Illem, etikett, protokoll. Akadémiai Kiadó, Bp., 2015.
4.	Görög Ibolya: Viselkedéskultúra. Libri Könyvkiadó, Bp., 2008.
5.	Kommunikációkultúra (Szerk.: Vincze Lajos) Bp., ZMNE, 2004.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024.11.19. Dr. Szak Andrea

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Szászi Gábor Sándor
	munkaköre	szakfőreferens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	Rektori Tanácsadó Iroda
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A Katonai Mobilitás jövője, szerepének vizsgálata a NATO-EU együttműködés tükrében, kiemelve a tranzitországok feladatait, felelősségét és az előrelépés lehetőségeit
A doktori kutatási téma kutatási területe		Védelemgazdaságtan és logisztika
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		NEM

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A nemzetközi biztonsági környezet jelentős változásokon ment át az elmúlt évtizedekben. A statikusságot dinamizmus váltotta fel, a globalizáció eredményeként a kihívások napjainkban könnyen fenyegetéssé eszkalálódhatnak, melyeket immár lehetetlen elszigetelt eseményként kezelni. A katonai mozgásszabadság, az erők könnyebb telepíthetősége, a határátlépés egyszerűsítése, azaz a katonai mobilitás kulcsfontosságú képességgé vált. A mobilitási képesség fejlesztése az Európai Unió és a NATO közös célja, együttműködésük kiemelt területe, emellett pedig elengedhetetlen a hiteles kollektív védelmi és elrettentési, valamint reagáló képességek fenntartásában. A katonai mobilitás javítását célzó kezdeményezések hiányossága ugyanakkor, hogy nem differenciálnak küldő, tranzit és fogadó országok között. Ezen ellentmondás elemzése a kutatási téma egyik kiemelt eleme kell, hogy legyen, feltárva az Európai Unió közlekedési rendszerfejlesztési folyamatainak és a NATO mobilitási követelményeinek kapcsolatrendszerét, azok összehangolási lehetőségeit a hatékony katonai mobilitási képesség komplex fejlesztési irányainak meghatározása érdekében.
A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A kutatási téma a társadalomtudományok tudományterületen belül a hadtudományok tudományágba sorolható, de átfedések is felelhetők a katonai műszaki és a közlekedéstudományi szakterülettel. Ezek azonban inkább erősítik a hadtudományi alapú kutatási célok megvalósítását, mintsem idegen tudományterületként jelennének meg a témakör vizsgálata során. A katonai mobilitási igények magas színvonalú teljesítése nem nélkülözheti a témakörhöz kapcsolódó földrajtudományok, geopolitikai elemzések, a megvalósítás alapfeltételét jelentő közlekedési rendszerelemzések végrehajtását, hiszen csak ezek együttes vizsgálata, az azok alapján levont következtetések adhatnak előremutató válaszokat a felmerülő problémákra. A nemzetközi mobilitási képesség, különös tekintettel a NATO és az Európai Unió által is elvárt katonai mobilitási igényekre, egyértelműen interdiszciplináris megközelítést igényel.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	NATO Support and Procurement Agency Operational Logistics Support Partnership, „Feasibility Study for the establishment of Multinational Rail Transport Services”. Brussels, Belgium, 2020.
2.	Venekei, József – Szajkó, Gyula: Magyarország lehetséges szerepe a NATO RSOM-műveleteiben, Hadtudományi Szemle, 13 : 4 pp. 23-40. , 18 p. (2020).
3.	Gulyás György: A Befogadó Nemzeti Támogatás új kihívásai a NATO 2022 Stratégiai Koncepció tükrében DOI 10.17047/Hadtud.2024.34.E.53
4.	Nyitrai Mihály: NATO műveleti logisztikai támogatás hidegháború utáni paradigmaváltása PhD értekezés, NKE Hadtudományi Doktori Iskola (2022)

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

5.	A védelemmel és biztonsággal kapcsolatos állandó strukturált együttműködés (PESCO) Forrás: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=LEGISSUM:4335528
6.	Nyitrai, István ; Szászi, Gábor: Csapatmozgások engedélyezésének és végrehajtásának sajátosságai a magyar honvédségben KATONAI LOGISZTIKA 2016: különszám pp. 410-423. , 14 p. (2016)
7.	KÖZÖS JELENTÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK a katonai mobilitásról szóló cselekvési terv 2.0 2022. november és 2023. október közötti végrehajtásáról. Brüsszel, 2023.11.13. Forrás: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52023JC0037
8.	AJP-3.13. Allied Joint Doctrine for the Deployment and Redeployment of Forces
9.	ATP-3.13.1 RECEPTION, STAGING AND ONWARD MOVEMENT (RSOM) PROCEDURES Edition A Version 1 JUNE 2014
10.	AJP-4.4 Allied Joint Doctrine for Movement, Edition C, Version 1, dated September 2022,

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2025. január 06.

Dr. Szászi Gábor ezredes

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Szászi Gábor Sándor
	munkaköre	szakfőreferens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	Rektori Tanácsadó Iroda
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Közlekedési infrastruktúra-fejlesztés stratégiai kérdései a létfontosságú rendszerek és létesítmények komplex rendszerében
A doktori kutatási téma kutatási területe		Védelemgazdaságtan és logisztika
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		NEM

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A létfontosságú közlekedési rendszerelemek felkészítésének problémaköre, különös tekintettel a védelmi követelmények érvényesíthetőségére, napjainkban még mindig kiemelt feladat a védelmi felkészítés rendszerében. Az eddig elvégzett kutatások eredményei alapján indokoltnak tartom azon témakörök további tudományos igényű kutatását, melyek napjainkban is kiemelt hatással vannak a közlekedési infrastruktúra fejlesztési folyamataira mind honi, mind összeurópai környezetben. További aktualitását adja a témakör kutatásának, hogy a létfontosságú rendszerek és létesítmények vonatkozásában mind jogi, mind szervezeti és módszertani téren hiátusok vannak még napjainkban is, így a még nem kidolgozott területek kutatása továbbra is indokolt. A kutatási tevékenység eredményeként a létfontosságú közlekedési rendszerelemek konkrét kijelölését támogató módszertan kidolgozása valósulhat meg, amely segítségével az illetékes hivatalok, szakmai szervezetek munkája könnyebbé válhat, illetve a jelenleg még hiányzó kijelölési folyamat felgyorsulhat, megteremtve annak tudományos igényű szakmai, jogi és módszertani alapjait.
A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A kutatási téma multidiszciplináris jellegű, hisz a védelmi és biztonsági igazgatás a közigazgatás részét képező feladat és szervezetrendszer, amely a Kormány irányítása mellett a hazánkat és annak lakosságát veszélyeztető fenyegetésekkel és támadásokkal szemben létrehozott állami szervek tervező, végrehajtó és rendelkező tevékenysége. A hadtudomány tudományágban a védelemgazdaságtan és logisztika kutatási területen meghirdetett kutatási témának számos tudományághoz, így a természettudományokhoz, a többi társadalomtudományhoz, az állam és jogtudományokhoz, a műszaki tudományokhoz is van kapcsolata a védelmi felkészítési feladatok megoldásában közreműködő ágazatok és szervezetek státusza, tevékenysége miatt. A korunkat jellemző aszimmetrikus, illetve hibrid hadviselés során egy adott terület feletti uralom indikátora jellemzően a létfontosságú infrastruktúrák feletti ellenőrzés gyakorlása. Ebből adódóan e modern hadviselési módszer egyik kiemelt célja a létfontosságú infrastruktúrák koncentrált támadása, tehát a jövőbeli fegyveres konfliktusok során fel kell készülni ezek fokozott védelmére, illetve törekedni kell a támadásokkal szembeni ellenálló képességük növelésére. A védelem legeredményesebben a létfontosságú infrastruktúrákat üzemeltetők, illetve az állami szervek széles körű és folyamatos együttműködésében valósítható meg, amelynek szervezeti kereteit a védelmi igazgatás rendszere adja. A kutatási tevékenység eredményeként tudományos módszereken alapuló javaslatok fogalmazhatók meg a létfontosságú közlekedési rendszerelemek kijelölésének, felkészítésének és védelmének kidolgozására, fejlesztésére. Módszertani eljárások kidolgozása is célja lehet a kutatásoknak a közlekedési rendszerek felkészítésében érintett védelmi és biztonsági szervezetek nemzeti ellenálló képesség fejlesztésében való részvételére.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Horváth A. - Bányász P. – Orbók Á.(szerk.): Fejezetek a létfontosságú közlekedési rendszerelemek védelmének aktuális kérdéseiről. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 2014., p.152., ISBN: 978-615-5305-30-6

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

2.	Horváth A. (szerk.): Fejezetek a kritikus infrastruktúra védelméből I-II. Magyar Hadtudományi Társaság, Budapest, 2013., p.487., ISBN: 978-963-08-6923-2
3.	Horváth L Attila A terrorizmus csapdájában, Budapest: Zrínyi Kiadó, 2014. 278 p. (ISBN 978-963-327-600-6)
4.	Lévai Zsolt – Albert Gábor: Vasútfejlesztés és kritikus infrastruktúra védelem; In: Hamarné Szabó Mária (szerk.): Közlekedésfejlesztés Magyarországon 2021, Budapesti és Pest Megyei Mérnöki Kamara, Budapest, 2021, pp. 85-94.
5.	Szászi Gábor – Lévai Zsolt: A védelmi felkészítés követelményeinek érvényesülése a Budapesti Vasúti Agglomerációs Stratégia által javasolt új hálózati elemek esetében; Közlekedéstudományi Szemle, 72:4, 2022, pp. 29-45. DOI: 10.24228/KTSZ.2022.4.3

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2025. január 06.

Dr. Szászi Gábor ezredes

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Benkő Tibor
	munkaköre	egyetemi magántanár
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE, HHK
Témahirdető	**neve**	Prof. Dr. Szente-Varga Mónika
	munkaköre	egyetemi tanár, dékánhelyettes
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD, habilitáció
	foglalkoztató szervezeti egység	Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Politika, kommunikáció, hadsereg a 20-21. században
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelem és társadalom kapcsolata
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem		NEM

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A kutatási téma középpontjában a politika és a hadsereg kapcsolatai állnak. Mindezeket történelmi perspektívában, elsősorban a 20. és részben a 21. században vizsgálja mind Magyarországon, mind a világ más államaiban. Lehetőséget nyújt a nemzeti identitás, a politikai ideológiák és a nemzetközi konstellációk hatásainak elemzésére a politikai elit és a hadsereg viszonyrendszere tekintetében. Kiterjed a politikai vezetők kommunikációs stratégiájának vizsgálatára, különös tekintettel a válsághelyzetekre. Milyen lépéseket tett a politika, hogyan próbált megoldást találni, illetve hogyan használta fel ezeket a fejleményeket saját céljaira? Hogy jelenik meg a hadsereg és a háborús retorika a vonatkozó kommunikációban? Hogyan alakította a hadsereg társadalmi megítélését és presztízsét a politikai propaganda és a közgondolkodás a 20. és 21. század során?

A téma jelentőségét adja, hogy segít jobban megérteni a katonai és politikai szerepek átalakulását a bipoláris rivalizálás és a dekolonizációs folyamatok során, majd a hidegháborút követő időszakban; a narratívák és propaganda fontosságát, és új megvilágításból kerülhetnek elemzésre a 20. és 21. század jelentős vezetői. Mindez pedig hozzájárulhat a demokratikus intézmények és feltételrendszer működésének mélyebb megértéséhez.

A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A kutatási téma interdiszciplináris jellegű, kapcsolódhat és hidat képezhet olyan tudományterületek között, mint a hadtörténelem, szociológia, politikatudomány, nemzetközi kapcsolatok elmélete, kommunikáció, biztonsági tanulmányok, és meríthet ezek módszertanából. Mindez lehetővé teszi, hogy a történelmi, politikai, társadalmi és katonai jelenségek komplex módon kerüljenek elemzésre, továbbá a közöttük dinamikusan változó kapcsolatrendszer mintázatai is kivehetők legyenek. A meghirdetett téma időben a 20-21. századot fedi le, különös tekintettel a hidegháborús időszakra. Térben nyitott, kiterjed magyar és nemzetközi kérdésekre, lehetőséget biztosítva összehasonlító elemzések készítésére, továbbá a kutatások lokális, globális és glokális nézőpontból történő kivitelezésére. Bár a téma történeti jellegű, aktuális relevanciával bír, hiszen a vonatkozó kutatások hozzájárulhatnak a demokratikus politikai kultúra jobb megértéséhez és megerősítéséhez. Összességében, a kutatási téma szorosan kötődik mind a társadalomtudományokhoz, mind a bölcsészettudományokhoz.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

1.	Benkő Tibor: A Magyar Honvédség jelene és jövője. HADTUDOMÁNY 29: 1-2 pp. 149-155. (2019)
2.	Benkő Tibor: Változás és állandóság. SEREG SZEMLE: A MAGYAR HONVÉDSÉG ÖSSZHADERŐNEMI PARANCSNOKSÁG FOLYÓIRATA 7: 1 pp. 13-20 (2009)
3.	Burke, Kenneth: The War of Words. USA, University of California Press, 2018.
4.	Körösényi András szerk.: Viharban kormányozni, Politikai vezetők válsághelyzetekben. Budapest, MTATKPTI, 2017.
5.	Medhurst, Martin: Cold War Rhetoric: Strategy, Methodology and Ideology. USA, Michigan State University, 1997.
6.	Szakály Sándor: Hadsereg, politika, társadalom. Budapest, Lánchíd Kiadó, 1991.
7.	Szente-Varga Mónika: Viták Spanyolország NATO-tagságáról. COMITATUS 28: 227 pp. 58-62. (2018)
8.	Szente-Varga Mónika: Konfliktus és biztonság Közép-Amerikában. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó (2023), 143 p.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2026.01.18.

Dr. Benkő Tibor

Prof. Dr. Szente-Varga Mónika

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Szente-Varga Mónika
	munkaköre	mb. oktatási dékánhelyettes
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD, habilitáció
	foglalkoztató szervezeti egység	HHK, Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		1848/49-es emigráció Latin-Amerikában
A doktori kutatási téma kutatási területe		4. Hadtörténelem, hadművészet története kutatási terület
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Exiles of the 1848/49 Hungarian War of Independence in Latin America

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

Az Amerikai Egyesült Államokba érkezett és ott letelepült 1848/49-es magyarok története részletesen kutatott területnek számít, ellentétben azokkal az emigránsokkal, akik Latin-Amerikába kerültek. Mindez annak ellenére, hogy a vonatkozó tudományos kutatások már a rendszerváltás előtt megkezdődtek, elsősorban Anderle Ádám révén, aki például A 48-as magyar emigráció és Narciso López 1851-es kubai expedíciója címmel írt tanulmányt a Századokba. A rendszerváltás után számos tanulmány született spanyol, angol és magyar nyelven, többek között Jancsó Katalin, Kökény Andrea, Szente-Varga Mónika, Venkovits Balázs tollából, de a téma még mindig alulkutatott és az átfogó tanulmánykötetek helyett jellemzők az egy-egy személyiségre fókuszáló alapkutatások (például: Czetz János, Csala István, László Károly, Rosti Pál, Schlesinger Lajos, Xántus János). Az elérhető anyagok bővülése - például a 19. századi újságok és levéltári dokumentumok digitalizálása révén -, és a fejlődő kommunikációs technológiák lehetőséget biztosítanak új kutatások indítására, a régiek mélyítésére, és egyúttal a szintetizálásra.

Jelenleg még nagy az aránytalanság azzal kapcsolatban, hogy mennyi elemzés látott napvilágot Habsburg Miksa mexikói császár magyar önkénteseivel kapcsolatban és milyen keveset lehet tudni a Latin-Amerikában letelepedett magyar 48/49-es emigránsokról, pedig volt olyan időszak, elsősorban az 1860-as évek, amikor mindkét csoport tagjai a régióban éltek, sőt még olyanok is akadnak közöttük, akik ekkor Mexikóban ellentétes oldalon harcoltak.

A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A Kossuth-emigráció latin-amerikai vonatkozásainak, a régióba utazó és/vagy ott letelepült 48/49-es emigránsok társadalmi, gazdasági beilleszkedésének, az egymás közötti és Magyarországgal fenntartott kapcsolati hálónak a vizsgálata jól illeszkedik a nemzetközi migrációs és diaszpóra kutatásokhoz, hozzájárulhat a régióban zajló történeti elemzésekhez, új adatokkal és aspektusokkal egészítheti ki a magyar történeti kutatásokat.

Az 1860-as évek voltak az első időszak Magyarországon, amikor Latin-Amerikával kapcsolatban már nem feltétlenül külföldi utazók beszámolóinak fordításai alapján tájékozódhatott az olvasóközönség. Ekkor kezdtek megjelenni olyan írások (elsősorban újságcikkek, kis részben könyvek), amelyek magyar szerzők tollából születtek magyar nyelven, magyar publikumnak. A régióval kapcsolatos információknak nemcsak a mennyisége, a minősége is nőtt. A szerzők főleg Habsburg Miksa önkéntesei és 48/49-es emigránsok voltak. Az útleírások, naplók, visszaemlékezések elemzése kiegészítő adatokkal szolgálhat és új megvilágításban mutathatja be a 19.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

századi Latin-Amerika egyes térségeit és ezek társadalmi, gazdasági és politikai viszonyait, továbbá segíthet a latin-amerikai és európai kapcsolatok mélyebb megértésében. Szorosan kapcsolódik ezáltal a kapcsolattörténeti (interconnected history) kutatásokhoz, továbbá a globális történetíráshoz.	
Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Jancsó, Katalin (2018): Egy magyar katona Peruban: Kossuth Károly és leszármazottai, *Világtörténet* 8 (40) : 1 pp. 79-94.
2.	Prutsch, Ursula; Bertonha, Joao Fabio; Szente-Varga, Mónika, szerk. (2017): *Aventureros, utopistas, emigrantes: Del Imperio Habsburgo a las Américas*. Iberoamericana Editorial Vervuert S.L. Madrid - Frankfurt am Main.
3.	Szente-Varga Mónika (2019): General Zakany in the Americas, *Orpheus Noster* 11 : 1, 34-45.
4.	Szente-Varga Mónika (2016): From Hungarian Major to Central American Entrepreneur? The Life of Louis Schlesinger in Exile, *Focus*, 75-85.
5.	Szente-Varga Mónika (2020): Desde una visión húngara: Los escritos de Károly László sobre México, 1857-1865, *Tzintzun-Revista de Estudios Históricos* 72 : 2, 9-43. /Q4/
6.	Szente-Varga, Mónika (2017): Apariencias y realidad. ¿Impostores o científicos? Dos personajes centro-europeos en las Américas. In: Opatrný, Josef (szerk.) *Las relaciones entre Europa Central y América Latina. Contextos históricos*. Karolinum, Prága, 41-50.
7.	Szente-Varga Mónika (2009): Las Antillas desde el punto de vista de un revolucionario - la misión del conde Samuel Wass. In: Opatrný, Josef (szerk.) *El Caribe hispano de los siglos XIX y XX. Viajeros y testimonios*, Karolinum, Prága, 169-175.
8.	Torbágyi Péter (2004): *Magyarok Latin-Amerikában*. A Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága, Budapest.
9.	Venkovits Balázs (2018): *„Mi otthon félre vagyunk vezetve”. Magyar utazók és kivándorlók Mexikóban a 19. század második felében.* Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen. 1-193.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024. 12. 08.

Szente-Varga Mónika

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Szente-Varga Mónika
	munkaköre	dékánhelyettes, egyetemi tanár
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD, habilitáció
	foglalkoztató szervezeti egység	Nemzetközi Biztonsági Tanulmányok Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A hidegháború és Latin-Amerika
A doktori kutatási téma kutatási területe		Hadtörténelem
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		IGEN The Cold War and Latin America

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A hidegháború hagyományos történetírása az Egyesült Államokra, a Szovjetunióra, viszonyrendszerük tanulmányozására összpontosított, és a két blokk elszigeteltségét hangsúlyozta. Az utóbbi időben újabb kutatási tendenciák figyelhetők meg: egyrészt növekszik az érdeklődés a két szuperhatalmon kívüli más szereplők (a 'kis országok', középhatalmak, szervezetek, régiók stb.) iránt, másrészt a megosztottság és elszigeteltség képe is egyre összetettebbé válik. A 20. század második fele a dekolonizáció időszaka is, amikor számos új állam jelenik meg a világtérképen Afrikában, Ázsiában, a hatvanas évektől a Karib-térségben: ők lesznek az ún. harmadik világ. A kifejezés idővel Latin-Amerika 19. században függetlenedett országait is lefedi, mivel hasonló strukturális kihívásokkal küzdöttek. Míg az államok közötti konfliktusok nem voltak jellemzőek a latin-amerikai országok között, a hidegháború idején gyakran fordultak elő államokon belüli fegyveres összecsapások (például polgárháborúk), amelyek ugyan helyi problémákban gyökereztek, időtartamukat viszont meghosszabbították a bipoláris szembenállás révén rendelkezésre álló erőforrások. Ezen konfliktusok tanulmányozása kiemelten fontos, mivel segíthetnek jobban megérteni a hidegháborús nemzetközi rendszer működését, továbbá, mert a régió különleges szereppel bírt: Latin-Amerika a hidegháborúban a forró konfliktusok földje.

A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A kutatási téma szorosan kötődik a globális hadtörténelemhez, amely a modern hadviselést globális, átfogó perspektívából vizsgálja. Egyrészt túllép a hagyományos Nyugat-centrikus nézőponton, másrészt magába foglalja a politikai, társadalmi, kulturális és gazdasági dimenziókat is; mint háború és állam, háború és politika, háború és társadalom, háború és kultúra, háború és kereskedelem. Időben az 1945-1990 közötti éveket fedi le. Interdiszciplináris; felhasználja a bölcsészettudományok és társadalomtudományok módszereit is hadtörténelmi kutatásokhoz. Kiterjed mind a Latin-Amerikában zajló fegyveres konfliktusokra, mind a régió bekapcsolódására az amerikai kontinensen kívül zajló összecsapásokba (pl. kubai intervenciók Afrikában) és általánosságban globális, hadtörténelmi relevanciával rendelkező folyamatokba. Összességében kapcsolható a kilencvenes évek elején megindult úgynevezett új hidegháború-kutatásokhoz (*new Cold War history*), a globális történetíráshoz (*Global History*), egyúttal szerves részét képezi a 21. századtól megerősödő globális hadtörténelmi kutatásoknak (*Global Military History*).

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Black, Jeremy. Introduction to Global Military History: 1775 to the present day. Routledge, 3. kiadás, 2019.
2.	Field, Thomas – Pettiná, Vanni. Latin America and the Global Cold War. The University of North Carolina Press, 2020.
3.	Pettiná, Vanni. A Compact History of Latin America's Cold War. The University of North Carolina Press, 2022.
4.	Szente-Varga, Mónika. Magyarok az ENSZ nicaraguai választási megfigyelői missziójában. Világtörténet 15 (2025), 2: 223.237.
5.	Szente-Varga, Mónika. El golpe de Estado en Chile según la prensa en Hungría y en España. En Lilón, Domingo; Fischer, Ferenc; Deák, Máté (szerk.) A 40 años del Golpe de Estado en Chile. América Latina y Europa Central y Oriental durante la Guerra Fría. Pécsi Tudományegyetem, 2014, 55-65.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2025.10.21.

Prof. Dr. Szente-Varga Mónika

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Sztankai Krisztán
	munkaköre	adjunktus
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A katona antropológia és a kulturális hírszerzés fontossága a 21. század konfliktusaiban.
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelem és társadalom kapcsolata
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		nem

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A kutatási téma célja, hogy a doktoranduszok megismerjék napjainkban folyó béketámogató katonai műveletekben folyó feladatok tervezését és végrehajtását, ahol nem csak a klasszikusnak számító katonai szempontokat veszik figyelembe, hanem fokozott hangsúlyt kap a műveleti terület civil környezetének, ezen belül is a helyi lakosság kulturális sajátosságainak ismerete. A nemzetközi békeműveletek során a katona számára egy idegen országban végzett szolgálat mindig nagy kihívást jelent mind mentálisan, mind fizikálisan. Az eltérő kultúrából, környezetből érkezők együttműködése sosem problémamentes, éppen a kulturális különbségek, a közös nyelv és tudás hiánya miatt.
A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A katona antropológia és a kulturális hírszerzés olyan új kutatási területek a nemzetközi hadtudományban, amely a korai tapasztalatokat felhasználva hozzásegítheti a modern haderőt az új kihívásokra az egyes konfliktusokban. A stratégiai gondolkodás, a civil lakossággal való hatékonyabb együttműködés, az ellenség kiismerése és még számos képesség fejleszthető, felgyorsítható és javítható.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Frederico Prizzi - Cultural Intelligence ed etnografia di guerra. Edizioni Altravista, 2021. p. 222. ISBN 978-88-99688-59-2
2.	Sztankai Krisztián: A kulturális tudatosság szerepe az aszimmetrikus hadviselésben. Sereg Szemle, 2015/1. pp. 87–91. ISSN: 2060-3924
3.	Sztankai Krisztián: A társadalomtudományok katonai alkalmazásának tapasztalatai. Hadtudományi Szemle, 2018/4. pp. 286–301. ISSN: 2060-0437
4.	Boldizsár Gábor: A kultúrantropológia és a jövő tisztképzése. Hadtudományi Szemle, 2013/1. pp. 101–106. ISSN: 2060-0437
5.	Montgomery McFate: Military Anthropology: Soldiers, Scholars and Subjects at the Margins of Empire. Oxford University Press, 2018. ISBN 13: 9780190680176

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. november 22.

Sztankai Krisztián PhD

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Sztankai Krisztán
	munkaköre	adjunktus
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK Honvédelmi Jogi és Igazgatási Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A kulturális antropológia helye és szerepe a haderőben
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelem és társadalom kapcsolata
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		nem

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A kutatási téma célja, hogy a doktoranduszok megismerjék, hogy a kulturális különbségekből fakadó konfliktusok csökkentésével hogyan növelhető a helyi civilek bizalma és csökkenthető a felkelő erők lakossági támogatása. A kutatási téma elősegítheti az adott kulturális különbségek célzottabb és pontosabb meghatározását az adott műveleti területen. Jobban meghatározhatóak lesznek azok a célcsoportok, melyekkel együtt kell működnie az állománynak az idegen országban, éppen ezért tartom fontosnak a több szinten való együttműködést és megjelenést. Továbbá ez a képesség növelés elengedhetetlen, hogy elkerüljük a kulturális félreértésekből adódó konfliktusokat és az abból fakadó veszteségeket, hiszen a helyi lakossággal való jobb együttműködés feltétele, hogy gyorsabban elvégezhetővé váljon az adott műveleti terület katonai szerepvállalása.
A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A katona antropológia és a kulturális hírszerzés olyan új kutatási területek a nemzetközi hadtudományban, amely a korai tapasztalatokat felhasználva hozzásegítheti a modern haderőt az új kihívásokra az egyes konfliktusokban. A stratégiai gondolkodás, a civil lakossággal való hatékonyabb együttműködés, az ellenség kiismerése és még számos képesség fejleszthető, felgyorsítható és javítható.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Montgomery McFate: Military Anthropology: Soldiers, Scholars and Subjects at the Margins of Empire. Oxford University Press, 2018. ISBN 13: 9780190680176.
2.	Sztankai Krisztián: A kulturális tudatosság szerepe az aszimmetrikus hadviselésben. Sereg Szemle, 2015/1. pp. 87–91. ISSN: 2060-3924
3.	Sztankai Krisztián: A társadalomtudományok katonai alkalmazásának tapasztalatai. Hadtudományi Szemle, 2018/4. pp. 286–301. ISSN: 2060-0437
4.	Sztankai Krisztián: Green-on-Blue: A belső támadások veszélyei és hosszú távú hatásai a műveletekre. Honvédségi Szemle, 2017/6. pp. 74–80. ISSN: 1216-7436
5.	Boldizsár Gábor: A kultúrantropológia és a jövő tisztképzése. Hadtudományi Szemle, 2013/1. pp. 101–106. ISSN: 2060-0437

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. november 22.

Sztankai Krisztián PhD

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Taksás Balázs
	munkaköre	egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK KLI HPKKT
Témahirdető	**neve**	Dr. Pap Andrea
	munkaköre	egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK KLI HPKKT
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A védelmi innováció új paradigmája és ennek lehetséges hatása a magyar védelmi képességekre
A doktori kutatási téma kutatási területe		Védelmi logisztika és védelemgazdaságtan

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A kutatási témát idegen (…….) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**	igen The New Paradigm of Defense Innovation

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

Számos folyamatos feszültség és konfliktus következtében világossá vált, hogy egy ország békés fejlődésének egyik legfontosabb pillére ismét a katonai erő kiépítése vagy újjáépítése. Ennek kulcsa egy jól működő védelmi innovációs és védelmi iparosítási rendszer. Mivel a katonai erő alapja mindig is a társadalom és a nemzetgazdaság által biztosítani képes technológiai képességek voltak, ennek újbóli eléréséhez első pillantásra kézenfekvőnek tűnhet visszatérni a hidegháborús időszak tapasztalataihoz, amikor a védelmi innováció hozzájárulása a technológiai fejlődéshez történelmileg kiemelkedő volt. Ez azonban több okból sem lehetséges.

Először is, mind a védelmi ipar belső szerkezete, mind a civil szektorokkal való kapcsolata jelentősen megváltozott. Másodszor, a negyedik ipari forradalom, ahogy a neve is sugallja, megnyitotta a lehetőséget a diszruptív technológiák alkalmazására.

E két tényező eredményeként a védelmi innovációs folyamat jelentős változásokon ment keresztül, a védelmi innovációs ökoszisztéma jelentősen összetettebbé és turbulensebbé vált, ami sokkal nehezebbé tette a kezelését. A hidegháború alatt példátlanul sok erőforrás (emberi erőforrás, tőke, koordináció stb.) koncentrálódott a védelmi innovációra. Ez volt a „spin-off" területe, ami az a fajta tudástranszfer, ahol a védelmi ipari K+F által létrehozott technológia a polgári szektorokba áramlik, és polgári termékek előállítására is felhasználják. A hidegháború végén eltolódás történt a kettős működés felé, majd később, a megrendelések megszűnése következtében a védelmi ipart egyre inkább a „spin-on" jellemezte, ami az a fajta tudástranszfer, amikor a polgári technológia és termékinnováció eredménye megjelenik és továbbfejlesztik a védelmi szektorban, hogy csúcstechnológiás védelmi termékeket és szolgáltatásokat hozzanak létre. Napjainkban a legújabb szakirodalom a „spin-together"-t sürgeti, ami a K+F+I legelső szakaszától kezdve a polgári és védelmi együttműködést jelenti, és a folyamat elágazik, amikor a kifejlesztett technológia valódi termékek formájában testesül meg.

Végül pedig az orosz-ukrán háború tapasztalatai azt mutatják, hogy a hadművészet is forradalmi változáson megy keresztül, egy olyan folyamatban, amelynek még csak az elején tartunk, és amelynek kimenetele szinte kiszámíthatatlan. A kezdeti tapasztalatok a támadóerő évszázados doktrínális prioritásának eltolódását sugallják, mivel a legújabb technológiai fejlesztések katonai adaptációja jobban fokozta az erők képességeit a védelemben, mint a támadásban. Ez tükröződik az emberi és anyagi veszteségekben, amelyek messze meghaladják az összes korábbi becslést.

A fentiek alapján a tudományos probléma az, hogyan lehet ma olyan védelmi innovációs rendszert kialakítani, amely biztosítja, hogy a társadalomban és a

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

nemzetgazdaságban meglévő képességek és készségek az ország tényleges katonai erejében is tükröződjenek.
A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) ***(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)***
Védelmi innováció nélkül sem a védelmi ipar, sem a civil szektor nem tudja támogatni a katonai képességek fejlesztését és alkalmazását. Ezért a védelmi innováció területén végzett kutatások elengedhetetlenek bármely ország biztonsága szempontjából. Ezzel párhuzamosan az innováció központi szerepet játszik a gazdaságban, mivel a növekedést, a versenyképességet és a hosszú távú ellenálló képességet hajtja. Napjainkban a tartós gazdasági siker és a társadalmi fejlődés elképzelhetetlen valódi innovációs teljesítmény nélkül. Ezért az innováció szorosan kapcsolódik a társadalomtudományokhoz (különösen a közgazdaságtanhoz), és ennek következtében a védelmi innováció is szorosan kapcsolódik a hadtudományhoz, valamint a társadalomtudományok más területeihez is. Következésképpen a védelmi innováció területén végzett bármilyen kutatáshoz szilárd ismeretekre van szükség a teljes védelmi szektorról, a nemzetgazdaság működéséről, a globális gazdasági folyamatokról és a gazdaság társadalmi hátteréről. Összefoglalva, a kutatási téma egyértelműen a társadalomtudományok körébe tartozik.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Paulina, Zamelek; Taksás, Balázs: Żelazny trójkąt przemysłu obronnego w obliczu wojny rosyjsko-ukraińskiej In: Waldemar, Pawlos (szerk.) *Współczesne i prognozowane wyzwania logistyki wojskowej* Warsaw, Lengyelország: Akademii Sztuki Wojennej (2025) 293 p. pp. 212-233., 22 p.
2.	Taksás, Balázs: *What Future European Defence Technological and Industrial Base (EDTIB) Do We Want/Need? The Hungarian Case* pp. 1-11., 11 p. (2024) ARES – Armament Industry European Research Group, October 2024, iris - The French Institute for International and Strategic Affairs, Megjelenés: Franciaország,

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

3.	Taksás, Balázs: The Fourth Industrial Revolution and Military–Civil Fusion – A New Paradigm for Military Innovation: by Yoram Evron and Richard A. Bitzinger, Cambridge and New York, Cambridge University Press, 2023, 259 pp., $99 (hardback), ISBN 978-1-009-33328-3 *Defense and Security Analysis* 40: 2 pp. 315-317., 3 p. (2024)
4.	Pernica, Bohuslav; Dvorak, Jaroslav; Lazar, Zsolt; Taksás, Balázs; Maskalík, Alex: Defense industrial bases (DIB) in six small NATO post-communist countries *Economics of Peace and Security Journal* 18 : 1 pp. 53-65., 13 p. (2023)
5.	Budavári, Krisztina; Taksás, Balázs; Hegedűs, Ernő: A magyar védelmi ipar innovációs környezetének vizsgálata *Hadtudomány* 32: 1 pp. 113-134., 21 p. (2022)

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2025.10.10.

Taksás Balázs őrnagy

egyetemi docens

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Tóth András
	munkaköre	Egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD, habilitáció
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK Híradó tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Infokommunikációs trendek és kihívások a multitér (multi-domain) műveletekben
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelmi informatika és kommunikáció elmélete kutatási terület
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Information and communication trends and challenges in multi-domain operations

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A hidegháború óta az információs és kommunikációs technológiák (IKT) és rendszerek egyre fontosabb szerepet játszanak mind a katonai, mind a polgári műveletekben, a hálózat- és napjainkban az adatközpontú hadviselés elvei mentén fejlődve. Következésképpen az infokommunikációs technológiák és rendszerek alapvető fontosságúak a globális biztonság fokozása, a gyors döntéshozatal megkönnyítése, valamint az összekapcsolt rendszerek biztonságának és hatékonyságának szavatolása szempontjából. A technológiák gyors digitalizációja megkönnyítette a különböző műveleti terek összekapcsolását, így a szárazföldi, tengeri, légi, kibertéri és világűrbeli műveleti tereket. Az infokommunikációs rendszerek integrációja létfontosságú a műveletek hatékonysága szempontjából e területeken, az adatmegosztásra és -elemzésre, továbbá a közel valós idejű kommunikációra helyezve a hangsúlyt. A fejlett infokommunikációs technológiák és rendszerek elengedhetetlenek a multitér (multi-domain) műveletek támogatásához, amelyek gyorsabb és megbízhatóbb döntéshozatali folyamatokat tesznek lehetővé, miközben egyidejűleg támogatják az adatbiztonságot és a kiberfenyegetések elleni tevékenységeket.
A kutatási téma (hadtudományi) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
Az információs műveleteknek a közvéleményre, a dezinformáció terjesztésére, a társadalmi kohézióra és az általános biztonságra gyakorolt hatásaival kapcsolatos jelenség vizsgálata kiemelten fontos. A kutatás az információs és kommunikációs technológiák (IKT) szerepét vizsgálja az államközi konfliktusokban, a diplomáciai kapcsolatokban és a globális erőegyensúly változó dinamikájában. A kutatás rávilágít az emberi tényezők, többek között a stresszkezelés, a döntéshozatali folyamatok és az IKT-k elfogadásának fontosságára a multitér műveletekben. A kutatás során elengedhetetlen az interdiszciplináris megközelítés, így az információs és mérnöki tudományok, a katonai és biztonságtudományok, az adattudomány és -technológia, valamint a jog és a társadalmi dimenzió megfelelő összhangjával végrehajtott elemzések alkalmazása. Ezen túlmenően ez a kutatás az információs és kommunikációs technológia olyan területeinek társadalmi és emberi dimenzióit vizsgálja, mint a kommunikáció és média, a politikatudomány és a nemzetközi kapcsolatok, a szociológia és a pszichológia, valamint a közgazdaságtan. Továbbá érinti a globális kihívásokat és etikai kérdéseket, mint például a magánélet védelme, a kiberbiztonság és a mesterséges intelligenciával kapcsolatos technológiák szabályozása.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Riebe T. (2023). Technology Assessment of Dual-Use ICTs, How to Assess Diffusion, Governance and Design. Springer Nature. ISBN 978-365841667-6
2.	Tikk-Ringas, E. (2023). Evolution of the Cyber Domain The Implications for National and Global Security. Routledge. ISBN: 9781003422549

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

3.	Field Manual FM 3-0 Operations October 2022
4.	Field Manual FM 6-0 Commander and staff organization and operations - May 2022
5.	NATO (2023). Next Generation Command and Control.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024.11.14., Dr. Tóth András

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Tóth András
	munkaköre	Egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD, habilitáció
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE HHK Híradó tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Kibertéri műveletek helye, szerepe a 21. század műveleti környezetében
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelmi informatika és kommunikáció elmélete kutatási terület
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Cyberspace operations in the 21st century's operational environment

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A kibertér, mint műveleti terület, minden ország hadereje elé komoly feladatokat és kihívásokat állít. Ennek megfelelően kiemelt figyelmet kell fordítaniuk a kibervédelmi képességek, továbbá az esetleges ellentevékenységek foganatosítása képességének kialakítására. Ehhez szükséges a nemzeti és nemzetközi jogszabályoknak, ajánlásoknak, szabványoknak megfelelően olyan jogszabályi, valamint technikai és technológiai környezet kialakítása, amely megfelel a kor kihívásainak, és egy olyan műveleti környezetet biztosít, amely rendelkezik minden olyan képességgel, amik szükségesek a kibervédelmi képességek maradéktalan és folyamatos támogatásához. A téma magában foglalja a kiberműveletek nemzetközi jogi szabályozását, a kibertéri műveletek állami és nem-állami szereplőinek elemzését. Meghatározásra kerülnek a kiberműveletek technikai összetevői, a műveletek szervezeti rendszerei, valamint azok fejlesztésének lehetőségei. Elemzésre kerülnek a kibertéri műveletek hatásai a nemzeti biztonsági és a nemzeti katonai stratégiákra. Megvizsgálásra kerülnek a kiberműveletek egyes képességei a kinetikus műveletek támogatása érdekében. Elemzésre kerülnek az egyes kibertámadási vektorok hatásai a háborús és nem-háborús műveletekre.
A kutatási téma (hadtudományi) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A kibertérben végrehajtott katonai műveletek jelentős hatással vannak a társadalomtudományokra, mivel számos területet befolyásolnak, mint például a politika tudományok, a nemzetbiztonság, a geopolitikai, a jog és etika, a kommunikáció és a médiakutatás, a szociológiai és a gazdasági hatások. A kibertér kortárs csatatérré vált, ahol a nemzetek információs műveleteket, kiberfegyvereket és célzott támadásokat alkalmazva vesznek részt a konfliktusokban. Az a képesség, hogy a kibertámadások könnyen átléphetik az országhatárokat, jelentős kihívások elé állítja a nemzetközi jogot, és új geopolitikai összetettséget eredményeznek. A kibertérben folytatott katonai műveletek jogi és etikai dimenziói gyakran jelentős kihívásokat jelentenek. A polgári lakosság és a kritikus infrastruktúrák védelme érdekében elengedhetetlen a katonai műveletekre vonatkozó szabályozások létrehozása. Emellett a kommunikáció és a médiatudományok megvilágíthatják a dezinformációs kampányok és az álhírek terjedésének következményeit. A kiberbiztonság megerősítéséhez továbbá elengedhetetlen a társadalmi ellenálló képesség növelése, mivel a kibertámadások jelentős gazdasági károkat okozhatnak.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Kovács László: A kibertér védelme, Dialóg Campus Kiadó, 2018, ISBN 978-615-5889-63-9
2.	Whyte, C., Mazanec, B. (2023). Understanding Cyber-Warfare: Politics, Policy and Strategy (2nd ed.). Routledge. ISBN: 978-1-032-15931-7

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

3.	Ferrag, M. A., Kantzavelou, I., Maglaras, L., & Janicke, H. (Eds.). (2023). Hybrid Threats, Cyberterrorism and Cyberwarfare. CRC Press. ISBN 9781032323763
4.	Kestner, P. (2024). The Art of Cyber Warfare: Strategic and Tactical Approaches for Attack and Defense in the Digital Age. Springer Nature. ISBN 978-3-658-43878-4,
5.	Gioe, D. V., & Smith, M. W. (Eds.). (2024). Great Power Cyber Competition: Competing and Winning in the Information Environment. Taylor & Francis. ISBN: 978- 1- 032- 54529- 5

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

2024.11.14., Dr. Tóth András

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Ujházi Lóránd
	munkaköre	egyetemi tanár, intézetvezető
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD kánonjog PhD hadtudomány PhD teológia Habilitáció hadtudomány
	foglalkoztató szervezeti egység	Honvédelmi jogi és igazgatási tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A vallások szerepe a fegyveres konfliktusokban és a modern biztonsági kihívásokban
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelem és társadalom kapcsolata kutatási terület
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		The Role of Religions in Armed Conflicts and Modern Security Challenges

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban
(a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A vallási közösségek a társadalmi viszonyok befolyásolására törekszenek. Ennek integráns része a konfliktusok kirobbantása, vagy elmélyítése, de a béke, illetve a felekezetek közötti párbeszéd vagy az etnikai kiengesztelődés előmozdítása is. Emellett a vallási közösségek a háború-etikai kérdéseket is értékelik. Saját tanításuk és filozófiájuk van a háborúról és az új biztonsági kihívásokról. A világvallások szervezetei részt vállalnak a nemzetközi válságkezelés egyes szakaszaiban, és támogatják a katonai missziós szerepvállalásokat. Ez utóbbira vonatkozóan mind a nemzetközi szervezeteknek, mind az egyes vallási közösségeknek saját belső szabályozóik vannak. Ez jelzi, hogy a terület a civil katonai együttműködésen belül is külön figyelmet érdemel. A kutatás megközelítőleg 15 éves hagyományra vezethető vissza HDI-ben és az NKE, Hadtudományi és Honvédtisztképző Karán. Eredménye számtalan nemzetközi és hazai konferencia, kötetek és a szakmai tanulmányok. A kutatási terület lefedi:

1. A vallási közösségek szervezeteit, jogi szabályozását, etikai alapelveit és az új típusú biztonsági kihívásokra adott válaszait.
2. A vallási szervezetek pozicionálását, tevékenységét és reformját az új típusú biztonsági kihívások és a háború-, illetve a biztonsági kihívások kezelése érdekében.
3. A vallási közösségek vezetés-irányításának megnyilatkozásait az egyes új típusú biztonsági kihívások és háború-etikai kérdések kapcsán.
4. A szervezetek felépítését és a megnyilatkozások homlokterében fellelhető teológiai paradigmákat, amelyek megkülönböztetik az egyes vallási közösségeket más nemzetközi aktoroktól és a nemzetállamoktól.

A kutatás célja:

alap- és alkalmazott kutatás, amely vizsgálja:

1. A vallási közösségek tanítását a békéről és a háborúról.
2. A vallási közösségek alapítóinak és képviselőinek vagy egyes korszakoknak az álláspontját a biztonsági kérdésekről.
3. A vallási közösségek részvételét a regionális fegyveres konfliktusokban.
4. Összehasonlító kutatások a vallások, annak képviselői és azok hatásai katonai doktrínákra és gondolkodásra.
5. A vallási közösségek szerkezetét, a diplomáciában való részvételének a képességét.
6. A vallási közösségek képességeit, biztonsági és katonapolitikai kérdésekben, mint a migráció, a tömegpusztító fegyverek, terrorizmus, emberkereskedelem, a humán- és környezet biztonság más területei, regionális konfliktusok vonatkozásában.
7. Az egyes fegyveres konfliktusok kapcsán megjelenő klasszikus etikai kérdések vallási, így az igazságosság, az arányosság, az ártatlanok védelme, a háborút viselő főhatalom, a szegénység, a szolidaritás- a népek közötti béke, a társadalmi egyenlőtlenség, illetve a teremtett világ védelme.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A kutatási terület a kvalitatív és kvantitív módszert is alkalmaz (vallás képviselőinek a véleményeit vizsgáló kérdőíves kutatás, interjúk).

8. Alkalmazható a szummatív és a kevert módszer, amennyiben több módszer alkalmazása is történik. A kérdések transzdiszciplináris jellege miatt ez indokolt lehet.

A kutatás komoly nemzetközi kapcsolati kört tételez fel, amelynek az elmúlt években a pozicionálása és az egyetemhez való becsatornázása megtörtént. Ezt a számtalan nemzetközi konferencia és külföldi közte q1 és d1 minősítésű publikáció bizonyít.

A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A vallások és a biztonság összefüggéseit nem lehet tisztán a hadtudomány, a biztonságpolitika, a (nemzetközi) jog, vagy akár vallási jogi rendszereken keresztül vizsgálni. A vallási közösségek számára minden biztonsági és társadalmi kérdés egyben teológiai vagy vallásfilozófiai aspektussal is rendelkezik. Ezért a vallástudomány módszereit is alkalmazni vagy legalább ismerni kell. Ezek ismerete a válságkezelés és a biztonsági kihívások elemzésénél (CIMIC, műveleti területek) kulcskérdés, amelyhez az egyes doktori kutatások adhatnak segítséget. Ezek az ismeretek jelentősen hozzájárulnak a válságkezelés gyakorlatához.

A vallási közösségek rendelkeznek hagyományos tanítással, de a kommunikáció módját, a szervezeti felépítést és pozicionálást a megváltozott biztonsági környezethez igazították. A változások folyamatos elemzést igényelnek, különösen azokon a válságterületeken, ahol a Magyar Honvédség is jelen van. Külön elemzés tárgya azoknak a vallási közösségeknek a munkája, elmélete és szervezet, amelyek a katonák lelkipásztori ellátásában is részt vesznek.

Cél az alapvető tudás és elméleti ismeretek előállítása: Információgyűjtés és elméleti problémák megválaszolása. Az alapkutatásoknak gyakorlati eredményei kihathatnak a módszerek és az ismeretek fejlődésére és változására. Alkalmazzuk a kvalitatív módszereket: primer és szekundér források felhasználása, a források ütköztetése, a vallási közösségek adott kérdésben vallott tanításának fényében vallási alapú következtetések levonása és alkalmazás a régiók biztonsági helyzete kapcsán.

Alkalmazásra került a szummatív értékelés. A szakirodalmi háttér segítségével összefoglaló ítéletet alkotunk a vallási közösségek béketevékenységének elméleti és történeti hátteréről, illetve gyakorlatáról. Bár a vallási közösségek a biztonság megszilárdításban való részvétele kapcsán több évtizedes empirikus vizsgálatokat lehet találni, illetve komoly szakirodalmi háttér áll a rendelkezésre, de kevés munka születik, amely egyszerre veszi figyelembe a teológiai, a biztonsági és a jogi szempontokat, és azt alkalmazná a válságkezelés és a katonai erő alkalmazása kapcsán.

A doktori téma a korábbi kutatások tapasztalataiból, illetve a biztonság és a vallás kapcsolatának elemzéséből táplálkozik. Célként jelenítjük meg az

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

integratív modellek kidolgozását, amelyek felhasználhatók a Magyar Honvédség és a vallási közösségek közös tevékenységéhez. A jelen kutatás célja, hogy az eredmények vagy részeredmények alapul szolgálhassanak a terület további empirikus kutatására.	
Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Ujházi, Loránd: Teachings of the Catholic Church on Environmental Harm Caused by Military Operations. In: Miron, Marina; Caron, Jean-Francois (eds.) Military Ethics and the Changing Nature of Warfare Brill | Nijhoff (2023) 128-152
2.	Monica Toft – Daniel Duffy Philpott - Timothy Samuel Shah God's Century: Resurgent Religion. New York, W. W. Norton & Co. 2011. ISBN-13: 978-0393069266
3.	Robert A Seiple - Dennis R., Hoover (szerk.): Religion and Security: The New Nexus in International Relations. Washington, Rowman and Littlefield Institute for Global Engagement, 2004. ISBN-13: 978-074253212
4.	Nukhet Sandal – Jonathan: Fox: Religion in International Relations Theory Interactions and possibilities. London – New York, Routledge, 2013. ISBN-13: 978-0415662628
5.	Ujházi, Lóránd The Involvement of the Catholic Laity in the Promotion of Peace RELIGIONS 15: 11 1-18. Paper: 1336 , 18 p. (2024)
	Thomas Matyók: Critical Issues in Peace and Conflict Studies : Theory, Practice, and Pedagogy by Jessica Senehi, Thomas Matyók and Sean Byrne. 2011.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Dr. Ujházi Lóránd

2024. 11.23.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Ujházy László ezredes; Dr. Hegedűs Henrik t. alezredes
	munkaköre	tanszékvezető, egyetemi docens; általános elnökhelyettes
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD, habilitáció; PhD
	foglalkoztató szervezeti egység	HHK, Katonai Vezetéstudományi Tanszék; Magyar Hadtudományi Társaság
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Változás- és/vagy válságmenedzselés a haderőben
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelem és társadalom kapcsolata
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A haderőben, a krízismenedzsment és stratégiai tervezés összefüggéseit kutatva megállapítható, hogy megelőző stratégiaalkotással (Havária-stratégia) egy válság könnyebben kezelhető, tudva azt, hogy magát a fent említett stratégiát is meg lehet változtatni menet közben bizonyos pontokon, az *„újra tervezés”* módszerét alkalmazva. Ugyanakkor az alkalmazott válságkezelési mód meghatározó lesz abból a szempontból is, hogy kisebb, vagy nagyobb lesz-e a katasztrófa/krízis hatása, amely egyébként az ismert okoknál fogva elkerülhetetlen. Ez azt jelenti, hogy azon szervezetek, melyek stratégiai megközelítést alkalmaznak a krízis kezelésére, proaktívvá válnak a válság menedzselésében, a folyamatos visszacsatolás által eredményesen avatkozhatnak be a folyamatokba. A változásmenedzselés még soha nem volt ennyire fókuszban, a magyar haderőben – kiemelten az informatikában, a felsőfokú vezetőképzésben, a tisztképzésben, az egészségügyben, a logisztikában –, mint a Covid19 alatt és az azt követő „post Covid” alatt. A krízishelyzet elmultával, a gazdaságban, a szervezeteken belüli konszolidációnak, átfogva a legkülönbözőbb hatásokat – akár pozitív, akár negatív értelemben – a gyors reagálást fenntartva, a változásmenedzselés irányába kell elmozdulnia. Kérdés az, hogyan lehet minderre felkészíteni az adott szintű katonai vezetőt, a válasz egyértelműnek tűnik, vagyis a kompetenciainak folyamatos fejlesztése által. Az igazi kérdés az, hogy hogyan válhat a parancsnok igazi nagymesterré, de legalábbis kismesterré. A kutatási témán belül Herbert Simontól és Peter Druckertől – a racionális és a hatékony vezetőtől – szeretnénk a doktori kutatás kapcsán eljutni napjaink intuitív, szituatív, kreatív, küldetésalapú katonai vezetőjéig, változás, illetve válság-(krízis) katona menedzseréig.
A kutatási téma (hadtudományi) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A kutatási téma társadalomtudományi beágyazottsága, a téma aktualitása megkérdőjelezhetetlen. A haderőn belüli vezetőképzés, a szervezetvezetés módszereinek folyamatos kutatása kiemelkedő jelentőséggel bír gyorsan változó világunkban. A Magyar Honvédség számára mindig is kihívást jelentő feladat a változó környezeti hatásokra, kihívásokra, krízisekre történő rugalmas és gyors reagálás. Napjainkban, ebben a folyamatban meg kell látnunk – és láttatnunk –, hogy a változás egyben lehetőség is, amely mindannyiunk túlélését segíti elő. A haditechnika/technológia fejlődése, az innovációs törekvések, a mesterséges intelligencia, a robotizáció és a digitalizáció, a katonai vezetéstudományra, a humánerőforrás gazdálkodás szemléletére, ez utóbbi stratégiai szerepkörére, funkcióira jelentős hatást gyakorolnak, melyekre egyidejűleg kell a kutatás során fókuszálni. Ugyanakkor, az tényként megállapítható, hogy a technikai/technológiai fejlesztés pozitív hatással van – többek között – a szervezeti kultúrára is, de annak elvárt átalakulását, fejlődését számos katonai vezetői „skill” befolyásolja, befolyásolhatja. A katonai oldalról vizsgálva a problémakört, megállapítható, hogy az egyén fejlődésének, a fejlődés iránti igényének dinamikájára számos tényező hat a haderőben, illetve az adott katonai szervezeten belül.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Ebben meghatározó szerepe van és lesz a jövőben is, a katonaszociológiának, a munkapszichológiának, a döntéselméletnek, az érzelmi és mentális intelligenciának, a változás/krízis kommunikációnak, melyek a kutatási téma interdiszciplináris megközelítését követelik meg.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Fukuyama, Francis: A nagy szétbomlás: Az emberi természet és a társadalmi rend újjászervezése. Európa, Budapest, 2000.
2.	Hegedűs Henrik: Változás- és/vagy válságmenedzselés, változó kompetenciaelvárások a munka világában. In: Poór, József; Szabó, Szilvia (szerk.) Társadalmi-gazdasági turbulenciák hatásai a tanácsadásra – gazdasági válság, a mesterséges intelligencia térnyerése és a társadalmi igények gyors változásai: XI. Nemzetközi Tanácsadói Konferencia. Budapesti Metropolitan Egyetem, Budapest, 2024.
3.	Kópházi Andrea: A Covid-19 szervezetekre gyakorolt hatásának HR aspektusai és szervezetfejlesztési lehetőségei. In: XIV. Soproni Pénzügyi Napok: „Gazdaságvédelem és pénzügyi kiutak” pénzügyi, adózási és számviteli szakmai és tudományos konferencia. A Soproni Felsőoktatásért Alapítvány, Sopron, 2020.
4.	Poór József: Tréningek és képzések hatékonysága – Magyarország 2016. Kutatási zárójelentés. Szent István Egyetem Gazdaság és Társadalomtudomány Kar TTI Menedzsment és HR Kutató Központ, Gödöllő, 2016.
5.	Ujházy László: Mi változott Szun-ce óta? In: Gőcze, István (szerk.): Vezetés az egyházban és a közszolgálatban. Tanulmánygyűjtemény. Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa Szociáletikai Bizottsága, Budapest, 2024.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. 11. 20.

Dr. Hegedűs Henrik, s. k.

Dr. Ujházy László, s. k.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Ujházy László ezredes
	munkaköre	tanszékvezető, egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD + habilitáció
	foglalkoztató szervezeti egység	HHK Katonai Vezetéstudományi Tanszék
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		A katonai vezetés időszerű kérdései
A doktori kutatási téma kutatási területe		A védelem és társadalom kapcsolata
A kutatási témát idegen (angol) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Current Issues of Military Leadership

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A világban végbement felgyorsult változások eredményeként a vezetőkkel szemben támasztott követelmények jelentősen megváltoztak az utóbbi évtizedekben. A komplexebb műveleti környezet komplexebb kihívások elé állítja a katonai vezetőket. Új elvárásoknak kell megfelelni. A korábban bevált vezetési módszerek már nem feltétlenül elég korszerűek.

A meghirdetett kutatási téma a katonai vezetői gyakorlat és elmélet időszerű kihívásait és problémáit tárgyalja. A katonai vezetés magában foglalja a különböző vezetési elméletek alkalmazását, a katonai szervezetek hatékony irányítását, valamint a politikai és társadalmi környezet figyelembevételét is.

Bemutatva a katonai vezetés elméleti és gyakorlati nézőpontjait, valamint a legújabb kutatási eredményeket. A kutatás egyik célja, hogy támogassa a katonai szakembereket a vezetési elvek és módszerek jobb megértésében és alkalmazásában.

A katonai vezetés folyamatosan változó természeténél fogva a vezetési elméletek és gyakorlatok fejlődése elengedhetetlen, hogy a haderő hatékonyan tudjon reagálni a jelen, valamint a jövő kihívásaira.

A kutatási téma (hadtudományok) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A kutatási téma társadalomtudományi beágyazottsága megkérdőjelezhetetlen. A katonai vezetés folyamatos vizsgálata kiemelkedő jelentőséggel bír gyorsan változó világunkban. A Magyar Honvédség számára mindig is kihívást jelentő feladat a változó környezeti hatásokra, kihívásokra, krízisekre történő rugalmas és gyors reagálás. Napjainkban, ebben a folyamatban meg kell látnunk, hogy a változás egyben lehetőség is, amely mindannyiunk túlélését segítheti elő. A katonai vezetés multidiszciplináris társadalomtudományi kapcsolódása a hadtudomány és más tudományágak közötti kölcsönhatásokra épül. A technológia fejlődése, az innovációs törekvések, a mesterséges intelligencia, a robotizáció és a digitalizáció mind jelentős hatást gyakorolnak a katonai vezetéstudományra, amelyekre egyidejűleg kell figyelmet szentelni a kutatás során.

A katonai vezetés nem csupán a hagyományos katonai eljárásokra korlátozódik, hanem magában foglalja a civil kutatók által végzett munkákat is, amelyek a stratégiai gondolkodást, a vezetőkiválasztást, a kommunikációt, a technológiai fejlődést, valamint etikai kérdéseket is érintenek. A multidiszciplináris megközelítés lehetővé teszi a katonai vezetés mélyebb megértését különböző nézőpontokból és segíthet, hogy a katonai vezetők és a civil szakértők közötti kapcsolatokat jobban megértsük, továbbá a katonai struktúrák és rendszerek társadalmi összefüggéseit is figyelembe tudjuk venni.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Czuprák Ottó – Kovács Gábor: A szervezetvezetés elmélete: A közszolgálati szervezetek vezetésének elméleti alapjai. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2017.
2.	ADP 6-0: Mission Command: Command and Control of Army Forces. Headquarters Department of the Army, Washington, D. C., 2019.
3.	Lippai Péter: A küldetésorientált vezetésszemlélet feltételei, lehetőségei és korlátjai. In: Gőcze, István (szerk.): Vezetés az egyházban és a közszolgálatban. Tanulmánygyűjtemény. Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa Szociáletikai Bizottsága, Budapest, 2024.
4.	Ujházy László: Tisztjelöltek kiválasztása a Brit Szárazföldi Erőknél. Honvédségi Szemle, 2019/2.
5.	Ujházy László: Mi változott Szun-ce óta? In: Gőcze, István (szerk.): Vezetés az egyházban és a közszolgálatban. Tanulmánygyűjtemény. Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa Szociáletikai Bizottsága, Budapest, 2024.

Ezúton nyilatkozom, hogy jelen doktori kutatási témahirdetési tervezetet tanszékvezetőm támogatja (az NKE valamely tanszékén foglalkoztatott, nem tanszékvezető témahirdető esetén).

Budapest, 2024. 11. 20.

Dr. Ujházy László, s. k.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Varga Szabolcs
	munkaköre	tudományos főmunkatárs
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD., habil.
	foglalkoztató szervezeti egység	HUN-REN BTK Történettudományi Intézet
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Hadseregszervezés és ellátás a XVI-XVII. században
A doktori kutatási téma kutatási területe		4. Hadtörténelem, hadművészet története kutatási terület
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		nem

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A Magyar Királyság 16-17. századi története elválaszthatatlan az oszmán hódítás korától, így az ország területe általános háborús övezetté vált. A társadalom militarizálódott, a gazdaság hadigazdasággá vált. A kora újkori magyar történelem a kezdetektől fogva mint hadtörténet került a kutatások fókuszába, így Istvánffy Miklós Magyarország történetéről írt grandiózus munkája óta ez a kép rögzült. E kor katonahősei kerültek be a 19. századi magyar irodalom és történettudomány révén a magyar nemzeti emlékezet pozitív hősei közé, és a 20. században is kiemelt figyelmet fordítottak a tudós elődök a Hunyadi- és Jagelló-kor, a mohácsi csata és a várháborúk időszakára. A magyar végvári vitézek ethosza immár megkerülhetetlen a magyar történelmi emlékezetben. A nemzetközi szakirodalom az elmúlt évtizedekben felfigyelt a kora újkori európai államok modernizációja és a hadsereg fenntartása közötti összefüggésre, így ma elmondható, hogy a Magyar Királyságnak a Habsburg Monarchián belüli modernizációja is e hosszú háborús időszak közvetlen következménye. Az oszmánokkal szemben kialakult végvárrendszer egyben nemzetközi téma is, hiszen a mai Horvátországtól kezdve hazánkon át a mai Szlovákia, Románia és Ukrajna területét is érintette, így a téma kiemelt közép-európai jelentőséggel is bír.
A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája) *(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)*
A hadseregszervezés és ellátás témaköre magában hordozza társadalomtudományi jellegét. Egyrészt ugyanis figyelemmel kell lenni a hadseregben szolgáló, és azt ellátó társadalmi közegre. E hadseregek mindig multietnikusak voltak, így birodalmi szinten is komoly közös szocializációs terepnek számítottak, így megteremtették a Habsburg Monarchia és ezen belül a Szent Korona országaihoz tartozó területek egységes szellemi keretét, egyben becsatolták Európába a magyar hadszínteret. Másrészt szerves részét képezte a végvárakat és mezei seregeket ellátó civil társadalom, amely munkájával, adójával szolgálta a rendszert. Harmadrészt pedig a téma nem független az őt működtető államtól, annak intézményeitől és a rendszerben dolgozók tanultságától, kapcsolati hálójától, műveltségétől. A hadseregszervezés és ellátás kérdése a fennmaradt tárgyi emlékek révén kötődik a művészettörténet tárgyköréhez, a végvári katonai életről szóló irodalmi alkotások révén pedig az irodalomtörténethez is. A magyar nemesi társadalom, azon belül az arisztokrácia, a más nemzetiségű, különösen délszláv katonaelemek révén a horvátok és szerbek, valamint az itt katonai karriert építő nyugati, német, ausztriai és itáliai hadvezérek és hadmérnökök szintúgy a téma multidiszciplináris jellegét erősítik.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Ágoston Gábor: Az oszmán hódítás és Európa. Budapest, 2022.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

2.	B. Szabó János – Fodor Pál (szerk.): Új korszak határán : Az európai államok hadügye és hadseregei a mohácsi csata korában. 2. bőv. kiad. Mohács 1526–2026. Rekonstrukció és emlékezet. Budapest, 2022.
3.	Bonney, Richard (ed.): The Rise of the Fiscal State in Europe c.1200–1815. Oxford, 1999.
4.	Kenyeres István: Uradalmak és végvárak. A kamarai birtokok és a törökellenes határvédelem a 16. századi Magyar Királyságban. Habsburg Történeti Monográfiák 2. Budapest, 2008.
5.	Parker, Geoffrey: The Military Revolution: Military Innovation and the Rise of the West, 1500–1800. Cambridge, 1996.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Vida Csaba ezredes
	munkaköre	egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD (2008)
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE NBI
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		Korszerű hírszerző elemző-értékelő módszerek rendszere
A doktori kutatási téma kutatási területe		Nemzetbiztonsági kutatási terület
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		Nem

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

Az elemző-értékelő munka elmélete meghatározó területe a nemzetbiztonsági tevékenységnek, mivel az elemző-értékelő munka keretében teljesül a nemzetbiztonsági tevékenység meghatározó feladata az állami politikai és katonai döntéshozók tájékoztatása. Az elemző-értékelő munka szerepe egyre inkább felértékelődik a napjaink információs társadalmában, amikor egyre könnyebbé válik az információkhoz történő hozzáférés, valamint az információs térben megjelenő információk megbízhatósága jelentősen csökken. Jelenleg már az információk többségének vannak dezinformációs elemei, így azok kiszűrése az elemző-értékelő munka egyik feladata. Az információs térben emellett megfigyelhető egy másik tényező, amely a szenzitív (mások által hozzá nem férhető) információk védelmének fokozása. Ezek a tendenciák is növelik az elemző-értékelő munka fontosságát, így az elemző-értékelő munka során alkalmazott módszerek és rendszerek fejlesztésére is nagyobb hangsúlyt kell helyezni, mert annak sikere meghatározza a döntéshozók tájékoztatásának hatékonyságát, így az ország biztonságának garantálásának minőségét. A korszerű elemző-értékelő módszerek segítenek megérteni az ország biztonságával kapcsolatos folyamatokat.

A témakörben vezető kutatóként folytatok kutatásokat, míg a doktoranduszaim egyre inkább szélesítik annak területét és sikerét.

A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A nemzetbiztonsági területen belül az elemző-értékelő munka tekinthető abszolút multidiszciplináris területnek, mert az elemző-értékelő munka számos tudományág és tudományterület eredményeit, vagyis elemző-értékelő módszereit és eljárásait is alkalmazza, így számos, nem csak társadalomtudományi kapcsolódása van az elemző-értékelő munkának, hanem a matematika, a statisztika és más tudományággal is szoros kapcsolata van. Az elemző-értékelő munka szoros kapcsolatban áll a biztonságelméletekkel és a nemzetközi kapcsolatok elméletével, amelyek a biztonsággal és a nemzetközi közösséggel kapcsolatos folyamatok megértését támogatják. Emellett a nemzetbiztonsági elméleteken belül az elemző-értékelő munka önálló területet képez, mivel meghatározó szerepe van a nemzetbiztonsági rendszerben.

Az nemzetbiztonsági rendszer, így az elemző-értékelő munka megfelelő (korszerű) működésének kulcsszerepe van az ország biztonságának garantálásában, mivel a döntéshozók megfelelő szintű tájékoztatásával lehetőséget biztosít az ország biztonságát veszélyeztető tényezőkkel (kihívásokkal, kockázatokkal és fenyegetésekkel) szembeni fellépésre. A tájékoztatás központi eleme a döntéshozók számára az előrejelzések megfogalmazása, amellyel az elemző-értékelő munka egyre szorosabb kapcsolatban áll a futurológiával (jövőkutatással).

A kutatás során az új korszerű elemző-értékelő módszerek kifejlesztése jelentős támogatást nyújthat a nemzetbiztonsági tevékenység sikeréhez, vagyis az ország biztonságának garantálásához.

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Vida Csaba: A hírszerző elemző-értékelő munka alapjai (FELDERÍTŐ SZEMLE 12 : 3 pp. 90-99. , 10 p. (2013))
2.	Vida Csaba: Egyszerű nemzetbiztonsági elemző-értékelő módszerek II.: Anomáliaelemzés (FELDERÍTŐ SZEMLE 14 : 1 pp. 48-60., 13 p. (2015))
3.	Vida Csaba: Intelligence analysis (NATIONAL SECURITY REVIEW : PERIODICAL OF THE MILITARY NATIONAL SECURITY SERVICE 2 : 1 pp. 4-17., 14 p. (2016))
4.	Vida Csaba: Az elemző-értékelő munka termékei - nemzetbiztonsági tájékoztatók készítése (FELDERÍTŐ SZEMLE 16 : 3-4 pp. 112-128., 17 p. (2017))
5.	Vida Csaba: Az előrejelzés fontossága az elemző-értékelő munkában: Vajon meg lehet határozni a jövőbeli eseményeket az elemző-értékelő munka során? (FELDERÍTŐ SZEMLE 20 : 4 pp. 89-121. , 32 p. (2021))

2025. október 28-án

Dr. Vida Csaba ezredes PhD
egyetemi docens

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

TÉMAVÁZLAT
doktori kutatási téma hirdetéséhez

Témahirdető	**neve**	Dr. Vida Csaba ezredes
	munkaköre	egyetemi docens
	tudományos fokozata(i), habilitáció	PhD (2008)
	foglalkoztató szervezeti egység	NKE NBI
A meghirdetendő doktori kutatási téma címe		**Nemzetbiztonsági elméletek alapkutatása – Hírszerző-tevékenység különleges esetei**
A doktori kutatási téma kutatási területe		Nemzetbiztonsági kutatási terület
A kutatási témát idegen (.....) nyelven is meghirdetem **IGEN/NEM** **idegen nyelvű címe:**		NEM

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

A doktori kutatási téma helye és tartalma a tudományban (a téma jelentősége, aktualitása, előzményei stb.)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A nemzetbiztonság elméletének alapkutatása rendkívül fontos, hogy az ország nemzetbiztonsági rendszere megfelelően tudjon reagálni napjaink rendkívül változó és széles kihívásainak. Így az ország biztonságának garantálása szempontjából nélkülözhetetlen, hogy a nemzetbiztonsági rendszer alkalmas legyen rendeltetésének beteljesítésére. A nemzetbiztonsági tevékenység egyik eszköze a diplomáciai szolgálat, amely nem csak a nemzetbiztonsági rendszeren keresztül, hanem magának a diplomáciai tevékenységgel is támogatja az ország biztonságát, ezért annak vizsgálta rendkívül fontos az ország érdekérvényesítése fejlesztésének erősítéséhez.

A nemzetbiztonsági rendszeren belül a hírszerző-tevékenység, mint adatszerző módszer szerepe egyre meghatározóbb, mivel olyan információkat képes biztosítani, mint más adatszerző ágak nem. Az emberi erőforrással folytatott hírszerzés (HUMINT) rendszerének fejlesztése és rendszerezése nélkülözhetetlen, hogy megfelelően tudja támogatni a nemzetbiztonsági tevékenység egyik fő rendeltetését, vagyis a döntéshozók tájékoztatását, valamint az ország érdekérvényesítésének támogatását. A HUMINT-tevékenység több elemből tevődik össze, amelyek önálló tevékenységi rendszereket alkotnak, mint külkapcsolati információszerzést, a békemissziós információszerzés, a kihallgatások, valamint az ügynöki információszerzés. Ehhez csatlakoznak a nem információszerző célú hírszerzési műveletek is.

A (katona)diplomáciai tevékenység rendszere meghatározó az ország biztonságának garantálásában, valamint az ország érdekeinek érvényesítésében, kiemelten politikai, katonai és gazdasági, többek között hadiipari területen.

A nemzetbiztonság elméletének alapkutatását a Bolyai János Kutatás Ösztöndíjam alatt kezdtem meg, amelynek továbbfejlesztését és folytatását csak a témakör egyes elemeinek további kutatásával lehet megvalósítani. A HUMINT-tevékenységgel kapcsolatos önálló tudományos kutatás még nem történt, ezért a hadtudományon belül új kutatási témakörnek tekinthető.

A kutatási téma (multidiszciplináris) társadalomtudományi kapcsolódása (relevanciája)
(min. 1000 leütés, max. 5000 leütés)

A nemzetbiztonsági elméletek, azon belül a hírszerző-tevékenység teljes mértékben multi- és interdiszciplináris területnek lehet tekinteni, mivel szoros kapcsolata van számos tudományággal és tudományterülettel. Magyarország a nemzetbiztonsági elméletek a hadtudományhoz tartoznak, de számos kapcsolatot tart a hírszerző-tevékenység keretében a politikaelmélettel, a szociológiával, a pszichológiával, a jogtudománnyal, a történelemtudománnyal, a gazdasági tudománnyal és más főleg társadalomtudomány ágakkal. A hírszerzés ezentúl szoros kapcsolatban áll a nemzetközi kapcsolatok elméletével, amelyeknek egyik eszköze a diplomácia, amelynek különböző ágai (gazdasági, katonai, kulturális, politikai, kereskedelmi, hadiipari) kapcsolatban állnak az általuk képviselt tevékenység alapját biztosító tudományágakkal, mint például hadiipar esetében a gazdaságtudománnyal, a jogtudománnyal és természetesen a hadtudománnyal is. A témakör keretében megvalósuló kutatás új eredményei

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu

ezáltal nem csak a hadtudomány területén, hanem a témakörrel kapcsolatban álló más tudományágak fejlődésében is előrelépést jelentenek. A nemzetbiztonság elméletének alapkutatása fő célja a tudományterület megerősítése a hadtudományon belül.

Legalább öt ajánlott szakirodalom a kutatási témában	
1.	Vida Csaba: A nemzetbiztonsági elméletek alapjai: Szükségesek-e az alapkutatások a nemzetbiztonsági elméletekben? (SZAKMAI SZEMLE: A KATONAI NEMZETBIZTONSÁGI SZOLGÁLAT TUDOMÁNYOS-SZAKMAI FOLYÓIRATA 20 : 1 pp. 5-21. , 16 p. (2022))
2.	Vida Csaba: A nemzetbiztonsági rendszer elméleti alapjai (In: Béres, János (szerk.) Külföldi nemzetbiztonsági szolgálatok, Budapest, Magyarország : HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Nonprofit Kft. (2018) 304 p. pp. 8-24. , 17 p)
3.	Vida Csaba: IV. fejezet: Hírszerzés (In: Resperger, István (szerk.) A nemzetbiztonság elmélete a közszolgálatban, Budapest, Magyarország : Dialóg Campus Kiadó, Nordex Kft. (2018) 364 p. pp. 111-132. , 22 p.)
4.	Vida Csaba: A HÍRSZERZÉSI ÁGAK ELEMZŐ–ÉRTÉKELŐ MEGKÖZELÍTÉSE: Hogyan használják az elemző-értékelők a hírszerzési ágak információit? (FELDERÍTŐ SZEMLE 15 : 3 pp. 77-93. , 13 p. (2016))
5.	Vida Csaba: A nemzetbiztonsági tevékenység szerepe a társadalomban: Gondolatok arról, hogy miért van szükség nemzetbiztonsági szolgálatokra (HADTUDOMÁNY: A MAGYAR HADTUDOMÁNYI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA 25 : E-szám pp. 221-234. , 14 p. (2015))

2025. október 28-án

Dr. Vida Csaba ezredes PhD
egyetemi docens

1083 Budapest, Ludovika tér 2. | +36 1 432 9000
POSTACÍM 1441 Budapest, Pf. 60. | nke@uni-nke.hu, uni-nke.hu